

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

65. aastakäik

5. august 2022

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 149. istungjärk, 27.4.2022-28.4.2022

2022/C 301/01	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „ELi piirkondade ja linnade toetus Ukrainale“	1
2022/C 301/02	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „REPowerEU: linnad ja piirkonnad kiirendavad energiasüsteemi ümberkujundamist“	6

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 149. istungjärk, 27.4.2022-28.4.2022

2022/C 301/03	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi ja Ühendkuningriigi suhete tugevdamine riigi tasandil madalamal tasandil ning Ühendkuningriigi EList väljaastumise territoriaalse mõju leevendamine“	11
2022/C 301/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Uus Euroopa Bauhaus. Kaunis, kestlik, kaasav“	16
2022/C 301/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa missioonid“	22
2022/C 301/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus“	33
2022/C 301/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „COVID-19-järgne ELi majandus – tagajärjed majanduse juhtimisele“	40
2022/C 301/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Hargmaiste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamine Euroopa Liidus“	45

2022/C 301/09	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa ülikoolistrateegia“	51
2022/C 301/10	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „ELi tulevane riigiabi põllumajandusele, metsandusele ja maapiirkondadele“	56
2022/C 301/11	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „ELi metsastrateegia aastani 2030“	61

III *Ettevalmistavad aktid*

Regioonide komitee

Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 149. istungjärg, 27.4.2022-28.4.2022

2022/C 301/12	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Rohelise kokkuleppe sotsiaalselt õiglase rakendamise suunas“	70
2022/C 301/13	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Demokraatia tugevdamine ja valimiste usaldusvärsuse suurendamine“	102
2022/C 301/14	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Heitkogustega kauplemise süsteemi ja piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi rakendamine ELi linnade ja piirkondade kasuks“	116
2022/C 301/15	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Energiatõhususe direktiivi muutmine uute 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamiseks“	139
2022/C 301/16	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Taastuvenergia direktiivi muutmine, et saavutada 2030. aasta uued kliimaeesmärgid“	184
2022/C 301/17	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „LULUCFi määruse ja jõupingutuste jagamise määruse läbivaatamine“	221

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 149. ISTUNGJÄRK, 27.4.2022-28.4.2022

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „ELi piirkondade ja linnade toetus Ukrainale“

(2022/C 301/01)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. mõistab hukka Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja õigustamatu sissetungi Ukrainasse 24. veebruaril 2022, mida toetas Valgevene;
2. kutsub üles kehtestama kohe tingimusteta relvarahu ning avama ohutud humanitaarkoridorid. Venemaa peab viivitamata lõpetama sõjalise tegevuse ning viima kõik sõjalised ja poolsõjaväelised jõud ning haldusametnikud okupeeritud Ukraina territooriumilt välja;
3. rõhutab, et see sissetung on kuritegu Ukraina rahva, Ukraina iseseisvuse ja Ukraina territoriaalse terviklikkuse vastu ning demokraatia ja õigusrüügi põhimõtete jõhker rikkumine. Komitee rõhutab, et valimatud rünnakud tsiviilisikute, sealhulgas linnapeade ja vallavanemate vastu kujutavad endast Venemaa sõjaväe toime pandud sõjakuritegusid ning rikuvad rahvusvahelist õigust, iseäranis ÜRO põhikirja, Helsingi lõppakti, Pariisi uue Euroopa hartat ja Budapesti memorandumit. Kõik Ukraina territooriumil toime pandud inimõiguste rikkumised, sõjakuriteod ja inimsusvastased kuriteod tuleb registreerida, neid tuleb uurida ja menetleda Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni all;
4. on solidaarne Ukraina rahvaga, kes kaitseb oma riiki Vene sissetungijate eest. Komitee väljendab sügavat kurbust Venemaa hirmutegude põhjustatud inimelude kaotuse ja inimkannatuste pärast;
5. kinnitab veel kord oma toetust Ukraina kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning kutsub üles vabastama viivitamatult linnapead ja riigiteenistujad, kelle röövisid Venemaa okupatsiooniväed neljandat Genfi konventsiooni rikkudes;
6. märgib, et üksnes Ukraina rahvas saab demokraatlikult valida oma riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi juhid, ning teatab, et ei tunnusta ühtegi Venemaa poolt Ukrainas ametisse seatud piirkondlikku või kohalikku juhti ega tee nendega koostööd;

Konkreetne solidaarsus kohalike ja piirkondlike omavalitsustega

7. tõstab esile ELi kodanike erakordset solidaarsust Ukraina sõja eest põgenevate inimestega ning väljendab muret ukrainlaste tahtevastase küüditamise pärast Venemaa kontrolli all olevale territooriumile. Komitee tunnustab Euroopa Liidu ametivõime nende ühtsuse eest seoses Venemaa sõjaga Ukrainas, otsest humanitaarabi ja erakorralist elanikkonnakaitseabi osutades solidaarsuse suurendamise eest ning viivitamatu kaitse mehhanismi aktiveerimise eest sõja eest põgenevate inimeste jaoks. Komitee toonitab vajadust seda abi lähikuudel märkimisväärselt suurendada, et vältida humanitaarkriisi ELi piirialadel;

8. kohustub veelgi mobiliseerima linnu ja piirkondi Ukrainast pärit pagulastele abi osutama. Komitee juhib eelkõige tähelepanu piirialade vajadustele seoses esmase vastuvõtu ja transiidi logistilise toetamisega;
9. kutsub Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi taotlema või pakkuma toetust komitee loodud platvormi „Abi Ukrainale: info- ja toetuspunkt piirkondadele ja linnadele“⁽¹⁾ vahendusel;
10. kordab Ukraina ja ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste üleskutset taaselustada või luua partnerlusi ning linnade ja piirkondade sõprussuhteid, pidades silmas ülesehitusprotsessi;

Ukraina ELiga ühinemise väljavaadete suurendamine

11. rõhutab, et Ukraina detsentraliseerimise ja regionaalarengu reformid on märkimisväärselt aidanud tugevdada kohalikku demokraatiat, need on tugevdanud omavalitsust ja parandanud riigi kohalike kogukondade üldist vastupanuvõimet, millel on oluline osa Ukraina vastupanus Vene sissetungijatele. Need reformid teostati Euroopa Liidu piirkondade ja linnade märkimisväärse toetusega, sealhulgas programmi „U-LEAD with Europe“ kaudu, ning komitee sihtotstarbelise toetusega Ukraina rakkerühma ja vastastikuse koostöö tegevuste raames. Nende detsentraliseerimisreformide edu on lähendanud Ukrainat Euroopa Liidule ja selle väärtustele, milleks on vabadus, demokraatia ja õigusriigi põhimõte;
12. kutsub rahvusvahelist üldsust üles koostama Ukraina jaoks abi- ja taastamiskava, et toetada Ukraina majandust, institutsioone ja avalikke teenuseid ning hävitatud taristu ülesehitamist. Komitee väljendab sellega seoses heameelt Euroopa Ülemkogu otsuse üle luua Ukraina solidaarsuse usaldusfond ja kutsub üles korraldama rahvusvahelise konverentsi partnerite hulgas rahaliste vahendite kogumiseks. Komitee toonitab, et Venemaa, kes vastutab põhjustatud hävingu eest, peab sõjahüvitistega andma panuse ka Ukraina ülesehitamisse;
13. toetab seda, et Ukraina saaks ELi kandidaatriigi staatuse kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 49 ja sama muudetud ühinemisläbirääkimiste metoodika alusel, mida rakendatakse Lääne-Balkani riikide puhul ning mis keskendub rohkem õigusriigi põhimõttele ja demokraatlikele institutsioonidele. Komitee rõhutab, et Gruusia ja Moldova ELi liikmeks saamise taotlusi tuleks samuti käsitleda positiivselt. Samal ajal tuleb viivitamata jätkata Ukraina integreerimist ELi ühtse turuga assotsieerimislepingu põhjal;

Toetusmeetmete rahastamine

14. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni pakette CARE (ühtekuuluvusmeetmed pagulaste toetamiseks Euroopas) ja CARE+ ning paindlikkust REACT-EU raames ning rõhutab eeliseid, mida toob kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsene kaasamine CARE ja REACT-EU pakettide kavandamisse, haldamisse ja rakendamisse. Komitee rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika programme tuleb kohandada kooskõlas kaheksandas ühtekuuluvusaruandes hiljuti kasutusele võetud ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõttega;
15. rõhutab, et nii COVID-19 pandeemia ajal kui ka Ukraina sõja tagajärgedele reageerimisel on ühtekuuluvuspoliitika tõestanud, et suudab vajaduse korral anda lühiajalises perspektiivis tulemusi. Komitee toonitab siiski, et ühtekuuluvuspoliitika tegelikku eesmärki – tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust piirkondadevaheliste erinevuste vähendamise teel – ei tohiks panna nende eesmärkidega konkureerima;
16. tunneb heameelt Venemaa ja Valgevene partnereid hõlmavate piiriüleste koostööprogrammide peatamise üle. Komitee kutsub üles tugevdama olemasolevaid programme ELi piirkondade (Poolas, Ungaris, Rumeenias, Slovakkias) ja Ukraina vahel. Komitee rõhutab, et rahaline toetus kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, mis piirnevad Ukrainaga, ja neile, mis asuvad Ukrainaga mittepiirnevates riikides, kes võtavad vastu kõige rohkem pagulasi, on äärmiselt ebapiisav ja seda tuleb märkimisväärselt suurendada, arvestades nende rolli mitte ainult pagulaste peavarju pakkumisel, vaid ka pagulaste integreerimisel oma haridus-, tervishoiu- ja eluasemesüsteemi;

17. toetab alalise kriisireservi loomist tulevaste hädaolukordade leevendamiseks, täiendades või tugevdades olemasolevaid erandolukorra ja paindlikkuse vahendeid. Komitee kutsub üles looma ühtse ELi Ukraina pagulaste kohaliku pagulasrahastu, mis koondaks kõik vahendid, mis on kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kättesaadavad pagulastele peavarju pakkumiseks, et lihtsustada, integreerida ja kiirendada nende kasutuses olevate rahaliste vahendite kasutamist;

⁽¹⁾ „Abi Ukrainale: info- ja toetuspunkt piirkondadele ja linnadele“ on kontaktiloomise platvorm, mis ühendab transiidipiirkondi ning ülekoormatud kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi teiste ELi liikmesriikide omavalitsustega, kes suudavad aidata.

18. märgib, et kõige enam mõjutatud liikmesriikide ja piirkondade puhul võib olla vaja läbi vaadata nende taaste- ja vastupidavuskavad, tuginedes nõuetekohasele konsulteerimisele piirkondlike omavalitsustega. Seejuures tuleb eelkõige silmas pidada sõja kasvavat majanduslikku mõju ELi riikidele;

Ukrainast põgenevate pagulaste vastuvõtmine

19. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on eesliinil, võttes naaberriikides vastu miljoneid pagulasi ning Ukrainas riigisiseseid põgenikke⁽²⁾ – tegu on suurima pagulaskriisiga Euroopas pärast teist maailmasõda. Komitee toonitab, et kõigil pagulastel, olenemata nende päritolust, poliitilisest kuuluvusest või seksuaalsest sättumusest, peaks kõigis ELi piirkondades ja linnades olema õigus sama positiivsele vastuvõtule nagu Ukrainast pärit pagulastel;

20. väljendab heameelt ajutise kaitse direktiivi aktiveerimise üle. Seda tuleb nüüd täies ulatuses kohaldada hästi koordineeritud, helledel, kaasaval ja paindlikul viisil ning tagada sellega kõigile Ukrainast põgenevatele inimestele juurdepääs tööturule, eluasemele, tervishoiule, haridusele ja hoolekandele. Seejuures tuleb keskenduda haavatavatele rühmadele, eelkõige naistele ja lastele, ega tohi hoolida nende inimeste päritolust, etnilisest kuuluvusest, poliitilistest vaadetest või seksuaalsest sättumusest;

21. juhhib tähelepanu ajutise kaitse andmist käsitleva nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ⁽³⁾ eripäradele, millega antakse pagulastele vabadus valida ELi liikmesriik, kuhu nad soovivad ajutiselt elama asuda (artikkel 26), ning rõhutab, et vaba liikumise õiguse ja pagulaste autonoomia tunnustamise positiivse tulemusena leevendatakse survet riiklikele varjupaigasüsteemidele ja piirialade vastuvõtusutlikkusele;

22. kutsub üles looma vabatahtliku Euroopa ümberpaigutamismehhanismi, võttes arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastuvõtuvõimet. Komitee kordab sellega seoses oma üleskutset anda ELi linnadele ja piirkondadele otsejuurdepääs ELi rände ja integratsiooni rahastamise vahenditele. Komitee soovib, et komisjon esitaks tulevasi pagulaskriise silmas pidades toimiva pagulaste jaotamise kava, ning kutsub ELi liikmesriike üles selliseid vabatahtlikke lubadusi tunnustama ja järgima;

23. rõhutab, et paljud Ukraina pagulased on eriti haavatavad ja umbes pooled neist on alaealised. Komitee juhhib tähelepanu sellele, et sadade tuhandete põgenevate laste hulgas on paljud saatjata ning vajavad erilist kaitset ja hoolitsust. Komitee toetab Ukraina pagulaslastele mõeldud lastekaitse paketti, milles peetakse esmatähtsaks vajadust, et nad käiksid koolis;

24. kutsub üles võtma jõulisi meetmeid inimkaubanduse ennetamiseks, sest enamik Ukrainast põgenevaid inimesi on naised ja lapsed ning inimõiguste aruanded on näidanud, et on suurenenud selliste juhtumite arv, mil organiseeritud kuritegelikud rühmitused on nad sihikule võtnud ja neid eelkõige seksuaalsel või tööalasel eesmärgil ära kasutanud;

25. rõhutab vajadust pakkuda keelekursusi, haridust ja koolitust. Seoses sellega juhhib komitee tähelepanu oma võrgustiku „Linnad ja piirkonnad pooldavad rändajate integratsiooni“ potentsiaalile;

Mõju ELi poliitikale

26. julgustab võtma kõigis Euroopa piirkondades kohe meetmeid, et vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest, eelkõige Venemaa energia impordist, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles nende jõupingutusi toetama;

27. toetab üleskutset keelustada täielikult Venemaa gaasi, nafta ja kivisöe import Euroopasse ning julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi hakkama koostama hädaolukorra lahendamise plaane, et valmistuda selliste sanktsioonide tagajärgedeks;

⁽²⁾ Ukraine Refugee Situation (unhcr.org)

⁽³⁾ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (ELT L 212, 7.8.2001, lk 12).

28. on seisukohal, et kava „REPowerEU“⁽⁴⁾ on üks viis, kuidas kiirendada üleminekut puhtale energiale, suurendada ELi energiatulgeolekut, vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest ja eriti Venemaa Föderatsioonist imporditavast fossiilkütusest ja toorainest ning seega vähendada sellest impordist tulenevaid poliitilisi, majanduslikke ja julgeolekuriske. Komitee kutsub üles tegema väga suuri investeeringuid ja võtma konkreetseid meetmeid, et edendada taastuvenergiat, energiatõhusust ja säästmist, ringlust, elektrifitseerimist ning teadusuuringuid alternatiivsete säästvate kütuste kui tõeliselt pikaajaliste turvaliste ja taskukohaste lahenduste valdkonnas;

29. rõhutab, et sõjal ei tohiks olla kahjulikku mõju kliimameetmetele ja kestlikkusele, mis on ette nähtud nii Pariisi kokkuleppes kui ka ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, ning kinnitab taas oma pühendumust Euroopa rohelisele kokkuleppele, mis aitab ühtlasi tugevdada ELi strateegilist autonoomiat;

30. on seisukohal, et ELi jõupingutused oma energiasõltumatuse suurendamiseks peavad hõlmama täielikku loobumist projektidest Nord Stream ja Nord Stream 2;

31. väljendab suurt heameelt Ukraina ja Moldova elektrivõrkude hiljutise sünkroniseerimise üle Euroopa mandriosa elektrivõrguga;

32. kordab Ukraina kohalike ja piirkondlike omavalitsuste üleskutset rahvusvahelisele kogukonnale aidata neil lahendada sissetungist tingitud keskkonnavalaseid hädaolukordi, sealhulgas tuumaelektrijaamade ja keemiatehaste aladel;

33. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni otsuse üle alustada Ukrainaga läbirääkimisi riigi ühinemiseks programmiga LIFE, et saada kasu rahalistest vahenditest, mille abil aidata taastada oma keskkonda pärast Venemaa sissetungi põhjustatud hävingut, olgu siis tegemist reostuse, ökosüsteemide hävimise või muu pikaajalise mõjuga;

34. rõhutab, et konfliktil on vältimatult tõsised tagajärjed ELi põllumajanduslikule toidutööstusele, arvestades, et Ukraina ja Venemaa on mitmete põllumajandustoodete (näiteks teravili ja õliseemned) ning lämmastikväetiste olulised eksportijad. Komitee toonitab, et EL peab suurendama oma jõupingutusi kindlustada jätkusuutlikud toidusüsteemid ja tagama samal ajal kvaliteetsete toiduainete taskukohasuse kõigile, vähendades sõltuvust peamistest imporditud põllumajandustoodetest ja sisenditest. Komitee väljendab sügavat muret asjaolu pärast, et Ukraina ja Venemaa ekspordihäired on juba kaasa toonud põllumajandustoorme hindade tohutu tõusu kogu maailmas ning selle tagajärjed on tuntavad eelkõige maailma vaeseimates riikides ja piirkondades;

Muud kaalutlused

35. toetab nende Venemaa ja Valgevene kodanike õigusi, kes protesteerivad Putini sõja vastu ja kaitsevad oma õigust õiglastele valimistele, väljendus- ja kogunemisvabadusele, ning nõuab põhjendamatult kinni peetud meelevaldajate viivitamatut vabastamist;

36. toetab edasisi Venemaa ja Valgevene vastu suunatud tugevaid kooskõlastatud sanktsioone, et tulemuslikult pärssida Venemaa suutlikkust agressiooni jätkata. Komitee soovib komisjonil esitada suunised sanktsioonide jõustamiseks ja rakendamiseks, arvestades, et äriühingute, varade ja kinnisvara omandiõiguse kontrollimiseks kasutatavates vahendites ja menetlustes esineb endiselt erinevusi, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

37. rõhutab, et kõiki ELi kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike tuleks julgustada järgima ELi tasandil kokku lepitud sanktsioone, et rõhutada oma pühendumust ELile ja selle väärtustele;

38. mõistab hukka Venemaa propaganda ja vaenukõne, mis õhutab konflikti ja abistab sõjakuritegude toimepanijaid. Komitee kutsub üles võtma tõhusaid meetmeid Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil sellise propaganda vastu võitlemiseks ja selle kõrvaldamiseks. Komitee on vastu Venemaa sissetungi toetuseks peetavatele demonstratsioonidele Euroopa linnades;

⁽⁴⁾ Euroopa Komisjoni teatis „REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohasema, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks“, 8. märts 2022.

39. teeb komitee presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, ELi nõukogu eesistujariikidele Prantsusmaale ja Tšehhile, Euroopa Ülemkogu eesistujale ning Ukraina presidendile, valitsusele ja parlamendile.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „REPowerEU: linnad ja piirkonnad kiirendavad energiasüsteemi ümberkujundamist“

(2022/C 301/02)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

- võttes arvesse kõrgeid ja kasvavaid energiahindu, mis on alates 2021. aasta suvest vähendanud kodumajapidamiste ja ettevõtete ostujõudu ülemaailmse energia-, eelkõige gaasinõudluse suurenemise tõttu ajal, mil oleme taastumas COVID-19 pandeemiast;
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 13. oktoobri 2021. aasta teatist ja energiahindade tõusuga toimetuleku paketti;
- võttes arvesse Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja õigustamatut sissetungi Ukrainasse 24. veebruaril 2022, mida toetab Valgevene;
- võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2022. aasta teatist „REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohasema, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks“;
- võttes arvesse ELi riigipeade ja valitsusjuhtide 10. ja 11. märtsi 2022. aasta mitteametlikul kohtumisel avaldatud Versailles' deklaratsiooni;
- võttes arvesse komisjoni 23. märtsi 2022. aasta teatist varustuskindluse ja taskukohaste energiahindade kohta, määruse ettepanekut gaasi hoiustamise kohta ning ajutist kriisiraamistikku riigiabi eeskirjade paindlikkuse tagamiseks;
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja Ameerika Ühendriikide ühise energiajulgeoleku rakkerühma viivitamatut loomist;
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistujariigi 24. ja 25. märtsi 2022. aasta järeldusi;
- võttes arvesse oma praegust tööd paketi „Eesmärk 55“ käsitlemisel arvamuste ja tööühma „Roheline kokkulepe kohalikul tasandil“ kaudu;

Mitme kriisiga toimetulek

1. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni algatusi tegelemaks praeguste kõrgete energiahindadega, mis on kasvanud 2021. aasta suvest saadik ja mida süvendab Venemaa Föderatsiooni ebaseaduslik, provotseerimata ja õigustamatu sõda Ukrainas; rõhutab, et Venemaa Föderatsioonist pärit fossiilkütuste tarnest sõltumise järkjärgulisest kaotamisest ei piisa, kuid leiab, et kava „REPowerEU“ on üks viis energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamiseks, et piirata ELi sõltuvust energia- ja tooraineimpordist üldiselt ja seega vähendada poliitilisi, majanduslikke ja turvariske, mida see import põhjustab; peab siiski äärmiselt kahetsusväärseks, et puudub selge viide linnade ja piirkondade rollile nii energiakriisiga silmitsi seismisel kui ka sellele pikaajaliste lahenduste pakkumisel;
2. väljendab samuti muret energiakriisi eeldatava asümmeetrilise piirkondliku mõju pärast ELi linnadele ja piirkondadele, peegeldades nende erinevat suutlikkust reageerida energiavarustuse häiretele ja tõusvatele energiahindadele, ning kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles võtma seda asümmeetriat nõuetekohaselt arvesse asjakohaste meetmete kavandamisel ja rakendamisel;
3. on sügavalt mures järelduste pärast, mis esitati valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli viimases aruandes „Kliimamuutused 2022: tagajärjed, kohanemine ja haavatavus“, (⁽¹⁾) milles kinnitatakse, et paljud kliimamuutuste mõjud on juba pöördumatud; rõhutab, kui oluline on mitte edasi lükata kohanemis- ja leevendamismeetmeid, milles kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on peamised osalejad;

(⁽¹⁾) https://report.ipcc.ch/ar6wg2/pdf/IPCC_AR6_WGII_FinalDraft_FullReport.pdf

4. rõhutab, et energiapuuduse eesmärk peaks toetama kliimaneutraalsuse ja puhtale energiale ülemineku eesmärke. Tee kindla, taskukohase ja kestliku energia suunas on ainus tulevikukindel lähenemisviis praegusele kriisile. Komitee kutsub sellega seoses ELi kaasseadusandjaid üles võtma kiiremini vastu paketi „Eesmärk 55“, milles võetakse eriti arvesse komitee arvamusi taastuvenergia direktiivi ja energiatõhususe direktiivi läbivaatamise ning hoonete energiatõhususe direktiivi kohta;
5. väljendab heameelt energiatõhususe kui esimese põhimõtte tunnustamise üle ning kordab ELi piirkondade ja linnade otsustavat rolli energiatõhususe parandamisel; kutsub komisjoni üles lisama oma strateegiasse energia piisavuse⁽²⁾ mõiste – käsitluse, mille eesmärk on saavutada olukord, kus igal ajal on juurdepääs kõigile vajalikele energiateenustele ja õiglasele osale energiateenustest, mida nad soovivad kasutada, ilma et energiasüsteemi mõju ületaks samal ajal keskkonna taluvuse piiri;
6. rõhutab selliste olemasolevate uuenduslike koostöö ja suutlikkuse suurendamise juhtimisvahendite keskset rolli nagu linnapeade pakt, energiaostuvõimetuse nõustamiskeskus, Euroopa kliimapakt, saarte puhta energia algatused ja sarnased ELi algatused, et edendada hädavajalikkude üleminekut taskukohasele, kestlikule ja kindlale energiale;
7. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama ühtsete kontaktpunktide loomist tihedas koostöös Euroopa Investeeringupangaga, et rakendada kava „REPowerEU“ piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
8. kutsub komisjoni üles edendama praeguste parimate tavade süstemaatilist kordamist spetsiaalse tehnilise ja rahalise toetuse kaudu kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et vähendada energiatõhususe meetmete algset kulukoormust, pöörates eritähelpanu vähekaitsitud leibkondadele, mikro- ja väikeettevõtjatele ning tarbijatele;
9. on seisukohal, et energiahindadega toimetuleku pakett⁽³⁾ on esimene katse soovitada vahendeid praeguse energiakriisi sotsiaalsete tagajärgede leevendamiseks, kuid see ei ole osutunud nii tõhusaks kui vaja ja seda tuleks tugevdada; leiab, et rõhku tuleks panna pikaajalistele lahendustele fossiilkütusevaba ja energiasõltumatu Euroopa jaoks koos põhjalike muudatustega kõigis sektorites, et kaotada energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesus;
10. kutsub komisjoni üles võtma energiapiisavuse saavutamiseks pikaajaliste lahenduste pakkumisel arvesse fossiilkütustest sõltuvaid piirkondi, näiteks äärepoolsemaid piirkondi, keda ei saa mandriosa võrku ühendada;

Nii taastuvenergia, energiatõhususe kui ka energiasäästu edendamine kava „REPowerEU“ abil

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles seadma esikohale ja omavahel täielikult ühendama ulatuslikud investeeringud ja konkreetsed meetmed, et kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu ning edendada energiatõhusust, energiasäästu ja teadusuuringuid alternatiivsete säästvate kütuste alal;
12. ootab Euroopa Komisjoni peatset subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas olevat ettepanekut kiirema loamenetluse tagamiseks taastuvenergia valdkonnas ning nõuab sarnaste meetmete võtmist peamiste energiatõhususe projektide jaoks; kutsub komisjoni üles tugevdama olemasolevaid vahendeid, mis pakuvad tehnilist tuge kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele; tunneb seetõttu heameelt Euroopa päikesekatuste algatuse ettepaneku üle juunis esitatavas Euroopa Komisjoni teatises päikeseenergia strateegia kohta; kutsub liikmesriike üles kehtestama ostustiimuleid, näiteks lühiajalisi toetusprogramme tarbijatele;
13. rõhutab, et üldsuse heakskiit taristuprojektidele mängib otsustavat rolli planeerimis- ja loamenetluste kiirendamisel ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles julgustama heade tavade levitamist selles valdkonnas, näiteks komitee piirkondlike keskuste võrgustiku hiljutises taristuaruandes nimetatud tavade levitamisel;

⁽²⁾ <https://www.energysufficiency.org>

⁽³⁾ Toimetulek energiahindade tõusuga: meetme- ja toetuspakett, 13. oktoober 2021 (COM(2021) 660 final).

14. leiab, et avaliku ja erasektori hoonete CO₂ heite vähendamine on Euroopa rohelise kokkuleppe keskne osa ja praeguse kriisi lahendamise oluline aspekt gaasinõudluse vähendamisel; nõuab, et komisjon kiirendaks kava „REPowerEU“ raames nii soojuspumpade⁽⁴⁾ kasutuselevõttu kui ka teadusuuringuid uuenduslike lahenduste leidmiseks, mis muudavad meie hooned võimalikult arukaks ja kliimaneutraalseks;

15. kutsub komisjoni üles toetama ka avaliku ja erasektori hoonete renoveerimis sektori konsortsiume ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi integreeritud renoveerimispakettide tutvustamisel hoonete kütte ja jahutuse ajakohastamiseks, looma sektori isolatsiooniprogrammi, et koondada lühikese tasuvusajaga kulutõhusaid investeeringuid, ning toetama renoveerimisega tegelevate töötajate koolitamist;

16. märgib, et teatistes „REPowerEU“ ei ole energiasäästu potentsiaali piisavalt arvesse võetud ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma selliseid meetmeid nagu kampaaniad käitumisharjumuste muutmiseks;

17. peab kahetsusväärseks viivitusi looduse taastamise määruse vastuvõtmisel ning rõhutab, et elurikkuse kaitse ja taastamine on lahutamatu seotud kliimamuutustega kohanemisega ning peab Euroopa rohelise kokkuleppe raames jääma rohepöörde peamiseks tugisambaks; palub komisjonil kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täielikult taastuvenergiaprojektide kasutuselevõtuks eriti sobilike alade kindlaksmääramisse kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, et need vastaksid täielikult põhimõttele „ära tekita kahju“;

18. on veendunud, et energiajulgeolek ja kliimaneutraalsus on võimalik saavutada ainult siis, kui Euroopa Liit toetub tugevale ja täielikult ühendatud elektrienergia siseturule ning hästi toimivale CO₂-turule; rõhutab, et mis tahes lühiajalised ajutised meetmed, nagu maagaasi parem hoiustamine ja veeldatud maagaasi impordi suurendamine, ei tohiks sõltuvust suurendada ja peaksid olema rohelise gaasi valmidusega, et valmistada taastuvallikatest toodetud vesiniku ja muude taastuvkütustega kliimaneutraalsuseks; nõuab meie gaasi-, vesiniku- ja elektriühenduste lõpuleviimist ja parandamist kogu Euroopa Liidus, sealhulgas elektrivõrkude täielikku sünkroniseerimist;

19. rõhutab, kui oluline on täielikult hõlmata ja kasutada ära tootvate tarbijate ja kohalike taastuvenergiakogukondade panus ning teeb ettepaneku arukate võrkude vähem piiravaks määratlemiseks üleeuroopaliste energiavõrkude (TEN-E) raames ja taristus; rõhutab vajadust ühendada uued väiketootjad madal- ja keskpinge võrkudega; kutsub komisjoni üles looma raamistiku mitme väiksema projekti koondamiseks, pakkudes iseäranis piirialadele paindlikkust, et oleks võimalik luua teatavaid piiriüleseid koondprojekte ja saada nende jõupingutuste jaoks võimalikke rahalisi vahendeid; rõhutab, et Euroopa territoriaalse koostöö rühmitustel (ETKR) võib neis projektides olla tähtis roll; osutab maapiirkondade asendamatu rollile taastuvenergia tootmisel;

20. rõhutab, et praegune energiakriis annab võimaluse märkimisväärselt suurendada elektrifitseerimist ja vesiniku tootmist taastuvallikatest kui puhtaid lahendusi meie majanduse CO₂ heite vähendamiseks; kutsub komisjoni üles esitama kaugeleulatuvad ja konkreetsete meetmed vesinikusektori edendamise algatuse rakendamiseks, sealhulgas kindlaksmääratud ajakava iga meetme jaoks; nõuab sellega seoses, et komisjon koostaks peamise meetmena ELi vesinikuorgude (Hydrogen Valleys) algatuse, mis vesinikeorge tugevdaks, toetaks struktuuriliselt Euroopa võrgustike loomist ja piiriülest koostööd ning hõlmaks toetust ELi innovatsioonifondist ja suuremat toetust saastevaba vesiniku partnerluse ühissetevõtte kaudu; väljendab heameelt ettepaneku üle luua üleilmne Euroopa vesinikumehhanism ja nõuab selles valdkonnas juba tegutsevate ELi piirkondade struktuurset kaasamist; kutsub Euroopa seadusandjaid üles paketi „Eesmärk 55“, sealhulgas gaasituru CO₂ heite vähendamist käsitleva seadusandliku paketi vastuvõtmisel järjekindlalt toetama taastuvallikatest toodetud vesiniku kiiremat kasutuselevõttu turul;

21. nõuab kehtivate riigiabi eeskirjade ajakohastamist, et muuta need avaliku elektrilaadimistaristu kaasrahastamiseks, kasutamiseks ja edasiarendamiseks optimaalseks, ning on seisukohal, et seonduvad investeerimiskulud peaksid olema avaliku sektori toetuse saamiseks kõlblikud, nagu on märgitud komitee piirkondlike keskuste võrgustiku hiljutises taristuaruandes;

⁽⁴⁾ Kliimaseadmetega sarnanevad ja hoonetest väljapoole paigutatud soojuspumpad soojendavad kodumajapidamisi soojuste liigutamise, mitte tootmise abil. Elektri abil ekstraheerivad ja kontsentreerivad nad soojust kas välisõhust, maapinnast või veest ning seejärel „pumpavad“ selle hoonesse.

Kava „REPowerEU“ elluviimine koostöös linnade ja piirkondadega

22. rõhutab, et tulevane kava „REPowerEU“ peaks sisaldama olemasolevate või uute ELi rahaliste vahendite rahastamise ja suunamise kava, et toetada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rakendamisel; kutsub liikmesriike üles suunama taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi kasutamata vahendid ümber, et toetada kohalikku energiaplaneerimist ja investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse;

23. kutsub komisjoni üles kaasama institutsioonilise partnerina hiljuti loodud energiaostuvõimetuse ja haavatavate tarbijate koordineerimisrühma, et hõlbustada igal tasandil komisjoni ja liikmesriikide vahel teabevahetust ja koordineerimist küsimustes, mis on seotud tulevase kava „REPowerEU“ kujundamisega ning ELi õigusaktide, programmide ja poliitikameetmetega, mis käsitlevad haavatavaid leibkondi ja tarbijaid, keda mõjutab energiaostuvõimetuse ja liikumisvaesus. Komitee on valmis andma sellesse institutsioonidevahelisse koostöösse panuse oma tööühma „Roheline kokkulepe kohalikul tasandil“ kaudu, selgitades välja kitsaskohad, võimalused ja vahendid paketi „Eesmärk 55“ meetmete kiirendamiseks ja tugevdamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil, sealhulgas parimate tavade, kogemuste ja eksperditeadmiste jagamise teel;

24. märgib, et Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) määruses nõutakse, et kõigis piirkonnakategooriates eraldataks vähemalt 30 % vahenditest selleks, et muuta Euroopa ja selle piirkonnad keskkonnahoidlikumaks, vähese CO₂ heitega ja vastupanuvõimeliseks; kutsub liikmesriike ja piirkondi üles kasutama Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide pakutavaid võimalusi, et rahastada energiasüsteemi ümberkujundamise projekte, sealhulgas energiatõhususe, taastuvenergia ning arukate energiasüsteemide, -võrkude ja -salvestamise arendamise valdkonnas väljaspool TEN-E raamistikku;

25. väljendab heameelt selle üle, et tehnilise toe instrumendi raames on kuulutatud välja erikutse, et aidata liikmesriikidel lõpetada järk-järgult sõltuvus Venemaalt pärit fossiilkütustest, kuid peab kahetsusväärseks selle konkreetse toetuse taotluste esitamise lühikest tähtaega; kutsub komisjoni üles tegema tehnilise toe instrumendi lihtsamini kättesaadavaks, et toetada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi eelkõige vähem arenenud piirkondades, kus suutlikkuse puudujääk on suurim, kuna see ei lase neil parimal viisil kasutada taaste- ja vastupidavusrahastu toetust investeeringute ja reformide elluviimisel; on valmis toetama komisjoni selle vahendi tõhusa kasutuselevõtu tagamisel linnades ja piirkondades;

26. tunnistab täielikult, et CO₂ hinnastamine on väga oluline vahend ELi kaugleulatuvamate kliimaeesmärkide suunamisel ja toetab nende pürgimuste elluviimisel kogu sektorit hõlmavat lähenemisviisi; väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistab neid ohte ja ettepanekuid nende käsitlemiseks, näiteks ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga seotud riigiabi suuniste läbivaatamine; toonitab, et mõni kavandatud meede, näiteks juhusliku kasumi suurem maksustamine, ei pruugi usaldusväärset tuge pakkuda; on teadlik, et heitkogustega kauplemise võimaldamine maanteetranspordi- ja hoonesektoris koos ebapiisavate investeeringutega neis sektorites ning kütusekulude suurenemisega võib võimendada energiaostuvõimetust ja liikumisvaesust; kutsub seetõttu komisjoni ja kaasseadusandjaid üles kehtestama liikmesriikidele kohustuse, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused haldaksid otse vähemalt 20 % heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumisest saadud tulust;

27. kiidab ajutise kriisiraamistiku vastuvõtmist, et võimaldada liikmesriikidel kasutada riigiabi eeskirjadega ette nähtud paindlikkust majanduse toetamiseks seoses Venemaa sõjaga Ukrainas; rõhutab, et võimalikku negatiivset mõju konkurentile ja ühtse turu moonutamisi tuleb hoolikalt jälgida. Komitee märgib, et hiljutises RegHubi taristuaruandes⁽⁵⁾ käsitletakse riigiabi ja väljendatakse arvamust, et praegused riigiabi eeskirjad ei ole avaliku elektrilaadimistaristu kaasrahastamiseks, kasutamiseks ja edasiarendamiseks optimaalsed; edaspidise läbivaatamise käigus tuleks kaaluda investeerimiskulude kõlblikkust avaliku sektori toetuse saamiseks;

28. märgib murega, et praegune kriis avaldab tohutut mõju riigi rahandusele, ning kutsub seetõttu komisjoni üles pikendama stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamist kuni uue majanduse juhtimise raamistiku kokkuleppimiseni ja vähemalt 2023. aasta lõpuni; avaliku sektori investeeringuid keskkonnaalasesse üleminekusse, eelkõige energiatõhususse ja taastuvenergiasse, ei tohiks majanduse juhtimise raamistikus arvesse võtta struktuuriliste kuludena;

(5) <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/reghub-launches-consultation-on-21st-century-rules.aspx>

29. väljendab heameelt elektridirektiivi artiklis 5 sätestatud meetmete üle seoses elektrituruga ja esitatud suunistega, ⁽⁶⁾ mis annavad liikmesriikidele võimaluse sekkuda elektri tarnehindade kehtestamisse; leiab, et praeguses geopoliitilises olukorras ja selle tagajärgede tõttu energiaturul, sh elektrihindade tõus ja kõikumine, on liikmesriikide sekkumine oluline kahel eesmärgil: kaitsta vähekaitsitud leibkondi ning mikro- ja väikeettevõtjaid ja suurendada konkurentsi tarbijate pikaajaliseks hüvanguks. Komitee kordab ⁽⁷⁾ siiski, et nende meetmete kestus peab olema ajaliselt piiratud, seotud energiakriisi hädaolukorra aspektiga ning need ei tohi kunagi saada struktuurimuutuseks, mis võiks kahjustada elektrituruga juhtimise liberaliseerimist; soovib taastuenergia tootmise üha madalamaid kulusid silmas pidades kaaluda võimaliku meetmena gaasi ja elektri lahtisidumist, et vältida kõrgete gaasihindade mõju elektrihindadele;

30. väljendab heameelt seadusandliku ettepaneku üle tagada ELis järgmisel talvel ja hiljemgi piisav energia salvestamise tase; rõhutab, et selliste miinimumtasemetega kehtestamisel tuleks arvesse võtta piirkondlikke riskihindamisi;

31. rõhutab vajadust paremini mõista piirkondlikke ümber- ja täiendusõppe vajadusi ja võimalusi; kutsus komisjoni üles kasutama selliseid algatusi nagu „Erasmus+“ ja „Euroopa horisont“, et tagada tihedam koostöö tööstuse ja akadeemiliste ringkondade vahel ning võtta kasutusele oskuste pakt peamistes tööstusökosüsteemides, nagu vesiniku-, päikeseenergia-, soojuspumba- ja tuuleenergiasektor; kutsus liikmesriike üles kiirendama Euroopa Sotsiaalfondi+, õiglase ülemineku fondi ning taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamist, et laiendada tööjõu ümberõpet ja täiendusõpet kooskõlas vajadusega kohandada kutsetavasid ringluse, vähese CO₂ heitega materjalide ja uute tehnoloogiate kasutamisega.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ Vt Euroopa Komisjoni teatise „REPower EU“ 1. lisa.

⁽⁷⁾ Vt komitee arvamus teemal „Taastuenergia ja elektrienergia siseturg“ (ELT C 342, 12.10.2017, lk 79), Daiva Matoniene (LT/ECR), punkt 20.

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 149. ISTUNGJÄRK, 27.4.2022-28.4.2022

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi ja Ühendkuningriigi suhete tugevdamine riigi tasandil madalamal tasandil ning Ühendkuningriigi EList väljaastumise territoriaalse mõju leevendamine“

(2022/C 301/03)

Raportöör: Michael MURPHY (IE/EPP)
Tipperary krahvkonnavolikogu liige, Clonmeli linnapea

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

Üldised märkused

1. tunneb heameelt Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu üle, mis jõustus täielikult 1. mail 2021 ja millega luuakse kahepoolsetele suhetele stabiilne õigusraamistik. Komitee toetab ühist ja vastutustundlikku lähenemisviisi kaubandus- ja koostöölepingu, sealhulgas Põhja-Iirimaa protokollide rakendamisele, ja võrdsete konkurentsi-tingimuste järgimist ning tunnustab Euroopa Komisjoni jõupingutusi leida loominguulisi lahendusi eelkõige Põhja-Iirimaa ja ülejäänud Ühendkuningriigi vahel tekkivatele probleemidele;
2. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostööleping⁽¹⁾ on vabakaubandusleping,⁽²⁾ mis sisaldab sätteid koostöö reguleerimiseks majandus-, sotsiaal-, keskkonna- ja kalandusküsimustes, hõlmates samas ka kodanike julgeolekut käsitlevat tihedat partnerlust ja üldist juhtimisraamistikku. Komitee märgib, et kaubandus- ja koostööleping hõlmab liikmesriikide pädevusse kuuluvaid valdkondi, mis mõnes ELi liikmesriigis kuuluvad seadusandlike volitustega piirkondade pädevusse;
3. peab seetõttu kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingul puudub n-ö territoriaalne sügavus ning selles ei tunnustata nõuetekohaselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ELi ja Ühendkuningriigi suhetes ning omavalitsustele viidatakse üksnes juhul, kui kõne all on lepingu teatavate elementide kohandamine konkreetsetele piirkondlikele tingimustele,⁽³⁾ või väga spetsiifilistes küsimustes, nagu maksusätted⁽⁴⁾. Komitee rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingus on selgelt määratletud kodanikuühiskonna roll, pidades seda nn institutsioonilise raamistiku loomulikuks osaks;⁽⁵⁾
4. väljendab heameelt Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi koostöö üle vastusena Venemaa agressioonile Ukrainas ning rõhutab, et kohalikud omavalitsused kogu Euroopas on praktilise ja humanitaarabi andmisel eesliinil;

⁽¹⁾ ELi toimimise lepingu artikli 217 alusel.

⁽²⁾ ELi toimimise lepingu artikli 207 alusel.

⁽³⁾ Lk 61.

⁽⁴⁾ Lk 249.

⁽⁵⁾ Lk 23.

Eesmärk: ELi ja Ühendkuningriigi riigi tasandist madalama tasandi suhete ulatuslikum institutsiooniline tunnustamine

5. rõhutab, et 2020. aasta veebruaris loodud Euroopa Regioonide Komitee ja Ühendkuningriigi kontaktrühm on ainus institutsiooniline kanal, mis loob ELi ja Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahelise jätkuva dialoogi ja poliitilise partnerluse foorumi ning võimaldab vahetada oskusteavet iseäranis territoriaalse koostöö ja piiriülestes küsimustes. Komitee tunnustab kontaktrühma kui vastastikust kasu ja ühist huvi pakkuvat ruumi, et arutada Ühendkuningriigi EList väljaastumisest tulenevaid probleeme ja võimalusi, eelkõige seoses teemavaldkondadega, mis ei tunne piire (nt kliimamuutused, turism, digi- ja rohepööre ja ühine kultuuripärand). Samuti annab see komitee esindajatele kanali arutada selliseid küsimusi Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajatega, võimaldades komiteel seega hoida ja edendada viljakaid suhteid kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

6. tõdeb, pidades silmas ühe liikmesriigi esmakordset väljaastumist EList, et ELi ja Ühendkuningriigi suhted jäävad Euroopa Liidu kõige intensiivsemateks ja mitmemõõtmelisemateks suheteks kolmanda riigiga ning seepärast väärivad suhted riigi tasandist madalamal tasandil tunnustust. Seepärast kutsub komitee üles ametlikult tunnustama Euroopa Regioonide Komitee ja Ühendkuningriigi kontaktrühma riigi tasandist madalama tasandi ametliku suhtluspartnerina ELi ja Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel kaubandus- ja koostöölepingu raames, et hinnata riigi tasandist madalama tasandi mõõdet peamistes poliitilistes ja seadusandlikes küsimustes, mis mõjutavad Ühendkuningriigi ja ELi kahepoolseid suhteid, nii nagu seda teevad parlamentaarne assamblee, kodanikuühiskonna foorum ning Ühendkuningriigi ja ELi erikomisjonid oma huvivaldkondades. Samuti palub komitee Ühendkuningriigi kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel jätkata tööd Ühendkuningriigi valitsusega kontaktrühma ametliku tunnustamise nimel;

7. nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon vaataks uuesti läbi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist ja kohaldamist jälgiva ühise partnerlusnõukogu struktuurid, püüdmaks käsitleda territoriaalse sügavuse puudumist, kaasates kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaubandus- ja koostöölepingu järelevalvesse ja juhtimisse. Kohalike dialoogide loomine (tehniline kooskõlastamine), et käsitleda kohalikus pädevuses olevaid teemasid (kalandus, koolitus, liikuvus, territoriaalne koostöö jne), aitaks parandada ELi ja Ühendkuningriigi suhteid makrotasandil;

8. julgustab Euroopa Parlamenti seadma ühist huvi pakkuvates küsimustes vastastikku kasulikul viisil ametlikult sisse suhted Euroopa Regioonide Komitee ja Euroopa Parlamendi delegatsiooni vahel ELi-Ühendkuningriigi parlamentaarses partnerlusassamblees, et esitada kohapõhiseid tõendeid kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise kohta;

9. hindab kõrgelt käimasolevaid poliitilise ja tehnilise tasandi kõnelusi Põhja-Iirimaa protokollirakendamise tulenevate probleemide lahendamiseks. Komitee jälgib ka Euroopa Komisjoni käimasolevat tööd Gibraltari lepingu lõpuleviimisel, kuid rõhutab siiski, et sellised arengud, mida tuleb veel välja töötada, ei tohiks piirata kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kindlat taht koostööviise kavandada;

Brexitit territoriaalse mõju leevendamine

10. on seisukohal, et alates 2020. aasta algusest on jätkuvalt raske eristada kaubandus- ja koostöölepingu läbirääkimiste ja jõustumise mõju COVID-19 pandeemia mõjust⁽⁶⁾. Komitee tunneb heameelt oma hiljutise uuringu „ELi ja Ühendkuningriigi uued kaubandus- ja majandussuhted: piirkondadele ja linnadele avaldub mõju“ üle, milles järeldatakse, et Brexiti mõju sektorite ja ELi piirkondade arvestuses on asümmeetriline, see on suurem väiksematele ettevõtetele ning võib vähendada inimkapitali liikuvust ja koostööd ELi ja Ühendkuningriigi ettevõtete vahel ning mõjutada negatiivselt piirkondi ja kohaliku omavalitsuse üksusi, mis osalevad piirkondadevahelistes projektides Ühendkuningriigiga. Komiteel on hea meel, et uuringus leiab kinnitust vajadus suurendada Brexiti kohanemise reservi eelarvet, et käsitleda neid asümmeetrilisi mõjusid Euroopas;

11. tunnustab, et Brexiti territoriaalne mõju on tuntav kogu ELi piirkondades ning probleemid on muu hulgas majanduslikud, keskkonnavalased, sotsiaalsed, kultuurilised ja haridusalased, alates kaubandusest Brexiti iseäranis mõjutatud suurtes sadamates, nagu Antwerpen, Calais, Cork, Dover, Dublin, Rotterdam ja Zeebrugge, kuni üliõpilasvahetuse tulevikuni, ülikoolide koostööni kliimamuutustega kohanemise ja kliimamuutuste valdkonnas ja piirkondlike kaubandusagentuurideni, kes otsivad alternatiivseid turge ning lahendavad kodanike mureküsimusi, sealhulgas seoses liikuvuse ja integratsiooniga;

⁽⁶⁾ Vt 2021. aasta kohaliku ja piirkondliku baromeetri VI peatükk: <https://cor.europa.eu/en/our-work/Documents/barometer-fullreport-web.pdf>.

12. rõhutab Brexitiga kohanemise reservi tähtsust kõige vahetumate kulude leevendamisel ja Brexiti mõju pikemaajalise hindamise vajaduse kindlakstegemisel, liikmesriikide piirkondade ja majandussektorite, sealhulgas töökohtade loomise ja kaitse toetamisel, nt lühendatud tööaja korralduse, ümberõppe- ja koolitusmeetmete ning uute turgude väljaselgitamise kaudu;

13. nõuab seepärast, et täielikult järgitaks Brexitiga kohanemise reservi määruse sätteid, mis käsitlevad piirkondade ja kohalike kogukondade kaasamist Brexitiga kohanemise reservi rakendamisse ja aruandlust NUTS 2 tasandil. Komitee tuletab samuti meelde, et Brexitiga kohanemise reservi vahendite kavandamisel nõudis komitee keskendumist VKEdele, ELi kodanike taasintegreerimise meetmetele ja tehnilisele abile. Rahaliste vahendite jaotamise osas pooldab komitee minimaalset katvust/künnist uutele merepiirialadele Ühendkuningriigiga ning vahendite eraldamist kalandusele ilma riikliku indekseerimiseta;

14. jagab praegu Ühendkuningriigi piirkondlike partnerite muret selle pärast, et regionaalpoliitika strateegiline planeerimine kannatab ELi ühtekuuluvuspoliitika vahendite kaotuse ja mitmeaastaste programmidega kaasneva ebakindluse tõttu;

Uued koostöövõimalused väljaspool kaubandus- ja koostöölepingut

15. rõhutab kogu Ühendkuningriigi ja eelkõige selle detsentraliseeritud osade rohujuuretasandi, st kohalike omavalitsuste liitude ja kohalike omavalitsuste valmisolekut jätkata ja isegi tihendada suhteid ELi partneritega riigi tasandist madalamal tasandil sellel Brexiti-järgsel ajastul;

16. juhib tähelepanu sellele, et riigi tasandist madalama tasandi suhete tunnustamisel ja edendamisel on tõeline väärtus, mis on oluline, kuna kooskõlastamine kohalikul tasandil võib aidata parandada suhteid ka makrotasandil. Nii näiteks võib see, kui hakata taas Kanalisaarte piirkonnas kalandusküsimusi kohapeal tehniliselt kooskõlastama, aidata parandada ELi ja Ühendkuningriigi suhteid makrotasandil;

17. tunnustab asjaolu, et kuigi Ühendkuningriik ei osale enam ELi rahastamisprogrammides, on ta jätkuvalt tegev neljas ELi tehnilises programmis, milleks on programm „Euroopa horisont“, Copernicuse ja satelliitseire programm, Euratomi teadus- ja koolitusprogramm ja ITER. Eelkõige kaks esimest neist on olulised kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks. Komitee märgib, et on mitmeid algatusi, milles Ühendkuningriigi piirkonnad jätkuvalt osalevad, sealhulgas jätkavad Šotimaa ja Wales osalemist programmi „Euroopa horisont“ rahastatavas Vanguardi algatuses⁽⁷⁾ (mis toetab tööstuse ümberkujundamist pärast kaasavat, interaktiivset ja ettevõtlusele suunatud protsessi piirkondade RIS3/I3 strateegiate alusel) ning Kenti krahvkonnavolikogu osaleb väinakomitee algatuses (Straits Committee Initiative);⁽⁸⁾

18. tuletab meelde, et mõned Ühendkuningriigi piirkonnad on endiselt kaasatud praegusesse programmitöö perioodi (kuni 2023. aasta lõpuni), sealhulgas Interreg North Sea, Interreg France (Channel) ja Interreg Ireland Wales, ning märgib, et Ühendkuningriik on üks nende piiriüleste programmide oluline rahastaja, eraldades kuni kolmandiku nende eelarvest. Komitee tõdeb, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei suuda tõenäoliselt kompenseerida Interregi vahendite kaotust kohalike või piirkondlike vahendite abil;

19. tunnistab seoses programmide lõppemisega – eriti kui korraldusasutused asuvad Ühendkuningriigis (Interreg France (Channel) England ja Interreg Ireland Wales) –, et need tuleb lõpule viia parimatel võimalikel tingimustel Ühendkuningriigi ja ELi toetusesaajate huvides ning kooskõlas ELi nõuetega;

20. juhib tähelepanu sellele, et programm PEACE PLUS ajavahemikuks 2021–2027 on ainus piiriülene koostööprogramm, mis jääb kestma Brexiti järel pärast 2023. aastat ja mida EL rahastab ligikaudu 1 miljardi euro ulatuses. PEACE PLUS ühendab olemasolevate ELi programmide PEACE ja Interreg rahastamiskomponendid üheks sidusaks piiriüleseks programmiks Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piiriäärsete krahvkondade jaoks. Programm annab jätkuvalt olulise panuse suure reede kokkuleppe rakendamisse;

21. märgib, et Ühendkuningriigi osalemine Interregi programmides – milles juba osaleb märkimisväärne hulk kolmandaid riike, nagu põhjapoolsete äärealade ja Arktika programm, Põhjamere piirkonna programm ja Loode-Euroopa programm – võib olla võimalik, kui Ühendkuningriigi valitsus nõustub osalemist rahastama;

⁽⁷⁾ <http://www.s3vanguardinitiative.eu/members>.

⁽⁸⁾ Väinakomitee on mitmepoolne dialoogifoorum, mis pakub oma liikmetele paindlikku raamistikku koostööks oma volituste piires ning koostöö laiendamiseks kohalikele sidusrühmadele, näiteks vabatahtlikust sektorist, haridusest või ärimaailmast.

22. rõhutab, et sellise Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) loomine, milles osaleb üks partner ainult ühest ELi liikmesriigist, sealhulgas selle äärepoolseimast piirkonnast, ja üks Ühendkuningriigi kohalik või piirkondlik omavalitsus, võib olla võimalik, ning teeb ettepaneku, et ELi liikmesriigid võiksid kaaluda seda vahendit, kui see on kooskõlas nende territoriaalse koostööga ja nad soovivad Ühendkuningriigiga koostööd teha;

23. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Komisjon ei ole kaheksandas ühtekuuluvusaruandes Brexiti mõju arvesse võtnud. See mõju on teatud hulgas ELi piirkondades olnud üks majandust, piirkondadevahelist koostööd, teadusuuringute ökosüsteeme, koolitussüsteeme ja demograafiat häiriv tegur. Euroopa Regioonide Komitee soovib, et geopoliitilisi arenguid võetaks paremini arvesse tulevases lähenemisviisis 2027. aasta järgsele perioodile;

24. tunneb heameelt asjaolu üle, et Ühendkuningriigi linnad ja piirkonnad on endiselt aktiivselt kaasatud paljudesse ELi võrgustikesse ja ühendustesse, nagu Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress, ning eeldatavasti jäävad nad ka edaspidi teatavatesse Euroopa ühendusraamistikesse, nagu Euroopa Mereliste Äärealade Konverents (CPMR), Eurocities ning Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR). Samuti on komiteel hea meel tõdeda, et need mehhanismid tagavad suurepärase võimaluse vahetada kogemusi Ühendkuningriigi ja ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

25. väljendab veendumust, et ELi ja Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöö jätkub mestimise kaudu, arvestades, et umbes 100 Ühendkuningriigi linnal⁽⁹⁾ on sõprussidemed ELi liikmesriikide linnadega. Komitee kutsub neid partnerlusi tungivalt üles jätkama selle töö toetamiseks võimalike rahastamismeetodite uurimist, kuna need partnerlused soodustavad parimate tavade jagamist, vastastikust mõistmist ja ühiseid väärtusi ning on olulised Euroopa eluviisi jaoks;

26. tunnistab üliõpilaste haridusvahetuse tähtsust üliõpilaste liikuvuse ja ühiste teadusuuringute jaoks, samuti keeleoskuse ja inimsidemete arendamise tähtsust, ja toetab Ühendkuningriigi detsentraliseeritud haldusasutuste jõupingutusi, et avada väljaspool kaubandus- ja koostöölepingu raamistikku uued võimalused koostööks;

27. avaldab erilist tunnustust Walesi „Taith“ programmile⁽¹⁰⁾ ning väljendab rahulolu Walesi ja Šotimaa rahvusvaheliste õppevahetusprogrammidega, mis võivad vähemalt osaliselt kompenseerida Ühendkuningriigi lahkumist programmist „Erasmus+“ ja täita lüngad, mis tulenevad Ühendkuningriigi riiklikust Turingi programmist;⁽¹¹⁾

28. märgib, et riigi tasandil madalamal tasandil on märgatav suundumus kahepoolsete suhete loomise suunas, nagu näitab ELi piirkondade esinduste avamine Londonis ja mujal Ühendkuningriigis. Ühendkuningriigi detsentraliseeritud osad järgivad lisaks nn globaalsete riikide tegevuskavasid, mis seavad esikohale kahepoolsed suhted Euroopa piirkondadega. Inglismaal algatavad linnad ja suurlinnapiirkonnad ka kahepoolseid koostööprojekte, millest annab tunnistust näiteks Suur-Manchesteri ja Nordrhein-Westfaleni partnerlus. Kuigi komitee tunnustab kahepoolseid suhteid, on ta seisukohal, et selline kahepoolsete suhete loomine ei tohi toimuda nõrgema kohaliku ja piirkondliku suutlikkusega riikide asjaomaste omavalitsuste arvelt ning seda toetust ei tohiks pidada konkureerivaks komitee eesmärgiga saavutada ELi ja Ühendkuningriigi suhete kohaliku ja piirkondliku mõõtme institutsiooniline tunnustamine;

29. näeb kasutamata potentsiaali ELi ja Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöök ühiste probleemide lahendamisel, nagu humanitaarabi andmine, Põhjamere, La Manche'i väina ja Iiri mere säästev majandamine, ülemaailmne võitlus kliimamuutuste vastu, kestliku arengu eesmärkide rakendamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning üleminek säästvamale turismile ja digiturismile. Seoses sellega toetab komitee Ühendkuningriigi ja Prantsusmaa esitatud ideed tagada Euroopa-sisestel, st ka Ühendkuningriigi ja Euroopa Liidu vahelistel liinidel töötavatele meremeestele ja teistele töötajatele miinimumpalk;

30. rõhutab, et ELi ja Ühendkuningriigi piirkondade suhted põhinevad muu hulgas ka ühisel kultuuripärandil, keeltel ja keldi (keelealastel) sidemetel ning meie elanike ühistel Euroopa väärtustel ja ajalool;

⁽⁹⁾ Office of National Statistics, Ühendkuningriik, 2018. aasta andmed, avaldatud septembris 2020: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/twinnetownsandsistercities>.

⁽¹⁰⁾ 2022. aasta veebruaris käivitati viieaastane programm (2022–2026), mida Walesi valitsus rahastab kuni 65 miljoni naelsterlingi ulatuses.

⁽¹¹⁾ Turingi programm ei põhine vastastikkusel, kestab ühe aasta ja keskendub pigem akadeemilisele personalile kui üliõpilastele.

31. leiab, et kõigil ELi institutsioonidel lasub kohustus paremini tajuda ja mõista ELi ja Ühendkuningriigi riigi tasandist madalama tasandi suhete ja partnerluste potentsiaali, tunnistades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesket rolli kodanikele kõige lähemal asuva valitsustasandina;
32. on seisukohal, et ulatuslike nõuandestruktuuride loomine kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poolt Brexitiks valmisolekuks on hea vahend Ühendkuningriigi ja ELi suhete parandamiseks;
33. märgib kokkuvõtteks, et käsitledes ELi tulevasi väljakutseid ja suundumusi pärast Brexitit, on vaja veelgi paremini mõista ELi kodanike probleeme ja prioriteete. Komitee arvates loob Euroopa tuleviku konverents selleks sobiva mehhanismi.

Brüssel, 27. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Uus Euroopa Bauhaus. Kaunis, kestlik, kaasav“

(2022/C 301/04)

Raportöör:	Kieran MCCARTHY (IE/EA), Corki linnavolikogu liige
Viitedokument:	komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa Bauhaus. Kaunis, kestlik, kaasav“ COM(2021) 573

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Uue Euroopa Bauhausi tutvustus

1. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni interdistsiplinaarse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ üle, mis aitab saavutada ELi rohelist kokkulepet, lisades olulise kultuurilise mõõtme ja tuues selle kodanikele lähemale. Selleni jõudmiseks loob uus Euroopa Bauhaus kaunid, kestlikud ja kaasavad ruumid ning kohad, tooted ja eluviisid, mis toovad välja partnerluste hõlbustamise ning keskkonna ümberkujundamisest ja rohepöördest saadud kasu, kasutades kohalikul tasandil käegakatsutavaid kogemusi;
2. tunnustab entusiasmi ja suurt toetust, mida pakuvad uuele Euroopa Bauhausile paljud sõbrad, osalejad, kodanikuühiskonna organisatsioonid, võrgustikud, kollektiivid, piirkondlikud keskused ja platvormid ning eluslaborid, aga ka püsivat huvi ja soovi edendada loovuse stimuleerimist, osalemist tulevases uues Euroopa Bauhausis ning selle väärtuste ja põhimõtete ühendamises ja kujundamises;
3. tunneb heameelt selle üle, et uue Euroopa Bauhausi põhimõtete rakendamisel tunnistatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, sest neil on head võimalused aidata kaasa poliitika kujundamisele ja uue Euroopa Bauhausi rakendamisele kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega;
4. on seisukohal, et kogu ELis on linnad ja piirkonnad kultuurist ajendatud arengus esirinnas ning et kohalikul ja piirkondlikul tasandil on põhiline vastutus kestliku linna-, regionaal- ja kultuuripoliitika eest. Seetõttu on kohalikul ja piirkondlikul tasandil valitud esindajad asendamatud, et muuta uus Euroopa Bauhaus kättesaadavamaks ja kaasata üleminekuprotsessi üldsust, et soodustada uue Euroopa Bauhausi elluviimist;
5. avaldab suurt toetust uuele Euroopa Bauhausile kui olulisele võimalusele kasutada ära piirkondade ja omavalitsuste loomingulist potentsiaali ning luua seeläbi vastuvõetavaid ja kestlikke lahendusi, mis muudavad roheline kokkuleppe edukaks;
6. tunnustab uue Euroopa Bauhausi valdkonnaülest olemust, mis on koondatud mitmesugustesse ELi programmidesse ja rahastamisliinidesse. Siiski märgib komitee, et praegustelt ja tulevastelt partneritelt on vaja jätkuvat toetust;
7. kinnitab taas uue Euroopa Bauhausi esimest peamist põhimõtet, millega toetatakse mitmetasandilist ja kohapõhist lähenemisviisi. Siinkohal juhib komitee tähelepanu asjaolule, et muutused toimuvad kohalikul ja piirkondlikul tasandil, millega on seotud ka kohaga kokkukuulumise tunne;

8. tunneb heameelt selle üle, et komisjon näeb uue Euroopa Bauhausi algatuses ette maapiirkondade esindatuse. Mitmed deklaratsioonid⁽¹⁾ ja maaelupakt loovad raamistiku maaelu arengu poliitika ja tegevuse tulevikuks Euroopas ning on oluliseks vahendiks, mille abil saab uus Euroopa Bauhaus ühendust luua maapiirkondadega, mida võib näha ka katsepiirkondadena, kui seal ellu viia väikseid ümberkujundavaid projekte;

9. rõhutab, et uuel Euroopa Bauhausil on potentsiaali olla tähtis taastumise vahend, mis pakub kohapeal töökohti ja aitab muuta mõtteviisi nii, et see soodustaks kestlikku ja tõhusat territoriaalset planeerimist, mis mõjutab ja parandab ühiskondlikku käitumist ja liikuvust;

Probleemvaldkonnad

10. on mures, et teatis on endiselt ebamäärane selles, kuidas tagatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine. Komitee kutsus üles esitama konkreetseid ettepanekuid, kuidas kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning komitee algatuse rakendamisse, võttes samal ajal arvesse geograafilise tasakaalu põhimõtet, et nii esindataks kogu ELi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi;

11. rõhutab, et komitee peaks koos teiste ELi institutsioonidega kuuluma uue Euroopa Bauhausi peamiste partnerite tugivõrgustikku, mis töötab välja ja katsetab poliitika- ja rahastamisvahendeid;

12. palub, et Euroopa Regioonide Komiteed ja teisi ELi institutsioone kaasataks Euroopa Bauhausi kõrgetasemelisse ümarlauda;

13. juhib tähelepanu sellele, et subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega määratakse kindlaks, millisel tasandil kasutavad EL ja liikmesriigid uue Euroopa Bauhausi rakendamiseks kavandatud poliitikavahendeid ja seadusandlikke meetmeid;

14. rõhutab, et COVID-19 avaldab jätkuvalt mõju keskpikas ja pikas perspektiivis ning et seda tuleks uue Euroopa Bauhausi rakendamisel tunnistada. Komitee leiab, et uue Euroopa Bauhausi rakendamisel tuleb arvesse võtta pandeemia negatiivset mõju vaesusele, sotsiaalküsimustele ja tööhõivele;

15. kutsus komisjoni üles tagama, et strateegia keskmes oleksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, pakkudes neile tehnilist abi, asjakohast rahastamist ja paindlikkust. Uue Euroopa Bauhausi edu sõltub jätkusuutlikkusest ja teostatavusest, võttes arvesse maapiirkondade ja linnade erinevusi;

Uue Euroopa Bauhausi rahastamine

16. kutsus üles eraldama riikide eelarvetest ja ELi ühtekuuluvuspoliitika programmidest kohalikule ja piirkondlikule tasandile piisavalt vahendeid. Komitee kutsus siiski üles leidma tasakaalu uue Euroopa Bauhausi kultuuriliikumises tekkiva loominguks koostoiime ja ELi rahastatavate programmide parameetrite vahel;

17. on seisukohal, et lisavahendeid võiks kasutada välisabi eest tasumiseks, et soodustada teadmistevahetust ja uurida olemasolevate avaliku sektori töötajate oskusi vastastikus, sujuvas teabevahetuses erasektori, kohaliku tasandi ja kolmanda sektori osalejatega;

18. usub, et varasemad kogemused, auhinnad ja ressursid, mis keskenduvad ringluspõhiselt kvaliteedile, esteetikale ja kogukonnaga seotud küsimustele, võivad pakkuda stiimuleid investoritele ja ühisrahastajatele;

19. kutsus üles looma avaliku ja erasektori partnerlusi ning investeerima kultuuri ja kultuuripärandi laiemasse valdkonda, nagu kutsuti üles Europa Nostra dokumendis „Veneetsia üleskutse tegudele“⁽²⁾;

⁽¹⁾ Näiteks 2016. aasta Corki 2.0 deklaratsioon „Parem elu maapiirkondades“.

⁽²⁾ „Veneetsia üleskutse tegudele: uus Euroopa renessanss“ – selle eesmärk on tagada tihedam ja tugevam koostoiime äriühingute ning laia kultuuri-, pärandi- ja loomeökosüsteemi vahel, muu hulgas tugevdades strateegilist liitu Euroopa kultuuripärandi liikumise ning Euroopa Investeeringupanga ja selle instituudi vahel.

20. juhib tähelepanu sellele, et ka taaste- ja vastupidavusrahastu pakub võimaluse toetada uut Euroopa Bauhausi liikmesriikides ja kohalikes omavalitsustes;

21. juhib tähelepanu sellele, et uus Euroopa Bauhaus tuleks viia kooskõlla 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja ELi linnaarengu algatusega ning samuti peaks olema kättesaadav piisav rahastamine, et katta uuele Euroopa Bauhausile panustavate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuskulud. Komitee kutsub kasutama uue Euroopa Bauhausi rakendamise julgeid tegevuskavu kestliku arengu eesmärkide raames;

22. palub, et uue Euroopa Bauhausi strateegiate, projektide ja meetmete kavandamisel ja rakendamisel võetaks arvesse geograafilist tasakaalu ning ELi kliimatilist, majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist mitmekesisust, samuti rahastamisvõimalusi ja rahaliste vahendite eraldamist. Seejuures peaks territoriaalne ühtekuuluvus jääma üheks peamiseks eesmärgiks;

Näitajad

23. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid oma pädevuse piires jälgima, mil määral riikide valitsused uut Euroopa Bauhausi eri programmides, vahendites ja menetlustes kasutavad. Komitee ootab, et Euroopa Komisjon esitaks selged kriteeriumid selliseks jälgimiseks;

24. tunneb muret selle pärast, et praeguses ELi rahastamistsükli (2021–2027) näitajad puuduvad ja see on kasutamata võimalus edusammude mõõtmiseks;

25. on seisukohal, et uue Euroopa Bauhausi aluspõhimõtted tuleks välja töötada partnerluses kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Samuti leiab komitee, et Euroopa Bauhausi aluspõhimõtted tuleks kaasata kvaliteedikriteeriumidena ELi rahastamisprogrammide puhul, millel on otsene või kaudne mõju tehiskeskonnale, linna- ja maaelu arengule, kultuuripärandile ja kultuurimaastikele;

26. teeb ettepaneku luua uue Euroopa Bauhausi piirkondlik tulemustabel, et kujundada tugev piirkondlik järelevalvepoliitika, mis aitab tagada, et uut Euroopa Bauhausi rakendatakse kõigil tasanditel ja et piirkondlikes investeeringutes järgitaks uue Euroopa Bauhausi põhimõtteid;

27. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad paljude kohalike üldkasutatavate hoonete ja linnade avaliku ruumi eest ning neil on oluline roll nende hoonete ja linnapiirkondade renoveerimise reguleerimisel ja rahastamisel. Seetõttu peaksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused keskenduma regulatiivsete kitsaskohtade kindlakstegemisele ning aitama kaasa reguleerimise lihtsustamisele ja uute regulatiivsete lähenemisviiside väljatöötamisele;

28. rõhutab, et komitee on osalenud kliima-, energeetika- ja keskkonnastrateegiate väljatöötamises ja toetamises kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Töörühma „Roheline kokkulepe kohalikul tasandil“ võiks kasutada uue Euroopa Bauhausi põhimõtete edendamiseks ja edusammude jälgimiseks;

29. rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste dialoog avatud uuenduslike kontseptsioonide ja protsesside, interdistsiplinaarsete käsitluste ja oskuste üle on äärmiselt oluline. Uut Euroopa Bauhausi tuleks käsitleda komitee teadmiste vahetamise platvormil, programmis „Teadus kohtub piirkondadega“ ja koostööprojektides, mida rahastatakse muudest ELi programmidest;

30. rõhutab, et uus Euroopa Bauhaus peaks edendama soolist võrdõiguslikkust. Sooline võrdõiguslikkus peaks olema valdkondadevaheline kriteerium ning see on võimas ja vajalik tegur ühtekuuluvuspoliitika kestlikuks ja tasakaalustatud arenguks;

Uue Euroopa Bauhausi festival, auhinnad ja labori kontseptsioon

31. väljendab heameelt uue Euroopa Bauhausi esimese auhinna üle ja teeb ettepaneku teha kindlaks koostoime olemasolevate eluaseme, kultuuripärandi, kaasaegse arhitektuuri ja maastike auhindadega. Komitee kutsub ka üles tutvustama Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 häid tavaid;

32. kiidab heaks Euroopa kvaliteedimärgise loomise kui esimese sammu uue Euroopa Bauhausi märgise kontseptsiooni suunas, kuid on mures selle pärast, et inimesed võivad eeldada, et uue Euroopa Bauhausi märgisel on rahastamisliin. Sihtotstarbelise märgise kasutamist võib pidada komitee konkreetseks panuseks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ arendamisse, seda soovitas komitee 2021. aastal;

33. tunneb heameelt uue Euroopa Bauhausi labori ja selle koosloomise metoodika üle, kuid küsib täiendavat teavet selle toimimise kohta ning soovib, et komitee oleks uue Euroopa Bauhausi laboris ja selle juhtimises aktiivne liige;
34. palub, et labor testiks esimese auhinna jaoks valitud tulemusi/meetmeid ning võiks neid edasi arendada ja neist prototüüpe teha;
35. on valmis tegema komitee piirkondlike keskuste kaudu koostööd liikmesriikide valitsustega, et töötada välja regulatiivsed testimiskeskonnad ja katsetada uusi regulatiivseid lähenemisviise;
36. märgib, et uus Euroopa Bauhaus peaks tuginema olemasolevatele headele tavadele kõigis ELi linnades ja piirkondades ning looma avalikult kättesaadava ressursiplatvormi;
37. toetab uue Euroopa Bauhausi festivali kui käegakatsutavat, nähtavat viisi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja üldsuse kaasamise edasiseks soodustamiseks ning kohaliku ja piirkondliku tasandi projektide tutvustamiseks;
38. rõhutab URBACTi programmi, Euroopa territoriaalse koostöö ja programmi „Horisont 2020“ edukat tööd tõhusate interaktiivsete vahendite väljatöötamisel, mida tuleks vajaduse korral kasutada;
39. juhib tähelepanu sellele, et uus Euroopa Bauhaus peaks looma seose programmi „Horisont 2020“ missioonidega, eelkõige kliimamuutustega kohanemise ning kliimanetraalsete ja arukate linnade valdkonnas;
40. toob taas välja Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) vahendi võimaliku eelise mitmetasandilise valitsemise projektide puhul, mis hõlmavad mitut riiki või euroregiooni;
41. märgib, et uus Euroopa Bauhaus seob ELi linnade tegevuskava kolme sammast (parem õigusloome, parem rahastamine ja paremad teadmised)⁽³⁾ ning püüab nende eesmäärke ellu viia;
42. võtab teadmiseks käimasolevaid linnadega seotud uuenduslikud meetmed (*Urban Lab of Europe*) ja tulevase Euroopa linnaarengu algatuse. Komitee kutsus üles siduma uue Euroopa Bauhausi ELi linnade tegevuskava partnerlustega, kuna see tegevuskava on peaaegu neli aastat tegelenud rohelise kokkuleppe ja uue Euroopa Bauhausiga seotud kontseptsioonidega;
43. on seisukohal, et uuel Euroopa Bauhausil on roll 2021. aasta Leipzigi harta ja 2021. aasta Ljubljana deklaratsiooni rakendamisel, milles nõutakse integreeritud lähenemisviise, kohapõhist käsitlust, mitmetasandilist valitsemist, osalemist ja koosloomise meetodeid;
44. on veendunud, et Euroopa kultuuripealinnadel, Euroopa innovatsioonipealinnadel (iCapital), Euroopa noortepealinnadel ja Euroopa rohelistel pealinnadel võib olla suur mõju uue Euroopa Bauhausi õnnestumisele;
45. väljendab heameelt uue Euroopa Bauhausi riiklike kontaktpunktide loomise üle ning kutsus neid üles tegema tihedat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning muude sidusrühmadega, sh kodanikuühiskonnaga, et tagada uue Euroopa Bauhausi liikumise kasv alt üles;
46. teeb ettepaneku luua 100 huvitatud linnale koolitusprogramm, mis põhineks uue Euroopa Bauhausi põhimõtetel. Selleks võiks kasutada digilinnade programmi või 100 aruka linna programmi ja selle turukontseptsiooni metoodikat;

Tehiskeskonna, arhitektuuri ja renoveerimiskontseptsioonid

47. rõhutab, et tehiskeskond on kogukonna peegelpilt, mille üldise kvaliteedi eest vastutavad asjaomased avaliku sektori asutused ning sidusrühmad, sh kodanikuühiskond, tihedas koostöös üldsusega;

⁽³⁾ Nagu on määratletud Amsterdami paktis.

48. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa rikkalik ja mitmekesine kultuuri- ja arhitektuuripärand on meie tehiskeskonna kvaliteedi oluline võrdlusalus, pidades silmas kasutajate kogemusi ja materiaalseid varasid;
49. tunneb heameelt selle üle, et uues Euroopa Bauhausis tunnistatakse linnaruumi planeerimise otsustavat mõju kestliku linnaarengu saavutamisel;
50. tunneb heameelt selle üle, et uues Euroopa Bauhausis tunnistatakse vajadust kvaliteetse arhitektuuri ühise kultuuri järele. See nõuab teadlikkuse suurendamist, teabe levitamist ning kultuuri ja kultuuripärandi, kvaliteetse arhitektuuri ja tehiskeskonna rolli edendamist;
51. rõhutab, et komisjon peaks aitama ehitussektoril võidelda jätkusuutmatu ressursikasutuse ja jäätmetega ning edendama ringlust, keskendudes materjalide korduskasutamisele ja ringlussevõtule. Selleks tuleks täita lüngad teadmistes ja oskustes ning muuta disain digitaalseks;
52. märgib, et uus Euroopa Bauhaus võib aidata bürokraatiat vähendada, et muuta renoveerimine lihtsamaks ja kulutõhusamaks. Väga vanade hoonete ja kultuuripärandi uuendamise seotud probleemide lahendamiseks on vaja arhitektide ja muude asjatundjate ning kõrgelt kvalifitseeritud käsitöölise teenuseid⁽⁴⁾;
53. kinnitab rõhutatult kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsustavat rolli selle tagamisel, et hoonete renoveerimine toimuks kooskõlas ruumilise ja linnaplaneerimise nõuetega, edendaks rahvastiku vähenemise vastu võitlemise poliitikameetmeid ning oleks vastavuses sotsiaalse õigluse ja keskkonnahoidlikkuse kriteeriumidega. Komitee juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide renoveerimislaine meetodikad ei tohi seda olulist koordineerivat rolli nõrgestada;
54. nõuab veel kord, et Euroopa poolaastas võetaks paremini arvesse linnaküsimusi: majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimine ELis peab hõlmama taskukohaseid eluasemeid, ebavõrdsuse kaotamist ja pikaajalisi investeeringuid;
55. väljendab heameelt uue Euroopa Bauhausi narratiivi üle, mille eesmärk on uurida lahendusi, mis võimaldaksid juurdepääsu taskukohasele ja korralikule eluasemele, eelkõige noorte ja teiste haavatavate sotsiaalsete rühmade jaoks;
56. rõhutab, et uus Euroopa Bauhaus peab olema seotud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavaga ja Porto 2021. aasta sotsiaaltippkohtumise deklaratsiooniga, et anda Euroopa tasandil panus arutellu COVID-19-järgse sotsiaal- ja taskukohase eluaseme teemal;
57. nõuab kunsti, arhitektuuri, maastiku- ja sisearhitektuuri, ruumilise planeerimise, disaini ja käsitööstuse koostoime edendamist, samuti arhitektide ja teiste asjatundjate uuenduslike koolitusmudelite edendamist;
58. kutsub üles kaasama ka Euroopa oskuste tegevuskava, et aidata uue Euroopa Bauhausi kaudu edendada ja paremini mõista piirkondlike oskustega seotud vajadusi ja võimalusi linnaplaneerimise, ehituse ja ehitusmaterjalide säästva kasutamise valdkonnas, ning vähendada kvalifitseeritud tööjõu rännet, mis võib tuua kaasa kohaliku majanduse vähenemise tootmises. Seejuures on Euroopa digitaalarengu tegevuskaval oluline roll, sest digitehnoloogia võib pakkuda elanikele võimalusi oma keskkonda ühiselt luua ning on äärmiselt oluline vahend Euroopa Bauhausi algatuste väljatöötamise kõigis etappides;
59. nõuab, et uue Euroopa Bauhausi raames tehtaks koostööd varasemate ELi linnade tegevuskava partnerlustega, eelkõige seoses kliimameetmete suutlikkuse, linnade haljastamise ettepaneku ja avaliku ruumi kasutamisega. Eriti olulised on partnerlused kestliku maakasutuse ja looduspõhiste lahenduste, ringmajanduse ning kultuuri ja kultuuripärandi valdkonnas;
60. rõhutab, et uus Euroopa Bauhaus on tugev vahend sotsiaalmajanduse algatuste käivitamiseks, sest see põhineb koostööl ja kodanikuaktiivsusel. Sellised algatused edendavad sotsiaalset, majanduslikku, territoriaalset ja kultuurilist ühtekuuluvust ning suurendavad usaldust kohalikul tasandil kogu ELis;

(4) Nagu on kirjeldatud Europa Nostra rohelises raamatus Euroopa kultuuripärandi kohta.

Kultuuripärandi kvaliteedi põhimõtted

61. toetab Euroopa Nostra dokumenti „Veneetsia üleskutse tegudele: uus Euroopa renessanss“ ning selle deklaratsiooni ühise pärandi ja mälu kohta;
62. nõuab, et leitaks koostoime Davosi ehituskultuuri (*Baukultur*) kvaliteedipõhimõtete, uue Euroopa Bauhausi ja Euroopa kvaliteedipõhimõtete vahel ELi rahastatavate meetmete puhul, millel võib olla mõju kultuuripärandile, ning et see koostoime integreeritaks kõikidesse Euroopa poliitikavaldkondadesse ja rahastamisprogrammidesse;
63. on veendunud, et kultuuripärand on uue Euroopa Bauhausi hädavajalik mõõde. Renoveerimislainel peab olema oma hing ja identiteet, edendades samal ajal terviklikku arusaama sellest, kuidas me soovime linnu ja piirkondi arendada;
64. soovib, et komitee teeks koostööd sidusrühmadega, et edendada uue Euroopa Bauhausi ja aasta pärandilinnapea auhinda;
65. nõuab, et kultuuripärand ja ELi roheline kokkulepe oleksid omavahel tihedalt seotud, nagu näidati ELi kultuuripärandi rohelistes raamatus⁽⁵⁾;
66. nõustub, et avaliku sektori vahendid kultuuripõhiste keskkonnahoidlikele strateegiatele tuleb mobiliseerida uue Euroopa Bauhausi katseprojektide ja algatuste kaudu, mis käsitlevad rohepöörde elutähtsaid kultuurilisi mõõtmeid ning tuginevad kohalike kogukondade ja piirkondade erinevatele võimetele;

Järeldused

67. palub Euroopa Komisjonil luua paremad sidemed uue Euroopa Bauhausi ning olemasolevate kontseptuaalsete, kultuuriga seotud, esteetikale ja disainile suunatud raamistike vahel. See aitaks põhimõtted ellu viia ja võimaldaks uuel Euroopa Bauhausil kasutada ära kohalike ja piirkondlike omavalitsuste loome-, kultuuri- ja kultuuripärandi potentsiaali, et renoveerida ja elavdada naabruskondi kogu ELis. Seetõttu teeb komitee ettepaneku luua Euroopa Bauhausi labori vautšeri süsteem, mis võimaldaks huvitatud linnadel ja piirkondadel saada vautšeri, mis annaks neile õiguse saada vajalikku toetust Euroopa Bauhausi labori korraldamiseks oma valimisringkonnas. Vautšeri saamise tingimuseks on, et 1) Euroopa Bauhausi labor peaks suutma „ühiselt luua, prototüüpida ja katsetada vahendeid, lahendusi ja poliitikameetmeid, mis hõlbustavad kohapealset üleminekut“; 2) Euroopa Bauhausi labori tulemused esitatakse kohalikule või piirkondlikule omavalitsusele;
68. nõuab koostoime kindlakstegemist uue Euroopa Bauhausi algatuse ja Euroopas inimesi kaasavate protsesside (nt Euroopa tuleviku konverents) ning arhitektuurilist ja esteetilist kvaliteeti edendavate strateegiate ja tegevuskavade (nt ELi linnade tegevuskava renoveerimislaine) vahel;
69. on seisukohal, et uus Euroopa Bauhaus peab muutuma tõeliseks liikumiseks, millesse on kaasatud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ning see ei ole ainult üks ülalt alla suunatud projekt. Euroopa keskkonnateadliku eluviisi loomine on kõigi ELi linnade ja inimeste jaoks äärmiselt oluline. See peab olema kõigi, mitte ainult väheste projekt. Isevastutus peab algama üksikisikutega rohujuure tasandil ja ulatuma suurtest linnapiirkondadest kaugemale. Uue Euroopa Bauhausi algatuse oluline positiivne aspekt on selle kättesaadavus tavainimeste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks. Edu saavutamiseks peab algatus olema sotsiaalselt, kultuuriliselt ja territoriaalselt kaasav.

Brüssel, 27. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁵⁾ „Putting Europe’s Shared Heritage at the Heart of the European Green Deal“, Europa Nostra.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa missioonid“

(2022/C 301/05)

Raportöör:	Markku MARKKULA (FI/EPP), Uusimaa maavanem
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele teemal „Euroopa missioonid“ COM(2021) 609 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

- väljendab heameelt ELi missioonide kui komisjoni kooskõlastatud jõupingutuse üle koondada vajalikud vahendid rahastamisprogrammide, -poliitika ja -regulatsiooni ning muu tegevuse näol, et kaasata ja mobiliseerida avalik ja erasektor, ettevõtjad ja investorid ning kodanikud, et saavutada tõeline ja kestav mõju, et edendada uute lahenduste ja lähenemisviiside kasutuselevõttu ühiskonnas. Komitee rõhutab vajadust kaasava lähenemisviisi järele, mille puhul tuleks territoriaalse ühtekuuluvuse edendamiseks ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks kasutada ELi missioone koos kogu ELi hõlmavat ühtekuuluvuspoliitikaga ja kõiki muid ELi rahastamisvahendeid;
- rõhutab,⁽¹⁾ et Euroopa tuleviku konverentsi silmas pidades on Euroopa missioonid kui uus ja oluline vahend põletavate ühiskondlike probleemide lahendamiseks ELi mõju ja usaldusväarsuse tõeline proovikivi. Need peavad olema laialdaselt õiguspärased ja tunnustatud. Nagu Euroopa Komisjon on rõhutanud, on linnadel ja piirkondadel koos kõigi oma sidusrühmade ja kodanikega otsustav tähtsus ELi missioonide ambitsioonikate eesmärkide saavutamisel;
- kordab oma avaldust⁽²⁾ toetada ELi missioonide rakendamist kui julgeid samme ühiskondlike probleemide lahendamiseks ning rõhutab vajadust tõhusa mitmetasandilise valitsemisüsteemi järele, mis ühendaks missioonid struktuurifondide kaudu kohalike ja piirkondlike arengustrateegiate, aruka spetsialiseerumise strateegiate, COVIDi taastemeetmete ja innovatsiooni rahastamisega;
- nõuab tungivalt, et ELi ja liikmesriikide peamised otsustajad reageeriksid Ukraina olukorrale kiiresti ja otsustavalt, sealhulgas ELi missioonide, eelkõige linnu puudutava missiooni käivitamisel. Taasterahastu „NextGenerationEU“ vahenditest ja muudest avaliku sektori rahastamisallikatest rahastamise kriteeriumid peavad olema paindlikult suunatud sellele, et osa linnu puudutava missiooni tegevustest aitaks kiirendada Euroopa energiasüsteemi üleminekut. Need peaksid toetama avaliku ja erasektori teadusuuringuid uute energiasüsteemilahenduste väljatöötamisel. Eelkõige saavad linnad ja muud avaliku sektori osalejad kasutada koos ettevõtjatega uuenduslikke riigihankeid, et kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ning luua kestlikke ja uuenduslikke energialahendusi, millega asendada praegu Venemaalt ELi liikmesriikidesse ostetavaid fossiilkütuseid;
- väljendab heameelt asjaolu üle, et Euroopa missioone käsitlevas teatises⁽³⁾ tunnistatakse asjakohaselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsust nii Euroopa missioonide elluviimise kui ka kujundamis- ja teabevahetusetapis;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 27. jaanuari 2022. aasta istung, resolutsioon Euroopa tuleviku konverentsi kohta (ELT C 270, 13.7.2022, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Regioonide Komitee täiskogu 1.–2. detsembri 2021. aasta istungjärk, resolutsioon Euroopa Komisjoni 2022. aasta tööprogrammi kohta (ELT C 97, 28.2.2022, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa missioonid“ (COM (2021) 609 final).

6. rõhutab, et teadmiste ja oskusteabe koosloomist arvestades peab Euroopa missioonide rakendamine põhinema igapäevasel tööl, keskendudes linnade ja piirkondade protsesside arendamisele ja uuendamisele. See loob süsteemse koostoime ELi ühtekuuluvuspoliitikaga, struktuurifondide ja muude sihtotstarbeliste vahendite kasutamise. See näitab ka kogu maailmas piirkondade ja kohalike kogukondade potentsiaali ning omavalitsuste rolli sihipäraste muutuste elluviimisel;

ELi missioonid kui uus ambitsioonikas vahend suurte ühiskondlike probleemide lahendamiseks

7. tunnistab, et ELi missioonid peaksid kujunema „uueks“ ja „oluliseks“ vahendiks, ning ka Euroopa Komisjon märgib, et ELi missioonid on uus viis tuua konkreetseid lahendused mõnele meie ees seisvatest suurimatest probleemidest, andes 2030. aastaks konkreetseid tulemusi ja mõju, omistades teadusuuringutele ja innovatsioonile uue rolli koos uute valitsemis- ja koostöövormidega ning kaasates kodanikke;⁽⁴⁾

8. tuletab meelde, et iga ELi missiooniga seoses tuleks koostada selge tegevuskava ning luua süsteemne uus mitmetasandiline lähenemisviis ja metoodika tegevuste katsetamiseks, nende jaoks prototüüpide loomiseks ning nende järelevalveks ja laiendamiseks kõigil valitsemistasanditel. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tegevusportfellide loomisele nii ELi kui ka kohalikul/piirkondlikul tasandil ning nende tulemuslikule levitamisele kavandamise ja rakendamise kõigis etappides. See nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist ja osalemist ning partnerlusi tõhusate uuenduslike juhtimiskogemuste jagamisel;

9. juhib tähelepanu vajadusele eraldada kohalikele ja piirkondlikele tasandile vahendeid missioonide rahastamiseks, et jõuda ühiselt mittestandardse läbimurdeni paljudes ummikolukordades, mis liiga sageli takistavad asjakohaste edusammude tegemist uute lahenduste ja mõju saavutamisel. Selleks on vaja uusi Euroopa partnerlusi, mis põhinevad aruka spetsialiseerumise strateegiatel määratletud kohalikel ja piirkondlikel huvidel. ELi missioonid peaksid kasutama komitee ja Teadusuuringute Ühiskeskuse ühise katseprojekti „Piirkondliku innovatsiooni partnerlused“ kogemusi;

10. julgustab ELi missioone rõhutama edusamme inimlikkuse ja inimkesksuse suunas, mille puhul jätkusuutlikkus kõigis selle mõõtmetes – ökoloogiline, majanduslik, sotsiaalne ja kultuuriline – on ELi missioonide ambitsioonikate eesmärkide saavutamisel muutuste tõukejõud. Elukvaliteeti saab parandada ainult siis, kui tehakse teadlikku koostööd keerukates üksustes. Sellega seoses tuleb leida parem tasakaal materiaalse ja immateriaalse heaolu vahel Euroopas ja kogu maailmas. Loodus võimaldab meie planeedil elada. Tuleb austada inimsõltuvust loodusest;

11. rõhutab, et ELi missioonidel tuleb ühiselt luua uusi tegutsemisviise. Areng eeldab, et kõik osalejad õpivad uusi pädevusi, integreerides tehnoloogia ja teadusuuringud inimkeskse lähenemisviisiga, pühendudes ühiste rohe- ja digipöörde protsesside rakendamisele ning kindlustades juurdepääsu vajalikele ressurssidele. Nõuded on olulised hästtoimivate kohalike ja piirkondlike teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemide kujundamisel, mis loovad uusi uuenduslikke teadmussildu, et ühendada tiptasemel Euroopa teadmiste loojaid kohalike ja piirkondlike eluslaborite ning muude katsekustetega, samuti tutvustamistegevusega, nagu majakaprojektid. Nende abil saavad kõik linnad ja piirkonnad luua võrdlusõppeprotsesse ja mõttekaaslaste võrgustikke, et kasutada arukate ja jätkusuutlike tavade eestvedajate kontseptsioone ja lahendusi;

12. juhib tähelepanu sellele, et kohalik ja piirkondlik valitsemine, tulevikusuundade analüüs ning suuremad investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni on nurgakivid, millele toetuvad ELi missioonide portfellid, mis koosnevad professionaalsel viisil kooskõlastatud kavandatud meetmetest Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. ELi missioonide kooskõlastatud kavandamine suurendab koostööd, motivatsiooni ja suutlikkust, st konkurentsivõimet, luues ühiselt uusi portfelle ja meetmeid. Kooskõlastatud kavandamine hõlmab paljusid paralleelseid samme ja mitmetasandilisi tegevusi eri süsteemides. Kaasata tuleb nii avaliku kui ka erasektori rahastamishendid ning tuleb toetada eelkõige vähem arenenud piirkondi, et julgustada kõiki piirkondi täiustama oma teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni süsteeme ning aitama kaasa ELi missioonide elluviimisele;

13. tuletab meelde, et komiteel on ELi missioonide elluviimisel väga oluline roll oma kuue komisjoni ja selliste kampaaniate kogemuste kaudu, nagu „Roheline kokkulepe kohalikul tasandil“ ja „Euroopa ettevõtluspiirkond“, märkides, et komitee kujutab endast loomulikku juurdepääsupunkti koostööks avaliku ja erasektori, tööstuse ja teenuste sektori ning kodanikega;

⁽⁴⁾ Euroopa teadusruumi poliitiline tegevuskava – ülevaade meetmetest ajavahemikuks 2022–2024, Euroopa Komisjon, 2021.

Linnade ja piirkondade roll ELi missioonides

14. rõhutab kooskõlas volinik Mariya Gabrieli ja komitee vahel 2020. aastal sõlmitud ühise tegevuskavaga, et komitee koos liikmesriikide ning Euroopa piirkondade ja linnadega on valmis täitma aktiivset rolli mitmetasandilise valitsemisüsteemi loomisel, et saavutada ELi missioonide eesmärgid. Vajaliku arengu tagamiseks võetavad meetmed põhinevad piirkondlikel kohapõhistel innovatsiooni ökosüsteemidel ja aruka spetsialiseerumise strateegiatel (S3/S4);

15. võib mõjutada ELi missioonide üldisi protsesse, teavitada otsusetegijaid, mobiliseerida piirkondi ja linnu eri viisidel aktiivselt panustama jne. ELi missiooni kavadel on tugev piirkondlik ja kohalik kohapõhine mõõde ning rakendusmehhanismid hõlmavad ettepanekuid, mille keskmes on piirkonnad ja linnad ning nende teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemid. Seega saab komitee teha ulatuslikku koostööd kõigi partneritega, et tagada selle uue alt üles suunatud poliitikavahendi soovitud mõju;

16. on nõus – kasutades komitee kõiki üksikute missioonide teemade eest vastutavaid komisjone – aitama kaasa võimalikult paljude linnade ja piirkondade kaasamisele, tagamaks, et kohalik ja piirkondlik tasand toetaks ELi missioone,

a) rakendades teavituskampaaniaid, otsest dialoogi ning muid ühiseid avatud ja interaktiivseid kaasamisprotsesse, mis on suunatud eri rühmadele, sealhulgas ka alla 18-aastatele,

b) ergutades eesrindlike kogukondi katsetama uuenduslikke lahendusi oma tegelikus töös;

c) innustades näidiskogukondi aitama kaasa uuenduslike lahenduste ulatuslikule kasutuselevõtule ja laiendama parimaid lahendusi üleeuroopaliseks kasutamiseks;

d) tagades, et Euroopa piirkondade mitmekesisus oma mitmesuguste sidusrühmade ja kodanike kogukondadega oleks laialdaselt kaasatud missioonide elluviimise tegevusse;

17. kutsub liikmesriike üles toetama ELi missioonide elluviimist, luues koostöötavaid riiklike ja piirkondlike programmidega ning hõlbustades juurdepääsu ELi ja riiklikule rahastamisele;

18. rõhutab vajadust tagada, et kõigil linna- ja maa-asulatel ja -piirkondadel (tulemuslikud, keskmised või mahajääjad) on piisav vabadus teha oma kogukondades uuendusi ning neid toetatakse asjakohaste õppeprotsesside kaudu, mis võimaldavad neil toimida ka platvormidena mitme osalejaga teenuseosutajatele, kes toetavad teisi, sealhulgas kõiki osalejate rühmi. Kohalikke/piirkondlikke väärtusloomeprotsesse tuleb korraldada tõhusate ühiste väärtusahelate ja väärtusvoogude tasandil, arendades edasi ökosüsteeme;

19. rõhutab, et ambitsioonikad eesmärgid nõuavad otsustava eeltingimusena otsustajatelt, ametnikelt ja innovatsioonispetsialistidelt pädevuse omandamist, et tegutseda muutuste elluviijana uute teadmiste ja oskuste omandamisel. Kolm määrava tähtsusega protsessi on

a) linnade ja piirkondade praktilised õppeprotsessid, keskendudes missiooniga seotud tegevuste integreerimisele muudesse kohalikesse tegevustesse, mis on osa tavapärasest strateegilisest ja operatiivsest otsustusprotsessist,

b) ettevõtete, uurimisinstituutide, ülikoolide, kutseõppeasutuste ning nende asukohapõhiste ja temaatiliste ökosüsteemide motiveerimine ja toetamine, et aidata kaasa uute uuenduslike eesrindlike lahenduste koosloomisele, ning

c) uute kaasavate innovatsioonimeetodite kasutamine.

Nendes protsessides kasutatavad vahendid peaksid hõlmama laiaulatuslikke partnerlusi, uuenduslikke riigihankeid, kiiresti väljatöötatud prototüüpe ja uute lahenduste katsetamist;

20. tuleb meelde, et end tõestanud menetlused on olemas, kuid need nõuavad konkreetsete linnade ja piirkondade pühendumist ning ELi missioonide meeskondade korraldatud sihtotstarbelist koostööd. Rahaliste vahendite eraldamine üleeuroopalistele partnerlustele edendab oluliselt neid tähtsaid tegureid paljudes Euroopa linnades ja piirkondades. Selles võib olla oluline roll mitmel olemasoleval ELi vahendil, näiteks Teadusuuringute Ühiskeskusel, Interregil, ühise kavandamise algatustel ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudil (EIT) ja selle teadmus- ja innovatsioonikogukondadel;

21. rõhutab vajadust vaadata läbi kõik ELi rahastamisvahendid, et toetada missioonide tegevust, eelkõige kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Programmi „Horisont“ vahendid ei ole piirkondadele ja linnadele kergesti kättesaadavad ega ole veel piisavalt kooskõlas ELi missioonide uute strateegiliste eesmärkidega. Paljudel piirkondadel on märkimisväärsed raskusi pääseda juurde rahastamisele, mis hõlmab mitut projektikonkurssi, väga spetsiifilisi kriteeriume ja keerukaid süsteeme. Näiteks on paljudel piirkondadel probleeme rahastusega oma tööjõu oskuste täendamiseks, et kiirendada rohepöört, mis on ELi missioonides kesksel kohal. See nõuab läbivaatamist, et lihtsustada juurdepääsu ELi vahenditele;

Suunised ELi missioonide mõjukama rakendamiseks

22. rõhutab vajadust aidata kaasa dünaamiliste partnerluste loomisele ELi missioonide ning näidisprojekte elluviivate linnade ja piirkondade vahel, et suurendada arvukate oluliste algatuste ja hajutatud näidisprojektide töö üleeuroopalist mõju. Need partnerlused peavad osaliselt olema formaliseeritud vastastikused kokkulepped, kuid osaliselt jääma ka paindlikuks.

23. Komitee toetab ELi missioonide rakenduskavades kavandatud linnade ja piirkondade lepingute paindlikku kasutamist ja rõhutab nende aktiivset kontseptuaalset arendamist;

24. teeb ettepaneku luua ELi missiooni märgise kontseptsioon nende linnade ja piirkondade jaoks, kes võtavad endale vastutuse Euroopa rohe- ja digipöört tutvustavate eestvedajate ja toetajatena ELi missiooni eesmärkide saavutamisel ja oma uuenduslike lahenduste tulemuste laiendamisel, ning kutsub üles õppima juba olemasolevatest tavadest, näiteks linnapeade paktist;

25. teeb ettepaneku kasutada ELi missiooni märgist eri viisidel, et suurendada koostöötajate asjakohaste ELi ja muude seotud algatuste ning selliste rahastamisvahendite kasutamist nagu InvestEU fond, taaste- ja vastupidavusrahastu, piirkondadevahelised innovatsiooninvesteeringud (I3), Interreg Europe, Euroopa ühendamise rahastu, digitaalne Euroopa, programm „EL tervise heaks“, Euroopa Investeeringuspank ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut. Komitee teeb ettepaneku luua kogu Euroopat hõlmav süsteem, mille raames nii EL kui ka liikmesriigid kasutavad ELi missiooni märgist, et lihtsustada taotlemisprotsesse. Märgis peaks hõlbustama juurdepääsu ELi ja riiklikele vahenditele, et toetada kohaliku ja piirkondliku tasandi tegevust ELi missiooni ambitsioonikate eesmärkide saavutamisel ning samal ajal kohalike ja piirkondlike menetluste täiustamisel;

26. juhhib tähelepanu sellele, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil võivad Euroopa teadusruumi keskused olla üks tõhusamaid vahendeid piirkondlike teadus- ja innovatsioonistrateegiade, sealhulgas aruka spetsialiseerumise strateegiate (S3/S4) kooskõlastamiseks riiklike ja Euroopa strateegiade, Euroopa teadusruumi, programmi „Euroopa horisont“ ja ELi missioonidega. Euroopa teadusruumi keskused saavad seega aidata kaasa selliste struktureerivate projektide tekkele, mis panustavad iseäranis ELi missioonidesse, ja koondada nende ümber erinevaid rahastamisallikaid, seega oleks kasulik ühendada ELi missioonide märgis võimaluse korral Euroopa teadusruumi keskustega;

27. tuletab meelde vajadust luua ja kasutada ELi missioonide rakendamiseks tõhusaid teadmiste haldamise menetlusi, kasutades parimaid ülemaailmseid ja piirkondlikke teadmisi ning arvestades seejuures komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni uue rahvusvahelise koostöö strateegia eetiliste kriteeriumitega. Tulemuste kasutuselevõtuks ja laiendamiseks peavad programm „Euroopa horisont“ ja muud vahendid olema senisest dünaamilisemad katseteks ja prototüüpide loomiseks tegelikes oludes;

28. Rõhutab, et missioonide rakendamine peaks toimuma avatud ja kaasava protsessi kaudu, kaasates kõik asjaomased sidusrühmad kohalikul, piirkondlikul, Euroopa ja ülemaailmsel tasandil⁽⁵⁾. Iseäranis piirkondade, kohalike omavalitsuste ja kodanike kaasamine on ELi missioonide edukaks rakendamiseks otsustava tähtsusega. Sellega seoses tuleks iga missiooni puhul tagada kõnealuste sidusrühmade otsene dialoog. Komitee on valmis tegutsema ELi missioonide kindla toetajana;

29. juhhib tähelepanu sellele, et ELi missiooni katse- ja näidisprojektides tuleks keskenduda tegevuse korraldamisele teaduse piiride edasiarendamiseks, süvatehnoloogiate omandamiseks ning digitaalsete, füüsiliste, keskkonnavalaste ja bioloogiliste uuenduste ühendamiseks ning tulemuste korrapäraseks läbivaatamiseks ja jagamiseks eesliinil. Aruka spetsialiseerumise strateegiad kui tööstuse ja teadusuuringutega tehtava piirkondliku koostöö kontseptsioonid peaksid ELi missioonides olema olulisel kohal;

⁽⁵⁾ Komitee arvamus teemal „Euroopa horisont“: üheksas teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm“ (COR-2018-03891) (ELT C 461, 21.12.2018, lk 79).

Tulevikusuundade analüüs ja ühiskondlikud uuendused, mis on olulisel kohal ELi missioonide seisukohast ja loodud nende poolt

30. kinnitab veel kord, et probleemid on keerulised ning olemas on vaid osa vajalikest teaduslikest ja tehnoloogilistest teadmistest. Eesmärkide saavutamine on võimalik ulatusliku tulevikusuundade analüüsi, teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute suurendamise, tegelikes oludes prototüüpide loomise, katsetamise ja tulemuste laiendamise abil;

31. tunnistas teadusuuringute märkimisväärset potentsiaali igat liiki uuenduste ja suurte ühiskondlike probleemide lahendamisel. Seepärast ootab komitee, et poliitiliste otsuste tegemine oleks üldiselt rohkem tõenditel põhinev, teadusuuringuid toetav ja suunatud ühiskondlike uuenduste jaoks soodsate tingimuste loomisele, rakendades neid samas piisavalt kiiresti reaalses tavades ja protsessides;

32. tuletab meelde, et ELi missioonide lennukaid eesmärke on võimalik saavutada ainult siis, kui toetatakse piirkondade ja organisatsioonide poliitilistele liidritele, juhtidele, ekspertidele ja kodanikele mõeldud tõhusaid õppimisprotsesse. Euroopa linnadest/piirkondadest lähtuvad kontseptsioonid tuleb kohandada piirkonna olukorraga, kasutades süsteemset kutsealast arengut, mis põhineb kohapeal töö käigus õppimisel kõigi jaoks;

33. rõhutab, et ELi missioonid peaksid keskenduma immateriaalse vara ja intellektuaalse kapitali potentsiaali kasutamisele. Nende teadmiste integreerimine poliitiliste otsuste tegemisse, eelkõige selliste arukate ja inimkesksete linnade loomiseks, kus keskendutakse kestlikkusele, võib aidata hoogustada investeeringuid inimkapitali, struktuurikapitali, suhtekapitali ning teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni üldiselt;

34. rõhutab, kui oluline on tegutseda, tuginedes peamistele tõdemustele Euroopa teadus- ja arendustegevuse poliitikas ning tehnoloogiapoliitikas, nagu on määratletud ELi 2021. aasta aruandes tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta, ⁽⁶⁾ eelkõige järgmistele:

- a) Lähikümnendeid iseloomustab võimu üha suurem ümberjaotamine maailmas ja geomajandusliku raskuskeskme liikumine ida poole.
- b) EL võitleb ülemaailmses konkurentsivõime standardite kehtestamise valdkonnas esimesena tegutseja eelise nimel.
- c) EL peab võtma kindlama positsiooni järgmise põlvkonna kaasavate tehnoloogiate arendamisel ja tootmisel.
- d) Konkreetsete tehnoloogiate kõrval edendab üleminekut ka hüperühendus.
- e) Kriitilise tähtsusega toorained on olulised ELi kaksikülemineku jaoks.
- f) ELi digitaalne suveräänsus sõltub suutlikkusest säilitada, võtta välja ja töödelda andmeid, järgides usalduse, turvalisuse ja põhiõiguste austamise nõudeid.
- g) Tuleb edendada ELi strateegilist autonoomiat.
- h) Tööstus-, teadus- ja kaubanduspoliitika arukas ühendamine rahvusvahelise partnerlusega võib tagada kestlikud ja mitmekesised tarned;

35. juhhib tähelepanu sellele, et tegutsema asudes peaks tehnoloogia areng senisest rohkem olema kooskõlas sotsiaal-majanduslike arengutega ja toimuma tegelikes oludes, tagades seeläbi tulemuste kiire kasutuselevõtu ja laiendamise;

36. teeb ettepaneku suurendada ELi institutsioonidevahelist koostööd tulevikusuundade analüüsimisel, usaldades erirolli Teadusuuringute Ühiskeskusele, Euroopa Parlamendi uuringuteenistustele ja Euroopa Regioonide Komiteele. Komitee teeb ettepaneku kaaluda riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil kõigile kodanikele ja iseäranis noortele, eelkõige ülikooli- ja keskkooliõpilastele, ning ettevõtjatele suunatud ning poliitiliste otsuste tegemise toetamiseks mõeldud kodanike teadusalgatuste korraldamist, luues tulevikukomiteed, mis keskenduvad tulevikusuundade analüüsile ja tehnoloogiale;

⁽⁶⁾ 2021. aasta aruanne tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta (COM(2021) 750 final).

ELi missioonide uus lähenemine tehnoloogiale ning teadus- ja arendustegevuse poliitikale

37. toonitab, et ELi missioonide eesmärgi toetavad ühiskondlikud ja käitumuslikud muutused peavad olema kaasavad ja positiivsed, rakendades laialdaselt prototüüpide loomist ja katsetades metoodilist lähenemisviisi;

38. tuletab meelde, et ELi missioonide keskmes on teadusuuringud ja innovatsioon. Keerukaid ühiskondlikke probleeme on võimalik lahendada üksnes teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni tehtavate investeeringute suurendamise kaudu. Nii Euroopa teadusruumi käsitlevate kui ka tööstusuuringute tulemused näitavad selgelt, ⁽⁷⁾ et EL on oma peamistest ülemaailmsetest konkurentidest maha jäänud ettevõtete teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse osas, eriti kõrgtehnoloogiasektorites, ning uuenduslike VKEde laiendamise osas, mis avaldab negatiivset mõju tootlikkusele, töökohtade loomisele ja konkurentsivõimele;

39. nõustub Euroopa teadusruumi eesmärkidega ⁽⁸⁾ hoogustada Euroopa majanduse taastumist ning toetada selle rohe- ja digipööret ja sotsiaalseid muutusi, toetades innovatsioonipõhist konkurentsivõimet ja edendades tehnoloogilist suveräänsust peamistes strateegilistes valdkondades (nt tehisintellekt, robotika, küberturvalisus, andmeökoloogia, mikroelektronika, kvantarvutus, 5G, järgmise põlvkonna akud, taastuenergia, vesinikutehnoloogia, heitevabad hoonestatud keskkonnad, arukas liikuvus jne) kooskõlas avatud strateegilise autonoomia mudeliga;

40. nõuab nõudlusel põhinevat CO₂-neutraalsuse poliitikat, mis hõlmaks CO₂ jalajälge ja käejälge kui kestlike riigihangete kriteeriume. Lisaks CO₂ jalajäljele juhib komitee tähelepanu sellele, kui oluline on CO₂ käejälg, mis on uus lähenemisviis kliimamõju tekitamisele ja arvutamisele, näidates kliimasõbralike toodete ja teenuste positiivset mõju; ⁽⁹⁾

41. toetab tööstuse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni CO₂ käejäljega seotud meetmeid uute laiendatud toodete, süsteemide ja muude uuenduslike lahenduste loomisel, millel on oluline osa kliimaeesmärkide saavutamisel, ning juhib tähelepanu sellele, et ilma puhta energia alase innovatsiooni olulise kiirendamiseta ei ole netonullheite sihttasemed;

42. kordab vajadust uue tehnoloogia järele. Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruandest ⁽¹⁰⁾ nähtub, et 25 % CO₂ heite vähendamisest, mis on vajalik Maa kliima kestlikule teele viimiseks, tuleneb väljakujunenud tehnoloogiatest. Seevastu tuleb 41 % vajalikust tehnoloogiast varases kasutuselevõtu etapis uutest tehnoloogiatest ning 34 % tuleb tehnoloogiatest, mis on tutvustamise etapis, prototüübi etapis või mida ei ole veel isegi välja töötatud;

43. juhib sellele, kui oluline ja keeruline on mõõta kasvuhoonegaaside heidet. Kasvuhoonegaaside heite põhiline mõõtmise toimub 1. ja 2. kohaldamisala raames. Kasutades lisaks ka 3. kohaldamisala on võimalik saavutada netonullheite ja negatiivse netoheite eesmärgid. 3. kohaldamisalaga on hõlmatud kõiki muud kaused heitkogused, mis tekivad kogu väärtusahelas;

44. rõhutab ELi missioonide rolli ELi prioriteetide keskmes rohe- ja digipöörde elluviimisel. Euroopa Komisjon on käivitanud Euroopa teadusruumi keskuste algatuse katsetapi, et hõlbustada piirkondlikku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni alast koostööd ja parimate tavade vahetamist, mille eesmärk on teadmiste tootmise, levitamise ja kasutamise väärtus maksimumini viia. Komitee julgustab uurima võimalusi kasutada ELi missioonidel Euroopa teadusruumi keskusi kui vahendit, mille abil ühendada kohalikke ja piirkondlikke teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteeme, ning tegema aktiivselt koostööd kohalike ja piirkondlike otsustajatega Euroopa teadusruumi keskuste katsetamisel, et arendada välja konkreetne koostöö;

45. rõhutab, et Euroopa teadusruumi keskuste süsteem püüab tuua Euroopa teadusruumi ja Euroopa haridusruumi maastikule puuduvad elemendid, loomaks kogu Euroopas tugeva Euroopa teadmüühiskonna, et kiirendada ühiskonna ümberkujundamist keskkonnahoidliku, kestliku ja digitaalse majanduskasvu suunas; Euroopa teadusruumi keskuste võrgustik tagab ideaaljuhul, et kohalikud ja piirkondlikud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemid saavad üleeuroopalise teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemi lahutamatuks osaks;

⁽⁷⁾ „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final).

⁽⁸⁾ „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (COM(2020) 628 final).

⁽⁹⁾ Euroopa Regioonide Komitee täiskogus 1. juulil 2021 vastu võetud aramus „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (ELT C 440, 29.10.2021, lk 42).

⁽¹⁰⁾ Rahvusvahelise Energiaagentuuri energiatehnoloogia väljaanded 2020.

46. toetab aktiivse kohaliku panuse võimaldamist Euroopa teadusruumi keskuste integreeritud rakendamisse, muudesse piirkondlike ökosüsteemide katsetustesse ning ELi missioonidesse teadusuuringute ja innovatsiooni tõhususe katsetamisel, kiirel prototüüpide loomisel, testimisel, tutvustamisel ja laiendamisel linnades ja piirkondades;

47. tunnistab, et oluline on orkestreerida erinevaid kohalikke ja piirkondlikke arusaamu, ideid ja õppimist, et luua üleeuroopaline lähenemisviis uuenduslikele meetmetele. Väga oluline on jagada õpitut linnade ja piirkondade vahel ning viie ELi missiooni vahel. Komitee soovib varakult luua ühisõppe võrgustiku, mille kaudu saaks olulisi teadmisi nii protsessi kui ka sisu kohta eri ulatuses jagada – kitsamalt teiste linnade/piirkondadega ning laiemalt teiste ELi missioonide ja Euroopaga tervikuna;

48. kutsus üles avaldama Prantsusmaa eesistumise ajal nõukogu järeldused ELi missioonide kohta, et ühtlasi võimaldada tugevdada Euroopa teadusruumi keskuste kontseptsiooni, millele missioonid peavad tuginema, et tuua need edukalt kohalikule ja piirkondlikule tasandile. Järeldustes tuleks rõhutada ka seda, kui oluline on teadustaristu, mida linnad ja piirkonnad tugevalt toetavad ning mis on ELi missioonide kasutuselevõtul otsustava tähtsusega;

49. kinnitab, et kuigi esmatähtis on viia ellu juba otsustatud missioonid, tuleb pidevalt jätkata arutelu uute missioonide loomise üle, kui tekivad suured uued kollektiivsed probleemid. Pärast ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) loomist tuleks äärmiselt oluline küsimus, kuidas valmistada Euroopa ühiskonnad ette terviseohtudeks ja -kriisideks valmistamiseks ning nende ohjamiseks, hõlmata arutellu uue sellele probleemile keskenduva missiooni üle, arvestades selle probleemi süsteemset, valdkonnaülest ja paljusid sidusrühmi hõlmavat olemust;

Komitee kogemused: koostoime ELi missioonide ja teiste peamiste poliitikavahendite vahel

50. leiab, et ELi missioonid peaksid tuginema kogemustele ja teadmistele, mis on saadud olemasolevatest ELi algatustest ja programmidest, nii et need toimiksid koostoimes. Süsteemne muutus nõuab ümberkujundavate ökosüsteemide koosloomist õppimise ning teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonil põhjal koos interdistsiplinaarse teadusliku ja operatiivse koostoimega kogu ELis ja hõlmates kõiki viit ELi missiooni;

51. tuletab meelde vajadust tugevdada avatud koostöö vaimu ning suurendada kohalikku koostööd ja Euroopa partnerlusi Euroopa uue inimkeskse kestliku tuleviku kujundamisel. Kogu Euroopas on kohalikul ja piirkondlikul tasandil selleks suur võimekus. Kiirus on väga oluline. Lähiaastatel tuleb lahendada suured ühiskondlikud probleemid. Kesksel kohal on teadmised ja õppimine;

52. teeb ettepaneku pöörata erilist tähelepanu sammudele, mida teevad ELi missioonide rakendamisel linnad ja piirkonnad komitee toetusel, muu hulgas mitmetasandilise valitsemise, rahastamise ja ambitsioonikate eesmärkide eduka elluviimise alal, integreerides need teemad tõhusalt ELi teadus- ja innovatsioonipoliitikasse, eelkõige aruka spetsialiseerumise strateegiasse (S3/S4), Euroopa teadusruumi keskustesse, uude Euroopa Bauhausi ning muudesse ELi mitmetasandilise poliitika raames pakutavatesse kõige olulisematesse algatustesse, programmidesse ja vahenditesse;

53. on pühendunud õpetegevuse korraldamisele koostöös Teadusuuringute Ühiskeskusega, et toetada ELi missioonide tegevust rubriikide „Teadus linnades“ ja „Teadus saab kokku piirkondadega“ all, edendades laiaulatuslikku mõju avaldavat tegevust ja jagades ELi missioonide tulemusi. Lühiajalised meetmed ei ole adekvaatne lahendus küsimustele, mida tegelikult on vaja lahendada. Kasulik on toetada piirkondlike tulevikukeskuste võrgustiku loomist, et stimuleerida loovust ja ettevõtlikku meelelaadi ning siduda need uue Bauhausi, ÜRO kestliku arengu eesmärkide töö ja UNESCO tulevikupädevuse laboritega, et tagada käivitatud algatuste nii lühi- kui ka pikaajaline jätkusuutlikkus;

54. julgustab süvendama koostööd selliste Euroopa võrgustikega, mis edendavad teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni ühiskondlike probleemide lahendamisel, nagu Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioon (EUA), Euroopa Teadus- ja Tehnoloogiaorganisatsioonide Assotsiatsioon (EARTO) ning Euroopa piirkondade teadusuuringute ja innovatsiooni võrgustik (ERRIN). Lisaks peaks iga ELi missioon tegema tõhusat koostööd oma temaatiliste võrgustikega, nagu Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR), Eurocities ja Euroopa Mereliste Äärealade Konverents (CPMR). Komitee teeb ulatuslikku koostööd kõigi kõnealuste sidusrühmade võrgustikega tagamaks, et ELi missioonid kui uus alt üles suunatud poliitikavahend avaldaksid soovitud mõju;

55. rõhutab, kui oluline on suurendada piirkondade ja omavalitsuste suutlikkust, et taotleda ELi missioonide rahastamist ja kasutada kogemusi, mis on saadud sellistest ELi rahastatavatest suurtest algatustest nagu Euroopa eluslaborite võrgustik (ENoLL), Vanguardi algatus, linnade digiüleminek, avatud ja paindlikud arukad linnad, algatus „Teadus linnades“ ja Living-in. EU (Euroopa viis digiülemineku elluviimiseks linnades ja kogukondades). See suurendab linnade ja piirkondade vastupanuvõimet, reageerimisvõimet ja aktiivset osalemist Euroopa reformides ning kodanike kaasamist kogu ELis. See võimendab ELi algatuste mõju ning tagab laiema ja õiglasema ressurside jaotamise, nii et tingimused oleksid kõikjal paremad, et saada rahastamist ELi ja ELi välistest allikatest ning jõuda arengus tippu;

Missioonipõhised soovitused

56. rõhutab, kui oluline on missioonidevaheline koostöö kõigil valitsemistasanditel. Komitee rõhutab, et ELi missioonidel on selge ühine fookus: kujundada kestlikku ja arukat tulevikku. See võib väljenduda koosloomisel ning teadus- ja arendustegevusel ning innovatsioonis põhinevates lahendustes:

- kohanemine: üleujutuste, metsatulekahjude ja muude katastroofide ohjamine, looduspõhised lahendused, elutähtsa taristu kliimakindluse tagamine, rahvatervisele avalduva mõju jälgimise ja selle eest hoiatamise süsteemid;
- vähktõbi: tervis üldiselt, ennetusmeetmete tõhustamine, muu hulgas edendades tervislikke eluviise;
- ookeanid ja vesi: kaitsta ja taastada veeökosüsteeme, vähendada saastet ja muuta sinine majandus kliimaneutraalseks;
- kliimaneutraalsed linnad: edusammud valdkondadevaheliste keskkonna-, taristu- ja tööstuslahenduste valdkonnas, mis aitavad kaasa linnade CO₂-neutraalsuse saavutamisele;
- muld: maakasutusest tuleneva saastamise vältimine ning igal juhul värske ja tervisliku põhjavee kaitsmine;

57. teeb ettepaneku võtta ELi missioonide mõju suurendamiseks järgmisi missioonipõhiseid meetmeid:

a) Kliimamuutustega kohanemine

Komitee rõhutab, et kliimamuutustega kohanemise missioonil peaks olema oluline üldine roll, eelkõige tulevikusuundade analüüsimisel ja kõigi Euroopa osalejate motiveerimisel, et nad osaleksid aktiivselt ELi missioonides. Missioon peaks keskenduma sotsiaalsele ja ühiskondlikule teadlikkusele ning üldisele kohustusele luua laiaulatuslikke süstemaatilisi lahendusi. Eelkõige tuleb selles käsitleda tööstuse ökoloogilise ümberkujundamise, eluaseme ja liikuvusega seotud probleeme. Kliimamuutustest tingitud kahjud on juba keskmiselt 12 miljardit eurot aastas ning EL peaks tegema makromajanduslikke ja eelarvelisi analüüse kliima valdkonnas, et teha teavitustööd kliimamuutustega kohanemise meetmete kiirendamiseks paralleelselt nende leevendamisega. Lähenedes viisi inimeste kaitsmisele kliimamuutuste eest peab hõlmama ka sotsiaalseid aspekte ja ühtekuuluvusküsimusi.

b) Vähtkõbi;

Komitee rõhutab ülemaailmsete tippuuringute tähtsust ning julgustab teadlasi ja novaatoreid suurendama Euroopa ja valdkondadevahelist koostööd sidusrühmade hulgas, et see missioon oleks edukas. Komitee rõhutab, kui oluline on laiendada inimese papilloomiviiruse vastu vaksineerimist ja biopangandust ning juurdepääsu kõige innovaativematele raviviisidele, samuti seda, kui oluline on levitada riikide ja piirkondade vahel parimaid tavasid. Üks peamisi katsumusi on erinevused vähiravi kättesaadavuses ja haigete elukvaliteedis ELi liikmesriikide ja piirkondade vahel ja nende sees. Seepärast on väga oluline parandada juurdepääsu varajasele söeluuringule, uutele diagnostikavahenditele ja uuenduslikule vähiravile Euroopa riikides ja piirkondades. See nõuab investeeringuid taristusse, seadmetesse, tervishoiu digiüleminekusse, tervishoiutöötajatesse ja uutesse hooldusmudelitesse. Teine probleem on juurdepääs taskukohasele ravile ja meditsiinivahenditele nagu ka patsientide individuaalse toetamise ja hooldajate toetamise sotsiaalse innovatsiooni kvaliteet.

c) Meie ookeani ja vete taastamine 2030. aastaks

Komitee rõhutab, et tervete ookeanide ja veekogude taastamine ning magevee kindlustamine on ülemaailmsed elutähtsad küsimused nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Saasteprobleeme on võimalik lahendada üksnes siis, kui rõhutatakse rahvusvahelist mõõdet – mere (nt Vahemeri, Atlandi ookean, Läänemeri, Must meri) vesikonna mõõdet ja Doonau

vesikonda – ning suurendatakse piirkondadevahelist koostööd. Eritähelepanu tuleb pöörata Arktikale. Komitee kutsub Euroopa Liitu üles seadma Euroopa integratsiooniprotsessi uuendamise keskmesse uue ühiseesmärgina mere. Ta rõhutab, et missiooni jaoks on väga oluline eriline keskendumine teadusuuringutele ning puhta vee tehnoloogiale ja puhta veega varustamise tõhustamisele, samuti sinine ookeanimajandus rõhuasetusega ettevõtlusel, säästval turismil, meretranspordi CO₂ heite vähendamisel ja taastuval mereenergial. Sellega luuakse uusi ulatuslikke võimalusi piiriüleseks ja uuenduslikuks ärikoostööks. Sellega seoses rõhutab komitee vajadust mobiliseerida linnad ja piirkonnad, et luua Euroopa võrgustikud, mis koondavad kohalikke mereinnovatsiooni ökosüsteeme väärtusahelate ümber ja loovad uuendusi meretööstuses.

d) *Kliimaneutraalsed ja arukad linnad*

Komitee rõhutab tungivalt, et Euroopa vajab aktiivseid eesrindlike linnu, et luua koos uusi kiireloomulisi lahendusi ja jagada oma eksperimentide tulemusi teistega – kaasata ja toetada tuleb kõiki linnu ja piirkondi kogu Euroopas. Eesrindlike linnu tuleks kasutada innovatsioonikeskustena, luues ühiselt korratavaid ja koheselt kasutatavaid lahendusi, mida laiendada kõigile teistele Euroopa linnadele nende üleminekul kliimaneutraalsusele 2050. aastaks. Komisjon peaks koondama kokku linnad, mis kandideerisid eesrindlikeks linnadeks, kuid ei osutunud väljavalituks, et neil oleks võimalik mitmel viisil kasutada eesrindlike linnade edusamme ja tulemusi, muu hulgas otseselt rakendades korratavaid lahendusi. Juba olemasolevad edukad programmid ja projektid või nendega seotud keskkonnahoidlikud algatused on loetletud kõnealuse missiooni rakenduskava lisas. Saadud õppetunnid tuleks võtta aluseks mitmetasandiliste tegevuskavade koostamisel linnade kliimaneutraalsuse saavutamiseks. Kasutada tuleks mitut osalejat hõlmavaid üleminekukogukondi, kellel on ühised vahendid, hoides ära iga kogukonna eraldi tegutsemise. Komitee rõhutab, et osalevad linnad koostavad kliimaneutraalse linna lepingud nõudlusel põhineva protsessina, mis peaks võimaldama kohalikke lahendusi, kuid vajab tugevat toetust riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

e) *Euroopa mullakokkulepe*

Komitee rõhutab, et mullamissiooni (mis hõlmab iga liiki maakasutust) eesmärkide saavutamiseks ja uute lahenduste uurimiseks ELi ÜPP poliitika ümberkujundamiseks ambitsioonikamal viisil on vaja süsteemset mõtlemist ja instrumentaalset ümberkujundamise juhtimist, teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon ning õppimine kaasa arvatud. Selleks et suurendada süsinikku siduvat põllumajandust ja süsiniku metsades sidumist, on missiooni edukuse seisukohast otsustav tähtsus põllumajanduslike tootmissüsteemide ümberkujundamisel ja eluslaborite riikidevaheliste klasterite loomisel. Nii maa- kui ka linnakeskkonnas on vaja toetada elurikkust ja seda, et kodanikud eelistaksid metsapõhiseid mahetooteid ning kestlikku ja kohaliku päritoluga toitu. Oluline aspekt on ka see, kuidas muuta metsaga seotud tegevus atraktiivseks ja majanduslikult jätkusuutlikuks – ilma kasumlikkust kaotamata – mullamissiooni eesmärkide toetamisel;

Komitee roll Euroopa ja kogu maailma ümberkujundamise toetamisel

58. rõhutab, et inimesed elavad ja töötavad linnades ja piirkondades ning kogu ELi missioonide tegevus peaks keskenduma inimestele: alates ettevõtjatest, akadeemilistest ringkondadest ja riigisektori osalejatest kuni igas vanuses ja igasuguse taustaga kodanikeni. Euroopa Regioonide Komitee, Teadusuuringute Ühiskeskus ja teised asjaomased osalejad tunnevad mitmesuguseid tõhusaid ja tõestatud võimalusi kodanike kaasamiseks, alates ettevõtlusvaimus toimuvatest avastamistest kuni ühiskondlikele teemadele pühendatud innovatsioonilaagriteni, mida kasutatakse kodanike kaasatuse tagamiseks;

59. on valmis aitama jõuda kohalike kogukondadeni, et suurendada teadlikkust ELi missioonidest kui sellistest ning aidata neil leida kontakt Euroopa kodanike ja ettevõtjatega;

60. rõhutab, et ELi missioonid saavutavad edu ainult siis, kui tähelepanu keskmesse asetatakse teadmiste- ja innovatsioonilõhe kaotamine Euroopas ning innovatsioonilõhe ületamine Euroopa ja USA vahel. Keskenduda tuleb ambitsioonikatele konkreetsetele ja kaasavatele reaalsele meetmetele, kasutades teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemusi;

61. rõhutab, et ELi missioonide edukuse eeldus on uued arengud teadus- ja arendustegevuses ning innovatsioonis. See tähendab uusi ulatuslikke lahendusi vastastikuse täiendavuse tagamiseks ja koostoime edendamiseks liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammidega ning muude liidu ja ülemaailmsete programmide ja fondidega. Uue sammuna katsetatakse Euroopa teadusruumi keskuste süsteemi, mis peaks edendama kõigi asjakohaste ELi teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni algatuste kasutamist piirkondliku poliitika kujundamise olulise;

62. juhib tähelepanu sellele, et ELi missioonide elluviimine edendab kohalikku ja piirkondlikku juhtpositsiooni Elis ja kogu maailmas. Komitee peaks linnade ja piirkondade rolli tugevdamisel linnapeade pakti ja muude ülemaailmsete võrgustike raames looma sünergiaid ELi missioonide ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seotud tegevuse ning kampaaniate „Võidujooks nullini“ (*Race to Zero*) või „Võidujooks vastupanuvõime saavutamiseks“ (*Race to Resilience*) vahel. ELi linnade ja piirkondade ülemaailmse juhtpositsiooni tugevdamine võib samuti toetada komitee jõupingutusi riigi tasandist madalama tasandi valitsuste ametlikuks tunnustamiseks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raamistikus ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 27. istungjärguks valmistumisel;

Oluliste edutegurite kokkuvõte

63. tuletab meelde, et Euroopa peab tugevdama oma üleilmset konkurentsivõimet, mis põhineb teadmistel, üleeuroopalistel partnerlustel, suutlikkusel ja talentidel, et töötada tuleviku nimel, rakendades kõiki kaasavat lähenemisviisi. Euroopal on võimalus võtta ülemaailmse liidri roll, rakendades koostööpoliitikat, et saavutada kestliku arengu eesmärgid, ja võideldes kliimamuutuste vastu;

64. rõhutab, et ELi missioonide jaoks on määrava tähtsusega reaalne tegevus. Teadusuuringud on väga olulised uute lahenduste loomiseks ja parimate edasiste sammude kindlaksmääramiseks – asjakohased rakendused on tulemuste saavutamiseks hädavajalikud. ELi missioonid on edukad, kui nad leiavad eest kohaliku soodsa ökosüsteemi. See ei puuduta mitte ainult tehnoloogiat ja teadusuuringuid, vaid eelkõige inimkeskset lähenemisviisi, millega suurendatakse pädevusi, käsitletakse kohalikke riske ja võimaldatakse juurdepääsu parimatele üleeuroopalistele ressurssidele. Innovatsiooni inimaspektid on olulised kestlike lahenduste koostamiseks;

65. märgib ELi missioonide olulisust, et toetada Euroopa ümberkujundamist keskkonnanahoidlikumaks, tervislikumaks, kaasavamaks ja vastupidavamaks kontinendiks. Ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks peab iga ELi missioon toimima ulatusliku meetmeportfellina. Need Euroopa portfelliid tuleb luua ulatuslike kohalikul ja piirkondlikul tasandil orkestreeritud meetmeportfellide alusel, sealhulgas integreeritud teadusprojektid, poliitilised ja seadusandlikud meetmed ning kohalikud;

66. rõhutab vajadust kaasrahastada ja toetada linnade ja piirkondade igapäevast tööd väärtuste loomisel ja võrdleva õppimisel, et laiendada kodanike igapäevast heaolu tagavaid parimaid menetlusi ja meetmeid. Nädiskogukondade roll on tegutseda süsteemsete muutuste teerajajate, arendajate ja eeslinnil katsetajatena kõigi teiste jaoks;

67. on valmis tegema koostööd ELi missioonidega, et muuta võrdlusuuringud ja võrdleva õppimise protsessid näidisprojekte elluviivate linnade ja piirkondade ning teiste hulgas atraktiivseks. Rahastamisvahendid peavad olema paindlikud ja uuenduslikud ning soodustama linnade ja piirkondade tegelikke huve;

68. rõhutab, et põhiküsimused on selles, kuidas linnad ja piirkonnad õpivad vajalikke tegevusi korraldama ning kuidas tegevused meelitavad ligi erasektori tööstus- ja muid investeeringuid. Euroopa teadusruumi keskuste võrgustik tagab ideaaljuhul, et kohalikud ja piirkondlikud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemid saavad üleeuroopalise teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ökosüsteemi lahutamatuks osaks;

69. nõuab paremat ühiskondlikku ja tehnoloogilist prognoositavust ning tihedamat koostööd, mis on olulised edutegurid, et kiirendada tööstus- ja muid investeeringuid CO₂-neutraalsuse ja muude ELi missiooni eesmärkide saavutamiseks. ELi missioonidele suunatud poliitika sobib hästi alt üles suunatud mõõtme tugevdamiseks ELi ainulaadses mitmetasandilises valitsemisüsteemis: saadud õppetunde saab aktiivselt liikmesriikide vahel jagada ja asutaksegi jagama. Vaja on ELi missioonide eesmärkide senisest põhjalikumalt kaalumist ja nendega arvestamist tulevaste õigusaktide väljatöötamisel; mille näitena võib tuua CO₂ heite maksustamise ja „Eesmärk 55“ paketi;

70. rõhutab, et uusimad ELi tasandi tööstus- ja innovatsioonipoliitika suunised, kavad ning vajalikud uued teaduslikud ja tehnoloogilised teadmised ja uuendused tuleb integreerida ELi missioonidesse ning need tuleb välja töötada ja üle kanda tegelikesse lahendustesse ja tavadesse tõhusate alt üles suunatud teadmushalduse ja muude meetmete abil;

71. on tunnistanud vajadust ELi missioonide digiplatvormide järele teadmussiirde ja -halduse kiirendamiseks, virtuaalse koostöö ja partnerluste moodustamise toetamiseks, rahastamisprotsesside lihtsustamiseks jne. Need tuleb luua koos linnade ja piirkondade esindajatega.

72. märgib kokkuvõttes, et uued asjakohased ja tõhusad tööprotsessid on ELi missioonide edu tagamiseks hädavajalikud. Need protsessid peavad kajastama mudeli „Avatud innovatsioon 2.0“, erinevate nelikheeliksi algatuste ja paljude teiste algatuste õppetunde atraktiivse järgmise põlvkonna kaasava juhtimise kaasloomisel. Kaasata tuleb kõik kodanikud, alates noortest kuni eakateni. Missiooni tegevuses tuleks arvesse võtta eri põlvkondade erinevaid aspekte ning luua uuenduslikud ja vastutustundlikud viisid, et saavutada Euroopa jätkusuutliku tuleviku kujundamiseks vajalik osalus.

Brüssel, 27. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus“

(2022/C 301/06)

Raportöör: Christophe CLERGEAU (FR/PES), Pays-de-la-Loire'i piirkonnavolikogu liige**POLIITIKASOOVITUSED****Üldised märkused**

1. Euroopa Regioonide Komitee tuletab meelde, et kutsus 2020. aasta märtsis Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles looma ELi tervisealase hädaolukorra mehhanismi⁽¹⁾ ja arendas seda ideed oma hilisemas, samuti 2020. aastal koostatud arvamuses „ELi tervisealase hädaolukorra mehhanism“⁽²⁾. Komitee tõdeb, et sealt on saadud inspiratsiooni komisjoni teatisele COM(2021) 576.

Arutelu ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) loomise üle toimus jätkuva COVID-19 epideemia kontekstis, mis andis meile rohkem kui kunagi varem põhjuse seada tervishoid üheks Euroopa Liidu prioriteediks. HERA loomise eesmärk on siiski laiem ning puudutab iga liiki laiaulatuslikke ja/või piiriüleseid riske inimeste tervisele, nii kriisiks valmisoleku kui ka selle ohjamise etappe, millele lisanduvad ennetamise ja vastupanuvõimega seotud probleemid ühiskondades ja piirkondades – seda kõike Ukraina sõja laiemas kontekstis, millel on tohutu mõju tervishoiuteenustele, taristule ja piiriülesele koostööle, mis olid COVID-19 pandeemia halvimas faasis juba niigi suure pinge all ja taluvuse piiril.

2. Komitee toetab HERA loomist asutusena, mis vastutab tervishoiukriisideks valmistumise ja nende ohjamise eest. Samas tuleb arvestada ühest küljest seda, et ennetuse, rahvatervise ja tervishoiu, kriisiks valmisoleku ja selle ohjamise eest vastutavad eelkõige liikmesriigid, ning teisalt piirkondade olulist rolli, sest kahes kolmandikus ELi liikmesriikides on tervishoiusüsteemid erinevas vormis detsentraliseeritud. Komitee rõhutab, et vaja on terviklikku nägemust elanikkonna kaitsest, samas on komisjoni tegevus endiselt killustunud mitme otsustuskeskuse vahel. Samuti rõhutab komitee, et liit peab toetama riike ja piirkondi.

3. Olenemata sellest, mis tervisekriisi põhjustas, ohustavad tervisekriisid elanikkonda, mõjutades inimesi väga erinevatel viisidel, samas kujutavad need endast tõsist ohtu ka Euroopa integratsioonile, juhul kui liit ei suuda neile probleemidele kiiresti, tõhusalt, sidusalt ja solidaarselt reageerida. COVID-19 kriis on pannud proovile Euroopa solidaarsuse, siseturu terviklikkuse ja koostöö Schengeni alal. Komitee hinnangul on kriis näidanud ka seda, et liikmesriigid ei suuda riigi, piirkonna või kohalikul tasandil piisavalt saavutada ELi tervisekaitse ja elanikkonna kaitse eesmärgi ning et seetõttu on ELi suurem sekkumine selles valdkonnas kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega⁽³⁾.

4. Tervishoiu- ja hooldussüsteemide haldamine jääb liikmesriikide pädevusse, kuid komisjonil on oluline roll elanikkonna tervise kaitse ja ühtse turu säilitamise tagamisel kooskõlas aluslepingutega, mis sisaldavad olulise nõudena elanikkonna tervise kaitset ja milles nähakse ette ülesanne kaitsta ühenduse õigustikku. Seda tuleb teha tihedas koostöös liikmesriikidega ning see õigustab Euroopa Parlamendi aktiivset kaasamist. Komitee soovib teha selles arutelus oma hääle kuuldavaks esiteks seetõttu, et kriisi kontekstis on kohalikel ja lähikonnameetmetel oluline roll inimeste kaitse tagamisel, teiseks seepärast, et paljudel piirkondadel on tervishoiuvaldkonnas kaugeleulatuvad pädevused, ning lõpuks seetõttu, et piirkondade toetusel innovatsioonile ja tööstusele on keskne tähtsus, et teha kättesaadavaks kriisiga toimetulekuks vajalikud vastumeetmed.

(1) <https://cor.europa.eu/et/news/Pages/COVID-19-CoR-President-calls-for-a-EU-Health-Emergency-Mechanism-to-support-regions-and-cities.aspx>

(2) ELT C 440, 18.12.2020, lk 15.

(3) <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008M005:ET:HTML>

HERA kohaldamisala, juhtimine ja tegevuse laiendamine

5. Komitee toetab HERA väga laia kohaldamisala, nagu on välja pakkunud komisjon. Seejuures tuleb austada teiste olemasolevate organite pädevust⁽⁴⁾. Asutus peab võitlema inimeste tervist ähvardavate eripalgeliste ohtudega, mis võivad olla looduslikku, kas juhuslikku või tahtlikku laadi, sh tekkinud terrorismiakti tulemusel, ning olla pandeemia, bioloogilist, keskkonna-, tuuma- või teadmata päritolu.

6. See hõlmab kriisieelset riskide kindlakstegemist ja analüüsimist, ennetavate meetmete edendamist, ühiskondade ja piirkondade kriisisuutlikkuse tugevdamist, juhtimisstsenaariumide, sealhulgas asjakohaste lahenduste määratlemist, tööstuse ning teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamist, et töötada välja ja võtta asjakohaseid vastumeetmeid. Samuti peab HERA tagama kõigi selliste meetmete kättesaadavuse liidu kõikides linnades ja piirkondades ning kogu elanikkonnale.

7. Pidades silmas neid hiiglaslikke ülesandeid, tunneb komitee muret selle pärast, kas HERA on suuteline oma ülesandeid edukalt täitma.

8. Kuigi HERA loomist komisjoni sisetalituseks tuleb mõista kui pragmaatilist otsust, mis võimaldab kiiresti edasi liikuda ja komisjoni eri tegevusi koordineerida, peaks see olema siiski üksnes ajutine lahendus ja tuleks sobival ajal läbi vaadata. Komisjoni sisetalituse staatus ei tohi takistada selliste spetsialiseerunud ja kõrgetasemeliste töötajate värbamist, keda on vaja tervishoiukriisideks valmistumiseks ja nende ohjamiseks. Oluline on tagada kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega otsuste autonoomsus, mis on hädavajalik, et riske sõltumatult analüüsida ja viivitamata võtta inimelude kaitsmiseks vajalikke meetmeid.

9. 10. veebruaril avaldatud 2022. aasta tegevuskavas nähakse ette 1,3 miljardi euro suurune aastaelarve, mis saadab positiivse signaali, kuid ei ole kooskõlas eelarveprognoosiga eraldada kuueks aastaks 6 miljardit eurot. Selle aastaelarve analüüs näitab, kui tähtsaks peetakse vastumeetmete ostmist ning Euroopa varude loomist ja haldamist (675,5 miljonit eurot) – selle mõju muude Euroopa elanikkonnakaitse meetmete rahastamisele mainimata –, uute tootmisvõimsuste toetamist (160 miljonit eurot) ja programmiga „Euroopa horisont“ hõlmatud teadusprogramme (350 miljonit eurot), millest enamik ei ole uued. See jätab vaid 100 miljonit eurot, et võtta meetmeid riskide ennetamiseks ja tervishoiusüsteemide kohandamiseks.

10. Kolmas nõrk koht on HERA juhtimine. Sellesse on kaasatud üksnes komisjon ja liikmesriigid, Euroopa Parlamendile antakse vaid vaatlejaroll ning HERA alalistest organitest jäetakse välja kõik sidusrühmad, linnad ja piirkonnad ning kodanikuühiskonna osalejad. Selline juhtimine ei ole ei asjakohane ega tõhus, sest kriisiks valmisolek ja kriisiohjamine nõuab väga erinevaid osalejaid ja eksperditeadmisi. Linnad ja piirkonnad, tervishoiutöötajad kogu nende mitmekesisuses, patsientide ühendused, muud kesksed teadus- ja uurimistegevuses osalejad ning tervishoiu- ja solidaarsuse valdkonna valitsusvälised organisatsioonid on kriiside edukaks lahendamiseks hädavajalikud ning neid tuleb täiel määral arvesse võtta. Eri sidusrühmad peaksid olema vähemalt nõuandva kogu alalised liikmed, see kogu peaks andma soovitusi HERA juhtorganitele ja olema kaasatud selle töö eri aspektidesse.

11. Komitee tunnustab liikmesriikide pädevuse ülimuslikkust ning komisjoni ja liikmesriikide ühise töö suurt tähtsust. Samas kutsub ta komisjoni ja nõukogu üles pöörduma tagasi sidusrühmi hõlmava avatud ja kaasava koordineerimismeetodi juurde ning andma kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajatele ning Euroopa Parlamendile võimaluse oma rolli täita, seda vaatamata õiguslikele kaalutlustele.

12. Näib, et HERA tegevuse keskmeks on meditsiiniliste vastumeetmete võtmine. Kriisiohje sisaldab siiski ka palju teisi aspekte, eelkõige ennetamise ja elanikkonnakaitse valdkonnas. Komitee on seisukohal, et mõiste „vastumeetmed“ peaks hõlmama kõiki ravimeid ja farmaatsiatooteid, sh neis sisalduvaid toimeaineid, antibiootikume, vaktsiine, teste ja diagnostikavahendeid, meditsiiniseadmeid ja -tarvikuid, isikukaitsevahendeid, haigla- ja kohalikku varustust, aga ka infosüsteeme ning nakkushaiguste ja uute saasteainete seire süsteeme. Kõik need vahendid on vajalikud, et kriisidega toime tulla ning kaitsta inimesi ja nende tervist.

⁽⁴⁾ Iseäranis hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus (ERCC – elanikkonnakaitse), Euroopa Raviamet (EMA) ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC).

13. Komitee kutsub üles pöörama võrdset tähelepanu ühiskonna vastupanuvõimele ning ühise kriisi- ja katastroofide ohjamise kultuuri arendamisele. Selle raames tuleks rohkem toetada Euroopa elanikkonnakaitse mehhanismi ning tuleb jälgida, et HERA loomine ei kahjustaks mehhanismi eelarvet. Mõiste „hädaolukord“ lisamine HERA nimetusse ei tohi tekitada segadust ega viia selleni, et HERA dubleerib kriisiohjekorda, mis on juba välja töötatud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames, mille nurgakivi on komisjoni hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus. Komisjoni nende kahe vahendi vahel on vaja väga tihedat koordineerimist ja rollide selget jaotust, mida võiks tulevikus paremini vastastikku kooskõlastada. Samuti on vaja teha vahet piiriüleseid terviseohte käsitleva läbivaadatud õigusakti – mille üle nõukogu ja parlament praegu läbirääkimisi peavad – meetmete ning Euroopa Raviameti ja eelkõige Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ülesannete vahel.

14. Esmatähtis on töötada välja HERA mitmeaastane strateegiline kava ning sellesse tuleb kaasata ka Euroopa Parlament, linnad ja piirkonnad ning sidusrühmad. Kavas tuleks määrata kindlaks vahendite ulatus, mida HERA vajab oma arvukate ülesannete tõhusaks täitmiseks, kirjeldada asutuse arendamise etappe ja näha ette järelevalvenäitajad. Lisaks tuleks strateegilises kavas täpsustada ka HERA ja muude ELi sekkumisvahendite, sealhulgas Euroopa Raviameti (EMA), Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) ja elanikkonnakaitse mehhanismi koostöö mehhanismid ning selgitada, kuidas oleks võimalik neid tugevdada, et nad täidaksid oma ülesandeid HERAga kooskõlastatult.

Euroopa ettevalmistamine kriisideks ja katastroofideks, kõigi inimeste tõhus kaitse kõigis ELi linnades ja piirkondades

15. COVID-19 kogemused näitavad, et ei saa võtta tõhusaid meetmeid ilma ühise reageerimiseta Euroopa tasandil, mida tuleb kohandada vastavalt erinevatele riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele vajadustele ja oludele. HERA peab inimeste kaitsmisel kriiside eest püüdlema ka kõrgete ja ühtlustatud Euroopa eesmärkide poole. Praegu on olukord vastupidine ja COVID-19 tõstab esile just piirkondade ebavõrdsust ja sotsiaalset ebavõrdsust juurdepääsul hooldusele ja vaksineerimisele, see aga kahjustab reageerimist tervishoiukriisidele ja ohustab Euroopat tervikuna.

16. Komitee soovib, et HERA analüüsiks piirkondade ja elanikkonna vähest kaitstust tervisekriiside suhtes. Kaitse nõrkade kohtade analüüsimisel tuleb arvesse võtta varude kättesaadavust kogu Euroopas ja operatiivset suutlikkust jõuda kõigi elanikkonnarühmadeni, sh esmajärjekorras kõige haprama tervisega inimesteni, ning tõrjutud ja ebakindlas olukorras inimesteni. Ühtlasi tuleb selle raames käsitleda tervishoiusüsteemide, haiglate ja muude tervishoiuasutuste võimekust suurendada kriisi korral oma suutlikkust, et säilitada võimalikult ulatuslikult plaaniline ravi ja võtta samal ajal vastu kriisist tingitud täiendavate patsientide hulka.

17. Seepärast peab komitee oluliseks, et HERA koostaks partnerluses liidu teiste pädevate asutustega terviseohutusalauste nõrkuste tulemustabeli (Health safety vulnerability scoreboard) ning töötaks koos liikmesriikide ja piirkondadega välja eri liiki hädaolukordadele reageerimise kavad ja tervishoiusüsteemide vastupidavustestid. Testide tulemuste põhjal peaksid komisjon ja nõukogu koostama liikmesriikidele ja piirkondadele soovitusel nende tervishoiusüsteemide tugevdamiseks ning piirkondade tervisealase reageerimise võrdse suutlikkuse ja eri elanikkonnarühmade samaväärse kaitse tagamiseks, kui see peaks osutama vajalikuks. Neid soovitusi tuleb jälgida.

18. Samuti peaks HERA aitama programmi „Euroopa horisont“ raames arendada uurimisprogramme, mille uurimisobjektiks on kõige vähem kaitstud elanikkonnarühmad (vaesuses elavad ja tõrjutud inimesed, vähemused, vägivalda ohvriks langenud naised, pagulased, eakad, puuetega inimesed, kaasuvate haigustega inimesed jne), sest COVID-19 kogemused näitavad, et just nemad on sageli esimesed ohvrid. Need uurimisprogrammid peaksid konkreetselt käsitlema ka ebavõrdsust eakate juurdepääsul tervishoiule, laste ja noorte vaimset tervist, haiglate ja kogukonnanahoolduse vastastikust täiendavust ning innovatsiooni, sealhulgas digitaalset innovatsiooni, tervishoiusüsteemide korralduses. Need peavad alati hõlmama soolist lähenemisviisi, mis tagab, et naiste vajadusi võetakse piisavalt arvesse.

19. Inimeste ettevalmistamine võimalikeks katastroofideks ja epideemiateks on HERA peamine ülesanne. Euroopa tasandil on vaja ka tugevdada ja koordineerida ennetusprogramme, mis oleksid suunatud rahvatervisele, tervise edendamisele ning digilohe ja desinformatsiooni vastu võitlemisele. Need terviseennetusmeetmed peavad läbima kõiki avaliku poliitika valdkondi. HERA sekkumine peab olema osa kaugleulatuvast Euroopa ennetuspoliitikast, mis on välja töötatud programmi „EL tervise heaks“ raames. Seda programmi tuleks tugevdada ja selles tuleks paremini arvesse võtta ka vaimse tervise, puudega seotud ja krooniliste haiguste vastu võitlemise probleeme.

20. Samuti on vaja õppida COVID-19 kriisi ja Ukraina sõja konkreetsetest kogemustest, rakendades teadusmeetmeid. Seepärast tuleks algatada meetmeid, mille eesmärk on tervishoiusüsteemide kiire reageerimine ja vastumeetmete kiirem kasutuselevõtt kohapeal (moodulhaiglad, mobiilsed ja lihtsustatud meditsiiniseadmed, mobiilsed meditsiiniüksused, väikesed vaksineerimiskeskused, piisava hulga kvalifitseeritud meditsiinitöötajate koondamine jne).

21. Erilist tähelepanu tuleks pöörata äärepoolsete maapiirkondade, mägipiirkondade ja äärepoolseimate piirkondade konkreetsetele probleemidele. Tuleb märkida, et need meetmed on HERA 2022. aasta tööprogrammist suuresti puudu, mille suhtes Euroopa Regioonide Komitee väljendab kahetsust ning nõuab, et see juba 2023. aastal üle vaadataks.

22. Komitee arvates ei sea need meetmed ohtu liikmesriikide pädevust, pigem vastupidi, need annavad igale riigile koostöös piirkondadega võimaluse kaitsta oma elanikkonda tõhusamalt.

23. Tulevaste kriiside ohjamiseks võib olla kasulik Euroopa Komisjoni üksikasjalik analüüs pandeemia aastatel ühtekuuluvusfondidest ning taaste- ja vastupidavusrahastust tehtud tervishoiukulude kohta. Analüüsis võiks teha kindlaks ka riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud head tavad, mis aitaksid kavandada tulevaste tervisekriiside ennetamise ja ohjamise meetmeid.

24. Komitee soovitab, et tervishoiusüsteemi tugevdamise ja kriisiks valmisoleku kulude suhtes, mis tulevikus paratamatult kasvavad, rakendataks Euroopa poolaasta raames spetsiifilist lähenemisviisi. Komitee arvates peaksid sellised meetmed olema koroonaviiruse reageerimise investeerimisalgatuse kohaselt püsivalt abikõlblikud ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Komitee on mures selle pärast, et tervishoiukulud moodustavad seni vaid väga väikese osa taastekavast, ning kutsub üles suurendama toetust linnade ja piirkondade vastupanuvõimele ja varustamisele tervishoiu ja elanikkonnakaitse valdkonnas.

25. Komitee märgib, et linnad ja piirkonnad peaksid koos ELi ja liikmesriikidega etendama aktiivset rolli inimeste kaitseks mõeldud uute lähenemisviiside väljatöötamisel. See on veelgi olulisem, kui neil on konkreetne pädevus tervisehoiu valdkonnas ja kui haiglad ja tervishoiusüsteem kuuluvad nende haldusalasse. Seda rolli tuleb tunnustada nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil, vastavalt aktiivse subsidiaarsuse põhimõttele.

Ukraina sõja õppetunnid

26. Komitee peab tervitatavaks, et HERA osaleb Ukraina pagulaste ELis vaksineerimise kampaanias ja toetab ELi elanikkonnakaitse mehhanismi, millega tänu farmaatsiatööstuse ja tervishoiuministeeriumide toetusele tagatakse lastele vaktsiinid ja muud hädavajalikud meditsiinitarbed.

27. Komitee hinnangul tuletab sõda Ukrainas jõuliselt meelde, et Euroopa peab olema valmis igasugusteks kriisideks: nii nagu COVID-19 tabas meie territooriume hoiatuseta, ei oodatud relvakonflikti ELi vahetus naabruses. Selle mõju tervishoiusüsteemidele, eriti Kesk- ja Ida-Euroopas, kasvab pidevalt ning seda tuleb hoolikalt jälgida, et vältida murdepunkti jõudmist. HERA analüüsi- ja ennetusvõime tuleb kiiresti välja arendada, tagamaks, et järgmine eelseisev katastroof ei taba Euroopa Liitu üllatusena.

28. Seepärast kinnitab komitee veel kord, et esmatähtsaks tuleb pidada kõigi ELi liikmesriikide ja piirkondade suutlikkust tugevdada tervishoiusüsteemide võimet kiiresti kohaneda ettenägematute sündmustega. Sellega seoses näivad terviseohutuse alase haavatavuse tulemustabel ja tervishoiusüsteemide vastupidavustestid rohkem kui kunagi varem olevat prioriteetsed meetmed.

29. Komitee juhib tähelepanu kiiritusohule, mis tuleneb tsiviilotstarbelise tuumataristu võimalikust kahjustamisest, ning krooniliste haiguste, sealhulgas vähktõve ja HIV ravi (Ukraina HIV levimusmäär on üks kõrgemaid Euroopas) katkemisest tulenevale ohule. Need riskid mõjutavad tõenäoliselt ka vastuvõtivate riikide tervishoiusüsteeme.

30. Sõda Ukrainas, mille tulemusel saabub ELi miljoneid vaksineerimata inimesi, on stiimul tugevdada rahvusvahelist koostööd vastumeetmete, iseäranis vaktsiinide kättesaadavuse valdkonnas. Seejuures tuleb prioriteediks seada meie naaberriigid. Seepärast teeb komiteele muret nende meetmete nõrkus HERA 2022. aasta tööprogrammis.

Tööstus- ja riigihankepoliitika tervishoiuvaldkonna teenistuses

31. Komiteel on heameel alates kriisi puhkemisest tehtud algatuste üle, mille eesmärk on kiirendada vastumeetmete kättesaadavust, samuti tunneb ta heameelt kriisiohjemeetmeid käsitleva nõukogu määruse eelnõu üle. Komitee leiab siiski, et praegused ettepanekud ei võimalda Euroopal veel piisavalt tervishoiukriisideks valmistuda.

32. Komitee rõhutab, et vaja on kriisieelset tööstus- ja innovatsioonipoliitikat, ning tõstab esile tungivat vajadust uue reguleeriva ja sekkumisraamistiku järele, et oleks tagatud ELi tervishoiualane suveräänsus ja suutlikkus toota teadusuuringute ja innovatsiooni tulemusel väljatöötatud tooteid.

33. Komitee leiab, et Euroopa Liit peaks eraldama vajalikud vahendid, et töötada oma pinnal välja nn olulisi vastumeetmeid, mida saab kasutada eri liiki kriiside ohjamiseks. Nende ravimite, sealhulgas neis sisalduvate toimeainete, meditsiiniseadmete, testide ja diagnostikavahendite ning seadmete tootmiseks Euroopas on vaja proaktiivset avaliku sektori ostupoliitikat, mille puhul ei tohi võimalikud kõrgemad ostuhinnad osutada takistuseks. Hetkel ei ole sugugi selge, kuidas Euroopa eeskirjade ja tegevuspõhimõtetele on võimalik seda olulist eesmärki saavutada.

34. Komitee on sügavalt mures raskuste pärast, millega seisavad silmitsi paljud ettevõtted, kes investeerisid kriisi alguses ametiasutuste palvel nappuse kõrvaldamiseks ja kes jäetakse nüüd väljastpoolt ELi sisseostmise kasuks kõrvale. Komitee hinnangul ei ole kriisist õpitud ja seda küsimust tuleks kiiremas korras käsitleda. Eelkõige kutsub komitee üles looma ja uuendama strateegilisi riiklikke ja Euroopa varusid, kui see on võimalik, Euroopas valmistatud toodete põhjal.

35. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles teemat uurima ja esitama ettepaneku asjakohase õigusraamistiku kohta, mis võimaldab teha erandeid riigiabi ja riigihangete eeskirjadest, eelkõige seoses oluliste vastumeetmetega. Praegu pooljuhtide valdkonnas toimuvat (Euroopa kiipide õigusakt) peaks olema võimalik rakendada ka tervishoiuvaldkonnas.

36. Uue õigusraamistikuga tuleks leevendada riigihangete eeskirju eelkõige innovatsiooni valdkonnas, tugevdada kontrolli välisinvesteeringute üle ning võimaldada anda piisavalt otsetoetusi, et panustada tõhusalt meditsiiniliste uuenduste, näiteks vaktsiinide kiiremasse väljatöötamisse ja turuleviimisse. Euroopa Liit ei saa hetkel õiguslikult kasutada sama liiki sekkumist nagu Ühendkuningriik või Ameerika Ühendriigid, mis seab ohtu liidu juurdepääsu vaktsiinidele.

37. Komitee on mures kaotatud aja pärast. Ta peab kahetsusväärseks, et HERA 2022. aasta tööprogrammi avaldamisega ei kaasnenud vastava algatuse käivitamist, ning kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule kiiresti ettepaneku.

38. Komitee võtab teadmiseks hiljutise arengu teadusuuringute ja innovatsiooni struktureerimisel tervishoiukriisideks valmisoleku valdkonnas. Eesistujariik Prantsusmaa pooldab kindlalt üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti (IPCEI), et tugevdada ELi tööstuspoliitikat ja strateegilist positsiooni tervishoiuvaldkonnas, soodustades innovatsiooni tervishoiutööstuse eri segmentides. 2021. aasta aprillis alustas komisjon ka konsultatsioonidega, et käivitada programmi „Euroopa horisont“ 2023.–2024. aasta tööprogrammi raames Euroopa avaliku sektori sisene partnerlus pandeemiaks valmisoleku valdkonnas. Selle eesmärk on koordineerida liikmesriikide tehtavaid teadusuuringuid. Praegu puudub aga raamistik, mille abil tagada kooskõla kõigi nende programmi „Euroopa horisont“ meetmete, mis võiksid aidata täita HERA ülesandeid, ja kavandatud 1,7 miljardi euro suuruse eelarve vahel, arvestades et kahe eelmise pandeemia- ja vaktsiiniuuringute raamprogrammi raames võeti kasutusele 4 miljardit eurot. Seepärast kutsub komitee üles

— looma HERA teadusnõukogu, mis oleks mitmekesine ja kaasaks sidusrühmi, et määrata kindlaks teaduslikud prioriteedid ning teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava, mida programm „Euroopa horisont“ peaks käsitlema;

— püüdma koondada programmi „Euroopa horisont“ raames suurema eelarve, et rahuldada HERA teadusuuringute ja innovatsiooni vajadusi;

— arutelu tervishoiukriisideks valmistumisele ja nende ohjamisele pühendatud tulevase missiooni loomise üle, mis võimaldaks valdkonnaülest lähenemisviisi programmi „Euroopa horisont“ raames, teaduslikku ja operatiivset koordineerimist ning kõigi sidusrühmade – alustama kaasamist, pöörates erilist tähelepanu avaliku ja erasektori partnerluse edendamisele.

39. HERA peamine prioriteet on antimikroobikumiresistentsust käsitlevad teadusuuringud. Antimikroobikumide ülemäärane kasutamine nii loomakasvatuses kui ka inimeste ravimisel on viitsütikuga pomm. Kui me ei suuda kiiresti lahendust leida, on tõenäoline, et seisame peagi silmitsi olukorraga, kus meie käsutuses ei ole enam ei ravimeid ega ravi. Peaaegu kõik viimastel aastakümnetel turule toodud uued antibiootikumid on 1980. aastatel avastatud antibiootikumide variandid. Nagu nähtub kontrollikoja 2019. aasta aruandest, ei ole komisjon selles valdkonnas praegu olulisi tulemusi saavutanud⁽⁵⁾. Seepärast tuleb nii tugevdada ennetavaid terviseteenuseid, et oleks võimalik koordineerida kõiki antimikroobikumide kasutamise kontrollis kohalikul, haiglate ja kogukonna tasandil osalejaid, kui ka investeerida uute antibiootikumide ja alternatiivsete profülaktikameetodite alastes teadusuuringutesse.

40. Uus õigusraamistik võimaldaks arendada ELI ja farmaatsiatööstuse strateegilist partnerlust, et võtta paremini arvesse üldist huvi pakkuvaid tervishoiueesmärke. Vastukaaluks ELI otsesele toetusele tuleb Euroopas luua tööstust, kehtestada eelisjuurdepääs toodetele ning õigus kontrollida vastumeetmete hinda ja litsentsimispoliitikat.

41. Uurida tuleks ka kavandatavaid teadus- ja innovatsioonimeetmeid ning HERA rolli selles valdkonnas. Vaja on kiiresti parandada programmi „Euroopa horisont“ selle komponendi elluviimist, et saaks kiiresti koostada HERA teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava ning selgitada, kuidas on lubatud kasutada selle programmi eelarvest eraldatavat 1,8 miljardit.

42. Komitee rõhutab, et viivitamatult tuleb arendada selliste uuenduslike VKEde võrgustikku, mis on tegevad meditsiiniliste vastumeetmete valdkonnas ning toodavad ka iga liiki seadmeid ja abivahendeid, et kaitsta inimesi ja ohjata kriise. Esmajoones tuleb toetada ettevõtete loomist ja innovatsiooni, mis on eeskätt linnade ja piirkondade pädevuses, ning seejärel tuleb aidata neil kasvada ja suurendada suutlikkust viia läbi kliinilisi uuringuid ja toota tooteid Euroopas.

43. See nõuab märkimisväärseid investeeringuid ja asjaomaste äriühingute kapitali suurendamist. Seetõttu näib olevat vajalik kasutada Euroopa Innovatsiooninõukogu abi, et luua parem Euroopa innovatsiooni ökosüsteem vastumeetmete väljatöötamiseks ja tervishoiukriiside ohjamiseks ning tugevdada riski- ja arengukapitali sekkumisvahendeid, et võimaldada uuenduslikel ettevõtetel kasvada, säilitades oma sidemed Euroopaga. Need meetmed peavad võimaldama jagada ka tööstusriske, mis tulenevad vastumeetmete väljatöötamisest ja tootmisest.

44. Meditsiiniliste vastumeetmete mõjususe käib käsikäes kliiniliste uuringute paindlikuma juhtimisega, tagades samal ajal eetika-eeskirjade järgimise ja isikuandmete kaitse. HERA peab tegema ettepaneku tugevama raamistiku kohta koostööks Euroopa Ravimiametiga, et koordineerida keskmise ja suure ulatusega kliinilisi uuringuid, millest tunti suurt puudust COVID-19 kriisi haripunktis. Algatused „VACCELERATE“ ja „HERA Incubator“ on julgustav algus nende lünkade täitmiseks, kuid vaja on luua selgemad operatiivsed sidemed riiklike ametiasutustega, et kõrvaldada kiiremini mis tahes regulatiivsed või protokollilised tõkked. Euroopa uue ravimistrateegia läbivaatamine peaks võimaldama olulist arengut, iseäranis Euroopa müügiloa saamiseks ette nähtud ravimite kliiniliste uuringute lubade tsentraliseerimist.

45. Väga tähtsad on ka teadustaristud. Oluliste piiriüleste tervisehäiretega tegelemiseks on hädavajalikud asjakohased analüüsivahendid, kõrgjõudlusega arvutid, epidemioloogiliste uuringute andmehoidlad ja põhjalikud kohortuuringud, et uurida esilekerkivaid ohte;

Ennetusel ja solidaarsusel põhinev rahvusvaheline tegevus

46. Komitee on seisukohal, et Euroopa huvides on tegutseda uute terviseriskide tekkimise paikades, et piirata liidu kokkupuudet riskidega. Seepärast peavad HERA-l olema vahendid, et teha koostööd paljude partneritega (sh rahvusvahelisel tasandil ÜRO ja Euroopa Nõukoguga) ning osaleda koostöös asjaomaste riikidega sekkumistes väljaspool ELI kohe, kui riskid on kindlaks tehtud. Selleks on vaja koondada ulatuslikud vahendid. See koostöö peaks sisaldama ka ettevalmistusetappi ja eelkõige meetmeid kriiside ennetamiseks, vähese kaitstuse parandamiseks ja ühiskonna kriisideks ettevalmistamiseks. Selleks peab HERA looma partnerlusi kodanikuühiskonna osalejate, kohalike ja rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide ning riskiennetusprogrammides osalevate mitmepoolsete organisatsioonidega.

⁽⁵⁾ <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=%7b8892C8C4-6776-4B27-BE36-C181456EED71%7d>

47. Intellektuaalomandi õiguste kaotamine vaktsiinide ja muude meditsiinitoodete puhul ei ole piisav lahendus, kui vähem arenenud riigid ei ole suutelised iseseisvalt tootmist arendama. Komitee kutsub üles reguleerima vajaduse korral teatud ravimite hindu ja nõudma farmaatsiatööstuselt tootmislicentside andmist, nagu on soovitanud WTO. Komitee nõuab, et liidu poliitika aitaks arendada tooteid, mis on kohandatud vähimarenenud riikide konkreetsele olukorrale. Komitee arvates peaks liit rakendama aktiivset tehnosiirde poliitikat, toetama kohalikku tootmist ja andma asjakohaseid otsetoetusi, et aidata tagada elanikkonnale vajaduse korral ligipääs tervishoiuteenustele.

48. Komitee tõdeb ja toetab Euroopa kodanike väga kõrgeid ootusi anda ELile tervishoiuvaldkonnas suurem roll. Ta märgib, et praegu takistab seda aluslepingu artikli 168 kehtiv väga piirav sõnastus, ning on seisukohal, et Euroopa tuleviku konverentsi järel peaks olema päevakorral tugevdada Euroopa pädevust tervisekaitse valdkonnas. Juba praegu peab liidu pädevus siseturu valdkonnas võimaldama liidu tervishoiumeetmeid edasi arendada. Programmi „EL tervise heaks“ tuleb tugevdada ning ELi tervishoiuministrid peaksid väga korrapäraselt kohtuma nõukogu ajutises koosseisus, mitte ainult kaks korda aastas lihtsalt tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu istungi lisana.

Brüssel, 27. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „COVID-19-järgne ELi majandus – tagajärjed majanduse juhtimisele“

(2022/C 301/07)

Raportöör:	Elio DI RUPO (BE/PES), Valloonia peaminister
Viitedokument:	komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „COVID-19-järgne ELi majandus – tagajärjed majanduse juhtimisele“ COM(2021) 662 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt Euroopa Komisjon teatise „ELi majandus pärast COVID-19 pandeemiat – tagajärjed majanduse juhtimisele“ ning selles väljendatud avatuse üle reformida majandus- ja eelarve-eeskirju, võttes muu hulgas arvesse COVID-19 kriisi mõju. Komitee väljendab heameelt ka teadaande üle seadusandliku ettepaneku esitamise kohta 2022. aasta keskel;
2. on veendunud, et Euroopa majanduse juhtimise reformimisel tuleb arvesse võtta ka kodanike ettepanekuid, mida arutati Euroopa tuleviku konverentsi raames;
3. tuletab meelde eelkõige komitee 2020. ja 2021. aasta baromeetri aruannete järeldest,⁽¹⁾ et COVID-19 kriisi mitmemõõtmeline mõju on asümmeetriline ja sellel on territoriaalne mõõde. See mõju suurendab mõningaid piirkondlikke erinevusi liikmesriikide vahel ja nende sees, pidades silmas, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on jätkuvalt esirinnas pandeemia ja selle mõjuga võitlemisel, aga ka meetmete rakendamisel kodanike ja ettevõtjate toetamiseks ning järkjärguliseks ja kestlikuks taastumiseks valmistumisel;
4. märgib, et kodanikud kogu ELis kutsuvad ametiasutusi, riike, piirkondi, kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles aitama neil toime tulla mitte ainult COVID-19 pandeemia tagajärgedega, vaid ka ELi kavandatava keskkonna- ja digipöördega ning praegu Ukrainas toimuva sõja tagajärgedega;
5. juhib tähelepanu sellele, et juba enne COVID-19 kriisi puhkemist võis mõnedes liikmesriikides täheldada märkimisväärset alainvesteeringuid, näiteks taristu uuendamise ja hoonete renoveerimise vallas. Seoses kriisi ohjamise rahastamisega peatati avaliku sektori investeeringuid ning mida kaugemalt tulevikku need lükkuvad, seda rohkem vahendeid need nõuavad;
6. märgib, et EL on jõudnud pöördepunkti ning peab leidma viise ja vahendeid Euroopa kodanike ühtekuuluvuse ja heaolu tagamiseks;

Kriisile reageerimine

7. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni emiteeritud võlakirjadest rahastatava TERA programmi edu üle ning kutsub komisjoni üles võtma TERA suhtes nõuetekohaseid järelemeetmeid, esitades valge raamatu, milles TERA programmi hindamise põhjal esitatakse poliitikavalikud alalise Euroopa töötushüvitiste edasikindlustuskava loomise kohta;
8. See oli maailma suurim roheliste võlakirjade emissioon, mis aitab rahastada kliimainvesteeringuid taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu; kordab, et toetab esimest korda euroala ajaloos stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimist.

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee, „ELi 2020. aasta kohalik ja piirkondlik baromeeter“, 12. oktoober 2020, ning „ELi 2021. aasta kohalik ja piirkondlik baromeeter“, 12. oktoober 2021.

9. Sellel on olnud oluline roll liikmesriikide, piirkondade ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste reageerimises kriisile, võimaldades avaliku sektori eelarvete täielikku kasutamist, et leevendada eelkõige COVID-19 pandeemia sotsiaalseid tagajärgi;

10. rõhutab, et Ukraina sõda on näidanud energiasõltumatuse tähtsust Euroopa Liidu jaoks, ning toonitab, et energiasüsteemi ümberkujundamist tuleb kiirendada; kardab siiski, et taksonoomiamääruses gaasi ja tuumaenergia säästvaks energiaks liigitamine tekitab stiimuleid, mis on vastuolus taastuvenergia kiire väljaarendamise eesmärgiga;

11. peab kahetsusväärseks, et nende meetmete tulemusena on valitsemissektori võlg suurenenud: see suurenes 2020. aastal 13 protsendipunkti, jõudes 92 %ni SKPst ELis tervikuna ja 100 %ni euroalal; ⁽²⁾

12. on seisukohal, et kui stabiilsuse ja kasvu pakti vabastusklausel majanduse juhtimise raamistiku praeguses seisus kaotatakse, siis võttes arvesse energiakriisi, geopoliitilist ebastabiilsust ja taastumist COVID-19 pandeemiast, tooks nõutav võla vähendamine kaasa kahjuliku tagasipöördumise kokkuhoiupoliitika juurde ning põhjustaks seetõttu tohutuid majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid kulusid. Seetõttu nõuab komitee, et üldise vabastusklausli kohaldamist jätkataks kuni muudetud majanduse juhtimise raamistiku kehtestamiseni;

13. toetab Euroopa Eelarvenõukogu analüüsi vajaduse kohta reformida stabiilsuse ja kasvu pakti, et saavutada valitsemissektori võla jätkusuutlik tase, kusjuures põhieegliks on avaliku sektori kulude järkjärguline vähendamine, et vähendada võla suhet jätkusuutliku taseme suunas järk-järgult ja riigi oludele vastavas tempos ⁽³⁾;

Läbivaadatud juhtimisraamistik

14. rõhutab, et ELi majanduse juhtimise raamistik mõjutab suuresti kõiki valitsemistasandeid, eriti kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, mis vastutavad ligikaudu kolmandiku avaliku sektori kulutuste ja rohkem kui poole avaliku sektori investeeringute eest kogu Euroopa Liidus, seejuures on liikmesriikide vahel suured erinevused; ⁽⁴⁾

15. kordab, et stabiilsuse ja kasvu paktil ning Euroopa praeguse majanduse juhtimise raamistiku muudel elementidel on viis suurt puudust: soovimatu protsükliline mõju, suur keerukus, tõhususe puudumine, kestliku arengu ja heaoluga seotud näitajate ebapiisav arvessevõtmine ning läbipaistvuse ja demokraatliku legitiimsuse puudumine;

16. on veendunud, et läbivaadatud Euroopa majanduse juhtimise raamistik peaks tagama läbipaistva otsustusprotsessi, millesse on kaasatud Euroopa ja liikmesriikide parlamendid ning sõltuvalt liikmesriikide sisemisest pädevuste jaotusest seadusandlike volitustega parlamentaarsed kogud. See kaasamine peab hõlmama ka kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja akadeemilist kogukonda;

17. on seisukohal, et selles läbivaadatud raamistikus tuleb arvesse võtta ka valitsemissektori võla väga kõrget taset, mida tuleb alandada järk-järgult ja mida ei saa üleöö märkimisväärselt järgmiste asjaolude tõttu: COVIDi kriisi, loodusõnnetused ja teised erakorralised asjaolud, liikmesriikide suured erinevused, uus makromajanduslik olukord (väga madalad võlakirjade intressimäärad, rahapoliitika saavutatud piirangud, samuti inflatsiooni, intressimäärade ja tööturu osas valitsev suur ebakindlus), kokkuhoiupoliitika vältimise vajadus ning keskkonna- ja energiaalane, tehnoloogiline ja sotsiaalne olukord;

18. kordab oma seisukohta loobuda ühehäälselt otsuste tegemisest maksustamise valdkonnas, et võimaldada ELil teha vajalikke otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega, nagu ka muudes poliitikavaldkondades, sest see võimaldab teha edusamme võitluses maksukuritarvituste vastu ja teabe jagamisel liikmesriikide vahel. Selle sätte puhul järgitakse jätkuvalt riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi pädevust maksude kogumises või maksumäärade kehtestamises;

⁽²⁾ Euroopa Komisjon, „European Economic Forecast – Autumn 2021“, institutsiooni töödokument 160, november 2021.

⁽³⁾ Vt Euroopa Eelarvenõukogu 2021. aasta aruanne: <https://bit.ly/3HqqvIQ>.

⁽⁴⁾ Statistika 2018. Allikas: Eurostat, andmete koodid: TEC00023 ja TEC00022.

19. rõhutab taas, et riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ning kodanikud peaksid selgelt mõistma kohaldatavaid eeskirju. Sellega seoses väljendab komitee heameelt komisjoni otsuse üle eelistada lihtsustatud eelarve-eeskirju, kasutades jälgitavaid näitajaid. Samuti tuleb komitee meelde, et olulisem on integreerida tsükliliselt kohandatud vastutsükliline stabiliseerimine;

20. on veendunud, et usaldusväärse eelarve juhtimise raamistik peab põhinema mitte ainult põhjendatud kulutustel, vaid ka usaldusväärsetel ja tasakaalustatud tuludel. Komitee tuleb meelde, et maksustamise vältimine ja maksudest kõrvalehoidmine ELis jätavad avaliku sektori eelarved igal aastal ilma mitmesajast miljardist eurost ning et võitlus maksupettuste vastu on üks peamisi küsimusi, mille puhul eurooplased on kõige enam huvitatud suuremast Euroopa sekkumisest;

21. on seisukohal, et majanduse juhtimine peab põhinema tasakaalul eelarvedistsipliiniga seotud näitajate ning sotsiaalse ühtekuuluvuse näitajate vahel ning üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ja taristu kättesaadavaks tegemisel kõigi kodanike jaoks, nt seoses rahvatervise ja heaoluga. Seetõttu on komitee arvamusel, et kooskõlas makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega, mis hõlmab mitmekesisemaid näitajaid, sealhulgas töötuse määra, tuleb reformitud majandusjuhtimises arvesse võtta ka muid keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid eesmärke. Need probleemid ei saa jääda eelarvedistsipliini näitajate kõrval teisejärguliseks;

22. soovib veel kord, et makromajandusliku tasakaalustamise menetlust laiendataks täiendavate näitajate võrra, mis katavad piirkondlike erinevusi, ning on seisukohal, et selles tuleks ühtlasi arvesse võtta kestliku arengu eesmärkide ellu viimisel tehtud edusamme. Kestliku arengu eesmärgid, mida toetab 193 riiki maailmas, hõlmavad mitte ainult keskkonnakaitset, vaid ka sotsiaalseid, majanduse ja valitsemisega seonduvaid kriteeriume;

23. juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluste raames võetavad parandusmeetmed on eri piirkondades erinev mõju ning need kahjustavad eriti neid piirkondi, mille majandus ei ole eriti mitmekesine, nagu äärepoolseimad piirkonnad, kus esineb ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud struktuurilisi ja erandlikke piiranguid. Need piirkonnad on väga tundlikud väliste vapustuste suhtes ning pärssiva majanduspoliitika mõju on suurem investeeringute ja tööhõive vähendamisele;

Avaliku sektori investeeringute mõistlik edendamine

24. on seisukohal, et ELi majanduse juhtimise raamistik on osaliselt pärast euroala kriisi aset leidnud avaliku sektori investeeringute järsu languse põhjustajaks, kuna selles ei eristata piisavalt jooksvaid kulusid ja investeerimiskulusid. Aastatel 2009 – 2018 vähenesid avaliku sektori investeeringud ELis kokku 20 % (osakaal SKPs). Kohalike ja piirkondlike ametiasutuste tehtud investeeringud vähenesid ligikaudu 25 % ja mitmetes liikmesriikides, mida kriis kõige enam puudutas, 40 % või enam. Komitee peab hädavajalikuks vältida sellise stsenaariumi kordumist pärast COVID-19 kriisi⁽⁵⁾. Kohaliku ja piirkondliku tasandi investeeringud võivad majanduse elavdamisele oluliselt kaasa aidata;

25. tuleb meelde, et Euroopa Eelarvenõukogu tegi kindlaks, et liikmesriigid, millel on kõrgem avaliku sektori investeerimismäär, kippusid seda ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse käigus märkimisväärselt alandama,⁽⁶⁾ ja et komisjon on ise tähendanud, et eelarveraamistik ei ole takistanud investeeringute vähendamist;⁽⁷⁾

26. rõhutab, et oma arvamuses 2015. aasta tõlgendava teatise⁽⁸⁾ kohta sel teemal oli komitee juba hinnanud, et stabiilsuse ja kasvu pakti raames sätestatud paindlikkus liiga kitsas ja piirav. Lisaks taotlesid seda ainult kaks liikmesriiki ja isegi siis oli selle mõju minimaalne;

⁽⁵⁾ Eurostat, andmete kood: TEC00022.

⁽⁶⁾ Euroopa Eelarvenõukogu, „Assessment of EU fiscal rules with a focus on the six and two-pack legislation“, lk 76.

⁽⁷⁾ Euroopa Komisjon, „Majanduse juhtimise paketi hindamine“ (COM(2020) 55 final, 5. veebruar 2020).

⁽⁸⁾ Euroopa Regioonide Komitee aramus „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“ (COR-2015-01185) (ELT C 313, 22.9.2015, lk 22), raportöör: Olga Zrihen (BE/PES), vastu võetud 9. juulil 2015.

27. rõhutab, et samal ajal seisab EL silmitsi tohutu rahastamisvajadusega, et lahendada praegusi suuri probleeme: 650 miljardit eurot aastas vajab komisjon vaid rohe- ja digipöörde jaoks ⁽⁹⁾ ning peaaegu 200 miljardit eurot aastas sotsiaalsele taristule jaoks; ⁽¹⁰⁾

28. on seisukohal, et praeguste erakorraliste investeerimisvajaduste kontekstis võib avaliku sektori, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeeringute puudujäägiga rahastamise takistamine, nagu toimub praeguses eelarveraamistuses, luua stiimuli alainvesteeringuteks, mis kahjustab tulevasi põlvkondi ning ELi seatud eesmärke, eriti kliimaeesmärke;

29. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnustab lõpuks selgelt, et juhtimisraamistik peab soodustama investeeringuid ning eelkõige rohelisi, digitaalset ja vastupanuvõimet suurendavaid avaliku sektori investeeringuid;

30. kordab oma varem esitatud üleskutset mitte arvestada liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste avaliku sektori kulutusi struktuuri- ja investeerimisfondide kaasrahastamisel kooskõlas ELi vastavate kaasrahastamise piirmääradega riiklike või sarnaste struktuuriliste kulutuste hulka, mis on määratletud stabiilsuse ja kasvu pakti: kaasrahastamise kuldreegel. Komitee rõhutab, et valitsuste avaliku sektori investeeringud, näiteks investeeringud rohe-, digi- ja sotsiaalsesse üleminekusse ning Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks, on tulevaste põlvkondade jaoks olulised, mistõttu tuleks nendega asjakohaselt tegeleda.

31. rõhutab, et selline kaasrahastamise kuldreegel toetaks struktuuri- ja investeerimisfondidest toetatavate projektide puhul automaatselt eelkõige jõupingutusi praeguste suurte probleemide lahendamiseks ja Euroopa prioriteetide rakendamiseks: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, vastupanuvõime suurendamine, sotsiaal-, keskkonna- ja digipoliitika rakendamine jne. Nende sooduskohaldamine eelarveraamistuses suurendaks seega Euroopa poliitika üldist sidusust;

32. nõuab, et komisjon koostaks valge raamatu majanduse juhtimise läbivaatamise kohta, kehtestades potentsiaalselt eelnimetatud kuldreegli, kooskõlas ELi vastavate kaasrahastamise piirmääradega, pärast oma ettepanekute ümbersõnastamist, võttes arvesse COVID-19 kriisist tingitud majanduslikku ja eelarvelist kahju. Komisjon peaks oma hinnangus arvesse võtma ka muid vahendeid, nagu kulutuste tegemise eeskirja, mis majanduskasvu suundumuse ja võlataseme alusel piirab valitsemissektori kogukulude iga-aastast kasvu ning võib aidata kaitsta üldsuse usaldust, suurendades läbipaistvust, vähendades halduskoormust ja saavutades tasakaalu eelarvedistsipliini ja selle vahel, et säilitatakse piisav suutlikkus teha avaliku sektori investeeringuid;

33. meenutab, et need kulutused on olemuslikult Euroopa üldistes huvides tehtud investeeringud, mille võimendav mõju kestlikule majanduskasvule ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamisele on tõestatud;

34. kutsub lisaks sellele üles kehtestama keskkonnavalase ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kuldreeglit, mille kohaselt ei arvestataks arvepidamises avaliku sektori investeeringuid projektides, mille eesmärk on edendada üleminekut keskkonnavalasest, majanduslikust ja sotsiaalse ühtekuuluvuse aspektist kestlikule ühiskonnale, nagu on määratletud kestliku arengu eesmärkides ja rohelises kokkuleppes, sest neid investeeringuid peetakse eriti oluliseks mitte ainult COVID-19 kriisi järgse majanduse taastamise suhtes, vaid ka selleks, et tagada tulevaste põlvkondade heaolu ja elukvaliteet;

35. leiab, et teine lahendus võiks olla kohalike ja piirkondlike omavalitsuste sektorile erandi võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjade järgimise osas. Avaliku sektori investeeringud sellesse sektorisse moodustasid 2019. aastal Euroopa Liidu tasandil 49,2 % kõigist avaliku sektori investeeringutest, ⁽¹¹⁾ samal ajal kui Euroopa Liidu kohalike omavalitsuste koguvõlg moodustab ainult 6,0 % Euroopa Liidu sisemajanduse koguproduktist ⁽¹²⁾ ega ole seetõttu valitsemissektori suure võla põhjus. Lisaks on kohalike omavalitsuste võlad seotud üksnes investeeringutega ja mitte jooksvate kuludega seoses makromajandusliku stabiliseerimisega ning kohalikud omavalitsused on piirkondliku või riigi valitsuse eelarvekontrolli all. Komitee kutsub tungivalt komisjoni üles uurima, kas oleks võimalik vabastada kohalikud omavalitsused erandkorras stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjade järgimisest.

⁽⁹⁾ Euroopa Komisjon, „COVID-19-järgne ELi majandus – tagajärjed majanduse juhtimisele“ (COM(2021) 662 final, 19. oktoober 2020).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Komisjon, „Commission Staff Working Document: Identifying Europe's recovery needs“ (SWD(2020) 98 final, 27. mai 2020).

⁽¹¹⁾ Eurostat, rahvamajanduse arvepidamine.

⁽¹²⁾ Eurostat, rahvamajanduse arvepidamine.

36. peab vajalikuks võtta üldiselt arvesse ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet, mis on toodud esile komisjoni teatistes kaheksanda ühtekuuluvusaruande kohta, et tagada ühtekuuluvuspoliitika ja teiste ELi poliitikavaldkondade vastastikune täiendavus ja koostoime, vältides lähenemisprotsessi takistamist ja piirkondlike erinevuste suurenemist;

37. kutsub komisjoni üles esitama 2022. aasta lõpuks seadusandliku ettepaneku majanduse juhtimise raamistiku uuesti sõnastamiseks, tuginedes eelkõige nende kuldreeglite kehtestamisele, kombineerituna kulutuste tegemise eeskirjaga, mis võib luua tasakaalu eelarvedistsipliini ja selle vahel, et säilitatakse piisav suutlikkus teha avaliku sektori investeeringuid;

38. teeb siiski ettepaneku, et tagamaks nende kulude vastavus, mida valitsused on määranud ühe või teise kuldreegli alla kuuluvaks, rakendatakse nende kohaldamise suhtes ranget järelevalvet kahel tasandil: sõltumatute riiklike eelarvenõukogude ja Euroopa Eelarvenõukogu poolt, kes esitavad igal aastal nõukogule ja Euroopa Parlamendile avalikke aruandeid;

Euroopa poolaasta põhjalik analüüs

39. tuletab meelde, et majanduse juhtimine, mida rakendatakse praktikas kogu Euroopa poolaasta kooskõlastamise tsükliks, on reformide rakendamisel ebatõhus;

40. rõhutab samuti, et Euroopa poolaasta raames kaalutavate struktuurireformide ulatust ei ole Euroopa juriidilistes tekstides kindlaks määratud, eriti seoses nende asjakohasuse ja lisaväärtusega Euroopa tasandil. Komitee on seisukohal, et määratluste puudumine piirab võimalikku vastastikmõju läbiviidavate reformide vahel riiklikul tasandil ja ELi poliitikas (õigusaktid ja finantsprogrammid) ja tekitab probleeme seoses subsidiaarsuse põhimõttega;

41. peab vajalikuks, et Euroopa poolaasta oleks – koostoimes ja võrdsetel alustel majandus- ja eelarve-eesmärkidega – raamistik, mille abil rakendada keskkonnavalase ja sotsiaalse ühtekuuluvusega seotud kohustusi, mis on sätestatud ÜRO kestliku arengu eesmärkides, mille EL ja selle liikmesriigid on võtnud endale kohustuseks saavutada 2030. aastaks;

42. on veendunud, et komitee ettepanek kohalike ja piirkondlike omavalitsuste Euroopa poolaastasse kaasamise käitumisjuhendi⁽¹³⁾ kohta aitab tõenäoliselt poolaasta vähest tõhusust parandada tänu sellele, et kohalike ja piirkondlike tegelikke olusid võetakse rohkem arvesse. Selle rakendamine on jätkuvalt vajalik, eriti kuna taaste- ja vastupidavusrahastu raames koostatud riiklikud kavad põhinevad osaliselt Euroopa poolaasta riigipõhistel soovitel;

43. usub, et Euroopa poolaasta kahekordne ümbersuunamine nii selle eesmärkide kui ka toimimise seisukohast võib tugevdada selle demokraatlikku legitiimsust ja Euroopa majanduse juhtimise süsteemi kui terviku demokraatlikku legitiimsust, mis on endiselt liiga nõrk.

Brüssel, 27. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹³⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“ (COR-2016-05386) (ELT C 306, 15.9.2017, lk 24), raportöör: Rob Jonkman (NL/ECR), vastu võetud 11. mail 2017.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Hargmaiste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamine Euroopa Liidus“

(2022/C 301/08)

Pearaportöör:	Federico BORGNA (IT/PES)
Viitedokument:	ettepanek: nõukogu direktiiv hargmaiste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta Euroopa Liidus COM(2021) 823 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Muudatusettepanek 1

Põhjus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kuigi on vaja vähendada maksustamise vältimise viise, tuleks vältida negatiivset mõju väiksematele hargmaistele ettevõtetele siseturul. Sel eesmärgil tuleks käesolevat direktiivi kohaldada üksnes liidus asuvate üksuste suhtes, mis kuuluvad hargmaiste ettevõtete või suurtesse riigisisesesse kontsernidesse, mis vastavad vähemalt 750 000 000 euro suurusele konsolideeritud tulu aastakünnisele. See künnis oleks kooskõlas kehtivates rahvusvahelistes maksueeskirjades sätestatud künnisega, näiteks eeskirjadega aruandluse kohta riikide lõikes. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid majandusüksusi nimetatakse kontserni kuuluvateks üksusteks. Teatavad üksused tuleks nende konkreetse eesmärgi ja tsiviilõigusliku seisundi tõttu direktiivi kohaldamisalast välja jätta. Välja jäetud üksused oleksid need, kes ei ole kasumile orienteeritud ja tegutsevad üldistes huvides ning keda seetõttu tõenäoliselt ei maksustata liikmesriigis, kus nad asuvad. Nende erihuvide kaitsmiseks on vaja jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja valitsusüksused, rahvusvahelised organisatsioonid, mittetulundusühendused ja pensionifondid.</p> <p align="center">Investeerimisfondid ja kinnisvarainvesteeringute vahendid tuleks samuti kohaldamisalast välja jätta, kui need asuvad omanikeahela tipus, sest nende niinimetatud maksustamise mõttes läbipaistvate üksuste puhul maksustatakse teenitud tulu omanike tasandil.</p>	<p>On vaja vähendada maksustamise vältimise viise. Samal ajal tuleks vältida negatiivset mõju väiksematele hargmaistele ettevõtjatele siseturul. Sel eesmärgil tuleks käesolevat direktiivi kohaldada üksnes liidus asuvate üksuste suhtes, mis kuuluvad hargmaiste ettevõtete või suurtesse riigisisesesse kontsernidesse, mis vastavad vähemalt 750 000 000 euro suurusele konsolideeritud tulu aastakünnisele. See künnis oleks kooskõlas kehtivates rahvusvahelistes maksueeskirjades sätestatud künnisega, näiteks eeskirjadega aruandluse kohta riikide lõikes. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid majandusüksusi nimetatakse kontserni kuuluvateks üksusteks. Teatavad üksused tuleks nende konkreetse eesmärgi ja tsiviilõigusliku seisundi tõttu direktiivi kohaldamisalast välja jätta. Välja jäetud üksused oleksid need, kes ei ole kasumile orienteeritud ja tegutsevad üldistes huvides ning keda seetõttu tõenäoliselt ei maksustata liikmesriigis, kus nad asuvad. Nende erihuvide kaitsmiseks on vaja jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja valitsusüksused (sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende liidud), rahvusvahelised organisatsioonid ning mittetulundusühendused ja pensionifondid.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 2

Artikli 2 lõike 3 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
a) valitsusüksus, rahvusvaheline organisatsioon, mittetulundusühendus, pensionifond, investeeringuettevõtte, mis on lõplik emaiüksus, ja kinnisvarainvesteeringute vahend, mis on lõplik emaiüksus, või	a) valitsusüksus (sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende liidud), rahvusvaheline organisatsioon, mittetulundusühendus, pensionifond või

Motivatsioon

Selgitus. Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Artikli 3 punkti 31 alapunkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
d) valitsusüksusele, rahvusvahelisele organisatsioonile, mittetulundusühendusele, pensionifondile, investeeringuettevõttele, mis ei kuulu hargmaiste ettevõtete kontserni, või elukindlustusseltsile niivõrd, kui dividend saadakse seoses pensionifondi tegevusega, mida maksustatakse samamoodi nagu pensionifondi;	d) valitsusüksusele (sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende liidud), rahvusvahelisele organisatsioonile, mittetulundusühendusele, pensionifondile;

Motivatsioon

Selgitus. Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 4

Artikkel 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Alamaksustatud maksete reegli kohaldamine kogu hargmaiste ettevõtete kontsernis</p> <p>Kui hargmaiste ettevõtete kontserni lõplik emaiüksus asub kolmanda riigi jurisdiktsioonis, kus ei kohaldata tingimustele vastavat tulu arvessevõtmise reeglit, tagavad liikmesriigid, et liidus asuvate kontserni kuuluvate üksuste suhtes kohaldatakse nende asukohaliikmesriigis lisamaksu (edaspidi „alamaksustatud maksete reegli lisamaks“) majandusaasta kohta summa ulatuses, mis on määratud sellele liikmesriigile vastavalt artiklile 13.</p> <p>Kontserni kuuluvaid üksusi, mis on investeeringuettevõtteid ja pensionifondid, ei maksustata alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga.</p>	<p>Alamaksustatud maksete reegli kohaldamine kogu hargmaiste ettevõtete kontsernis</p> <p>Kui hargmaiste ettevõtete kontserni lõplik emaiüksus asub kolmanda riigi jurisdiktsioonis, kus ei kohaldata tingimustele vastavat tulu arvessevõtmise reeglit, tagavad liikmesriigid, et liidus asuvate kontserni kuuluvate üksuste suhtes kohaldatakse nende asukohaliikmesriigis lisamaksu (edaspidi „alamaksustatud maksete reegli lisamaks“) majandusaasta kohta summa ulatuses, mis on määratud sellele liikmesriigile vastavalt artiklile 13. Pensionifonde ei maksustata alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 5

Artikkel 12

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Alamaksustatud maksete reegli kohaldamine lõpliku emaiüksuse jurisdiktsioonis</p> <p>Kui hargmaiste ettevõtete kontserni lõplik emaiüksus asub madalate maksudega riigis, tagavad liikmesriigid, et liikmesriigis asuvaid kontserni kuuluvaid üksusi maksustatakse alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga majandusaasta kohta ja summa ulatuses, mis on sellele liikmesriigile määratud vastavalt artiklile 13 seoses kontserni kuuluvate madalalt maksustatud üksustega, mis asuvad lõpliku emaiüksuse jurisdiktsioonis, olenemata sellest, kas see jurisdiktsioon kohaldab tingimustele vastavat tulu arvessevõtmise reeglit.</p> <p>Kontserni kuuluvaid üksusi, mis on investeerimisettevõtted ja pensionifondid, ei maksustata alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga.</p>	<p>Alamaksustatud maksete reegli kohaldamine lõpliku emaiüksuse jurisdiktsioonis</p> <p>Kui hargmaiste ettevõtete kontserni lõplik emaiüksus asub madalate maksudega riigis, tagavad liikmesriigid, et liikmesriigis asuvaid kontserni kuuluvaid üksusi maksustatakse alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga majandusaasta kohta ja summa ulatuses, mis on sellele liikmesriigile määratud vastavalt artiklile 13 seoses kontserni kuuluvate madalalt maksustatud üksustega, mis asuvad lõpliku emaiüksuse jurisdiktsioonis, olenemata sellest, kas see jurisdiktsioon kohaldab tingimustele vastavat tulu arvessevõtmise reeglit. Pensionifonde ei maksustata alamaksustatud maksete reegli lisamaksuga.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Artikli 36 lõike 2 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) valitsusüksus, rahvusvaheline organisatsioon, mittetulundusühendus või pensionifond, mis ei ole pensioniteenuste üksus ja mis on maksuresident lõpliku emaiüksuse asukohajurisdiktsioonis, ning kellele kuulub osalus, mis annab õiguse kuni 5%-le lõpliku emaiüksuse kasumist ja varast.</p>	<p>b) valitsusüksus (sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende liidud), rahvusvaheline organisatsioon või mittetulundusühendus või pensionifond.</p>

Motivatsioon

Selgitus. Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 7

Artikli 37 lõige 3 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>c) valitsusüksus, rahvusvaheline organisatsioon, mittetulundusühendus või pensionifond, mis ei ole pensioniteenuste üksus ja mis on maksuresident lõpliku emaiüksuse asukohajurisdiktsioonis, ning kellele kuulub osalus, mis annab õiguse kuni 5%-le lõpliku emaiüksuse kasumist ja varast.</p>	<p>c) valitsusüksus (sealhulgas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nende liidud), rahvusvaheline organisatsioon või mittetulundusühendus või pensionifond.</p>

Motivatsioon

Selgitus. Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 53a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Kolm aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist vaatab Euroopa Komisjon selle tulemused läbi ja võib teha ettepaneku direktiivi muuta, eelkõige seoses käibe kiinnist ja minimaalset maksumäära puudutavate mõistete kohandamisega vastavalt rahvusvahelise tasandi arengusuundadele.</i>

Motivatsioon

Kuna Euroopa Komisjon ei teinud kõnealuse direktiivi koostamisel mõjuhindangut, on direktiivi läbivaatamine veelgi olulisem, et analüüsida direktiivi rakendamise tulemusi ja tagajärgi.

II. POLIITIKASOOVITUSED**EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE****Üldised märkused**

1. väljendab heameelt ettepaneku üle võtta vastu nõukogu direktiiv hargmaiste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta ⁽¹⁾;
2. kordab, et Euroopa Liidu lepingu artikkel 3 hõlmab Euroopa kestlikku arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, hinnastabiilsusel ja suure konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, ning et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 113 on sätestatud, et nõukogu eesmärk on ühehäälselt tagada siseturu rajamine ja toimimine ning vältida konkurentsi moonutamist;
3. on seisukohal, et OECD senisel tööl selliste meetmete väljatöötamiseks, millega võideldakse maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastu väljapoole ELi, võib olla märkimisväärne positiivne mõju ka kohalikele ja piirkondlikele oludele, väljendudes lisaks liikmesriikides kättesaadavale suuremale maksutulule ka selles, et tagatakse suurem õiglus ja konkurentsivõime VKEde jaoks, kes seisavad praegu riigi ja kohalikul tasandil silmitsi ebasoodsamate maksutingimustega. Samuti avaldub soodus mõju tööhõivele ja töötajatele;
4. on veendunud, et ettepanekuga taotletav madalaima maksustamistaseme kehtestamine on esimene samm ELis ühtse maksustamise korra loomise suunas, mis on väga vajalik, et saavutada Euroopa siseturul tegutsevate ettevõtete nõuetekohane konkurents, suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja vältida tootmiskeskuste ümberpaigutamist või meelevaldset sulgemist, millel on rasked tagajärjed töötajatele, kes on sunnitud otsima uut töökohta või leppima pika teekonnaga, et oma töökohta mitte kaotada;
5. peab äärmiselt oluliseks, et eeskirjadega ei suurendataks ettevõtjate jaoks bürokraatiat, mis pidurdaks nende arengut, eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni ning kliimanetraalsuse valdkonnas, mis on väga olulised vajaliku digi- ja roheülemineku tagamiseks;

Eeskirjade täielik ühtlustamine ELis

6. loodab, et direktiivi kohaldatakse ELi liikmesriikides terviklikult ja sidusalt, kuid ka täielikus kooskõlas OECD kokkuleppega: minimaalsete maksueeskirjade ühtlustamise puudumine ELis või ELi ja kolmandate riikide vahel võib põhjustada topeltmaksustamisega seotud vaidlusi, millel on otsene negatiivne mõju paljudele maailma juhtivatele äriühingutele ja võimalik mõju nende tarnijatele (sageli VKEd) seoses kogutava maksutuluga, kaubanduse ja investeeringutega;

⁽¹⁾ COM(2021) 823 final.

7. peab oluliseks, et OECD märkused ja täiendavad tehnilised üksikasjad näidiseeskirjade kohta sisalduksid täies mahus ELi direktiivis ning et need ei jääks arvesse võtmata kiirustatud ülevõtmise tõttu, välistamata tulevikus määruse alusel rakendatavaid meetmeid;

8. rõhutab, kui oluline on direktiivi lõppversioonis ja selle järgneval kohaldamisel sidus ja ühemõtteline terminoloogia: osa direktiivis kasutatud uusi mõisteid ei pruugi olla täielikult kooskõlas rahvusvahelises maksuõiguses varem kehtestatud määratlustega. Suurema õiguskindluse tagamiseks on äärmiselt oluline kontrollida ja võrrelda kõnealuse ELi direktiivi tõlkeid, et saavutada täpne kooskõla liikmesriikide maksuõiguse mõistetega;

9. nõuab, et suurte riigisiseste kontsernide puhul tehtaks kõik võimalik, et tagada uue minimaalse maksumäära vastavus ELi õigusele, et vältida õiguskindlusetust, ning soovib tungivalt kehtestada võimaluse korral lihtsustamismeetmed nende puhtalt riigisiseste kontsernide jaoks. Praegu ei ole selge, kui palju suuri puhtalt riigisiseseid kontserne ELis on ning millised oleksid sellise meetme maksu- ja halduskulud;

Koostoime kolmandate riikidega ja võrdsed tingimused

10. loodab, et OECD minimaalse maksumäära sätestamisel õigusaktis suhtleb EL pidevalt oma partneritega maailmas ja järgib oma poliitilisi suuniseid, et vältida olukorda, kus Euroopa ettevõtted seisavad silmitsi rangemate eeskirjadega kui nende otsesed konkurendid. See muudaks ELi vähem avatud ettevõtluskeskkonnaks, kus majanduskasv on väiksem, töökohti on vähem ning innovatsioonisuutlikkus ja -ressursid on piiratumad. Komitee on eelkõige seisukohal, et USA mitteosalemine esimeses sambas võib kahjustada kogu OECD kokkuleppe eesmärki ja tasakaalu;

11. palub, et EL jälgiks tähelepanelikult teise samba süsteemi kasutuselevõtu mõju investorite ja ettevõtjate käitumisele, et mõista, kuidas uued eeskirjad mõjutavad investeeinguid, tööhõivet, majanduskasvu, kaubandust ja maksukoormust. Selline järelevalve on oluline, et vältida negatiivset ülekanduvat mõju töötajatele (madalamad palgad), tarbijatele (kõrgemad hinnad) või aktsionäridele (väiksemad dividendid). Kuna on äärmiselt oluline, et kõik ELi peamised kaubanduspartnerid kohaldaksid minimaalset maksumäära, on tähtis, et kolmandad riigid järgiks rahvusvahelisi eeskirju, et vältida ELi ettevõtete suhtes teistest rangema korra kohaldamist ja nende jätmist kooskõlastamata ülemaailmse süsteemi meelevalda;

12. rõhutab, et alamaksustatud maksete reegel (Under Taxed Payments Rule, UTPR) võib teataval määral vähendada ettevõtjate tingimuste ebavõrdsust, kuid ei lahenda olukorda täielikult, eelkõige seetõttu, et seda reeglit on praktikas väga keeruline kohaldada ja see võib muuta ELi vähem atraktiivseks, näiteks teadus- ja arendustegevuse jaoks või energiasüsteemi ümberkujundamisse ja kliimaalasesse üleminekusse tehtavate investeeringute jaoks;

13. peab ülioluliseks vältida ELi ettevõtete topeltmaksustamist, mis võib juhtuda näiteks siis, kui puudub kooskõlastamine Euroopa maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise (BEPS) või tulu arvessevõtmise reegli (IIR) ning USA maksubaasi kahanemise ja kuritarvitamise vältimise maksu (BEAT) või üldise immateriaalse vara madala maksumääraga maksustatud tulu (GILTI) vahel;

Ühtlustamine stiimulite ja muude ELi maksueeskirjade abil

14. teeb ettepaneku, et osana äriühingute kasumi maksustamise märkimisväärsest vähendamisest Euroopa tasandil (viimase 25 aasta jooksul on seda vähendatud poole võrra) tuleks analüüsida viimase kümne aasta jooksul võetud arvukaid maksustamise vältimise vastaseid meetmeid ning hinnata nende tõhusust, tulemuslikkust, sidusust ja ELi lisaväärtust maksutulude osas (sealhulgas seda, kuidas liikmesriigid on neid õigusnorme oma audititöös rakendanud);

15. kutsub komisjoni üles hindama, kas ELi 2017. aasta vaidluste lahendamise mehhanismi saab kasutada teise samba puhul või on vaja teha muudatusi;

16. on veendunud, et komisjon ja liikmesriikide maksuhaldurid peaksid oma maksusüsteeme ajakohastama ja ümber kujundama, et nad saaksid jätkuvalt soodustada (keskkonnahoidlikku) innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõivet. Viimastel aastakümnetel on liikmesriigid kavandanud ja rakendanud mitmeid riiklikke makse ja stiimuleid, et soodustada kohalikus majanduses tööhõivet ja innovatsiooni. Kõige hiljutisem ja olulisem tava on selliste maksusoodustuste suurendamine, mis on spetsiaalselt kavandatud kliimakaitse, energiavarustuskindluse ning teadus- ja arendustegevuse edendamiseks ELi rohelise kokkuleppe raames. Osa liikmesriikides praegu kasutatavaid maksusoodustusi ei ole pärast siin vaadeldava direktiivi vastuvõtmist enam võimalikud või on investeeringute seisukohast vähem atraktiivsed. Seepärast oleks kasulik, kui komisjon koostaks juhendi, et selgitada, kuidas kavandada tulevase maksusoodustusi kooskõlas teise samba nõuetega (nt stiimulid, mis võimaldavad maksusoodustusi teadlaste palkadelt või sotsiaalkindlustusmakselt, või kiirendatud amortisatsiooni kavand investeeringute soodustamiseks);

17. peab oluliseks, et ELi liikmesriigid pakuksid jätkuvalt maksusoodustusi välisinvesteeringute ligimeelitamiseks, kuid tingimusel, et need stimuleerivad reaalmajandust, palgates rohkem töötajaid, makstes töötajatele rohkem või investeerides materiaalsesse varasse. Hargmaised ettevõtjad toetuvad oma väärtusahelates tootmistegurite osas ka kohalikele VKEdele ning nende kohalolu võib tuua kohalikule ettevõtluskeskkonnale positiivset ülekanduvat mõju;

18. toetab äriühingute üleskutset võtta ettenähtud karistuste kohaldamisel kasutusele katsetapp, näiteks rakendamise esimesel aastal, et võimaldada kõigil ettevõtjatel uusi eeskirju tundma õppida, nii et nõuetele mittevastavate üksuste suhtes kohaldatavad karistused oleksid proportsionaalsed ja ei hõlmaks neid, kelle puhul nõuete rikkumine on tingitud menetluste hilisest kohandamisest, mitte konkreetsest tahtlikust kavatsusest;

19. teeb seoses teabe esitamise kohustusega ettepaneku, et teavet äriühingute kohta tuleks edastada üksnes maksuhalduritevahelise ametliku teabevahetuse kaudu, järgides ranget konfidentsiaalsnõuet ja asjakohaseid kasutustingimusi, et vältida tundliku teabe kontrollimatut leket. Seejuures tuleb aga järgida läbipaistvuskohustust, mis on sätestatud OECD nõukogu soovitusel riiklikult toetatavaid ekspordikrediite ning keskkonnaalast ja sotsiaalset hoolsuskohustust käsitlevate ühiste lähenemisviiside kohta;

20. nõuab halduskorra lihtsustamist, et piirata uute eeskirjadega kohanemise kulusid nii ettevõtjate kui ka maksuhaldurite jaoks: tuleb teha kõik võimalik, et hoida halduskoormus võimalikult väiksena. Õigusnormid, mis ei ole liiga koormavad, võivad lihtsustada ettevõtjate seas uute eeskirjade tundmaõppimist, lühendada vajalikku üleminekupeerioidi ja hõlbustada uute eeskirjade tulemusliku kohaldamise kontrollimist maksuhaldurite poolt.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa ülikoolistrateegia“

(2022/C 301/09)

Raportöör:	Emil BOC (RO/EPP), Cluj-Napoca linnapea
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa ülikoolistrateegia kohta COM(2022) 16

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Liit on pühendunud hariduse tippaseme edendamisele ja toetab seda. Komitee rõhutab sellega seoses Euroopa ülikoolistrateegia tähtsust kõrghariduse paketi kontekstis, mis võimaldab luua 2025. aastaks Euroopa haridusruumi;
2. rõhutab, et kestlik ja Euroopa demokraatlikke väärtusi tugevdav tsivilisatsioon võib püsima jääda üksnes siis, kui investeeritakse inimkapitali. Suurepärane haridussüsteem ja tugevad ülikoolid selle keskmis on elukestva õppe nurgakivi;
3. rõhutab, kui oluline on parandada õpetamise ja teadusuuringute kvaliteeti Euroopa ülikoolides ning tagada kohalikul ja piirkondlikul tasandil selle strateegia konkreetsete eesmärkide saavutamiseks vajaliku toetuse kättesaadavus;
4. tunnistab ülikoolide juhtivat rolli ühiskonnas ning nende panust nii liikmesriikide kui ka kohalike kogukondade ja piirkondade kestlikku, vastupanuvõimelisse, kaasavasse ja demokraatlikel väärtustel põhinevasse arengusse. Ülikoolide roll on veelgi olulisem kriisiolukordades, kus nad saavad aidata kriisiga toime tulla ja edendada kriisijärgset taastumist⁽¹⁾;
5. rõhutab ülikoolide otsustavat tähtsust ülemaailmsete probleemide lahendamisel. EL on pikka aega toonitanud vajadust tugevdada ülikoolides teadusuuringute, õpetamise, õppimise ja innovatsioonitegevuse tihedat seost, suurendades samal ajal ülikoolidele eraldatavaid vahendeid vajaliku kvaliteeditaseme kindlustamiseks. Ülikoolide roll uute teadusalaste teadmiste loojana ja uute innovaatiliste lahenduste edendajana on äärmiselt oluline, et lahendada Euroopa Liidu missioonide käigus kindlaks tehtud pakilisi ühiskondlikke probleeme;
6. juhib tähelepanu sellele, et ülikoolidele tuleb pida Euroopa kultuuri oluliseks osaks ning et akadeemilise sektori, sealhulgas haridusasutuste, teadusasutuste ja kutseõppeasutuste mitmekesisus on strateegiline väärtus;

⁽¹⁾ Howard, G., Weinstein, R., Yang, Y. (2021), „Do universities improve local economic resilience?“, IZA poliitikaokument nr 14422, kättesaadav aadressil <https://docs.iza.org/dp14422.pdf>.

7. märgib, et ülikoolide olemasolu kohalikul ja piirkondlikul tasandil annab enamasti märkimisväärse konkurentsieelise neile kogukondadele, kus nad asuvad⁽²⁾. Näiteks on investorid huvitatud kogukondadest, mis pakuvad kõrge kvalifikatsiooniga tööjõudu, võimalusi koostööks akadeemiliste ringkondadega ning tehnoloogia ja oskusteabe siiret ülikoolidest ettevõtlussektorisse. Ülikooli olemasolu toob asjaomases kogukonnas ka märkimisväärset tulu⁽³⁾, sest üliõpilased, õpetajad ja muud ülikooli töötajad kulutavad seal märkimisväärseid summasid (ülikoolidel on tarbimise seisukohast märkimisväärne mitmekordistav mõju). Lisaks majanduslikult mõõdetavale kasule loob ülikoolide olemasolu kohalikul tasandil kosmopoliitset õhkkonda, mida iseloomustab rahvusvaheliste üliõpilaste ja õpetajate kohalolu, samuti sellised väärtused nagu sallivus ja kultuuriline, usuline ja etniline mitmekesisus⁽⁴⁾;
8. peab kiiduväärseks Euroopa ülikoolistrateegias esitatud mitmetasandilist käsitust, millega nähakse ette avaliku poliitika eesmärkide ja investeeringute ühtlustamine Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komitee rõhutab aga, et ideaalse ülikoolide tulevikumudeli kujundamiseks ja rakendamiseks oleks kasulik tugevam kohalik ja piirkondlik mõõde;
9. rõhutab, kui oluline on luua strateegilised partnerlused kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning ülikoolide vahel, muu hulgas kohalike ja piirkondlike arengustrateegiate väljatöötamise raames. Ülikoolidel on otsustav roll kohapõhiste ökosüsteemide arendamisel, millele piirkondlikud aruka spetsialiseerumise strateegiad on pannud hea aluse;
10. juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad ülikoole toetada, luues ja parandades kohalikke ja piirkondlikke tingimusi (juurdepääs mitmesugusele taristule ja teenustele, elukvaliteet, kaasav keskkond jne), mis võivad suurendada ülikoolide konkurentsivõimet üleilmisel turul;
11. rõhutab, et Euroopa tasandil on juba olemas suurepärane koostöö eri liikmesriikide ülikoolide vahel programmi „Erasmus+“ raames ning et see peab jätkuma;
12. märgib, et ülikoolide roll ühiskonnas muutub ja ülikoolid võtavad endale lisaks traditsioonilistele funktsioonidele (mis on peamiselt seotud õpetamise ja teadusuuringutega) uusi ülesandeid⁽⁵⁾. Ülikoolid kujundavad end nüüd ümber olulisteks osalejateks sellistes valdkondades nagu tehnoloogiline ja sotsiaalne innovatsioon, ettevõtlus ja tehnosiire majandusse. Nad ei seisa kogukondadest ja ühiskonnast eraldi, vaid neist saavad osalejad, kes võivad anda olulise panuse ühiskondlike probleemide lahendamisse⁽⁶⁾;
13. rõhutab, et ülikoolid on peamised osalejad ELi jaoks ülitähtsate eesmärkide, näiteks rohe- ja digipöörde edendamisel. Ülikoolidel on nendes valdkondades põhjalikud teadmised ning nad saavad samal ajal rakendada ja levitada valdkonna häid tavasid kohalikes kogukondades, kus nad tegutsevad;
14. märgib, et ülikoolid võivad pakkuda lahendusi ja luua vahendeid, millega lahendada mitmeid ELi ees seisvaid suuri probleeme, nagu ajude äravool⁽⁷⁾ ja väljaränne maapiirkondadest. Selle nähtuse kahjulik mõju ja ajude ringluse tähtsus on tihedalt seotud koostöö ja partnerlusega ülikoolide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna vahel. Sellega seoses rõhutab komitee, et märkimisväärselt tuleb suurendada jõupingutusi, et vähendada teadmiste- ja innovatsioonilõhet Euroopas ning ületada innovatsioonilõhe Euroopa ja USA vahel;

⁽²⁾ Fonseca, L., Nieth, L. (2021), „The role of universities in regional development strategies: A comparison across actors and policy stages“, *European Urban and Regional Studies*, 22(3); Goddard, J., Puukka, J. (2008), „The engagement of higher education institutions in regional development: an overview of the opportunities and challenges“, *Higher Education Management and Policy*, 20(2): 11–41.

⁽³⁾ Chirca, A., Lazar, D. T. (2021), „Cluj-Napoca without students: an estimation of the gap in the city's economy“, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 66E: 44–59.

⁽⁴⁾ Goddard, J., Vallance, P. (2014), „The university and the city“, *Higher Education*, 68(2): 319–321.

⁽⁵⁾ Liddle J., Addidle G. D. (2022), peatükk „The Changing Role of Universities in Society: Key Influences“ raamatus „The Role of Universities and HEIs in the Vulnerability Agenda“, mis kuulub raamatute sarja „Rethinking University-Community Policy Connections“, Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-89086-5_3.

⁽⁶⁾ Myklebust, J. P., Smidt, H. (2021), „What is the role of universities in global upskilling?“, *University World News*, kättesaadav aadressil <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20210129110449887>.

⁽⁷⁾ Hammerbauer, M., Pavletić, P., Vespa, M. (2021) „Brain drain in higher education in European context“, lõpparuanne – ESC41, kättesaadav aadressil <https://www.esu-online.org/wp-content/uploads/2021/03/Brain-Drain-final-report-ESC41-Google-Docs.pdf>.

15. rõhutab, kui oluline on pidevalt ja laiaulatuslikult kindlaks määrata ja kasutada kohaliku ja piirkondliku tasandi parimaid tavasid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja ülikoolide koostöö raames. Sellega seoses on liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste prioriteet luua riikidevahelisi võrgustikke, mille eesmärk on levitada häid tavasid ja kaasata ulatuslikult kõrghariduse sidusrühmi. Sellist võrgustikku võiks arvesse võtta ka Euroopa ülikoolistrateegia kontekstis;

16. juhib tähelepanu asjaolule, et ülikoolid seisavad selles ümberkujundamise ja uute ülesannete võtmise protsessis silmitsi märkimisväärsete probleemide ja takistustega. Kõige tõenäolisemalt esineb kõigis liikmesriikides finantsraskusi. Sellega seoses teeb komitee ettepaneku töötada välja investeerimisstrateegia, milles võetaks arvesse rahastamist piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil, ning kutsub üles võtma arvesse avaliku, era- ja mittetulundussektori koostööd, et tugevdada Euroopa ülikoolide suutlikkust. Komitee märgib, et probleeme esineb ka seoses akadeemilise sõltumatuse tasemega ja/või poliitilise sekkumisega olulistesse otsustesse, mis käsitlevad ülikoolide rahastamist, õpetajate värbamist ja valimist, sõnavabadust, teadusuuringute teemade ja suundade vaba valikut, vaba teabevahetuse võimalusi ilma teadustulemuste tsensuurita jms;

17. rõhutab, kui oluline on, et liikmesriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused osaleksid aktiivselt kohalike ja piirkondlike ökosüsteemide mitmekesisuse suurendamises ning edendaksid koostööd ja usaldust kogukondade eri osade vahel. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil tuleb ülikoolidele pida osaks laiemast ökosüsteemist, mis hõlmab väga erinevaid sidusrühmi⁽⁸⁾. Selleks et ülikoolid saaksid edasi anda uusi teadmisi probleemide loominguks lahendamiseks, tehnoloogia kasutamiseks ja tõhusaks kogukondlikuks suhtlemiseks, on oluline koostöö ülikoolide ja asjaomaste kohalike osalejate vahel;

18. märgib, et Euroopa ülikoolistrateegia põhiprioriteetid on riikidevahelise koostöö süvendamine ülikoolide vahel ja kõrghariduse Euroopa mõõtme arendamine. Sellega seoses leiab komitee, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad vajaduse korral võtta meetmeid riikidevahelise koostöö toetamiseks ülikoolide vahel (Euroopa ülikoolide algatusprogrammi „Erasmus+“ raames on selles valdkonnas oluline vahend ülikoolide liitude loomiseks tipptasemel). Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad toetada strateegias soovitatud tavasid, näiteks Euroopa üliõpilaspileti algatust. Seda kaarti võiks tunnustada lisaks ülikooli tasandile ka riikidevaheliste üliõpilaste, teadlaste ja õpetajate ning kohalike omavalitsuste suhtluses (nt seoses elamislubade, ühistranspordipiletite ja juurdepääsuga muuseumidele);

19. rõhutab, et liikmesriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad Euroopa ülikoolistrateegia raames toimima vahendajatena, kes suudavad ülikoolidele huvi pakkuvatesse algatustesse ja projektidesse kaasata mitmesuguseid kogukonna sidusrühmi. Komitee märgib samuti, et paljudes liikmesriikides ei vastuta kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused otseselt ülikoolide rahastamise eest. Siiski võivad nad hõlbustada ülikoolide ja nende algatuste rahastamist eri fondidest, luues koostöötavaid kohalikud ja piirkondlikul tasandil;

20. tunnustab vajadust, et ülikoolid vaataksid läbi õppekavad, et need vastaksid paremini tehnoloogia kiirele arengule, rohe- ja digipöördele ning Euroopa tööturgude struktuurimuutustele, mis nõuavad uusi oskusi⁽⁹⁾. Komitee rõhutab, et ka kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võib olla oluline roll õppekavade ümberkujundamisel ja selliste uute oskuste arendamisel. Samas rõhutab komitee, et kuigi ülikoolid aitavad oluliselt kaasa tööalase ja majandusliku konkurentsivõime suurendamisele globaliseerunud majanduses, tuleb säilitada kolmanda taseme hariduse sõltumatus;

21. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad aidata luua ja tugevdada kohalikke ja piirkondlikke ökosüsteeme, mis edendavad aktiivset koostööd ja võrgustikke kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ettevõtjate ja tööstuse ning ülikoolide vahel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad tegutsema neis ökosüsteemides algatajate ja vahendajatena, tehes kindlaks koostöövõimalused, eraldades mitmesuguseid vahendeid, eelkõige rahalisi vahendeid, mis on vajalikud võrgustike loomiseks ja koostööks, ning toetades selliste struktuuride loomist nagu kohaliku ja/või piirkondliku

⁽⁸⁾ Reichert, S. (2019), „The Role of Universities in Regional Innovation Ecosystems“, Euroopa ülikoolide ühenduse uuring, kättesaadav aadressil https://www.eua.eu/downloads/publications/eua%20innovation%20ecosystem%20report_final_digital.pdf.

⁽⁹⁾ Jackson, N. J. (2011), „Learning for a complex world: A lifewide concept of learning, education and personal development“, Author House, Bloomington; Williams, S., Dodd, L. J., Steele, C., & Randall, R. (2015), „A systematic review of current understandings of employability“, Journal of Education and Work, 29. kd, nr 8, lk 877–901.

tasandi hariduskeskused. Need keskused on suurepäraseid vahendeid, mis pakuvad formaalõppe peamistele osalejatele dialoogi- ja koostöövõimalust, et toetada noori nende ametialases hariduses. Nendele hariduskeskustele tuginedes saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koostöös teiste ökosüsteemi osalejatega rakendada selliseid vahendeid nagu innovatsioonifondid, väikesed toetused idufirmadele mitmes põhivaldkonnas jne;

22. on veendunud, et viis, kuidas üliõpilased peavad tänapäeval õppima, on mõnel juhul täiesti erinev varasemast. Neile tuleks anda võimalus rakendada teoreetilisi teadmisi tegelikes olukordades ja lahendada probleeme, mida nad näevad oma kohalikus ja piirkondlikus kogukonnas. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad koostöös ülikoolide ja teiste kohaliku ja piirkondliku ökosüsteemi osalejatega hõlbustada selliseid haridustavasid, näiteks toetades eluslaboreid, andes õpilastele analüüsida avaliku poliitikaga seotud küsimusi, töötades välja ühiseid strateegilisi projekte kogukonna hüvanguks või soodustades koostööd teiste kohalike ja piirkondlike sidusrühmadega;

23. on seisukohal, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad koostöös ülikoolide ja teiste kohaliku või piirkondliku ökosüsteemi osalejatega märkimisväärselt toetada noori ettevõtjaid, sealhulgas üliõpilasi või ülikooli lõpetanuid, hõlbustades nende juurdepääsu peamistele innovatsiooniks eraldatud vahenditele. Paljud noored/üliõpilased vajavad selliseid ressursse nagu laborid, uued tehnoloogiad ning uued sidemed äriprojektide ja/või toodete ja teenuste arendamiseks. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad koostöös teiste selliseid ressursse omavate üksustega hõlbustada noorte ettevõtjate juurdepääsu innovatsiooniresurssidele (ruumid, koolitus, nõustamine jne);

24. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad arendada arukaid suhteid ülikoolidega kohaliku ja piirkondliku kogukonnaarengu valdkonnas. On oluline, et ülikoolid pakuksid teadmisi ja teenuseid selle kogukonna hüvanguks, kus nad tegutsevad. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad neid suhteid soodustada, luues programme ülikoolide alaliseks kaasamiseks kohalike ja piirkondlike probleemide lahendamiseks, kasutades ülikoolide nõustamis- ja eksperditeenuseid ning levitades uusi parimaid tavasid, et rohkem kogukondi ja avaliku sektori asutusi saaksid neid rakendada. Ülikoolide osaluse avalik tunnustamine ja selle edendamine aitab väga hästi näidata mitmekesise akadeemilise ja/või kutsealase haridustee väärtust ning julgustab nii ülikooli edendama õpetajate, teadlaste ja üliõpilaste osalemist kohalikul tasandil;

25. rõhutab, et erinevatele ja eri suurusega kohalikele ja piirkondlikele kogukondadele on ülikoolide olemasolu kogukonnas samavõrra kasulik. Kohalikud omavalitsused saavad anda märkimisväärse panuse ülikoolide arengusse ja atraktiivsusse, luues tingimused heaks elukvaliteediks ning soodustades sellist suhtumist ja käitumist, mis edendab sallivust, kaasatust, mitmekultuurilisust ja turvalisust avalikus ruumis. Lisaks suurtele linnakeskustele võivad ülikoolid arendada teatavaid tegevusi ja luua teatavaid üksusi ka keskmise suurusega ja väikestes linnades. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad edendada ülikoolide laienemist ja/või teadusasutuste rajamist väiksematesse kogukondadesse sel teel, et toetavad ja rakendavad mitmesuguseid meetmeid, nagu üliõpilastele kättesaadavad majutusvõimalused, võimalus kasutada avalikke hooneid õpetamiseks, teadusuuringuteks ja teadmiste levitamiseks, töötavad välja hea elukvaliteedi näitajaid ning kasutavad ära teatavaid eeliseid, mida suured linnakeskused ei paku;

26. leiab, et kohaliku ja piirkondliku tasandi digiüleminekut saab kiirendada, tehes koostööd ülikoolidega ja kasutades täiel määral ära nende asjaomaseid ressursse. Suhtes kohalike ja piirkondlike omavalitsustega saavad ülikoolid anda nõu või rakendada digiülemineku strateegiaid kohalikul või piirkondlikul tasandil. Digioskuste valdkonnas võivad ülikoolid koostöös kohalike omavalitsustega pakkuda lühiajalisi kursusi või kõigile avatud koolitusi, keskendudes teatavatele tõrjutuse ohus olevatele rühmadele (nt eakad või vähese kvalifikatsiooniga inimesed);

27. leiab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad toetada hübriidsete ülikoolilinnakute arendamist, et soodustada kogukondades ja ülikoolides digiülemineku protsessi, tagades võrdsed võimalused, edendades sotsiaalset integratsiooni, parandades noorte konkurentsivõimet tööturul, tugevdades noorsootööd, mittediskrimineerimist ja kultuuridevahelist mõistmist. Hübriidset ülikoolilinnakud peaksid võrdsete võimaluste tagamisel pöörama tähelepanu teabevahetusele ja teabe levitamisele, et tagada selle tegelik kättesaadavus kõigile toetusõiguslikele noortele, eelkõige äärealadel elavatele noortele. Samuti võivad nad rahaliselt toetada nende hübriidlinnakute avamist mitmesuguste asjaomastele kogukonna osalejatele, sealhulgas riskirühmadele või ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, vähekaitsitud ja riskirühmas olevatele noortele (noored, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel, noored töötud, naised, pagulased, puuetega inimesed, pensionärid jne). ELi ja liikmesriikide poliitikas tuleb esmatähtsaks pidada riskirühma kuuluvate noorte kaasamist;

28. rõhutab, et ülikoolidel on märkimisväärsed teadmised ja asjatundlikkus rohepöörde valdkonnas. Nad võivad samuti anda eeskuju heade tavade osas, etendades rohepöördes hariduslikku ja teavitavat rolli. Ülikoolid saavad koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega arendada keskkonnahoidlikke ülikoolilinnakuid ja osaleda aktiivselt linnade taaselustamise protsessides, pakkudes kogukonnale kõnealuseid linnakuid ning energiatõhususe või ökodisaini mõttes eeskuju andvaid hooned;

29. peab kiiduväärseks selge tegevuskava, iga-aastaste näitajate ja strateegia rakendamise sihttasemetega kehtestamist, nagu komitee on juba nõudnud, et hinnata Euroopa haridusruumi eesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme. Komitee juhib aga tähelepanu vajadusele anda Euroopa kõrgharidussektori vaatluskeskuse loomisele kohalik ja piirkondlik mõde, mis võimaldaks kasutada Euroopa tulemustabelit ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

30. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad toetada Euroopa ülikoole nende püüdlustes muutuda rahvusvahelisemaks ja edendada Euroopa Liidu rolli rahvusvahelisel areenil. See hõlmaks toetust Euroopa ülikoolide osalemisele edasipüüdlikes riikidevahelistes liitudes, mille eesmärk on arendada pikaajalist süsteemset koostööd tippasemel hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning pakkuda üliõpilastele, õpetajatele, teadlastele ja töötajatele püsivaid võimalusi akadeemiliseks liikuvuseks.

Brüssel, 28. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi tulevane riigiabi põllumajandusele, metsandusele ja maapiirkondadele“

(2022/C 301/10)

Raportöör: Guido MILANA (IT/PES), Olevano Romano (Rooma) vallavolikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt, et Euroopa Komisjon esitas hiljuti põllumajanduses riigiabi andmiseks ettepanekud, mida hakatakse kohaldama alates 1. jaanuarist 2023;
2. tuletab meelde, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud, et ettevõtjatele antav riigiabi, kui selline abi võib moonutada liikmesriikidevahelist konkurentsi, on siseturuga kokkusobimatu, kehtestades samas teatavad erandid;
3. tuletab meelde, et põllumajanduse, metsanduse ja maapiirkondade puhul tugineb komisjon sellise moonutuse tekkimisvõimalust hinnates põllumajandusele, metsandusele ja maapiirkondadele riigiabi andmise suunistele ning et need suunised hõlmavad programmitöö perioodi 2014–2022;
4. rõhutab, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013⁽¹⁾ (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist antavate maaelu arengu toetuste kohta) artiklis 81 on sätestatud, et ELi toimimise lepingu I lisaga hõlmamata meetmeid tuleb rahastada riigiabi eeskirjade alusel;
5. rõhutab, et selline ühtlustamine tagab, et riigiabi eeskirjade kestus on kooskõlas maaelu arengu eeskirjade kestusega;
6. märgib, et sel eesmärgil algatas komisjon 2019. aastal konsultatsiooni, mille tulemused on esitatud töödokumendis SWD(2021) 107 final;⁽²⁾
7. tuletab meelde, et vahepeal on Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu võtnud vastu uut ühist põllumajanduspoliitikat reguleerivad määrused, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115,⁽³⁾ millega kehtestatakse strateegiakavade toetamise reeglid ning milles võetakse arvesse ka Euroopa Regioonide Komitee arvamust uue ühise põllumajanduspoliitika kohta;
8. rõhutab, et uutes riigiabi andmise ettepanekutes tuleb arvesse võtta uut ühist põllumajanduspoliitikat ja need peavad olema sellega jätkuvalt kooskõlas;
9. rõhutab, et põllumajandusettevõtted peavad rakendama roheline kokkuleppe strateegiaid, eelkõige elurikkuse strateegiat ja strateegiat „Talust taldrikule“;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487).

⁽²⁾ Vt komisjoni talituste töödokument „Evaluation of the instruments applicable to State aid in the agricultural and forestry sectors and in rural areas“.

⁽³⁾ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1).

10. rõhutab, et oluline on toetada põllumajandus- ja metsandusettevõtteid rohepöörde tegemisel, eriti väiksemaid ettevõtteid, mis asuvad piirkondade strateegilistes osades ning millel on oluline roll piirkonna edendamisel ja kaitsmisel;
11. palub komisjonil sätestada imporditud toodetele siduvad Euroopa tootmisstandardid ja vastastikkuse või peegelklauslid, nagu on kehtestatud ELi tootjatele;
12. kutsub komisjoni üles suurendama piirikontrollide arvu ja nõudma imporditud toodete puhul teatavat käitlemist, näiteks külmtöötlemist;
13. tuletab meelde, et Euroopa Regioonide Komitee on juba väljendanud oma seisukohti nende kahe strateegia osas arvamuses „Elurikkad linnad ja piirkonnad pärast 2020. aastat ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul ja ELi elurikkuse strateegias aastani 2030“⁽⁴⁾ ning arvamuses „Talust taldrikule: kohalik ja piirkondlik mõõde“;⁽⁵⁾
14. rõhutab kohalike omavalitsuste olulist rolli teatavate toetuste hüvitamisega seotud menetluste, eelkõige põllumajanduses riskijuhtimisega seotud abi kindlaksmääramisel ja haldamisel;
15. tuletab meelde, et piirkonnad, maakonnad, provintsid ja vallad ei osale mitte ainult nende riiklike strateegiakavade kindlaksmääramisel, mis on sätestatud määruses (EL) 2021/2115, vaid nad saavad toetust ka maaelu arengu sekkumistest ja aitavad kaasa LEADERi algatuses ette nähtud alt üles lähenemisviisi kindlaksmääramisele;
16. märgib, et aastatel 2014–2019 kahanes Euroopa tasandil põllumajandusele antud riigiabi 7,6 miljardilt 6 miljardile eurole, kuid kasvas taas COVID-19 pandeemia ajal;
17. rõhutab, et pandeemia ajal ei ole põllumajanduse, metsanduse ja põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtted kordagi tootmist katkestanud, tagades varustuskindluse, nagu on nõutud ELi toimimise lepingu artiklis 39;
18. rõhutab, et Venemaa ja Ukraina vaheline sõda on tekitanud ebastabiilse olukorra tooraine- ja toiduainete turgudel;
19. rõhutab rolli, mida ühine põllumajanduspoliitika peaks täitma toidualase sõltumatuse ja toiduga kindlustatuse tagamisel;
20. tuletab meelde, et selline varustamine oli võimalik ka tänu võimalusele saada abi, mille komisjon COVID-19 põhjustatud majanduskriisi tõttu ajutiselt kehtestas;
21. märgib lisaks, et suurim osa riigiabist, välja arvatud COVID-19 kriisiga seotud eriabi, anti peamiselt maaelu arengukavade alusel ja eelkõige aluslepingu I lisa eesmärkidest välja jäävatele meetmetele (põllumajandustooted);
22. võtab teadmiseks, et riigiabi maaelu arengu programmidesse lisamise menetlus osutus keeruliseks;
23. märgib, et kuigi määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ning 2014.–2020. aasta suunised riigiabi andmiseks põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkondades on väga sarnased, ei ole maaelu arengu sekkumised alati täielikult kooskõlas riigiabi eeskirjadega;
24. võtab teadmiseks asjaolu, et komisjoni algatatud konsultatsioon tõi esile mõned kehtivate riigiabi eeskirjade aspektid, mis on aegunud;
25. rõhutab, et põhieesmärk on ka edaspidi tagada kõigile Euroopa Liidu ettevõtjatele võrdsed tingimused;

⁽⁴⁾ ELT C 440, 18.12.2020, lk 20.

⁽⁵⁾ ELT C 37, 2.2.2021, lk 22.

26. märgib, et mõned sekkumised tuleb säilitada ja neid kohandada, eelkõige seoses riskijuhtimisega;
27. märgib, et metsanduse puhul on abi kasutatud peamiselt maaelu arengu sekkumisteks ning metsade olulist rolli arvestades on vaja abi rakendamist lihtsustada;
28. peab vajalikuks toetada põllumajandus- ja metsandusettevõtteid rohepöörde tegemisel, eriti mikroettevõtjaid, kohalikke väikepõllumajandustootjaid ja lühikesi toidutarneahelaid, kes – arvestades muu hulgas toiduainete kõrgeid hindu ja tootmiskulusid, nagu energia ja väetised, mida on mõjutanud sõda Ukrainas – ei suudaks nende tagajärgedega üksi toime tulla. Komitee kiidab sellega seoses heaks Euroopa Komisjoni teatise toiduga kindlustatuse tagamise ja toidusüsteemide vastupanuvõime suurendamise kohta;
29. leiab, et ühtlustada tuleb teavitamis- ja avalikustamisnõuetega seotud kriteeriume, eelkõige seoses grupierandi määrustega hõlmatud abikavadest teatamise tähtaegadega;
30. rõhutab, et äsja vastu võetud ühise põllumajanduspoliitika reform põhineb subsidiaarsuse põhimõttel ning seepärast on oluline, et seda põhimõtet järgitaks ka riigiabi eeskirjades, kahjustamata samal ajal konkurentsi eri liikmesriikide põllumajandustootjate vahel;
31. peab väga oluliseks subsidiaarsuse põhimõtte säilitamist, eriti seoses rolliga, mida täidavad kohalikud omavalitsused, kes on kõige lähemal kohalikele asutustele, kellel on oluline roll kohaliku tasandi meetmete juhtimisel.

Seepärast soovib komitee järgmisi meetmeid:

Lihtsustamine

32. mitte kohustada liikmesriike saatma igal aastal teateid loodusõnnetuste, looma- või taimahaiguste või nakkustega võrreldavate sündmuste kohta, sest kui riiklikud ametiasutused on neid sellistena tunnustanud, ei ole vaja neist komisjonile täiendavalt teatada;
33. mitte kohustada liikmesriike avaldama teavet individuaalsete abisaajate kohta, kes saavad vähem kui 75 000 eurot põllumajanduslikuks tootmiseks ning vähem kui 500 000 eurot põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks;
34. mitte muuta teatatud abi ühise hindamisega seotud menetlusi koormavamaks;
35. näha ette võimalus anda põllumajanduse grupierandi määruse⁽⁶⁾ alusel investeerimisabi, ka vaid ühe sektori toodetele, eelkõige juhul, kui sellise abi eesmärk on leevendada loodusõnnetustega võrreldavate sündmuste tagajärgi või hüvitada looma- või taimahaigustest või kahjuritest põhjustatud kahju;
36. näha ette nn ühe akna süsteem määruses (EL) 2021/2115 osutatud riiklikes strateegiakavades riigiabist teatamiseks;
37. kehtestada erinormid vähese tähtsusega abi määruse kohaldamiseks põllumajanduses, võttes arvesse suuri erinevusi põllumajanduse ja teiste sektorite vahel. Eelkõige palutakse suurendada vähese tähtsusega abi ülemmäära 50 000 euroni kolme aasta jooksul ja näha ette summa (nt 1 000 eurot), millest väiksema summa puhul vähese tähtsusega abi määruste ei kohaldata (väga väikesed abisummad);
38. muuta vähese tähtsusega abi määrust põllumajandussektori jaoks nii, et see muutuks lihtsamaks, kaotades eelkõige ühe ettevõtja nõude kontrollimine;
39. jätta raskustes oleva ettevõtja määratlus liikmesriikide otsustada;
40. lihtsustada haldusmenetlusi kohalikele omavalitsustele antava abi puhul, eriti kui nad on riigiabimeetmetest kasu saajad. Eelkõige nõutakse, et neid ei käsitataks suurettevõtjatena;

⁽⁶⁾ Komisjoni 25. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 702/2014, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 1.7.2014, lk 1).

41. luua lihtsamad menetlused, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused suudaksid hallata kohalikke ja piirkondlikke vajadusi ja hädaolukordi;
42. lihtsustada reklaami- ja müügiedendustegevusele riigiabi andmise korda, eelkõige MITTE pidades abiks üldist institutsioonilist edendustegevust, milles ei viidata konkreetsetele kaubamärkidele ega õhutada tarbijaid tooteid ostma;
43. võimaldada lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine, olenemata ELi kaasrahastamise olemasolust, sest praegu on lihtsustatud kulud riigiabi eeskirjadega kooskõlas ainult siis, kui need puudutavad ELi vahenditest kaasrahastatavaid abimeetmeid. Tundub, et puudub mõjuv põhjendus, miks jätkata abikõlblike kulude arvutamisel sõltuvalt abikava rahastamise allikast erinevate meetodite kasutamist;

Keskkonnasäästlikumaks muutmine

44. toetada põllumajandus- ja metsandusettevõtjaid, eelkõige mikroettevõtjaid, rohepöörde tegemisel;
45. tagada piisav paindlikkus riigiabi eeskirjade kohaldamisel selliste kriiside korral nagu COVID-19 kriis ja sõda Ukrainas, nähes ette asjakohased ja järjepidevad abi ülemmäärad, et põllumajandustootjad saaksid jätkuvalt toota toitu ja tarbijad saaksid kasu õiglastest tarbijahindadest. Selleks võiks lihtsustada ka abi rakendamise ja andmise menetlusi, vähendades samal ajal bürokraatiat, eelkõige lõplike abisaajate jaoks;
46. lihtsustada teatavaid riigiabi andmise menetlusi taastuenergia tootmise tehtavate investeeringute puhul, eelkõige seoses stiimuli suurusega;
47. kehtestada rohepöördesse investeerivatele põllumajandussektori VKEdele kõrgemad investeerimismäärad;
48. luua sihtotstarbeline abi CO₂ sidumise meetmetele, et tasustada põllumajandustootjaid selle olulise ülesande täitmise eest;
49. pidada põllumajandusettevõtjate killustatust negatiivseks teguriks, mis takistab nende turuletulekut ja rohepöörde alustamist, milleks põllumajandust innustatakse;

Territoriaalne ühtekuuluvus

50. määratleda uuesti põllumajandussektori VKEde mõiste ning vaadata läbi määruse (EL) nr 702/2014 I lisa artikli 2 lõikes 3 esitatud mikroettevõtjate määratlus, et luua põllumajandussektori jaoks eraldi määratlus, arvestades sektori eripära, ning määratleda seega põllumajanduses uut tüüpi mikroettevõtteid;
51. toetada mägedes ja sisemaal ning äärepoolseimates piirkondades asuvaid väikeseid ja keskmise suurusega põllumajandus- ja metsandusettevõtjaid nende piirkonna edendamisel ja kaitsmisel;
52. premeerida elupaikade säilitamise ja kaitse eest põllumajandussektori VKEsid, kes vastavad punktis 50 nimetatud parameetritele ja asuvad mägipiirkondades või sisemaal või vähem soodsates piirkondades, nagu liikmesriigid on oma riiklikes strateegiakavadest määratlenud;
53. anda kõrgmäestikus asuvatele ettevõtjatele võimalus osta maad summas, mis ületab 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 73 lõike 3 punktis c, et võimaldada maakorraldust, mis on vajalik nende majanduslikult aktiivsena hoidmiseks ning piirkonna edendamise ja kaitsmisega seotud ülesannete täitmiseks;
54. võimaldada metsandussektoril kasutada teatamiskohustusest vabastamise menetlust ka väljaspool riikliku strateegiakava sekkumisi;
55. MITTE käsitada metsandussektori puhul taristumeetmeid vaikumisi abina, kui need puudutavad mittetootlikke investeeringuid;

56. muuta kehtivaid riskijuhtimiseeskirju, eelkõige vähendades kahjukünnist loodusõnnetustega võrreldavate sündmuste puhul 20 %-ni, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/2115;
57. suurendada soodustingimustel kindlustuse ja muude riskijuhtimisvahendite hüvituskünnist, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/2115 artiklis 76. Künnis peab võimaldama säilitada põllumajandusettevõtete praegused kindlustuskulud;
58. vabastada kaitsealuste loomade tekitatud kahju hüvitamiseks antav abi teavitamiskohustusest;
59. võimaldada hüvitada sellise kahju korral saamata jäänud tulu, nagu on juba ette nähtud kahju korral, mis põhjustab tootmisvahendite kaotust;
60. võimaldada lisaks kaitsealuste loomade põhjustatud kahjule ette näha ka muude loomade põhjustatud kahju hüvitamise, jättes selliste loomade määratluse riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste pädevusse, sest esinemissagedus on riigiti erinev;
61. MITTE käsitada abina institutsioonilist edendustegevust, milles ei viidata konkreetsetele kaubamärkidele;
62. pakkuda piisavat toetust maapiirkondades mittepõllumajanduslikku tegevust alustavatele ettevõtjatele. Piiratud summas antava abi ülemmäär peaks olema vastavuses põllumajandusettevõtete loomiseks antava abi ülemmääraga (100 000 eurot). Ei ole põhjust teha vahet, mis karistaks mitmekesistamist mittepõllumajanduslikes ettevõtetes, sest kõnealused summad on igal juhul väga väikesed;
63. kogukonna juhitud kohaliku arengu (CLLD) projektides või Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühma projektides osalevate VKEde toetamiseks
- laiendada kohaldamisala kohalikele omavalitsustele, kohalikele tegevusrühmadele, ülikoolidele ja muudele üksustele, olenemata nende suurusest, võttes arvesse kõnealuste projektide suurt mitmekesisust, sest neis osaleb palju erinevaid, omavahel koostööd tegevaid üksusi;
  - suurendada piiratud summas antava abi kogusummat projekti kohta 300 000 euronit kogukonna juhitud kohaliku arengu projektide puhul ja 500 000 euronit Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühma projektide puhul.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi metsastrateegia aastani 2030“

(2022/C 301/11)

Raportöör: Joan CALABUIG RULL (ES/PES), Valencia autonoomse piirkonna valitsuse liige Euroopa Liidu ja välissuhete küsimustes

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

- väljendab heameelt asjaolu üle, et ELi metsastrateegiaga kehtestatakse poliitikaraamistik Euroopa metsade majandamiseks ja kaitsmiseks, et parandada nende ökosüsteemi teenuseid, tagada elatusvahendid, eelkõige maapiirkondades, ning aidata kaasa metsade biomajandusele, mida toetab säästev metsamajandamine kui mitmefunktsiooniline looduspõhine vahend, ühendades regulatiivsed ja finantsmeetmed 2030. aastani ulatuvas kavas;
- on seisukohal, et Euroopa metsastrateegiaga 2030, mis asendab 2013. aastal vastu võetud⁽¹⁾ ja 2018. aastal hinnatud⁽²⁾ metsastrateegiat, kehtestatakse Euroopa metsaalase koostöö raamistik, rõhutades säästva metsamajandamise keskset rolli inimeste heaolu ja elatusvahendite tagamisel, elurikkuse säilitamisel ja kliimamuutustele vastupanuvõimeliste ökosüsteemide kaitsmisel;
- tunneb heameelt mõningate metsandustavade hindamise ja parandamise üle teatavates piirkondades, et kaitsta elurikkust, mulla ja vee kvaliteeti ning vastupanuvõimet kliimamuutustest tulenevate häiringute suhtes (veestress, orkaanid ja lumi, kahjurid ja metsatulekahjud);
- tunnistab metsaökosüsteemi keskset rolli Euroopa rohelises kokkuleppes,⁽³⁾ Euroopa kliimapaktis,⁽⁴⁾ Euroopa kliimamääruses⁽⁵⁾ ja elurikkuse strateegias aastani 2030⁽⁶⁾ ning rõhutab, et mitmesugused metsapõhised sektorid (sh need, kes kasutavad metsadest saadavat muud kui loodusvarade ammutamisega seonduvat kasu) saavad aidata ja peaksid aitama kaasa kestlikule, kliimaneutraalsele ja sotsiaal-majanduslikult konkurentsivõimelisele ringbiomajandusele;
- märgib, et metsandussektor on Euroopa taksonoomia keskkonnakriteeriumide eksperdiplatvormi esimesest aruandest välja jäetud, sest mets on delikaatne valdkond, kus on keeruline leida tasakaalu sidusrühmade mitmesuguste vajaduste ja huvide vahel. Komitee tõdeb samuti, et ekspertide arvamus ei ole Euroopa Komisjoni jaoks siduv;
- kutsub komisjoni üles tegutsema kliima ja elurikkuse eesmärkide ning metsa biomajanduse eesmärkide saavutamisel tasakaalustatud ning keskkonnavalaselt, sotsiaalselt ja majanduslikult õiglasel viisil, mis on üks Euroopa rohelise kokkuleppe alustalasid;
- rõhutab, et liikmesriigid ning metsade eest vastutavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on välja töötanud ja rakendanud riiklikke ja/või piirkondlikke strateegiaid, poliitikameetmeid, programme ja vahendeid säästva metsamajandamise jaoks, ning rõhutab seega vajadust liikmesriikide, komisjoni, sidusrühmade ja metsandussektori kodanikuühiskonna vahelise koostöö ja konstruktiivse dialoogi järele;

⁽¹⁾ COM(2013) 659 final.

⁽²⁾ COM(2018) 811 final.

⁽³⁾ Euroopa roheline kokkulepe, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et.

⁽⁴⁾ COM(2020) 788 final.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁽⁶⁾ COM(2020) 380 final.

8. rõhutab, et mets toob ühiskonnale tervikuna mitmesugust kasu erinevate ökosüsteemi teenuste, sealhulgas muude kui loodusvarade ammutamise teenuste kaudu, nii et metsaga seotud otsused on olulised paljudele kodanikele ja metsamajandajatele;

Vajadus tugevdada dialoogi metsa sidusrühmade, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, liikmesriikide ja komisjoniga

9. on seisukohal, et raamistiku ja ühiste eesmärkide seadmine Euroopa tasandil on väga teretulnud, kuid nõuab tungivalt, et selles valdkonnas väliditaks subsidiaarsuse ja liikmesriikide rolli nõrgenemist, võttes arvesse Euroopa metsade mitmekesisust ning rakendades pigem kohandatud ja piirkondlikku lähenemisviisi. Komitee on samuti seisukohal, et kuigi aluslepingutes metsapoliitikat ELi pädevusalaks sõnaselgelt ei nimetata, on ELil sellega seotud küsimustes ulatuslik pädevus, mida ta on kasutanud metsandusküsimusi käsitlevates õigusaktides;

10. juhib samuti tähelepanu sellele, et metsamajandamisel on märkimisväärne mõju, eelkõige hõreda asustusega piirkondades ja äärealadel, kus metsaga seotud majandus on oluline elatusallikas;

11. soovib rõhutada teabevahetust ja dialoogi liikmesriikide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning sektori sidusrühmade (avaliku ja erasektori omanikud, kutseühingud, metsandusettevõtted, looduskaitse eksperdid, teadlased, sh kliimateadlased, jne) vahel ja kaasata neid rohkem dokumentide ettevalmistamisse. Komitee leiab, et senine arutelu olemasolevates osalusorganites on olnud piiratud ja seda saaks parandada – nagu on tehtud varasemate strateegiatega puhul –, et saavutada suurim võimalik konsensus kõigi sidusrühmade vahel, kes on huvitatud metsast saadavast kasust. Selle asemel on aga esitatud lõppdokument, milles väidetakse, et suur osa selle sisust on juba esitatud elurikkuse strateegias;

12. soovib kaasata meetmete rakendamisse sidusrühmad, keda ELi metsastrateegia meetmed konkreetselt mõjutavad (kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kodanikuühiskond ja ettevõtjad), viies halduskoormuse miinimumini, eriti metsaomanike ja ettevõtjate, aga ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks;

Vajadus saavutada konsensus Euroopa tasandil

13. peab kahetsusväärseks poliitilise konsensuse puudumist ELis, sest viimastel nädalatel/kuudel on olnud võimalik näha, et kriitika ELi metsastrateegia praeguse sõnastuse kohta on suurenenud. Seda on olnud kuulda nii ELi asutuste, nagu Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (arvamus NAT/831 „Uus ELi metsastrateegia aastani 2030“),⁽⁷⁾ kui ka mitmete riigivalitsuste ja piirkondlike omavalitsuste ning neid toetavate erakondade, Euroopa Parlamendi eri fraktsioonide liikmete ja metsandussektori esindajate (avaliku ja erasektori metsaomanike ühendused, kohalikud ja piirkondlikud metsaametid, ettevõtjate ühendused, riiklikud ja piirkondlikud valdkondlikud platvormid) avaldustes;

14. peab kahetsusväärseks, et ei ole järgitud Saksamaa eesistumise ajal koostatud nõukogu järeldusi, milles käsitletakse rõhustatud tulevast koostööd ELis, vaid pakutakse välja ülalt-alla lähenemisviisi ega võeta piisavalt arvesse olemasolevaid struktuure (nt piirkondlikud/riiklikud metsainventuurid). Spetsifikatsioonid ja meetmed pärinevad eranditult komisjonilt, kes metsapoliitika eest ei vastuta, ning nõuetekohaselt ei ole kaasatud vastutavat nõuandekomiteed;

15. tunnustab ELi metsastrateegia üldeesmärke tagada liikmesriikides ning kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes head metsamajandustavad, kuid juhib komisjoni tähelepanu vajadusele leida tasakaal metsamajandamise keskkonna-, sotsiaalsete ja majanduslike funktsioonide vahel, mille hulka kuulub ka kaitse kui üks majandamisvõimalus, ning rõhutab, kui tähtis on kaitsta ja säilitada nii metsade kui ka planeerimis- ja säästva metsamajandamise tavade mitmekesisust ning raieringi pikkust liikmesriikides ning kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes;

⁽⁷⁾ ELT C 152, 6.4.2022, lk 169.

16. märgib, et metsandussektori peamiste osalejate jaoks (era- ja avaliku sektori omanikud, spetsialistid, ettevõtted ja suur osa metsanduse teadusringkondadest) ei vasta ELi metsastrateegia lähenemisviis täielikult tegelikule kohapealsele olukorrale, juhtides tähelepanu asjaolule, et säästva metsamajandamise tavad ei näi minevat õiges suunas ja peaksid seetõttu märkimisväärselt muutuma;

17. tunnistab, et andmed näitavad elurikkuse vähenemist mõnes piirkonnas ja Natura 2000 elupaikade ebapiisavat kaitsestaatust, osaliselt seetõttu, et nende haldajate jaoks pole loodud piisavat stimuleerivat raamistikku (hinnad, välismõjude hüvitamine, piirkondlikult kohandatud ja asjakohane õigusraamistik). Need on põhiaspektid, millega tuleb ELi metsastrateegias tegeleda, samuti tuleb eraldada lisavahendeid nii ELi kui ka liikmesriikide eelarvetest. Komitee nõuab tihedamat koostööd ökosüsteemide taastamise edendamiseks, sh kahjustatud metsaökosüsteemide taastamise eesmärkide seadmist;

18. on seisukohal, et mitmefunktsiooniline metsandus on säästva metsamajandamise vahend, mis on enamikus piirkondades, eriti kliimamuutustest kõige rohkem mõjutatud piirkondades, sügavalt juurdunud, ning et metsi haldavad omanikud ja spetsialistid on üldjuhul pühendunud sealse elurikkuse ja teiste ökosüsteemi teenuste kaitsmisele ning metsatulekahjude ohu ja esinemissageduse vähendamisele, püüdes ühtlasi suurendada metsade vastupanuvõimet ja head seisundit ning toetada nende kasvamist. Seeläbi aitavad nad aktiivselt kaasa kohalikule majandusele ja ettevõtlusele;

19. soovib palju süsteemsemat lähenemisviisi, mis hõlmaks säästva metsamajandamise mitmekesisust ja keerukust (kasutades näitajaid, mis ei puuduta saagi- ega juurdekasvumäära), omandiõigusi ja tegelikku olukorda, millega omanikud, spetsialistid, avaliku ja erasektori ettevõtted ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kokku puutuvad, samuti Euroopa metsandussektori saavutusi kestliku arengu valdkonnas. Komitee leiab, et teatavates piirkondades ei saa metsade kaitset lahutada aktiivse säästva metsamajandamise toetamisest, muu hulgas ka rahaliselt, võttes eesmärgiks maksimeerida ökosüsteemiteenuste positiivset välismõju ja vältida metsamaa hülgamisest tingitud seisundi halvenemist, sh keskkonnaseisundi halvenemist;

20. märgib, et elurikkuse kontekstis tuleks rõhutada, et tänu teatavatele äärepoolseimatele piirkondadele leidub ELis põlis-, troopilisi ja subtroopilisi metsi, mis kujutavad endast ainulaadset laboratooriumi teaduslikuks uurimistöök, spetsialiseerumiseks ja innovatsiooniks (näiteks ravimitööstuse teadustegevus ja taimeekstraktide kasutamine). Kõnealuste piirkondade elurikkus moodustab ligikaudu 80 % Euroopa elurikkusest ja on ülioluline Maa ökoloogilise tasakaalu jaoks. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on selle hindamatu aarde hoidjad ning neid tuleb selle juhtimisel ja säilitamisel asjakohaselt toetada;

21. on seisukohal, et kuigi ELi metsastrateegia on tihedalt seotud elurikkuse strateegiaga ja võib seega tõepoolest teemakohase sidususe tagada, peaks selles võtma kasutusele teistsuguse, kaasava ja süsteemsema lähenemisviisi, et viia selle meetmed mõjusalt ja järjepidevalt viisil kooskõlla ühise poliitika eesmärkidega ökoloogilise ülemineku ja kliimamuutuste valdkonnas, et oleks võimalik saavutada ELi keskkonna-, sotsiaal- ja majanduskasvu eesmärgid, sealhulgas keskkonnahoidlikud töökohad. See tagab ELi metsastrateegia jaoks hädavajaliku sidususe säästvat metsamajandamist mõjutavate ELi poliitikavaldkondade vahel ning edendab sektori potentsiaali panustada roheline kokkuleppe eesmärkidesse ja aidata kaasa nende saavutamisele;

Komisjoni talitustes on vaja horisontaalsemat lähenemisviisi.

22. väljendab heameelt, et ELi metsastrateegia valmis põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse peadirektoraadi ning kliimameetmete peadirektoraadi ühise töö tulemusena, kuid soovib kaasata ka metsandussektoris tegutsevad komisjoni eri üksused (siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, energeetika peadirektoraat, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat), et hõlmata süsteemse ja kaasava lähenemisviisi osana kõik sotsiaalsed, majanduslikud ja keskkonnavalised aspektid ja mõjud. Vastasel juhul võib selle lähenemisviisi olla poolik ja puudulik;

23. soovib määrata selgelt kindlaks alalise metsakomitee rolli ELi metsastrateegia keskse osalejana, et väljendada sektori ja teiste peamiste sidusrühmade seisukohti ning võimaldada metsi ELi eri piirkondades aktiivselt kasutada;

24. soovib arvestada piirkondade geomorfoloogilise mõõtmega, sest ressursside vähenemise ja rahvastikukao vastu võitlemiseks on vaja nii innovatsiooni kui ka taristuinvesteeringuid, et soodustada logistikat ja võimaldada digiüleminekut metsapõhiste väärtusahelate ajakohastamiseks, samuti sobivat stiimulite süsteemi;

Kohaliku ja piirkondliku tasandi roll

25. soovib võtta arvesse metsade territoriaalset mõõdet, näiteks maakasutust (metsade all on praegu 43 % maast ja see kasvab edasi), sest suur osa metsadest asub hõredalt asustatud piirkondades (äärealad: mägipiirkonnad, külma kliimaga piirkonnad, üleujutusala, väheviljakad alad), integreerides selleks liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste maa majandamise ja rahvastikukao vähendamise poliitika;

26. peab vajalikuks tunnustada subsidiaarsuse põhimõtet, kuid ka jagatud pädevust metsade suhtes tulenevalt erinevatest keskkonna- ja maastikukaitse õigusaktidest, mis mõjutavad metsanduspoliitikat, võttes arvesse erinevaid suuniseid metsade kohta, sh metsandustavade kohta, ja liikmesriikide erinevaid metsakinnistuid ELi eri piirkondade metsade bioloogilise, sotsiaalse, majandusliku ja kultuurilise mitmekesisuse kontekstis;

27. rõhutab, et ELi metsastrateegia põhiaspektides tuleks määrata kindlaks Euroopa tasandil kokkulepitud põhimõtted, kuid toonitab, et eesmärkide saavutamiseks vajalike vahendite üle peab olema võimalik otsustada liikmesriigi tasandil, et need oleksid kooskõlas metsade eest vastutavate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poliitika ja eeskirjadega, ning rõhutab, et metsade kaitse tagavad säästev metsamajandamine, metsatööstuse kui terviku konkurentsivõime ja kasumlikkus ning asjakohane poliitiline järjepidevus;

ELi peamiste eesmärkide saavutamiseks on vaja metsade keskkonna-, sotsiaalsete ja majanduslike aspektide kooskõla

28. on seisukohal, et ELi metsastrateegias tuleb piisaval määral käsitleda kõigi metsatoodete ja -teenuste tähtsust, seega peavad biomajanduse strateegia ja säästev metsamajandamine tagama tasakaalu metsa funktsioonide vahel, sealhulgas mitmesuguste ökosüsteemi teenuste pakkumine. Üksnes ühe aspekti eelistamine muudab seda tasakaalu;

29. toonitab, et metsandussektor (majandamine ja ülestöötamine, puidu ja paberi tööstuslik töötlemine) andis 2018. aastal ELis tööd 2,1 miljonile inimesele, luues kogulisandväärtust mahus 109,855 miljardit eurot. Lisaks töötas 1,2 miljonit inimest puitmööblitootmises ja trükitööstuses, luues kogulisandväärtust vastavalt 25 miljardit ja 31 miljardit eurot. 2018. aastal tegutses metsatööstuses 397 000 ettevõtet, mis moodustavad 15 % tootmisettevõtetest. Viimaks tagasid bioenergia, puitehituse ja mittepuuduliste metsasaaduste sektorid veel 4 miljonit töökohta;

30. märgib, et elurikkuse säilitamine, ökosüsteemide taastamine ja süsiniku sidujate suurendamine on ELi metsastrateegia peamised elemendid, kuid sellest tulenev sidususe puudumine kliimaeesmärkidega ja kestliku sotsiaal-majandusliku kasvuga on üks kõige problemaatilisemaid punkte;

31. rõhutab ELi metsade sotsiaalset mõõdet, kuna 60 % metsaalast kuulub enam kui 16 miljonile erametsaomanikule, kellest enamik on väikeomanikud kõigist piirkondadest, kusjuures iga omaniku valdusse kuulub keskmiselt 13 hektarit;

32. leiab, et säästva metsamajandamise põhimõtetes käsitletakse kestlikkust terviklikult, st hõlmates nii keskkonnaalased, majanduslikud kui ka sotsiaalsed aspektid. Sestap tuleb parimaks säästva metsamajandamise viisiks pidada metsade majandamist neid kaitstes või kaitsmist neid majandades ning teha lõpp väidetavale kaitse ja majandamise vastasseisule, mida võib rohkem täheldada poliitilises arutelus kui metsade praktilises majandamises;

33. juhib tähelepanu sellele, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kuuluvad metsad moodustavad ligikaudu 14 % (22 miljonit hektarit) metsa kogupindalast. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei ole mitte ainult metsaomanikud, vaid haldavad ja juhivad ka metsapoliitika ja -eelarvete rakendamist, jõustavad seadusi ja toetavad eraomanikke säästval metsamajandamisel, mis on alati kooskõlas liikmesriikide pädevusse kuuluva metsapoliitikaga, samuti toetavad nad erineval valdkondlikul poliitikal põhinevaid ELi algatusi, püüdes alati ühitada metsade keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke funktsioone;

34. märgib, et protsessiga kaasnenud arutelud on tekitanud metsade keskkonna- ja sotsiaal-majanduslike funktsioonide vahel väärast vastandumise, mille tulemuseks on kallutatud arutelud ja kõrvalekaldumine põhieesmärgilt, milleks on kestlik areng, st metsade tervise pikaajaline kaitse, suutlikkus tulla toime kliimakriisiga vastupidavate ökosüsteemide abil, loodusvarade säästev majandamine ning nende toodete vastutustundlik ja tõhus töötlemine, et tagada miljonite Euroopa kodanike heaolu ja eluviis;

35. soovib tugevdada ELi metsastrateegiat mõne keskkonnaeesmärgi osas (vesi, muld, maastik) ning panna suuremat rõhku tööstuslikult ja säästvalt majandatud ja töödeldud metsatoodete olulisele panusele biomajandusse, mis on roheline kokkulepe üks põhisammas. Selliste metsatoodete jaoks on vajalik, et rahastatakse tehnoloogiliselt uuenduslikke protsesse, et edendada mitmesuguseid ettevõtteid, eelkõige esmatöötlevõtteid, mis on metsa- ja puidusektori nõrk lüli ja millel on suurim potentsiaal kasutada kohalikke ressursse kõige paremini;

36. soovib pöörata suuremat tähelepanu säästva metsamajandamise määratlustele ja meetmetele, mille eesmärk on parandada veeringlust ja mullakaitset, eriti Vahemere piirkonna ja mägi- ja linnapiirkondade ökosüsteemides, ning juhib tähelepanu sellele, et on vaja tugevdada näitajaid, et parandada säästvat metsamajandamist, mis on ökosüsteemiteenuste pikaajalise osutamise eeltingimus;

37. soovib määrata uuesti kindlaks eesmärgid, et muuta nähtavamaks jätkusuutliku tasakaalu ja kooskõla tagamine metsade keskkonna-, sotsiaalsete ja majanduslike funktsioonide vahel, tuginedes metsade säästvale ja mitmefunktsioonilisele majandamisele eri metsapiirkondades (taigametsad, mandri-, Vahemere, mägi- ja linnapiirkondade metsad), loobumata sealjuures elurikkuse ja muude keskkonnateenuste kaitsest;

38. märgib, et ELi metsastrateegias tuleks selgemalt rõhutada metsandussektoris kaasatuse ja võrdõiguslikkuse edendamise tähtsust. Uus ELi metsastrateegia peaks kooskõlas 2020. aasta märtsis vastu võetud uue ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga edendama sooliselt võrdsemat osalemist tööturul, et metsandussektor saavutaks oma täieliku potentsiaali;

39. soovib rõhutada metsade rolli äärepoolseimates, mägi- ja kõige ebasoodsamates piirkondades, kus metsaalade osakaal on suurem ja suurem on ka rahvastikukao oht ning kus metsapõhised väärtusahelad on metsaresursside kasutamise ja esmase töötlemisega seotud tööhõive ja majandustegevuse peamised allikad;

40. märgib, et metsade roll ringbiomajanduse arendamisel on esitatud pigem riski kui võimaluse seisukohast, ning rõhutab, et bioressursipõhised tooted aitavad tublisti kaasa CO₂ heite vähendamisele fossiilkütuste ja -materjalide väiksema tarbimise kaudu, mis on üks komisjoni seatud põhieesmärke. CO₂ heite vähendamisel tuleb siiski arvestada metsapõhiste toodete oleringihindamisega ja soodustada pikaajaliste toodete tootmist;

41. soovib edendada puidutoodete ja mittepuiduliste metsasaaduste töötlemist kohalikul tasandil, et vähendada keskkonnamõju;

42. väljendab heameelt Euroopa tuleviku konverentsi kodanike paneelarutelu soovitusel, milles nõutakse, et erilist tähelepanu pöörataks ärakasutatud või hävitatud metsade taasmetsastamisele, degradeerunud mullaga alade metsastamisele ning vastutustundlikumate lahenduste propageerimisele puidu paremaks kasutamiseks⁽⁸⁾;

43. soovib määrata uuesti kindlaks ELi metsastrateegia eesmärgid ja koostoime ELi 2012. aasta biomajanduse strateegiaga, mida ajakohastati 2018. aastal⁽⁹⁾, integreerides ja edendades metsatooteid, nii puitu (mitte ainult ehituspuit, vaid ka biokomposiitmaterjalid, biokütused, puit biokütuste rafineerimistehastele ning suure lisaväärtusega tooted keemia-, toidu-, kosmeetika- ja parfümeeriatööstusele) kui ka mittepuidulisi metsasaadusi (kork, seemed, metsamarjad, aromaatsed

⁽⁸⁾ Euroopa tuleviku konverentsi kodanike paneelarutelu soovitus teemal „Kliimamuutused ja keskkond“.

⁽⁹⁾ COM(2018) 673 final ja SWD(2018) 431 final.

taimed ja ravimtaimed, vaigud), võttes arvesse nende panust kliimamuutuste leevendamisse süsiniku sidujatena kogu oma olulusringi jooksul ning mõju, mis kaasneb siis, kui neid asendatakse muude, suures koguses kasvuhoonegaase tekitavate materjalidega;

44. soovib määrata uuesti kindlaks eesmärgid ja koostoime 2020. aasta uue ringmajanduse tegevuskavaga ⁽¹⁰⁾, mis on roheline kokkuleppe üks põhisammastest, edendades metsatoodete taaskasutamist ja ringlussevõttu kõigis nende jäätmete töötlemise ja taaskasutamise ahelates;

45. soovib luua süsteemi, mille abil kanda enamikus ettevõtetes kasutatavad parimad tavad (ressursside optimeeritud, ratsionaalne ja vastutustundlik kasutamine, järelevalvehela sertifitseerimine, ökodisain, energiatõhusus, jäätmete taaskasutamine materjali või energia tootmiseks) üle kogu metsapõhisele tööstussektorile;

46. rõhutab, et ELi metsastrateegia eesmärk peaks tunnistama metsa tähtsust mitte ainult süsiniku sidujana, vaid ka süsinikuvaruna, mida võiks suurendada, sest see aitab oluliselt kaasa ELi kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisele 2050. aastaks. Komitee toonitab, et metsapõhiste toodete asendusmõju puhul tuleks arvesse võtta kogu olulusringi mõju, et hinnata metsandussektori täielikku potentsiaali kliimamuutuste leevendamisel. Metsade kui süsiniku sidujate netomõju ka väheneb metsade vanuse kasvades;

47. soovib kehtestada metsadele selged määratlused, eristades vähemalt põlismetsi, mida ei ole kunagi majandatud (0,7 % kõigist metsadest), ning metsi, mida on varem majandatud, kuid mitte viimastel aastakümnetel, et vanu metsi tõhusalt kaitsta, eriti mõnes Kesk- ja Ida-Euroopa piirkonnas, ja ka selleks, et taaselustada mägipiirkondi, mille majandamisest on loobunud ja mida võivad seega kahjustada metsatulekahjud, haigused ja kahjurid;

48. on seisukohal, et bioenergia tuleb käsitada säästva metsamajandamise meetmete võtmise võimalusena ja taastuva energiaallikana tööstuse kõrvalsaaduste töötlemise ja ringlussevõtu protsessides, nagu on ette nähtud 2018. aasta direktiivis taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ⁽¹¹⁾. Bioenergia on oluline Euroopa energiajulgeoleku seisukohast ja fossiilkütustest sõltumatus tagamiseks;

49. soovib vaadata läbi bioenergia ja metsandustavade säästlikkuse kriteeriumide kavandatud muudatused, arvestades et mõned kavandatud meetmed võivad suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui metsaomanike ja paljudes liikmesriikides säästva metsamajandamise eest vastutavate asutuste koormust, kuna piirangud, mis on seotud 10 % metsade range õiguskaitsega, toovad kaasa märkimisväärseid hüvitisnõudeid, ilma et komisjon oleks võtnud selgeid rahalisi kohustusi. Tuleks kohaldada 2018. aasta taastuvenergia direktiivis sätestatud bioenergia säästlikkuse kriteeriume;

50. on seisukohal, et metsandussektori sotsiaal-majanduslik roll on paljudes piirkondades maaelu arengu ja kohaliku majanduse jaoks tähtis, ning peab kahetsusväärseks, et ELi metsastrateegias ei seata üheks selgeks ja ühemõtteliseks prioriteediks puidu ja mittepuiduliste metsasaaduste laialdasemat kasutamist ning nende tööstuslikku töötlemist Euroopa ettevõtetes (millest enamik asuvad maapiirkondades) säästva metsamajandamise ja keskkonnahoidliku biomajanduse raames;

51. leiab, et ELi metsastrateegia peaks edendama ja tugevdama säästva metsamajandamise alast haridust kõigil tasanditel, eelkõige koolides ja kodanikuühiskonna organisatsioonides, aga ka meediakampaaniate kaudu, et parandada Euroopa kodanike puudulikke teadmisi säästva metsamajandamise tavade ning selle ökoloogilise, majandusliku ja sotsiaalse mõõtme kohta;

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 98 final.

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

52. on seisukohal, et ELi metsastrateegia peaks hõlmama rahvusvahelist mõõdet, mille eesmärk on peatada ülemaailmne raadamine ja elurikkuse vähenemine, kasutades selleks säästva metsamajandamisega seotud kogemusi, teadmussiiret ja häid tavasid, mis on kasutusel liikmesriikides ja enamikus kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes. Komitee väljendab sellega seoses heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010⁽¹²⁾. Ettepaneku eesmärk on piirata maailmas raadamise ja metsade seisundi halvenemisega seotud kaupade importi. Komitee toonitab samuti, et ettepanekule on lisatud subsidiaarsuse tabel⁽¹³⁾, milles esitatakse põhjalik analüüs subsidiaarsusega seotud probleemide kohta;

Vajadus saavutada teaduslik ja tehniline konsensus

53. soovib, et ELi metsastrateegias väärtustataks häid metsandustavasid, mis on toonud viimastel aastakümnetel Euroopa metsades soodsaid tulemusi (metsade pindala pidev kasvamine, süsiniku sidujate ning kaitsealade ja kaitstavate ökosüsteemide arvu suurendamine, laialdasem taaskasutus, vastutustundlike ettevõtete ja tööstusharude arendamine, säästva metsamajandamise teemalise koolitamise ja metsandusettevõtjate koolitamise parandamine). Komitee soovib, et ELi metsastrateegias tunnustataks sõnaselgelt seda tööd, mis asetab ELi maailmas heade metsandustavade esirinda ja annab eeskuju teistele riikidele;

54. nõuab tungivalt selliste säästva metsamajandamise määratluste, eelkõige Euroopa metsade protsessi (Forest Europe) järgimist, mis tulenevad ELi ja selle liikmesriikide võetud rahvusvahelistest kohustustest;

55. soovib teha lisauuringuid võimaliku rakendamise kavandamise kohta, et vältida kattuvusi olemasolevate süsteemidega, ning selgitada koostoimet, lisaväärust ning kulude ja tulude suhet, mida kavandatav looduslähedase metsamajandamise sertifikaat ja ELi sõltumatu sertifikaat ning strateegilised metsanduskavad võivad pakkuda üleilmselt tunnustatud ja kasutusel olevate metsa sertifitseerimissüsteemide (PEFC, FSC) ning liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele juba kättesaadavate säästva metsamajandamise strateegiate, kavade ja programmide kontekstis. Samuti puudub selgitus selle kohta, kas uus süsteem peaks olema kohustuslik või vabatahtlik ning milline on selliste meetmete võtmise õiguslik alus;

56. kutsub üles selgelt viitama metsast saadavale muule kui loodusvarade ammutamisega seonduvale kasule;

57. nõuab, et vaadataks läbi ja analüüsitaks metsavaldkonna teadusekspertide, sealhulgas kogu Euroopa metsaökoloogide hinnanguid, milles hoiatatakse, et kavandatavates poliitikameetmetes ei pruugita piisavalt arvesse võtta suurte häiringutega (tulekahjud, orkaanid, tugev lumesadu ja kahjurid) seotud riskide võimalikku suurenemist, pöörates erilist tähelepanu metsadele, mis on kliimaalase hädaolukorra suhtes eriti haavatavad;

58. teeb ettepaneku saavutada rangelt teaduslikul ja tehnilisel lähenemisviisil põhinev suurem konsensus nii ELi metsastrateegia kui ka elurikkuse strateegia aluseks olevate eelduste suhtes, kaasates esindusliku rühma teaduseksperte, kellel on põhjalikud ja tõendatud kogemused metsade väärtusahela kõigis osades ja Euroopa eri metsatüüpide vallas;

59. leiab, et teatavatel tingimustel, mida toetavad teadusuuringud, võib teatavatel Natura 2000 aladel asuvaid kaitsealuseid elupaiku, mida ohustavad kliimamuutustega seotud probleemid, toetada muutumisel vastupanuvõimelisemateks aladeks;

60. tunnustab ja peab tervitatavaks ettepanekut koguda usaldusväärseid andmeid, rõhutades, kui tähtis on avaldada uus seadusandlik ettepanek ELi metsade jälgimise ning nendega seotud aruandluse ja andmekogumise kohta;

⁽¹²⁾ COM(2021) 706 final.

⁽¹³⁾ SWD(2021) 325 final.

Strateegia vajab enne rakendamist olulisi selgitusi

61. on seisukohal, et ELi metsastrateegias ei seata Euroopa metsandussektori jaoks 2030. aastaks sidusat ja terviklikku eesmärki, kuid see hõlmab mitut meedet ja algatust, millest paljud on endiselt ebamäärased ja ainult mõnel on esialgne ajakava;

62. leiab, et seoses ELi metsastrateegia rakendamisega on esimene vajalik samm mõistete ja meetmete selgitamine ning tegevuskava koostamine, mis annaks selgust eesmärkide, ulatuse, aja ja kohustuste kohta. Tegevuskavas tuleb arvestada liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning metsandussektori osalejate seisukohta ELi metsastrateegia suhtes ja nende mõtteid kavandatava edasise tegevuse kohta. Samuti peab see sisaldama komitee, Euroopa Parlamendi ja kogu metsandussektori sidusrühmade seisukohti;

63. soovib selgitada, kuidas uued säästva metsamajandamise näitajad, piirmäärad ja vahemikud seotakse metsade kaitset käsitleva üleeuroopalise ministrite konverentsi („Forest Europe“) säästva metsamajandamise kriteeriumide ja näitajatega, võttes arvesse, et EL ja selle liikmesriigid on nimetatud konverentsi osalised. Lisaks peab komitee vajalikuks selgitada, milline on selle meetme õiguslik alus ja mida tähendab edasisi samme silmas pidades „alustuseks vabatahtlikkuse alusel“. Samuti on vaja täpsustada säästva metsamajandamise ja loodusläheduse mõistet;

64. soovib, et liikmesriikide ja valdkondlike osalejatega arutataks põhjalikult ökosüsteemi teenuste eest maksimise arendamise ulatust ja teostatavust ning et seejärel kontrollitaks olukorda, et hinnata, kas ELi metsastrateegias ette nähtud finantsmehhanismid (ühine põllumajanduspoliitika, süsinikku siduv majandamine ja süsinikusertifikaadid) võimaldaksid saavutada kavandatud eesmäärke;

65. tunneb heameelt kogu ELi hõlmava ja kooskõlastatud metsaseire kasutuselevõtu üle, kuid on seisukohal, et on vaja hinnata ELi metsade jälgimist ning nendega seotud aruandlust ja andmekogumist käsitleva uue ettepaneku lisaväärtust ning kulude ja tulude suhet, samuti olemasolevaid ja puuduvaid andmeid ja teavet, tunnustades kaugandmeid, sealhulgas satelliitandmeid ja muude vahenditega kogutud andmeid, kui kulutõhusat viisi teadmistebaasi parandamiseks koostöös olemasolevate ja käimasolevate riiklike metsainventuuridega. Selles kontekstis tuleb pidada peamiselt silmas subsidiaarsust, kulusid ja halduskoormust. Metsade seire kogu ELis võib tuua lisaväärtust tingimusel, et liikmesriigid ja kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused seda toetavad ning see põhineb riiklike ja piirkondlike metsainventuuride käigus kogutud kohalikel andmetel ja süsteemi Forest Focus kogemustel. Mis puudutab riiklike strateegiakavasid, siis tuleb selgelt määrata nende olemus (vabatahtlik või kohustuslik), vorm ja täpne eesmärk ning metsaomanikele tuleb luua kulutõhusad stiimulid andmete kogumises osalemiseks;

Säästev metsamajandamine vajab rohkem ELi rahalisi vahendeid

66. soovib eraldada selgeid ja realistlikke rahalisi vahendeid. Kuigi metsastrateegiast võib järeldada, et ELi rahastus säästvale metsamajandamisele ja elurikkuse kaitsele suureneb märkimisväärselt, tuues metsadele kasu, tuleb sõltuda rahalistest vahenditest, millel on juba muud eesmärgid ja eraldised (nt ÜPP), ning puudub toetus muudest ELi fondidest üldises kontekstis, mida iseloomustab Brexit, COVID-19-järgne majanduskriis ja inflatsiooni kasv. Seetõttu on küsitav seisukoht, et praegune ELi metsade ja elurikkuse alarahastamine lühikese või keskpika aja jooksul paraneb;

67. soovib komisjonil aidata kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tagada, et olemasolevad Euroopa fondid (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, Euroopa Regionaalarengu Fond, taasterahastu „NextGenerationEU“) pakuvad säästvale metsamajandamisele paremat toetust, lihtsustades haldusprotsesse;

68. soovib eraldada rohkem rahalisi vahendeid koolituseks, teadus- ja arendustegevuseks ning teadmussiidiks Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil, et soodustada koostööd, edastada ja rakendada säästva metsamajandamise ja metsapõhiste väärtusahelate häid tavasid kõigis Euroopa ja maailma piirkondades;

69. leiab, et uue ELi metsastrateegiaga tuleks edendada algatusi piirkondadevahelise koostöö ja rahastamise platvormide loomiseks metsade ja vähese CO₂ heitega majanduse vallas.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE TÄISKOGU 149. ISTUNGJÄRK, 27.4.2022-28.4.2022

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse teemal „Rohelise kokkuleppe sotsiaalselt õiglase rakendamise suunas“

(2022/C 301/12)

Raportöör:	Csaba BORBOLY (RO/EPP), Harghita maavolikogu esimees, Rumeenia
Viitedokumendid:	„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond“ COM(2021) 568 final „Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu raamistik“ (uuesti sõnastatud) COM(2021) 563 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond“

COM (2021) 568 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kliimaneutraalsuse saavutamise kohustuse täitmiseks on läbi vaadatud ja muudetud liidu kliima- ja energiaalaseid õigusakte, et kiirendada kasvuhoonegaaside heite vähendamist.	Kliimaneutraalsuse saavutamise kohustuse täitmiseks on läbi vaadatud ja muudetud liidu kliima- ja energiaalaseid õigusakte, et kiirendada kasvuhoonegaaside heite vähendamist. <i>Need muudatused peaksid olema kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega ja tagama, et kõik saavad õiglasest üleminekust tait kasu ja et kedagi ei jäeta kõrvale. Uus kliimameetmete sotsiaalfond aitaks kaitsta kõige vähem kaitstud leibkondi ja liikuvuslahenduste kasutajaid ning suurendada nende mõjuvõimu, et kaotada energiaostuvõimetus ja liikuvusvaesus kogu Euroopas.</i>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Nendel muudatustel on erinevatele majandussektoritele, kodanikele ja liikmesriikidele erinev majanduslik ja sotsiaalne mõju. Hoonete ja maanteetranspordi kasvuhooonegaaside heitkoguste lisamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁾ kohaldamisalasse peaks andma täiendava majandusliku stiimuli investeerida fossiilkütuste tarbimise vähendamisse ja seeläbi kiirendada kasvuhooonegaaside heite vähendamist. Koos muude meetmetega peaks see keskpikas ja pikas perspektiivis vähendada hoonete ja maanteetranspordiga seotud kulusid ning pakkuma uusi võimalusi töökohtade loomiseks ja investeringute tegemiseks.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>	<p>Nendel muudatustel on erinevatele majandussektoritele, leibkondadele, mikro- ja väikeettevõtjatele, piirkondadele, linnadele ja liikmesriikidele erinev majanduslik ja sotsiaalne mõju. Hoonete ja maanteetranspordi kasvuhooonegaaside heitkoguste lisamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁾ kohaldamisalasse peaks andma täiendava majandusliku stiimuli investeerida fossiilkütuste tarbimise vähendamisse ja seeläbi kiirendada kasvuhooonegaaside heite vähendamist. Koos muude meetmetega peaks see keskpikas ja pikas perspektiivis vähendada hoonete ja maanteetranspordiga seotud kulusid ning pakkuma uusi võimalusi töökohtade loomiseks ja investeringute tegemiseks.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fossiilkütuste hinnatõus võib ebaproportsionaalselt mõjutada vähekaitsitud leibkondi, vähekaitsitud mikroettevõtjaid ja vähekaitsitud transpordikasutajaid, kelle sissetulekust energiale ja transpordile kuluv osa on suurem, kellel teatavates piirkondades puudub juurdepääs alternatiivsetele taskukohastele liikuvus- ja transpordilahendustele ning kellel ei pruugi olla vajalikku finantssuutlikkust fossiilkütuste tarbimise vähendamisse investeerimiseks.</p>	<p>Fossiilkütuste hinnatõus võib ebaproportsionaalselt mõjutada vähekaitsitud leibkondi, mikro- ja väikeettevõtjaid ja liikuvuslahenduste kasutajaid, kelle sissetulekust energiale ja transpordile kuluv osa on suurem, kellel teatavates piirkondades puudub juurdepääs alternatiivsetele taskukohastele liikuvus- ja transpordilahendustele ning kellel ei pruugi olla vajalikku finantssuutlikkust fossiilkütuste tarbimise vähendamisse investeerimiseks. Nende meetmete mõju on tõenäoliselt väga erinev sõltuvalt ELi eri piirkondade konkreetsetest tingimustest ja kontekstist ning neid erinevusi tuleks eraldi uurida.</p>

Motivatsioon

Oluline on rõhutada, et piirkondlikke ja kohalikke erinevusi tuleks uurida ja analüüsida. Kliimameetmete sotsiaalfondi kohaldamisala tuleks laiendada vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjatele, selle asemel et keskenduda üksnes mikroettevõtjatele.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Seetõttu tuleks osa tulust , mis saadakse hoonesektori ja maanteetranspordisektori lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, kasutada sellest tuleneva sotsiaalse mõju leevendamiseks, et üleminek oleks õiglane ja kaasav, jätmata kedagi kõrvale.	Seetõttu tuleb tulu , mis saadakse hoonesektori ja maanteetranspordisektori lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, kasutada sellest tuleneva sotsiaalse ja majandusliku mõju leevendamiseks, et üleminek oleks õiglane ja kaasav, jätmata kedagi kõrvale.

Motivatsioon

Kogu tulu, mida heitkogustega kauplemise süsteem hoonete ja maanteetranspordi valdkonnas teenib, kasutatakse meetmeteks, mille eesmärk on vähendada CO₂ hinna kehtestamisest tulenevat sotsiaalset mõju.

Muudatusettepanek 5

Põhjus 12

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Energiaostuvõimetuse praeguse taseme tõttu on see väga oluline. Energiaostuvõimetus on olukord, kus leibkonnal ei ole võimalik kasutada selliseid olulisi energiateenuseid nagu kütte või temperatuuri tõusu korral jahutus. 2018. aastal teatas ligikaudu 34 miljonit eurooplast, et neil ei ole võimalik lubada endale piisavalt sooja kodu, ning 2019. aastal korraldatud kogu ELi hõlmavas uuringus väitis 6,9 % liidu elanikkonnast, et ei saa oma kodu piisavalt kütta ⁽¹⁾. Energiaostuvõimetuse vaatluskeskuse hinnangul mõjutab energiaostuvõimetus Euroopa Liidus enam kui 50 miljonit leibkonda. Energiaostuvõimetus on seega liidus märkimisväärne probleem. Kui sotsiaalsete tariifide või otsese sissetulekutoetusega võib energiaostuvõimetutele leibkondadele kiiret abi pakkuda, siis püsivaid lahendusi saab tagada üksnes sihtotstarbeliste struktuurimeetmete, eelkõige energiaalase renoveerimise kaudu.</p> <p>⁽¹⁾ 2018. aasta andmed. Eurostat, sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika [ilc_md01]</p>	<p>Energiaostuvõimetuse praeguse taseme tõttu on see väga oluline. Energiaostuvõimetus on olukord, kus leibkonnal puudub sageli madala sissetuleku ja vähese energiatõhususe tõttu asjakohases riiklikus kontekstis ning asjakohase olemasoleva sotsiaalpoliitika ja muude asjakohaste poliitikameetmete raames võimalus kasutada selliseid olulisi inimväärset elatustaset ja tervist toetavaid energiateenuseid nagu piisav kütte, jahutus, valgustus ja seadmete kasutamiseks vajalik energia, sageli seetõttu, et nende kasutatavast sissetulekust kulub suur osa energiakuludele. 2018. aastal teatas ligikaudu 34 miljonit eurooplast, et neil ei ole võimalik lubada endale piisavalt sooja kodu, ning 2019. aastal korraldatud kogu ELi hõlmavas uuringus väitis 6,9 % liidu elanikkonnast, et ei saa oma kodu piisavalt kütta ⁽¹⁾. Energiaostuvõimetuse vaatluskeskuse hinnangul mõjutab energiaostuvõimetus Euroopa Liidus enam kui 50 miljonit leibkonda. Energiaostuvõimetus ja liikuvusvaesus on seega liidus märkimisväärne probleem. Kuigi selle probleemi tähtsust on liidu tasandil tunnustatud juba üle kümne aasta eri algatuste, õigusaktide ja suuniste kaudu, puudub liidu tasandil ühtne energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse määratlus. Seega tuleb välja töötada nende mõõtmiseks vajalikud näitajad, pöörates täit tähelepanu piirkondlikele ja kohalikele erinevustele, arvestades et vaid kolmandik liikmesriikidest on kehtestanud energiaostuvõimetuse riikliku määratluse. Selle tulemusena puuduvad liidus läbipaistvad ja võrreldavad andmed energiaostuvõimetuse kohta. Seetõttu tuleks kehtestada liidu tasandi määratlus, et tõhusalt käsitleda energiaostuvõimetust ja mõõta edusamme kõigis liikmesriikides. Kui sotsiaalsete tariifide või otsese sissetulekutoetusega võib energiaostuvõimetutele leibkondadele kiiret abi pakkuda, siis püsivaid lahendusi saab tagada ja energiaostuvõimetusega võitlemisele kaasa aidata üksnes sihtotstarbeliste struktuurimeetmete, energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte rakendamise, rohkemate taastuvenergiaallikate kasutuselevõtu (sh kogukonna juhitud projektid) ja eelkõige energiatõhusaks renoveerimise kaudu.</p> <p>⁽¹⁾ 2018. aasta andmed. Eurostat, sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika [ilc_md01]</p>

Motivatsioon

Tuleks määratleda selge ja standarditud energiaostuvõimetuse määratlus ja kontseptsioon, kasutades ühist, valdkondadeülelist, paindlikku ja kooskõlastatud lähenemisviisi eri sotsiaalsetele, tehnilistele, majanduslikele ja eelarveaspektidele.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Selleks peaks iga liikmesriik esitama komisjonile kliimameetmete sotsiaalkava (edaspidi „kava“). Neil kavadel peaks olema kaks eesmärki. Esiteks tuleks <i>nende kaudu anda vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele vajalikud vahendid, et rahastada ja teha investeeringuid energiatõhususse, kütte ja jahutuse CO₂ heite vähendamisse ning heiteta ja vähese heitega sõidukitesse ja liikuvusse</i>. Teiseks tuleks <i>nende abil leevendada fossiilkütuste hinnatõusu mõju kõige vähem kaitstud isikutele ning seeläbi ennetada energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesust üleminekuperioodil, kuni need investeeringud on tehtud</i>. Kavad peaksid sisaldama investeerimiskomponenti, millega edendatakse <i>pikaajalist lahendust</i> fossiilkütustest sõltuvuse vähendamiseks, ning <i>nendega võiks ette näha muud meetmed, sealhulgas ajutise otsese sissetulekutoetuse, et lühemas perspektiivis leevendada negatiivset mõju sissetulekutele</i>.</p>	<p>Selleks peaks iga liikmesriik esitama komisjonile kliimameetmete sotsiaalkava (edaspidi „kava“). Neil kavadel peaks olema kaks eesmärki. Esiteks tuleks <i>neis teha kindlaks ja kaardistada energiaostuvõimetud ja liikuvusvaesuses või energiaostuvõimetuse ohus olevad leibkonnad, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjad ning esitada koos kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga üksikasjalik analüüs energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse peamiste põhjuste kohta oma territooriumil</i>. Kavades tuleks samuti seada eesmärgid <i>energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse järkjärguliseks tõhusaks kaotamiseks</i>. Teiseks tuleks <i>energiaostuvõimetutele leibkondadele ja liikuvusvaesuses inimestele, samuti vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjatele tagada kavades vajalikud vahendid, et rahastada ja teostada investeeringuid hoonete, eelkõige halvimate tõhususnäitajatega hoonete ja sotsiaaleluruumide põhjalikku renoveerimisse, taastuvenergia abil elektri pakkumisse kütte ja jahutuse ülejäänud vajaduste täitmiseks, ning heiteta liikuvusse</i>. Kavad peaksid <i>peamiselt</i> sisaldama investeerimiskomponenti, millega edendatakse <i>pikaajalisi lahendusi</i> fossiilkütustest sõltuvuse järkjärguliseks kaotamiseks. <i>Kavandada võib ka muid meetmeid, näiteks otsetoetusi, kuid need peaksid olema ajaliselt piiratud ja sõltuma pikaajalistest investeeringutest, millel on pikaajaline mõju</i>.</p>

Motivatsioon

Kaardistamine peaks hõlmama ka leibkondi, keda veel ei iseloomusta energiaostuvõimetuse, kuid kes võivad halva isolatsiooni ja tõusvate energiahindade tõttu lähitulevikus kergesti energiaostuvõimetuks muutuda.

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriikidel on piirkondliku tasandi asutustega konsulteerides parimad võimalused töötada välja ja rakendada kavasad, mis on kohandatud ja suunatud kohalikele, piirkondlikele ja riiklikele oludele, nagu olemasolevad poliitikameetmed asjaomastes valdkondades ja muude asjakohaste ELi rahaliste vahendite kavandatud kasutamine. Sel viisil saab kõige paremini võtta arvesse erinevaid olukordi, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste eriteadmisi, teadusuuringuid ja innovatsiooni, töösuhteid ja sotsiaaldialoogi struktuure ning riiklike traditsioone, et tagada vähekaitstud isikutele võimaldatava toetuse tulemuslikkus ja tõhusus.</p>	<p>Liikmesriikidel on piirkondliku, kohaliku, linna tasandi ja teiste avaliku sektori asutustega, kodanikuühiskonna, majandus- ja sotsiaalpartneritega konsulteerides parimad võimalused töötada välja ja rakendada kavasad, mis on kohandatud ja suunatud kohalikele, piirkondlikele ja riiklikele oludele, nagu olemasolevad poliitikameetmed asjaomastes valdkondades ja muude asjakohaste ELi rahaliste vahendite kavandatud kasutamine. Sel viisil saab kõige paremini võtta arvesse erinevaid olukordi, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaal- ja majanduspartnerite ning kodanikuühiskonna eriteadmisi, teadusuuringuid ja innovatsiooni, töösuhteid ja sotsiaaldialoogi struktuure ning riiklike traditsioone, et tagada vähekaitstud isikutele võimaldatava toetuse tulemuslikkus ja tõhusus.</p>

Motivatsioon

Kohalike ja piirkondlike omavalitsusi tuleks tunnustada põhiosalejatena kavade rakendamisel ja koostamisel.

Oma osa on ka kodanikuühiskonnal ning majandus- ja sotsiaalpartneritel.

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Selleks et üleminek kliimaneutraalsusele oleks õiglane, on oluline tagada, et meetmed ja investeeringud on suunatud eelkõige energiaostuvõimetutele või vähekaitstud leibkondadele ning vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele. Kasvuhoonegaaside heite vähendamist edendavad toetusmeetmed peaksid aitama liikmesriikidel vähendada sotsiaalset mõju, mis tuleneb heitkogustega kauplemise laiendamisest hoonesektorile ja maanteetranspordisektorile.</p>	<p>Selleks et üleminek kliimaneutraalsusele oleks õiglane, on oluline tagada, et meetmed ja investeeringud on suunatud eelkõige energiaostuvõimetutele või vähekaitstud leibkondadele ning vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjatele ja vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajatele. Kasvuhoonegaaside heite vähendamist edendavad toetusmeetmed peaksid aitama liikmesriikidel, piirkondadel ja linnadel vähendada sotsiaalset mõju, mis tuleneb heitkogustega kauplemise laiendamisest hoonesektorile ja maanteetranspordisektorile.</p>

Motivatsioon

Riigi tasandist madalama tasandi valitsused vastutavad samuti vähekaitstud leibkondade, mikro- ja väikeettevõtjate ja liikuvuslahenduste kasutajate kaitsmise eest õiglasel üleminekul, kuid selleks, et oma pädevust tõhusalt kasutada, vajavad ka need toetuskavasad.

Muudatusettepanek 9

Põhjendus 20

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Iga liikmesriik peaks esitama oma kava koos oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooniga, mis esitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14. Kavas tuleks välja tuua rahastatavad meetmed, nende hinnangulised kulud ja riigi osalus. Lisaks tuleks kavas esitada peamised eesmärgid ja sihid, mis võimaldavad hinnata meetmete tulemuslikku rakendamist.</p>	<p>Iga liikmesriik peaks esitama oma kava koos oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooniga, mis esitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14; kava peaks olema koostatud tihedas ja sisulises koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega kooskõlas Euroopa partnerluse käitumisjuhendi põhimõtete, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 240/2014. Kavas tuleks välja tuua hinnang oodatava mõju ja rahastamise kohta eri piirkondades vähemalt NUTS 3 tasandil, rahastatavad meetmed, nende hinnangulised kulud ja riigi osalus. Lisaks tuleks kavas esitada peamised eesmärgid ja sihid, mis võimaldavad hinnata meetmete tulemuslikku rakendamist, ning järelevalvesüsteem. Piirkondadel, eelkõige maa-, mägi- ja äärepoolsetel piirkondadel ning saartel, peaks olema võimalus koostada oma kava.</p>

Motivatsioon

Kavas tuleks välja tuua hinnang oodatava mõju kohta eri piirkondades ja näha ette rakendamise järelevalvesüsteem, sest kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on paremad teadmised oma kohaliku piirkonna sotsiaal-majanduslikest tingimustest. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste põhjalik kaasamine kliimameetmete sotsiaalkavade kavandamisse ja rakendamisse on fondi edukuse seisukohast otsustava tähtsusega, sest suur osa meetmetest tuleb nende edu tagamiseks ellu viia kohalikul tasandil, võttes arvesse territoriaalseid tegureid ja erinevusi.

Muudatusettepanek 10

Põhjendus 21

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fond ja kavad peaksid olema kooskõlas ja piiritletud reformidega, mille liikmesriigid on kavandanud, ja kohustustega, mille liikmesriigid on võtnud oma ajakohastatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade alusel kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi [aaaa/nnn] [ettepanek sõnastada uuesti direktiiv 2012/27/EL energiatõhususe kohta] alusel, Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ⁽¹⁾ alusel, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1057 loodud Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ⁽²⁾ raames, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1056 kohaste õiglase ülemineku kavade ⁽³⁾ alusel ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL kohaste pikaajaliste renoveerimisstrateegiade alusel ⁽⁴⁾. Haldustõhususe tagamiseks peaks kliimameetmete sotsiaalkavades sisalduv teave olema asjakohastel juhtudel kooskõlas eespool loetletud õigusaktide ja kavadega.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Ülemkogu kiitis selle heaks 24. ja 25. juunil 2021.</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21).</p> <p>⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).</p> <p>⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>	<p>Lisaks kooskõlale muude struktuuri- ja üleminekufondidega, nimelt Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondiga, peaksid fond ja kavad olema kooskõlas ja piiritletud reformidega, mille liikmesriigid on kavandanud, ja kohustustega, mille liikmesriigid on võtnud oma ajakohastatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade alusel kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi [aaaa/nnn] [ettepanek sõnastada uuesti direktiiv 2012/27/EL energiatõhususe kohta] alusel, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi [aaaa/nnn] [millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1999 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks] alusel ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL ⁽¹⁾ kohaste pikaajaliste renoveerimisstrateegiade alusel. Haldustõhususe tagamiseks peaks kliimameetmete sotsiaalkavades sisalduv teave olema asjakohastel juhtudel kooskõlas eespool loetletud õigusaktide ja kavadega.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liit peaks toetama liikmesriike nende kavade rakendamisel kliimameetmete sotsiaalfondi kaudu antavate rahaliste vahenditega. Kliimameetmete sotsiaalfondist tehtavad maksed peaksid sõltuma kavades esitatud eesmärkide ja sihtide saavutamisest. See võimaldaks tõhusalt arvesse võtta riiklike olusid ja prioriteete, lihtsustada rahastamist ja hõlbustada selle integreerimist teiste riiklike rahastamisprogrammidega, tagades samal ajal ELi eelarvest tehtavate kulutuste mõju ja eesmärgipärasuse.</p>	<p>Liit peaks toetama liikmesriike nende kavade rakendamisel kliimameetmete sotsiaalfondi kaudu eelarve jagatud täitmise korras antavate rahaliste vahenditega. Et tagada ELi vahendite kõige tõhusam kasutamine, peaksid kliimameetmete sotsiaalfondist tehtavad maksed sõltuma kavades esitatud eesmärkide ja sihtide saavutamisest ning sellest, kas liikmesriigid võtavad vastu õiguslikult siduvad eesmärgid ja meetmed kõigi fossiilkütuste järkjärguliseks kasutuseks kõrvaldamiseks aja jooksul, mis on kooskõlas eesmärgiga piirata globaalne soojenemine 1,5 °C-ga võrreldes industriaaliühiskonna eelse tasemega, sealhulgas tahkete fossiilkütuste järkjärguline kasutusel kõrvaldamine hiljemalt 2030. aastaks ja maagaasi puhul 2040. aastaks.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Põhjendus 23

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fondi rahastamispakett peaks põhimõtteliselt olema võrdne summaga, mis vastab 25 %-le oodatavast tulust, mis saadakse aastatel 2026–2032 hoonete ja maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse. Vastavalt nõukogu otsusele (EL, Euratom) 2020/2053 peaksid liikmesriigid tegema need tulud liidu eelarve jaoks omavahenditena kättesaadavaks. Liikmesriigid peavad ise rahastama 50 % oma kava kogukuludest. Sel eesmärgil ning seoses investeeringute ja meetmetega, millega kiirendatakse ja leevendatakse vajalikku üleminekut negatiivselt mõjutatud kodanike puhul, peaksid liikmesriigid muu hulgas kasutama oodatavat tulu, mis saadakse direktiivi 2003/87/EÜ kohasest heitkogustega kauplemisest hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris.</p>	<p>Fondi rahastamispakett peaks olema võrdne summaga, mis vastab vähemalt 25 %-le tulust, mis saadakse aastatel 2026–2032 hoonete ja maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse. Vastavalt nõukogu otsusele (EL, Euratom) 2020/2053 peaksid liikmesriigid tegema need tulud liidu eelarve jaoks omavahenditena kättesaadavaks. Liikmesriigid peavad ise rahastama 35 % oma kava kogukuludest. Sel eesmärgil ning seoses investeeringute ja meetmetega, millega kiirendatakse ja leevendatakse vajalikku üleminekut negatiivselt mõjutatud kodanike puhul, peaksid liikmesriigid muu hulgas kasutama oodatavat tulu, mis saadakse direktiivi 2003/87/EÜ kohasest heitkogustega kauplemisest hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris.</p> <p>Liikmesriigid kehtestavad miinimumkünniseks 35 % tuludest, mis eraldatakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et rakendada meetmeid hoonesektori ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteemi kaasamise sotsiaalse mõjuga tegelemiseks.</p> <p>Kavandada tuleks paindlikkus, mis võimaldaks suunata fondi suurema osa kõige vähem kaitstud piirkondadele.</p>

Motivatsioon

Kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispakett saavutab oma potentsiaali ainult suurema kaasrahastamisega, sest fondi ettepanek praegusel kujul võib karistada piiratud fiskaalvõimekusega liikmesriike ja piirkondi. Kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele tuleks anda ka otsene juurdepääs rahastamisele ja ressursidele.

Muudatusettepanek 13

Põhjendus 24

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Kliimameetmete sotsiaalfondile eraldatakse ELi eelarves baaseraldis, mida kooskõlas kõrgema CO₂ hinnaga ka igal aastal suurendatakse, kohandades automaatselt mitmeaastase finantsraamistiku asjaomaseid ülemmäärasid, et leibkondi ja transpordikasutajaid kliimapöördes rohkem toetada. See peaks olema ELi eelarve lahutamatu osa, et säilitada eelarve ühtsus ja terviklikkus, järgida ühenduse meetodit ja tagada, et eelarvepädevad institutsioonid, st Euroopa Parlament ja nõukogu, teostavad tõhusat kontrolli.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 14

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liidu eelarvevahendite tõhusa ja sidusa eraldamise tagamiseks ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimiseks peaksid käesoleva määruse alusel võetavad meetmed olema kooskõlas käimasolevate liidu programmidega ja neid täiendama, seejuures vältides samade kulude topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest. [...]</p>	<p>Liidu eelarvevahendite tõhusa ja sidusa eraldamise tagamiseks ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimiseks peaksid käesoleva määruse alusel võetavad meetmed olema kooskõlas käimasolevate liidu, riiklike ja vajaduse korral piirkondlike programmide, vahendite ja fondidega ja neid täiendama ja olema neile lisaks, seejuures vältides samade kulude topeltrahastamist ja seda, et fond asendab teisi programme, vahendeid ja fonde. [...]</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 15

Artikkel 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Luuakse kliimameetmete sotsiaalfond (edaspidi „fond“).	Luuakse kliimameetmete sotsiaalfond (edaspidi „fond“).

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fondist toetatakse liikmesriike nende kliimameetmete sotsiaalkavades (edaspidi „kavad“) sisalduvate meetmete ja investeeringute rahastamisel.</p> <p>Fondist toetatavatest meetmetest ja investeeringutest peavad saama kasu vähekaitstud leibkonnad, mikroettevõtjad ja transpordikasutajad, keda hoonetest ja maanteetranspordist tulenevate kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse eriti mõjutab, eelkõige energiaostuvõimetud leibkonnad ja kodanikud, kellel puudub alternatiiv erasõidukile ühistranspordi näol (äärealadel ja maapiirkondades).</p> <p>Fondi üldeesmärk on aidata saavutada kliimaneutraalsust, leevendades sotsiaalset mõju, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse. Fondi erieesmärk on toetada vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikroettevõtjaid ja vähekaitstud transpordikasutajaid ajutise otsese sissetulekutoetusega ning meetmete ja investeeringute kaudu, mille eesmärk on suurendada hoonete energiatõhusust, vähendada hoonete kütmise ja jahutamise CO₂ heidet, sealhulgas integreerida taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, ning tagada parem juurdepääs heiteta ja vähese heitega liikuvusele ja transpordile.</p>	<p>Fondist toetatakse liikmesriike ja piirkondi eelarve jagatud täitmise korras ja osana struktuurifondidest nende riiklikes või piirkondlikes kliimameetmete sotsiaalkavades (edaspidi „kavad“) sisalduvate meetmete ja investeeringute rahastamisel.</p> <p>Fondist toetatavatest meetmetest ja investeeringutest peavad saama kasu vähekaitstud leibkonnad, mikro- ja väikeettevõtjad ja transpordikasutajad, keda hoonetest ja maanteetranspordist tulenevate kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse eriti mõjutab, eelkõige energiaostuvõimetud leibkonnad ja liikuvusvaesuses kodanikud, sh toetus isiklikule motoriseeritud liikuvusele äärealadel ja maapiirkondades, kus ollakse ühistranspordi puudumise tõttu silmitsi liikuvusprobleemidega.</p> <p>Fondi üldeesmärk on aidata saavutada kliimaneutraalsust, leevendades sotsiaalset mõju, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.</p> <p>Fondi erieesmärk on toetada vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjaid ja vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajaid ajutise otsese sissetulekutoetusega ning meetmete ja investeeringute kaudu, mille eesmärk on suurendada hoonete energiatõhusust, vähendada hoonete kütmise ja jahutamise CO₂ heidet, sealhulgas integreerida taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, ning tagada parem juurdepääs heiteta ja vähese heitega säästvatele liikuvuslahendustele ja integreeritud transporditeenustele, sh säästev ühistransport, jagatud transport, jalgratta- ja jalakäijasõbralik planeerimine.</p>

Motivatsioon

Fond keskendub vähekaitstud isikutele. Geograafilistel, kliima-, sotsiaalsetel ja majanduslikel tingimustel, mis võivad mõjutada seda, kas inimene on vähekaitstud, on territoriaalne mõõde. Vähekaitstud isikute määramisel on oluline roll piirkondlikel teguritel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid soovi korral koostama ise kliimameetmete sotsiaalkavad, milles kirjeldatakse üksikasjalikult konkreetseid meetmeid rohepöördest tingitud ebavõrdsuse vähendamiseks.

Sihtrühma hulka tuleks lisada ka elanikud, kellel on alternatiivne ühistranspordi võimalus, kuid kellel puuduvad piisavad majanduslikud vahendid või kellel on sotsiaalseid raskusi.

Fond peaks moodustama osa struktuurifondidest.

Muudatusettepanek 16

Artikkel 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
[...]	[...]
(2) „energiaostuvõimetus“ – energiaostuvõimetus, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) [aaaa/nnn][50] artikli 2 punktis [49]	(2) „energiaostuvõimetus“ – vaesus, mis mõjutab vähekaitstud leibkondi, kelle kasutatava sissetuleku suure osa moodustavad energiakulud või kellel on piiratud võimalused kasutada olulisi taskukohaseid inimväärset elatustaset ja tervist toetavaid energiateenuseid (sealhulgas piisav kütte, jahutus, valgustus ja seadmete kasutamiseks vajalik energia), mis on tingitud muu hulgas madala kvaliteediga eluasemest ja madalast sissetulekust;
[...]	[...]
(10) „ transpordikasutajad “ – leibkonnad ja mikroettevõtjad, kes kasutavad mitmesuguseid transpordi- ja liikuvusvõimalusi;	(9a) „ väikeettevõtja “ – äriühing, kus töötab vähem kui 50 inimest ja mille aastakäive ja/või aastane bilansimaht ei ületa 10 miljonit eurot;
(11) „vähekaitstud leibkonnad“ – energiaostuvõimetus leibkonnad või sellised leibkonnad, sealhulgas väiksema keskmise sissetulekuga leibkonnad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja kellel puuduvad võimalused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks;	(10) „ liikuvuslahenduste kasutajad “ – leibkonnad, üksikisikud ja mikro- ja väikeettevõtjad, kes kasutavad mitmesuguseid transpordi- ja liikuvusvõimalusi;
(12) „vähekaitstud mikroettevõtjad“ – mikroettevõtjad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja kellel puuduvad võimalused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks;	(11) „vähekaitstud leibkonnad“ – energiaostuvõimetus või liikuvusvaesuses ja energiaostuvõimetus või liikuvusvaesuse ohus olevad leibkonnad või üksikisikud või sellised leibkonnad, sealhulgas väiksema keskmise sissetulekuga leibkonnad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete ja maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja keda ohustab energiahindade tõusu ja nende leibkondade vähese energiatõhususe tõttu energiaostuvõimetus ning kellel puuduvad võimalused või õigused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks ning kes võivad sageli sõltuda üürileandjatest, mis on üks suuremaid takistusi elamute kestliku renoveerimise arendamisel Euroopas;
	(12) „vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjad“ – mikro- ja väikeettevõtjad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete ja maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja kellel puuduvad võimalused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks või säästvatele transpordiliikidele üleminekuks;

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(13a) „liikuvusvaesus“ – leibkonnad või üksikisikud, kes konkreetses kontekstis ei saa endale lubada vajalikku transporti, et katta põhiteenustega seotud ning olulised kultuurilised ja sotsiaal-majanduslikud vajadused, mis puudutavad eelkõige kvaliteetset tööhõivet ning haridust ja koolitust ning mille põhjuseks võib olla üks järgmistest teguritest või nende kombinatsioon: väike sissetulek, suur kütusekulu ja/või suur ühistranspordi kulu, alternatiivsete liikuvusvõimaluste olemasolu ning nende kättesaadavus ja asukoht, läbitud vahemaad ja transporditavad, eelkõige maa-, saare-, mägi- ja äärepoolsetes piirkondades, sealhulgas linnalähedastes piirkondades.</p>

Motivatsioon

Määratluste lisamine toetusesaajate selgitamiseks.

Muudatusettepanek 17

Artikli 3 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Iga liikmesriik esitab komisjonile kliimameetmete sotsiaalkava (edaspidi „kava“) koos määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikes 2 osutatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooniga vastavalt kõnealuses artiklis sätestatud menetlusele ja ajakavale. Kava peab sisaldama sidusaid meetmeid ja investeeringuid, millega leevendatakse CO₂ hinnastamise mõju vähekaitsitud leibkondadele, vähekaitsitud mikroettevõtjatele ja vähekaitsitud transpordikasutajatele, et tagada taskukohane küte, jahutus ja liikuvus, täiendades samal ajal liidu kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid ja kiirendades nende rakendamist.</p>	<p>Iga liikmesriik esitab komisjonile struktuurifondide programmidokumentide osana ning partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtetele tuginedes kliimameetmete sotsiaalkava (edaspidi „kava“) koos määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikes 2 osutatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooniga vastavalt kõnealuses artiklis sätestatud menetlusele ja ajakavale. Kava peab sisaldama sidusaid meetmeid ja investeeringuid, millega leevendatakse CO₂ hinnastamise mõju vähekaitsitud leibkondadele, vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjatele ja vähekaitsitud transpordikasutajatele, et tagada taskukohane küte, jahutus ja liikuvus, täiendades samal ajal liidu kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid ja kiirendades nende rakendamist. Kavade koostamisel teevad liikmesriigid tihedat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, kes peaksid olema kaasatud kavandamisprotsessi.</p>

Motivatsioon

Kliimameetmete sotsiaalkava peaks olema osa struktuurifondidest ning selle peaks koostama iga liikmesriik, tuginedes partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtetele.

Muudatusettepanek 18

Artikli 3 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kava võib sisaldada riiklikke meetmeid, millega antakse ajutist otsust sissetulekutoetust vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatest leibkondadele, et vähendada mõju, mida avaldab fossiilkütuste hinnatõus, mis tuleneb hoonete ja maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.</p>	<p>Kava võib sisaldada riiklikke ja/või riigi tasandil madalama tasandi meetmeid, millega antakse otsust toetust leibkondadele ja inimestele, tingimusel et nad tõendavad, et see toetus on proportsionaalne. See on osa terviklikust strateegiast, mille eesmärk on tuua need leibkonnad ja inimesed välja energiaostuvõimetusest ja liikuvusvaesusest, pöörates eritähelpanu naistele ja inimestele, kes elavad äärepoolsetes ja vähem ligipääsetavates, sealhulgas linnalähedastes piirkondades, et aidata vähendada otseid energia- ja liikuvuskulusid, tagades lihtsama juurdepääsu keskkonnahoidlikele energiatõhusatele lahendustele ning jagatud ja integreeritud liikuvusteenustele.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 19

Artikli 3 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kava peab sisaldama riiklikke projekte, mille raames</p> <p>a) rahastatakse meetmeid ja investeeringuid, et suurendada hoonete energiatõhusust, rakendada energiatõhususe parandamise meetmeid, renoveerida hooneid ning vähendada hoonete kütmise ja jahutamise CO₂ heidet, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest toodetud energia integreerimise teel;</p> <p>b) rahastatakse meetmeid ja investeeringuid, et suurendada heiteta ja vähese heitega liikuvus- ja transpordiviiside kasutuselevõttu.</p>	<p>Kava peab sisaldama riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke projekte, mille raames</p> <p>a) rahastatakse meetmeid ja investeeringuid, et suurendada hoonete energiatõhusust, rakendada energiatõhususe parandamise meetmeid, renoveerida hooneid ning vähendada hoonete kütmise ja jahutamise CO₂ heidet, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest toodetud energia integreerimise ning kaugkütte- ja kaugjahutuse teel;</p> <p>b) antakse rahalist ja tehnilist toetust taastuvenergiakogukondadele ja kogukonna juhitud kohaliku arengu projektidele linna-, linnalähedastes ja maapiirkondades, sealhulgas kohalikele energiasüsteemidele, samuti kohaliku tasandi kaasamise ja suutlikkuse suurendamise meetmete;</p> <p>c) rahastatakse meetmeid ja investeeringuid, et tagada juurdepääs inimväärsele, taskukohasele ja jätkusuutlikule eluasemele, sealhulgas mahajäetud hoonete taastamise kaudu;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>d) rahastatakse meetmeid, millega lahendada hoonete energiatõhususe parandamist ja taastuenergia kasutuselevõttu takistavaid mitterahalisi probleeme ning ületada takistusi säästvale liikuvusele ja ühistransporditeenustele juurdepääsul, et võidelda energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse vastu; need meetmed võivad hõlmata meetmeid haldustökete ja teabepuuduse kõrvaldamiseks, näiteks energiaalased konsultatsioonid ja nõustamisteenused, sealhulgas kogukonna tasandil;</p> <p>e) rahastatakse püsiva mõjuga meetmeid ja investeringuid, et kiirendada üleminekut heiteta liikuvusele, asetades esikohale nõudluspoolsed meetmed ja kohaldades energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, alustades meetmetest ja investeeringutest, mis viivad üleminekuni erasõidukitelt avalikule, jagatud ja aktiivsele liikuvusele.</p>

Motivatsioon

Euroopa piirkondadel ja linnadel peab olema otsustav roll fondi konkreetsete poliitikameetmete ja projektide rakendamisel. Geograafilistel, kliima-, sotsiaalsetel ja majanduslikel tingimustel, mis võivad mõjutada seda, kas inimene on vähekaitsitud, on territoriaalne mõõde.

Muudatusettepanek 20

Artikli 4 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) konkreetsed kaasnevad meetmed, mis on vajalikud kava meetmete ja investeeringute elluviimiseks ning punktis c osutatud mõju vähendamiseks, samuti teave muudest liidu, rahvusvahelistest, avaliku või erasektori allikatest meetmete ja investeeringute rahastamiseks juba saadud või saadavate vahendite kohta;</p>	<p>b) konkreetsed kaasnevad meetmed ja reformid, mis on vajalikud kava meetmete ja investeeringute elluviimiseks, samuti teave muudest liidu, rahvusvahelistest, avaliku või erasektori allikatest meetmete ja investeeringute rahastamiseks juba saadud või saadavate vahendite kohta; sealhulgas meetmed, mille eesmärk on tagada, et hoonete renoveerimine ei tooks kaasa väljatõstmist ega kaudset väljatõstmist vähekaitsitud inimeste üüri tõstmise kaudu, tugevdades samal ajal üüri kaitset ja tagatise ning edendades õigust inimväärsele, taskukohasele ja kestlikule eluasemele;</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 21

Artikli 4 lõike 1 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>d) soolise mõju hindamine ja selgitus selle kohta, kuidas kavas sisalduvate meetmete ja investeeringute puhul võetakse arvesse eesmärke aidata kaasa soolisele võrdõiguslikkusele ja võrdsetele võimalustele kõigile ning kuidas need eesmärgi kaasatakse kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 2. ja 3. põhimõttega, ÜRO kestliku arengu eesmärgiga nr 5 ja vajaduse korral riikliku soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga;</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 22

Artikli 4 lõike 1 punkt e

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>e) meetmed ja investeeringud, et tagada sissetulek Euroopa väikepõllumajandustootjatele, kes on kohustatud järgima ELi rangeid tootmisstandardeid. Imporditud toodete puhul nõutakse vastastikkuse või peegelklausleid;</p>

Motivatsioon

On vaja tagada toidu kvaliteedi ja ohutuse kõrged standardid, olenemata toodete päritolust. See ergutab kolmandaid riike neid tervishoiu-, töö- ja sotsiaalseid standardeid järgima ja toob seega ülemaailmset kasu.

Muudatusettepanek 23

Artikli 4 lõike 1 punkt i

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>i) kava, eelkõige kavandatud eesmärkide ja sihtide tõhusa järelevalve ja rakendamise kord asjaomases liikmesriigis, sealhulgas meetmete rakendamise ja investeeringute tegemisega seotud näitajad, mis asjakohasel juhul on Euroopa Liidu Statistikaametis ja Euroopa energiaostuvõimetuse vaatluskeskuses välja töötatud näitajad, nagu on kindlaks määratud energiaostuvõimetust käsitlevas komisjoni soovitus (EL) 2020/1563 ⁽¹⁾;</p>	<p>i) kava, eelkõige kavandatud eesmärkide ja sihtide tõhusa järelevalve ja rakendamise kord asjaomases liikmesriigis ning piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kaasates sellesse protsessi majandus- ja sotsiaalpartnerid ning kodanikühiskonna, sealhulgas meetmete rakendamise ja investeeringute tegemisega seotud näitajad, mis asjakohasel juhul on Euroopa Liidu Statistikaametis ja Euroopa energiaostuvõimetuse vaatluskeskuses välja töötatud näitajad, nagu on kindlaks määratud energiaostuvõimetust käsitlevas komisjoni soovitus (EL) 2020/1563 ⁽¹⁾;</p>

⁽¹⁾ ELT L 357, 27.10.2020, lk 35.

⁽¹⁾ ELT L 357, 27.10.2020, lk 35.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 24

Artikli 4 lõike 1 punkt j

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>j) kava ettevalmistamiseks ning, kui see on asjakohane, elluviimiseks nende konsultatsioonide kokkuvõte, mis on korraldatud määruse (EL) 2018/1999 artikli 10 ja riigisisese õigusraamistiku kohaselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude asjakohaste sidusrühmadega, ning selgitus selle kohta, kuidas on sidusrühmade seisukohti kavas arvesse võetud;</p>	<p>j) kava ettevalmistamiseks ning elluviimiseks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kirjalik arvamus ning nende konsultatsioonide kokkuvõte, mis on korraldatud määruse (EL) 2018/1999 artikli 10 ja riigisisese õigusraamistiku kohaselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude asjakohaste sidusrühmadega, ning milles selgitatakse, kuidas on sidusrühmade seisukohti kavas arvesse võetud ja kuidas kajastuvad selles piirkondade vähese kaitstuse erinevad tasemed; pöörates eritähelepanu olukorrale piirkondades, kus valitsevad püsivad ebasoodsad looduslikud tingimused, nagu saared ja mägipiirkonnad, mis on eriti vähe kaitstud;</p>

Motivatsioon

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused teavad, mis on nende piirkondade ja linnade jaoks parim, sest nad on teadlikud oma piirkonna probleemidest ja sotsiaal-majanduslikest oludest. Et lisada nende seisukoht riiklikesse kliimameetmete sotsiaalkavadesse, ei piisa konsulteerimisest. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peab olema võimalus selgitada ja väljendada oma elanike vajadusi ning nende selgitust tuleb käsitleda riiklikul tasandil, tuues seejuures esile piirkondadevahelised erinevused ja iseärasused.

Muudatusettepanek 25

Artikli 4 lõike 1 punkt l

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>kogukonna juhitud kohalike kliimapöördestrateegiate jaoks ette nähtud fondiosa, millele eraldatakse vähemalt 5 % kogu rahastamispaketist.</p>

Motivatsioon

Kogukonna juhitud kohalik areng on osutunud kohaliku strateegilise planeerimise kohaseks vahendiks enamikus liikmesriikides, samuti võib see aidata kaasa paremale koordineerimisele ja tegevusele nii maapiirkondades kui ka linnapiirkondades.

Muudatusettepanek 26

Artikli 4 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad kavade ettevalmistamisel paluda komisjonil korraldada heade tavade vahetamine. Samuti võivad liikmesriigid taotleda tehnilist abi ELENA vahendi raames, mis loodi komisjoni ja Euroopa Investeeringuspanga vahel 2009. aastal sõlmitud kokkuleppega, või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 loodud tehnilise toe instrumendist.</p>	<p>Liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad kavade ettevalmistamisel paluda komisjonil korraldada heade tavade vahetamine. Samuti võivad liikmesriigid taotleda tehnilist abi ELENA vahendi raames, mis loodi komisjoni ja Euroopa Investeeringuspanga vahel 2009. aastal sõlmitud kokkuleppega, või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 loodud tehnilise toe instrumendist.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 27

Artikli 5 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fondist antakse liikmesriikidele rahalist toetust nende kavades esitatud meetmete ja investeeringute rahastamiseks.</p>	<p>Fondist antakse liikmesriikidele ja piirkondadele rahalist toetust eelarve jagatud täitmise korras ning järgides partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid nende kavades esitatud meetmete ja investeeringute rahastamiseks.</p> <p>Iga liikmesriik peaks kehtestama kättesaadavate vahendite vähemalt 35 % miinimummäära, mida haldaksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused otse.</p>

Motivatsioon

Piirkondlik komponent on kliimameetmete sotsiaalfondi rakendamise ja edukuse võti. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnevad kõige paremini oma piirkonna probleeme ja sotsiaal-majanduslikke olusid ning suudavad paremini kindlaks teha kõige vähem kaitstud üksikisikud ja sektorid, seega tuleks neile kättesaadavaks teha ka fondi vahendid. Fondi tuleks hallata eelarve jagatud täitmise korras, järgides partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid.

Muudatusettepanek 28

Artikli 5 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Toetuse maksmise tingimus on kavades esitatud meetmete ja investeeringutega seotud eesmärkide ja sihtide saavutamine. Need eesmärgid ja sihid peavad olema kooskõlas liidu kliimaeesmärkidega ning hõlmama eelkõige järgmist:</p> <p>a) energiatõhusus;</p>	<p>Toetuse maksmise tingimus on kavades esitatud meetmete ja investeeringutega seotud eesmärkide ja sihtide saavutamine. Need eesmärgid ja sihid peavad olema kooskõlas liidu kliimaeesmärkidega ning hõlmama eelkõige järgmist:</p> <p>a) energiatõhusus;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) hoonete renoveerimine;</p> <p>c) heiteta ja vähese heitega liikuvus ja transport;</p> <p>d) kasvuhoonegaaside heite vähendamine;</p> <p>e) vähekaitstud leibkondade, eelkõige energiaostuvõimetute leibkondade ning vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine, sealhulgas äärealadel ja maapiirkondades.</p>	<p>b) hoonete energiatõhusaks renoveerimine;</p> <p>c) taastuvate energiaallikate arendamine ja kasutamine, sealhulgas taastuveneriakogukondade kaudu;</p> <p>d) heiteta või vähese heitega (elektril, hübriidlahendustel või vesinikul toimiv) liikuvus, integreeritud liikuvusteenused ja ühistransport;</p> <p>e) kasvuhoonegaaside heite vähendamine;</p> <p>f) vähekaitstud leibkondade, mikro- ja väikeettevõtjate ja liikuvuslahenduste kasutajate arvu vähendamine, sealhulgas äärealadel ja maapiirkondades ja soo alusel eristatult;</p> <p>g) kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine vähekaitstud leibkondade jaoks;</p> <p>h) looduskaitse, elurikkuse eesmärgid ja looduspõhised lahendused.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 29

Artikli 6 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad kava hinnangulise kogukulu hulka arvata järgmiste meetmete ja investeeringute kulud, tingimusel et nendest saavad peamiselt kasu vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad või vähekaitstud transpordikasutajad ning nende eesmärk on:</p>	<p>Liikmesriigid ja piirkonnad võivad kava hinnangulise kogukulu hulka arvata järgmiste meetmete ja investeeringute kulud, tingimusel et nendest saavad peamiselt kasu vähekaitstud leibkonnad, seejuures eelkõige pangakontota elanikud ja väiksema sissetulekuga leibkonnad, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjad või vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajad ning nende eesmärk on:</p>

Motivatsioon

Piirkondlik komponent on kliimameetmete sotsiaalfondi rakendamise ja edukuse võti. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnevad kõige paremini oma kohalike piirkondade probleeme ja sotsiaal-majanduslikke olusid ning suudavad paremini kindlaks teha kõige vähem kaitstud üksikisikud ja sektorid. Fondi meetmed tuleks suunata ja need peaksid toeks olema ka elanikele, kellel on väga piiratud hulk ressursse ja kes ei saa või ei soovi pangakontot avada.

Muudatusettepanek 30

Artikli 6 lõige 2 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
d) tagada võimalused heiteta ja vähese heitega sõidukite ja jalgrataste kasutamiseks, sealhulgas rahaline toetus või maksusoodustused nende ostmiseks, samuti asjakohase avaliku ja erasektori taristu rajamiseks, sealhulgas laadimiseks ja tankimiseks; vähese heitega sõidukitega seotud toetuse puhul tuleb esitada toetuse järkjärgulise vähendamise ajakava;	d) tagada võimalused heiteta ja vähese heitega sõidukite ja jalgrataste kasutamiseks, sealhulgas rahaline toetus või maksusoodustused nende ostmiseks, samuti asjakohase avaliku ja erasektori taristu rajamiseks, sealhulgas laadimiseks ja tankimiseks; vähese heitega sõidukitega seotud toetuse puhul tuleb esitada toetuse järkjärgulise vähendamise ajakava, võttes seejuures arvesse, et pakutavad lahendused peaksid olema leibkondade jaoks taskukohased ka kulu-, hooldus- ja kestlikkuse seisukohast, et tagada meetmete tõhusus;

Motivatsioon

Suurte hoolduskulude tõttu ei ole majanduslik toetus elektrisõidukite soetamiseks vähekaitstud leibkondadele kõige sobivam lahendus. Tuleb tagada, et meetmed oleksid mõistlikud ja pragmaatilised, et lahendada vähekaitstud elanike tegelikke probleeme (energiaarvete maksumus).

Muudatusettepanek 31

Artikli 6 lõige 2 punkt e

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
e) tagada ühistranspordi tasuta kasutamise võimalus või kohandatud tariifid ühistranspordi kasutamise eest ning edendada säästvat nõudetransporti ja jagatud liikuvusteenuseid;	e) tagada ühistranspordi tasuta kasutamise võimalus või kohandatud tariifid ühistranspordi kasutamise eest ning edendada heiteta ja vähese heitega nõudetransporti ja jagada liikuvusteenuseid, eelkõige maa-, saare-, mägi-, äärepoolsetes ja vähem ligipääsetavates piirkondades või vähem arenenud piirkondades või territooriumidel, sealhulgas vähem arenenud linnalähedastes piirkondades;

Motivatsioon

Määrus peaks olelusringi seisukohast olema tehnoloogiliselt neutraalne. Ainult otseste summutitoru heitgaaside arvessevõtmine võib suurendada elektritootmisest tulenevat heidet ja võib välja jätta muud taastuvkütused.

Muudatusettepanek 32

Artikli 6 lõige 2 punkt g

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	g) toetada taastuenergiaühenduse algatusi, sealhulgas taastuenergia kollektiivset tootmist ja omatarbeks toodetud energia tarbimist, et nii vähendada energiaostuvõimetust.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 33

Artikkel 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriik võib hinnangulise kogukulu hulka arvata rahalise toetuse, mida antakse muudele avaliku või erasektori üksustele kui vähekaitsitud leibkonnad, vähekaitsitud mikroettevõtjad ja vähekaitsitud transpordikasutajad, kui need üksused võtavad meetmeid ja teevad investeeringuid, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu vähekaitsitud leibkonnad, vähekaitsitud mikroettevõtjad ja vähekaitsitud transpordikasutajad.</p> <p>Liikmesriigid näevad ette vajalikud õiguslikud ja lepingulised kaitsemeetmed tagamaks, et kogu kasu kandub edasi leibkondadele, mikroettevõtjatele ja transpordikasutajatele.</p>	<p>Liikmesriik ja piirkond võivad hinnangulise kogukulu hulka arvata rahalise toetuse, mida antakse muudele avaliku või erasektori üksustele kui vähekaitsitud leibkonnad, vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjad ja vähekaitsitud liikuvuslahenduste kasutajad, kui need üksused võtavad meetmeid ja teevad investeeringuid, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu vähekaitsitud leibkonnad, vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjad ja vähekaitsitud liikuvuslahenduste kasutajad.</p> <p>Liikmesriigid näevad ette vajalikud õiguslikud ja lepingulised kaitsemeetmed tagamaks, et kogu kasu kandub edasi vähekaitsitud leibkondadele, mikro- ja väikeettevõtjatele ja liikuvuslahenduste kasutajatele ning et see on nende jaoks pikas perspektiivis rahaliselt jätkusuutlik.</p>

Motivatsioon

Piirkondlik komponent on kliimameetmete sotsiaalfondi rakendamise ja edukuse võti. Majanduslik toetus elektrisõidukite soetamiseks ei ole vähekaitsitud leibkondadele kõige sobivam lahendus, tegelikud probleemid puudutavad seda, kuidas katta energiavarvete kulud.

Muudatusettepanek 34

Artikli 10 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad kliimameetmete sotsiaalfondist toetatavate meetmete ja investeeringute elluviimise teha ülesandeks määrusega (EL) 2021/1057 loodud Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja määruse (EL) 2021/1058 kohaste ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavade korraldusasutustele [...]</p>	<p>Liikmesriigid võivad kliimameetmete sotsiaalfondist toetatavate meetmete ja investeeringute elluviimise teha ülesandeks määrusega (EL) 2021/1057 loodud Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja määruse (EL) 2021/1058 kohaste ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavade korraldusasutustele [...]</p>

Motivatsioon

Ei puuduta eestikeelset versiooni.

Muudatusettepanek 35

Artikkel 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Fondi rakendab komisjon eelarve otsese täitmise korras kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud eeskirjadega [...]</p>	<p>Fondi rakendavad komisjon ja liikmesriigid eelarve jagatud täitmise korras kooskõlas ühissätete määruses sätestatud partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ning ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud eeskirjadega [...]</p>

Motivatsioon

Fondi tuleks rakendada eelarve jagatud täitmise korras, järgides partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtet.

Muudatusettepanek 36

Artikli 14 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriik rahastab vähemalt 50 % oma kava hinnangulisest kogukulust.	Liikmesriik rahastab vähemalt 50 % oma kava hinnangulisest kogukulust <i>eelarve jagatud täitmise korras</i> .

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 37

Artikli 14 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriik kasutab selleks muu hulgas tulu, mis on saadud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisest.	Liikmesriik kasutab selleks muu hulgas tulu, mis on saadud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisest. <i>a) Iga liikmesriik peaks kehtestama heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumisest saadud tulu vähemalt 20 % miinimummäärana, mida haldaksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused otse. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hallatavaid tulusid tuleks kasutada üksnes kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks tehtavateks jõupingutusteks, eelkõige selleks, et toetada energiasüsteemi ümberkujundamist ning tegeleda kõige vähem kaitstud piirkondade ja leibkondade riskidega. Kui CO₂ hind toob kaasa oodatust suurema tulu, suurendatakse kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispaketti sellele vastavalt.</i>

Motivatsioon

On oluline, et uus kliimameetmete sotsiaalfond toetaks otseselt ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeeringuid kohalike sotsiaalelamute renoveerimisse ja parandamisse ning kohaliku ühistranspordi taskukohasust.

Muudatusettepanek 38

Artikli 15 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon hindab kava ja, kui see on asjakohane, siis artikli 17 kohaselt liikmesriigi poolt esitatud kava muudatust, et kontrollida vastavust käesoleva määruse sätetele. Kava hindamisel teeb komisjon liikmesriigiga tihedat koostööd. Komisjon võib esitada tähelepanekuid ja küsida lisateavet. Liikmesriik esitab nõutud lisateabe ja võib kava vajaduse korral, sealhulgas ka pärast kava esitamist muuta. Liikmesriik ja komisjon võivad vajaduse korral kokku leppida, et hindamise tähtaega pikendatakse mõistliku aja võrra.</p>	<p>Komisjon hindab kava ja, kui see on asjakohane, siis artikli 17 kohaselt liikmesriigi poolt esitatud kava muudatust, et kontrollida vastavust käesoleva määruse sätetele. Kava hindamisel teeb komisjon liikmesriigiga tihedat koostööd. Komisjon võib esitada tähelepanekuid ja küsida lisateavet. Liikmesriik esitab nõutud lisateabe ja võib kava vajaduse korral, sealhulgas ka pärast kava esitamist muuta. Liikmesriik ja komisjon võivad vajaduse korral kokku leppida, et hindamise tähtaega pikendatakse mõistliku aja võrra. <i>Lisavahendeid taotleada soovivate piirkondade koostatud piirkondlikke kliimameetmete sotsiaalkavasid hindab liikmesriik, et tagada kooskõla riikliku kliimameetmete sotsiaalkavaga ja vältida meetmete kattumist.</i></p>

Motivatsioon

Piirkondlik komponent on kliimameetmete sotsiaalfondi rakendamise ja edukuse võti. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnevad kõige paremini oma territooriumi probleeme ja sotsiaal-majanduslikke olusid ning suudavad paremini kindlaks teha kõige vähem kaitstud üksikisikud ja sektorid.

Muudatusettepanek 39

Artikli 15 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon hindab kava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust järgmiselt.</p> <p>a) Asjakohasuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p>	<p>Komisjon hindab kava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust järgmiselt.</p> <p>a) Asjakohasuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>i) kas kavaga leevendatakse asjaomase liikmesriigi vähekaitsitud leibkondadele, eelkõige energiaostuvõimetutele leibkondadele, ning vähekaitsitud mikroettevõtjatele ja vähekaitsitud transpordikasutajatele avalduvat sotsiaalset mõju ja probleeme, mis tulenevad hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteemi loomisest vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IVA peatükile, võttes nõuetekohaselt arvesse probleeme, mis on määratletud komisjoni hinnangutes asjaomase liikmesriigi lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versioonile ja sellega seoses tehtud edusammudele määruse (EL) 2018/1999 artikli 9 lõike 3 ning artiklite 13 ja 29 alusel, samuti soovitustes, mille komisjon on liikmesriigile andnud määruse (EL) 2018/1999 artikli 34 alusel seoses pikaajalise eesmärgiga saavutada liidus 2050. aastaks kliimanetraalsus. Seejuures võetakse arvesse liikmesriigi konkreetseid probleeme ja talle võimaldatavat rahaeraldist;</p> <p>ii) kas kavaga tagatakse eeldatavasti, et ükski kavas sisalduv meede ega investeering ei kahjusta oluliselt keskkonnaeesmärkide saavutamist määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses;</p> <p>iii) kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis aitavad kaasa rohepöördele, sealhulgas sellest tulenevate probleemide lahendamisele, ning eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ning liikuvusstrateegia 2030. aasta vahe-eesmärkide saavutamisele.</p>	<p>i) kas kavaga leevendatakse asjaomase liikmesriigi vähekaitsitud leibkondadele, eelkõige energiaostuvõimetutele leibkondadele, ning vähekaitsitud mikroettevõtjatele ja vähekaitsitud transpordikasutajatele avalduvat sotsiaalset mõju ja probleeme, mis tulenevad hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteemi loomisest vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IVA peatükile, võttes nõuetekohaselt arvesse probleeme, mis on määratletud komisjoni hinnangutes asjaomase liikmesriigi lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versioonile ja sellega seoses tehtud edusammudele määruse (EL) 2018/1999 artikli 9 lõike 3 ning artiklite 13 ja 29 alusel, samuti soovitustes, mille komisjon on liikmesriigile andnud määruse (EL) 2018/1999 artikli 34 alusel seoses pikaajalise eesmärgiga saavutada liidus 2050. aastaks kliimanetraalsus. Seejuures võetakse arvesse liikmesriigi konkreetseid probleeme ja talle võimaldatavat rahaeraldist;</p> <p>ii) kas kavaga tagatakse eeldatavasti, et ükski kavas sisalduv meede ega investeering ei kahjusta oluliselt keskkonnaeesmärkide saavutamist määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses;</p> <p>iii) kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis aitavad kaasa rohepöördele, sealhulgas sellest tulenevate probleemide lahendamisele, ning eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ning liikuvusstrateegia 2030. aasta vahe-eesmärkide saavutamisele.</p> <p>iv) <i>kas kava on ette valmistatud ja välja töötatud kõigi asjaomaste sidusrühmade sisulise ja kaasava osalemise kaudu;</i></p> <p>v) <i>kas kava sisaldab soolise mõju analüüsi ja selgitust selle kohta, kuidas kavas sisalduvad meetmed ja investeeringud peaksid käsitlema energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse soolist mõõdet ning tagama sooliselt tasakaalustatud mõju, aidates samal ajal kaasa soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele kooskõlas riikliku soolise võrdõiguslikkuse strateegia, Euroopa sotsiaalõiguste samba ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidega.</i></p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) Tulemuslikkuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p> <p>i) kas kaval on selles käsitletud probleemidele ning eelkõige vähekaitstud leibkondadele, eriti energiaosutvõimetutele leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele selles liikmesriigis eeldatavasti püsiv mõju;</p> <p>ii) kas asjaomase liikmesriigi pakutud tegevuskord, sealhulgas kavandatud ajakava, eesmärgid ja sihid ning nendega seotud näitajad, tagavad eeldatavasti kava tõhusa seire ja rakendamise;</p> <p>iii) kas asjaomase liikmesriigi kavandatud meetmed ja investeeringud on järjepidevad ning vastavad direktiivi [aaaa/nnn] [ettepanek sõnastada uuesti direktiiv 2012/27/EL], Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1161 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL nõuetele.</p> <p>c) Tõhususe hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p> <p>i) kas põhjendused, mille liikmesriik on kava hinnangulise kogukulu summa kohta esitanud, on mõistlikud ja usutavad, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava keskkonnaja sotsiaalmõjuga;</p> <p>ii) kas asjaomase liikmesriigi kavandatud tegevuskord, sealhulgas tegevuskord, mille eesmärk on vältida topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest, tagab fondist eraldatud vahendite kasutamisel eeldatavasti korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise;</p>	<p>vi) kas kavaga parandatakse tingimusi kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks leibkondade ja mikro- ja väikeettevõtjate jaoks, keda mõjutab energiaosutvõimetus ja liikuvusvaesus.</p> <p>b) Tulemuslikkuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p> <p>i) kas kaval on selles käsitletud probleemidele ning eelkõige vähekaitstud leibkondadele, eriti energiaosutvõimetutele leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele selles liikmesriigis eeldatavasti püsiv mõju;</p> <p>ii) kas asjaomase liikmesriigi pakutud tegevuskord, sealhulgas kavandatud ajakava, eesmärgid ja sihid ning nendega seotud näitajad, tagavad eeldatavasti kava tõhusa seire ja rakendamise;</p> <p>iii) kas asjaomase liikmesriigi kavandatud meetmed ja investeeringud on järjepidevad ning vastavad direktiivi [aaaa/nnn] [ettepanek sõnastada uuesti direktiiv 2012/27/EL], Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1161 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL nõuetele.</p> <p>c) Tõhususe hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:</p> <p>i) kas põhjendused, mille liikmesriik on kava hinnangulise kogukulu summa kohta esitanud, on mõistlikud ja usutavad, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava keskkonnaja sotsiaalmõjuga;</p> <p>ii) kas asjaomase liikmesriigi kavandatud tegevuskord, sealhulgas tegevuskord, mille eesmärk on vältida topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest, tagab fondist eraldatud vahendite kasutamisel eeldatavasti korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>iii) kas liikmesriigi kavandatud eesmärgid ja sihid on fondi kohaldamisala ja eesmäärke ning rahastamis-kõlblikke meetmeid silmas pidades tõhusad.</p> <p>d) Sidususe hindamisel võtab komisjon arvesse seda, kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis kujutavad endast sidusat tegevust.</p>	<p>iii) kas liikmesriigi kavandatud eesmärgid ja sihid on fondi kohaldamisala ja eesmäärke ning rahastamis-kõlblikke meetmeid silmas pidades tõhusad.</p> <p>d) Sidususe hindamisel võtab komisjon arvesse seda, kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis kujutavad endast sidusat tegevust.</p>

Motivatsioon

Hindamine on fondi arengu, tõhususe ja mõju jälgimisel keskse tähtsusega. Nagu öeldud, on piirkondlik komponent väga oluline, et võtta arvesse kõigi vähekaitsitud elanike ja heitkogustega kauplemise süsteemi muutmisest kõige enam mõjutatud elanike erinevusi ja eripära.

Muudatusettepanek 40

Artikkel 21

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon ja asjaomased liikmesriigid soodustavad oma vastutusosaladele vastaval viisil koostoimet ning tagavad tulemusliku koordineerimise fondi ning liidu muude programmide ja rahastamisvahendite, sealhulgas programmi „InvestEU“, tehnilise toe instrumendi, taaste- ja vastupidavusraha ja määrusega (EL) 2021/1060 hõlmatud fondide vahel. Sel eesmärgil nad:</p> <p>a) tagavad nii kavandamisetapis kui ka rakendamise ajal liidu, riikliku ja asjakohasel juhul piirkondliku tasandi eri vahendite vahel vastastikuse täiendavuse, koostoime, sidususe ja järjepidevuse;</p> <p>b) optimeerivad koordineerimismehhanisme, et vältida jõupingutuste kattumist; ning</p> <p>c) tagavad tiheda koostöö nende vahel, kes vastutavad liidu, riiklikul ja asjakohasel juhul piirkondlikul tasandil rakendamise ja kontrolli eest, et saavutada fondi eesmärgid.</p>	<p>Komisjon, asjaomased liikmesriigid ja piirkonnad soodustavad oma vastutusosaladele vastaval viisil koostoimet ning tagavad tulemusliku koordineerimise fondi ning liidu muude programmide ja rahastamisvahendite, sealhulgas programmi „InvestEU“, tehnilise toe instrumendi, taaste- ja vastupidavusraha ja määrusega (EL) 2021/1060 hõlmatud fondide vahel. Sel eesmärgil nad:</p> <p>a) tagavad nii kavandamisetapis kui ka rakendamise ajal liidu, riikliku ja asjakohasel juhul piirkondliku ja kohaliku tasandi eri vahendite vahel vastastikuse täiendavuse, koostoime, sidususe ja järjepidevuse;</p> <p>b) optimeerivad koordineerimismehhanisme, et vältida jõupingutuste kattumist; ning</p> <p>c) tagavad tiheda koostöö nende vahel, kes vastutavad liidu, riiklikul ja asjakohasel juhul piirkondlikul ja kohalikul tasandil rakendamise ja kontrolli eest, et saavutada fondi eesmärgid.</p>

Motivatsioon

Hindamine on fondi arengu, tõhususe ja mõju jälgimisel keskse tähtsusega. Nagu öeldud, on piirkondlik komponent väga oluline, et võtta arvesse kõigi vähekaitsitud elanike ja heitkogustega kauplemise süsteemi muutmisest kõige enam mõjutatud elanike erinevusi ja eripära.

Muudatusettepanek 41

Artikkel 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid teevad käesoleva määruse artikli 20 lõike 2 punkti d alapunktides i, ii ja iv osutatud andmed ühtsel veebisaidil ajakohastatuna üldsusele kättesaadavaks, kasutades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 5 lõikes 1 osutatud masinloetavat avatud vormingut ning võimaldades andmeid sorteerida, otsida, neist väljavõtet teha, neid võrrelda ja taaskasutada. Käesoleva määruse artikli 20 lõike 2 punkti d alapunktides i ja ii osutatud teavet ei avaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 38 lõikes 3 osutatud juhtudel või kui makstud otsene sissetulekutoetus on väiksem kui 15 000 eurot.</p>	<p>Liikmesriigid ja piirkonnad teevad käesoleva määruse artikli 20 lõike 2 punkti d alapunktides i, ii ja iv osutatud andmed ühtsel veebisaidil ajakohastatuna üldsusele kättesaadavaks, kasutades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 5 lõikes 1 osutatud masinloetavat avatud vormingut ning võimaldades andmeid sorteerida, otsida, neist väljavõtet teha, neid võrrelda ja taaskasutada. Käesoleva määruse artikli 20 lõike 2 punkti d alapunktides i ja ii osutatud teavet ei avaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 38 lõikes 3 osutatud juhtudel või kui makstud otsene sissetulekutoetus on väiksem kui 15 000 eurot.</p>

Motivatsioon

Piirkondlik komponent on kliimameetmete sotsiaalfondi rakendamise ja edukuse võti. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnevad kõige paremini oma territooriumi probleeme ja sotsiaal-majanduslikke olusid ning suudavad paremini kindlaks teha kõige vähem kaitstud üksikisikud ja sektorid.

Muudatusettepanek 42

Artikli 23 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Iga liikmesriik esitab komisjonile iga kahe aasta järel aruande oma kava rakendamise kohta osana oma lõimitud riiklikust energia- ja kliimaalasest eduaruandest vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 17 ja kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 28. Liikmesriik esitab oma eduaruandes:</p> <p>a) üksikasjaliku kvantitatiivse teabe energiaostuvõimetute leibkondade arvu kohta;</p> <p>b) asjakohasel juhul üksikasjaliku teabe edusammude kohta energiaostuvõimetute leibkondade arvu vähendamise riikliku indikatiivse eesmärgi saavutamisel;</p> <p>c) üksikasjaliku teabe kavas sisalduvate meetmete ja investeringute tulemuste kohta;</p> <p>d) määruse (EL) 2018/1999 artiklite 18 ja 24 kohaselt esitatava teabe kasvuhoonegaasidega seotud poliitika, meetmete ja prognooside ning energiaostuvõimetuse kohta;</p>	<p>Iga asjaomane liikmesriik ja piirkond esitab komisjonile iga kahe aasta järel aruande oma kava rakendamise kohta osana oma lõimitud riiklikust energia- ja kliimaalasest eduaruandest vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 17 ja kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 28. Liikmesriik esitab oma eduaruandes:</p> <p>a) üksikasjaliku kvantitatiivse teabe energiaostuvõimetute leibkondade arvu kohta;</p> <p>b) asjakohasel juhul üksikasjaliku teabe edusammude kohta energiaostuvõimetute leibkondade arvu vähendamise riikliku indikatiivse eesmärgi saavutamisel;</p> <p>c) üksikasjaliku teabe kavas sisalduvate meetmete ja investeringute tulemuste kohta;</p> <p>d) määruse (EL) 2018/1999 artiklite 18 ja 24 kohaselt esitatava teabe kasvuhoonegaasidega seotud poliitika, meetmete ja prognooside ning energiaostuvõimetuse kohta;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>e) direktiivi 2010/31/EL kohaste pikaajaliste renoveerimissstrateegiatega seoses esitatava teabe;</p> <p>f) 2027. aastal artikli 17 lõikes 5 osutatud hinnangu oma kavale, pidades silmas tegelikku otsest mõju, mida avaldab hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteem, mis on loodud direktiivi 2003/87/EÜ IVA peatüki kohaselt;</p> <p>g) teabe oma kava muudatuste kohta vastavalt artiklile 17.</p>	<p>e) direktiivi 2010/31/EL kohaste pikaajaliste renoveerimissstrateegiatega seoses esitatava teabe;</p> <p>f) 2027. aastal artikli 17 lõikes 5 osutatud hinnangu oma kavale, pidades silmas tegelikku otsest mõju, mida avaldab hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteem, mis on loodud direktiivi 2003/87/EÜ IVA peatüki kohaselt;</p> <p>g) teabe oma kava muudatuste kohta vastavalt artiklile 17.</p> <p>h) <i>piirkondade, ennekõike püsivate ebasoodsate looduslike tingimustega ja eriti vähe kaitstud piirkondade, nagu saarte ja mägi- ja piirkondade vähese kaitstuse hindamise korrapärase läbivaatamise ja heitkogustega kauplemise süsteemi lisameetmete tegeliku mõju seire NUTS 2 või NUTS 3 tasandil;</i></p>

Motivatsioon

Hindamine on fondi arengu, tõhususe ja mõju jälgimisel keskse tähtsusega. Nagu öeldud, on piirkondlik komponent väga oluline, et võtta arvesse kõigi vähekaitstud elanike ja heitkogustega kauplemise süsteemi muutmisest kõige enam mõjutatud elanike erinevusi ja eripära.

„Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu raamistik“ (uuesti sõnastatud)

COM (2021) 563 final

Muudatusettepanek 43

Põhjendus 28

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Maksutaseme sihipärane alandamine võib olla vajalik, et vähendada energiamaksude sotsiaalset mõju. Ajutine maksuvabastus võib osutada vajalikuks <i>haavatavate leibkondade kaitsmiseks</i>.</p>	<p>Maksutaseme sihipärane alandamine võib olla vajalik, et vähendada energiamaksude sotsiaalset mõju. Ajutine maksuvabastus võib osutada vajalikuks, <i>et kaitsta vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjaid ja vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajaid, sealhulgas maa-, mägi- või äärepoolsetes piirkondades või saartel.</i></p>

Motivatsioon

Kohandada sõnastust kliimameetmete sotsiaalfondi ettepanekuga, sest kavandatud sotsiaalmeetmete täiendamiseks võib kasutada energia maksustamise vähendamist.

Muudatusettepanek 44

Artikkel 17

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Punkti c kohaldamisel võib energiatooted ja elektrienergia, mida kasutavad haavatavaks tunnistatud kodumajapidamised, kuni kümne aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist maksust vabastada. Käesoleva lõike kohaldamisel on „haavatavad kodumajapidamised“ leibkonnad, keda käesolev direktiiv märkimisväärselt mõjutab, mis tähendab, et nende elatustase jääb allapoole suhtelise vaesuse piiri, st nende sissetulek on alla 60 % riigi keskmisest ekvivalentnetosissetulekust;</p>	<p>Punkti c kohaldamisel võib energiatooted ja elektrienergia, mida kasutavad riiklikul või piirkondlikul tasandil vähekaitsuks tunnistatud kodumajapidamised, maksust vabastada. Käesoleva lõike kohaldamisel on „vähekaitsstud kodumajapidamised“ leibkonnad, keda käesolev direktiiv märkimisväärselt mõjutab, mis tähendab, et nende elatustase jääb allapoole suhtelise vaesuse piiri, st nende sissetulek on alla 60 % riigi keskmisest ekvivalentnetosissetulekust ja nende tarbimine ei ületa asjaomases piirkonnas inimväärsete elamistingimuste tagamiseks vajalikku miinimumi. „Vähekaitsstud leibkonnad“ – ka energiaostuvõimetud leibkonnad või sellised leibkonnad, sealhulgas väiksema keskmise sissetulekuga leibkonnad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete ja transpordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.</p>

Motivatsioon

Erandi tegemiseks ei tohiks olla maksimaalset ajavahemikku, kui leibkond on ikka veel ebasoodsas olukorras. Mõiste „vähekaitsstud leibkond“ on kohandatud vastavalt kliimaalases sotsiaalfondis esitatud sama mõiste määratlusele.

Muudatusettepanek 45

Artikkel 31

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...]. Aruandes võetakse arvesse siseturu nõuetekohast toimimist, keskkonna- ja sotsiaalseid kaalutlusi, madalaimate maksustamistasemetega tegelikku väärtust ja aluslepingute asjaomaseid üldeesmärke.</p>	<p>[...]. Aruandes võetakse arvesse siseturu nõuetekohast toimimist, keskkonna- ja sotsiaalseid, piirkondlikke ja kohalikke kaalutlusi, madalaimate maksustamistasemetega tegelikku väärtust ja aluslepingute asjaomaseid üldeesmärke.</p>

Motivatsioon

Hinnata tuleks piirkondlikku perspektiivi.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt kliimameetmete sotsiaalfondi väljakuulutamise üle. Fond võimaldab tasakaalustada kahjulikku mõju kõige ohustatumatele rühmadele ja territooriumidele ning tagada sotsiaalselt kestliku ülemineku. Komitee rõhutab, et kliima- ja energiapoliitika ja CO₂-turg ei tohi mõjutada vähekaitsstud leibkondi, mikro- ja väikeettevõtjaid ja liikuvuslahenduste kasutajaid, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel, sest alates 2021. aasta suvest on energiaostuvõimetute ja liikuvusvaesuses inimeste osakaal energiahindade püsiva tõusu tõttu tohutult kasvanud;
2. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on energia- ja kliimavaldkonnas väga olulised osalejad ning nad tunnevad kõige paremini territooriumide iseärasusi ning sotsiaalset ja majanduslikku konteksti, milles neid meetmeid rakendatakse. Samuti on neil selles valdkonnas pädevus ja nad saavad meetmete tõhustamiseks võtta kõige sobivama lähenemisviisi;
3. nõuab, et kavade hindamisel ja heakskiitmisel keskendutaks sellele, et tagatud oleks ettenähtud meetmete sihipärane kavandamine ja seega ettepanekus määratletud rühmade tõhus toetamine. Kliimameetmete sotsiaalfondi eraldatud vahendid on piiratud, mistõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata sellele, et fondist toetataks kõige vähem kaitsstud leibkondi, mikro- ja väikeettevõtjaid, liikuvuslahenduste kasutajaid, sealhulgas maa- ja äärepoolsemates piirkondades;

4. on seisukohal, et kõik ettevõtjad ja leibkondi mõjutavad meetmed peaksid põhinema tõenditel. Seetõttu peaksid Euroopa Komisjon, Eurostat ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tegema koostööd, et luua usaldusväärsed andmehaldus- ja andmekogumisstruktuurid, millele on kõigil poliitikakujundajatel ja sidusrühmadel vaba juurdepääs;

5. rõhutab, et strateegiline autonoomia on Euroopa energiavarustuse seisukohast äärmiselt oluline. Komitee toonitab, et sellest ei piisa, kui kaotada järk-järgult sõltuvus fossiilkütustega varustamisest üksnes Venemaa Föderatsioonist. Komitee arvates aitab aga kava „REPowerEU“ kiirendada üleminekut puhtale energiale, vähendada ELi sõltuvust energia ja toorainete impordist ning seega vähendada sellest impordist tulenevaid poliitilisi, majanduslikke ja julgeolekuriske. See tähendab, et esikohale seatakse ja omavahel seotakse tohutult suured investeeringud ja konkreetsed meetmed taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, energiatõhususe, ringluse, puhta elektri ja vesiniku edendamiseks ning teadusuuringuteks alternatiivsete säästvate kütuste valdkonnas;

6. rõhutab, et oluline on liikmesriikidele anda võimalus vähendada energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesust mitmesuguste vahendite abil. Üks neist on kommunaalkulusid sisaldava üüri mudel, st kinnisvara omanik vastutab vastuvõetava toatemperatuuri eest ja seega on tal selge stiimul suurendada energiatõhusust. Praegu aga tekitab vastuolu komisjoni kulutõhususe tõlgendusega energiatõhususe direktiivis, mis proovib hoopis suunata kütte kasutajapõhise mõõtmise ja arvestamise poole;

7. palub komisjonil algatada teadusuuringuid ja konsultatsioone asjaomaste osalejatega, et selgelt määrata leibkonna minimaalne energiavajadus inimväärse elatustaseme tagamiseks. Seejuures tuleb tugineda usaldusväärsetele andmetele ja aegridadele, pidades silmas piirkondlikke erinevusi ning lähtudes samal ajal uuest kontseptsioonist;

8. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni teatise „Toimetulek energiahindade tõusuga: meetme- ja toetuspakett“ üle ja julgustab liikmesriike kasutama meetmepaketis määratud meetmeid. Samuti peab komitee kiiduväärseks Euroopa Komisjoni ettepanekut võtta vastu nõukogu soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta. Komitee kutsub riiklikke ametiasutusi üles neid meetmeid kiiresti arvesse võtma, et tagada õiglane üleminek, jätmata kedagi kõrvale, samal ajal kui kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused osaleksid nende rakendamises ja jälgiksid territoriaalseid erinevusi;

9. meelde, et linnapeade kliima- ja energiapakt on näidanud oma kasulikkust energiatõhususe ja kliimaküsimuste lahendamisel, nii et uuesti sõnastatud energia maksustamise direktiiv ja uus kliimameetmete sotsiaalfond peaksid ära kasutama linnapeade pakti liikmete teadmisi ja eksperditeadmisi ning kohaliku või piirkondliku tasandi säästva energia tegevuskavadesse lisatud kiirmeetmeid;

10. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon on lisanud uuesti sõnastatud energia maksustamise direktiivi ettepanekule subsidiaarsuse tabeli. Samas väljendab komitee kahetsust tabeli puudumise üle kliimameetmete sotsiaalfondi ettepanekus. Põhjendused, mis on esitatud seoses ettepanekute Euroopa lisaväärtusega ja ELi pädevusest tulenevate meetmete rakendamisega transpordi, kliimamuutuste, keskkonna ja siseturu valdkonnas, on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega;

11. rõhutab, et Euroopas on piirkondi, kus kaugküte ja -jahutus võivad olla elanike jaoks usaldusväärsemad, tõhusamad ja taskukohasemad lahendused, mistõttu tuleks uus fond ühtlustada teiste Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega, et pakkuda piisavat toetust korterite ja eluruumide renoveerimise kulude katmiseks, et nad saaksid uute süsteemidega liituda;

12. on seisukohal, et elektritootmise tulevik on varasemast detsentraliseeritum ning seetõttu vajavad leibkonnad ja ettevõtjad, kes on valmis võtma kasutusele päikesepaneelide abil toodetud või tuuleenergiat, paremini kohandatud toetust detsentraliseeritud arukate võrkude jaoks ja tarbetu bürokraatia kaotamist. See hõlmab ka kliimameetmete sotsiaalfondi sihtotstarbelist toetust taastuvenergiakogukondadele;

13. märgib, et liikmesriikides on mitu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuskava, mis soosivad leibkondadele ja ettevõtjatele suunatud energiatõhususmeetmeid. Seetõttu võib olla kasulik töötada välja selged suunised ja kavandada toetus kõige vähem kaitstud leibkondadele ja mikro- ja väikeettevõtjatele, keda ohustab energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesus, hoidmaks ära ohtu, et toetust kõige rohkem vajavad isikud jäävad sellest ilma;

14. soovib liikmesriikidel, piirkondadel ja valdadel ajakohastada linna- ja maakasutuse planeerimist ning juurdepääsu ehituslubadega seotud tavadele, et vähendada makse ja kulusid ning vältida bürokraatiat, kui leibkonnad ja ettevõtjad investeerivad energiatõhususse;

Kliimameetmete sotsiaalfondi ettepanek

15. peab ettepanekut luua kliimameetmete sotsiaalfond kiiduväärseks kui solidaarsuse avaldust ja kohustust saavutada aus ja sotsiaalselt õiglane üleminek. See on peamine vahend kliimanetraalsusele üleminekust enim mõjutatud elanike toetamiseks ning vastus meie üleskutsule suurendada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi terviklikkust ja toimimist ning toetada samal ajal vähekaitsitud piirkondi ja rühmi;

16. nõuab, et vähemalt 35 % kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispaketist peaksid otseselt haldama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, sest nad saavad anda täpsema ülevaate nõrkadest kohtadest. Samuti vastutavad nad kavades esitatud meetmete eduka, sihipärase ja tõhusa rakendamise eest, et need oleksid suunatud väiksema sissetulekuga rühmade, sh vaesuse ohus olevate rühmade vajadustele ja neile ka tegelikult vastaksid;

17. peab kahetsusväärseks, et enne kliimameetmete sotsiaalfondi käsitleva ettepaneku esitamist ei viidud läbi eraldi mõjuhindangut. Selline hindamine oleks võimaldanud täpselt hinnata fondi mehhanismi, toimimise, juhtimise ja meetmete jaotuslikku mõju ning uurida tagajärgi ja kasu kõige vähem kaitsitud elanikele ja kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Samuti oleks see aidanud paremini kindlaks teha rahaliselt kõige nõrgemad rühmad, et suunata toetus asjakohaselt neile, kes seda kõige rohkem vajavad;

18. soovib, et komitee kui kohalike ja piirkondlike omavalitsusi esindav institutsioon võtaks abistava rolli kliimameetmete sotsiaalkavade koostamisel ja rakendamisel ning pakuks lisavõimaluse jõuda kohaliku ja piirkondliku tasandini ka väljaspool liikmesriikide riiklike raamistikke;

19. nõuab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tunnustataks riiklike kliimameetmete sotsiaalkavade peamiste panustajatena, sest nad on kodanikele kõige lähemal asuv valitsemistasand ning nad saavad pakkuda kohapeal välja töötatud suurepäraseid teadmisi ja eksperditeadmisi. Samas tuleb tagada, et kliimameetmete sotsiaalkava koostamine ei suurendaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste halduskoormust. Komitee teeb ettepaneku, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema võimalus koostada partnerluse, mitmetasandilise valitsemise, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete alusel piirkondlike kliimameetmete sotsiaalkavasid kooskõlas riikliku tasandi kavadega;

20. märgib, et üks probleem elamute energiatõhususe suurendamiseks tehtaval renoveerimisel on juurdepääsu puudumine energiatõhususalastele teadmistele ja turul juba kättesaadavatele tipptasemel lahendustele. Selle probleemi lahendamiseks teeb komitee ettepaneku rahastada neid meetmeid ka uuest fondist;

21. rõhutab, et energiahinnad ja üldine ostujõud on omavahel väga vähe seotud. Kuigi sisemajanduse koguprodukti (SKP) või kogurahvatulu kasutamine ostujõu standardis üldise näitajana sobib üldise ühtekuuluvuspoliitika puhul, siis energiatarbimisega seoses palub komitee komisjonil leida näitaja, mis on sama usaldusväärne kui SKP ja kogurahvatulu, kuid kajastab paremini Euroopa leibkondade ja ettevõtjate energiatarbimisega seotud käitumist. Samuti peaks see näitaja andma liikmesriikidele suurema paindlikkuse statistikast tulenevate lahknevuste vähendamiseks ELi vahendite eraldamisel;

22. rõhutab, et kuigi kliimameetmete sotsiaalfondi eesmärk on samm õiges suunas, et ellu viia õiglast rohepöoret, tuleks teha täiendavaid rahalisi jõupingutusi. Kliimameetmete sotsiaalfond ise ei ole piisav, et tegeleda kliimanetraalsuse saavutamise meetmete soovimatut sotsiaalse mõju ja majanduslike puudujääkidega. Komitee nõuab, et II heitkogustega kauplemise süsteemist saadav tulu eraldataks osaliselt kliimameetmete sotsiaalfondile ja meetmetele, mille eesmärk on tagada, et kliimanetraalsuse saavutamise tõttu ei satuks keegi ebasoodsasse olukorda. Komitee soovib, et kui CO₂ hind toob kaasa oodatust suurema tulu, suurendataks kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispaketti sellele vastavalt. Komitee on seisukohal, et kasutusele tuleks võtta rohkem majandusliku toetuse vorme, mille puhul võetakse arvesse territooriumide, elanikkonna, sektorite, linnade ja piirkondade eripära. Tuleb olla valmis toetama kõige vähem kaitsitud isikuid, aga seejuures tuleb eritähelpanu pöörata meetmete asjakohasusele ning kodutute, naiste, ressurssideta elanike, noorte ja rahaliselt nõrgemate osalejate toetamisele;

23. palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul mitte edendada uuest fondist mis tahes liiki individuaalset motoriseeritud liikuvust ning toetada selle asemel kestlikke heiteta ja vähese heitega säästvaid (elektril, hübriidlahendustel või vesinikul toimivaid) liikuvuslahendusi ja integreeritud liikuvusteenuseid;

Energia maksustamise direktiivi läbivaatamine

24. väljendab heameelt direktiivi ettepaneku üle, mille eesmärk on lähtuda energiamaksu puhul tegelikust energiasaldusest ja keskkonناسäästlikkusest, pakkudes seeläbi stiimuleid CO₂ heitkoguste vähendamiseks ja aidates kaasa ELi uute kliimaeesmärkide saavutamisele. Direktiiv oma praegusel kujul seda eesmärki ei teeni, nagu on märkinud ka Euroopa Kontrollikoda (¹).

25. peab kahetsusväärseks, et kliimameetmete sotsiaalfondi ettepaneku puhul puudub konkreetne subsidiaarsuse tabel. Küll aga väljendab heameelt asjaolu üle, et seadusandlik ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 91 lõike 1 punktil d, artikli 192 lõikel 1 ja artikli 194 lõike 1 punktil c, milles viidatakse transpordile, kliimamuutustele ja energia valdkonnale. Komitee leiab, et ettepanekus tuuakse selgelt välja selle Euroopa lisaväärtus ning see on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega;

26. peab tervitatavaks seda, et liikmesriikidele on lisatud võimalus abistada vähekaitstud rühmi ja kaitsta leibkondi energiaostuvõimetuse eest, vähendades maksu võimalikku kahjulikku mõju;

27. väljendab heameelt energia maksustamise direktiivi läbivaatamise üle, nii et selle sisu muudetakse ja kohandatakse vastavalt vajadusele ulatuslikumate kliimameetmete ja keskkonnakaitse järele. Samal ajal toetatakse taastuvenergia arendamist ja laiendamist ning säilitatakse siseturu nõuetekohane toimimine, viies energiatoodete ja elektrienergia maksustamise kooskõlla ELi energia- ja kliimapoliitikaga;

28. soovib analüüsida liikmesriikide territoriaalseid mustreid piirkondlikul tasandil, et võimaldada kõige enam mõjutatud leibkondadele ja ettevõtjatele eriolukorras, näiteks vaesusrisi korral, piirkondlikke või isegi kohalikke erandeid, madalamat maksutaset või muud liiki kompensatsiooni;

29. juhib tähelepanu sellele, et Euroopas on piirkondi, kus küttepuitu kasutatakse kütteks ja toiduvalmistamiseks energiaostuvõimetuse selge märgina. Sellises olukorras mõjutavad neid tarbijaid nii energia maksustamise direktiivi kui ka uue heitkogustega kauplemise süsteemi muutmine. Seepärast soovib komitee luua lisaprogramme, et toetada üleminekut küttepuidult puhastele taastuvatele ja tõhusatele energiaallikatele.

Brüssel, 27. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

(¹) Euroopa Kontrollikoja ülevaade, 01/2022, „Energia maksustamine, CO₂ hinnastamine ja energiatoetused“

**Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Demokraatia tugevdamine ja valimiste usaldusväär-
suse suurendamine“**

(2022/C 301/13)

Raportöör:	Vincenzo BIANCO (IT/PES), Catania linnavolikogu liige
Viitedokumendid:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Valimiste usaldusvääruse kaitsmine ja demokraatliku osaluse edendamine“
	COM(2021) 730 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta
	COM(2021) 731 final
	Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel (uuesti sõnastatud)
	COM(2021) 732 final
	Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida liikmesriigi kohalikel valimistel (uuesti sõnastatud)
	COM(2021) 733 final
	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist (uuesti sõnastatud)
	COM(2021) 734 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

COM(2021) 731 final

Artikli 7 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Läbipaistvusteade tuleb lisada igasse poliitreklaami esitusse või peab olema sellest kergesti leitav ning sisaldama järgmist teavet: (a) tellija nimi ja kontaktandmed; (b) ajavahemik, mille jooksul kavatakse poliitreklaami esitust avaldada ja levitada; (c) muu hulgas artikli 6 lõike 3 kohaselt saadud teabele tuginedes teave asjaomase reklaamiesituse ja asjakohasel juhul poliitreklaami kampaania ettevalmistamise, edastamise korraldamise, edendamise, avaldamise ja levitamise eest saadud kogusummade või nende teenuste osutamise eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse ning nende summade või hüvede allikate kohta; (d) võimaluse korral märge valimiste või rahvahääletuse kohta, millega reklaamiesitus on seotud; (e) võimaluse korral lingid internetis kättesaadavaks tehtud andmekogudele, mis sisaldavad teavet avaldatud reklaamiesituste kohta; (f) teave artikli 9 lõikega 1 ette nähtud mehhanismide kasutamise kohta. (g) Läbipaistvusteatesse lisatav teave esitatakse I lisas osutatud konkreetsetel andmeväljadel.	Läbipaistvusteade tuleb lisada igasse poliitreklaami esitusse veebis ja veebiväliselt või peab olema sellest kergesti leitav ning sisaldama järgmist teavet: (a) tellija nimi ja kontaktandmed; (b) ajavahemik, mille jooksul kavatakse poliitreklaami esitust avaldada ja levitada; (c) muu hulgas artikli 6 lõike 3 kohaselt saadud teabele tuginedes teave asjaomase reklaamiesituse ja asjakohasel juhul poliitreklaami kampaania ettevalmistamise, edastamise korraldamise, edendamise, avaldamise ja levitamise eest saadud kogusummade või nende teenuste osutamise eest osaliselt või täielikult vastutasuks saadud muude hüvede väärtuse ning nende summade või hüvede allikate kohta; (d) võimaluse korral märge valimiste või rahvahääletuse kohta, millega reklaamiesitus on seotud; (e) võimaluse korral lingid internetis kättesaadavaks tehtud andmekogudele, mis sisaldavad teavet avaldatud reklaamiesituste kohta; (f) teave artikli 9 lõikega 1 ette nähtud mehhanismide kasutamise kohta. (g) Läbipaistvusteatesse lisatav teave esitatakse I lisas osutatud konkreetsetel andmeväljadel.

Motivatsioon

Määruse eelnõu artikli 7 lõikes 2 on sätestatud teave, mis peab sisalduma läbipaistvusteates iga poliitreklaami kohta, ning nõue, et see läbipaistvusteade peab olema reklaami juures ka kergesti kättesaadav. Arvestades esitatava teabe keerukust, tuleks kohustustes arvesse võtta veebivälise meedia ja veebimeedia eripära.

Muudatusettepanek 2

COM(2021) 731 final

Artikkel 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Võimalikule ebaseaduslikule poliitreklaami esitusele viitamine</p> <p>1. Poliitreklaami teenuseid osutades kehtestavad poliitreklaami avaldajad mehhanismid, mille kaudu üksikisikud saavad neile tasuta teatada, kui nende avaldatud konkreetne poliitreklaami esitus ei vasta käesoleva määruse nõuetele.</p> <p>2. Teave selle kohta, kuidas poliitreklaami esitustest lõike 1 kohaselt teatada, peab olema kasutajasõbralik ja kergesti ligipääsetav, sealhulgas läbipaistvusteade kaudu.</p> <p>3. Poliitreklaami avaldajad võimaldavad esitada lõikes 1 osutatud teate elektrooniliselt. Poliitreklaami avaldaja teavitab lõikes 1 osutatud teate esitajaid sellest, milliseid samme on nende teate põhjal astunud.</p> <p>4. Sama reklaamiesituse või reklaamikampaania kohta lõike 1 alusel esitatud korduvatele teadetele võib esitada koondvastuse, esitades muu hulgas viite asjaomase poliitreklaami avaldaja veebisaidil avaldatud teadaandele.</p>	<p>Võimalikule ebaseaduslikule poliitreklaami esitusele viitamine</p> <p>1. Poliitreklaami teenuseid osutades kehtestavad poliitreklaami avaldajad mehhanismid, mille kaudu üksikisikud saavad neile tasuta teatada, kui nende avaldatud konkreetne poliitreklaami esitus ei vasta käesoleva määruse nõuetele.</p> <p>2. Teave selle kohta, kuidas poliitreklaami esitustest lõike 1 kohaselt teatada, peab olema kasutajasõbralik ja kergesti ligipääsetav, sealhulgas läbipaistvusteade kaudu.</p> <p>3. Poliitreklaami avaldajad võimaldavad esitada lõikes 1 osutatud teate elektrooniliselt. Poliitreklaami avaldaja teavitab lõikes 1 osutatud teate esitajaid sellest, milliseid samme on nende teate põhjal astunud.</p> <p>4. Sama reklaamiesituse või reklaamikampaania kohta lõike 1 alusel esitatud korduvatele teadetele võib esitada koondvastuse, esitades muu hulgas viite asjaomase poliitreklaami avaldaja veebisaidil avaldatud teadaandele.</p> <p>5. Luuakse ka konkreetsed kanalid, mis võimaldavad üksikisikutel esitada kaebusi pädevatele asutustele, nagu on sätestatud käesoleva määruse artiklis 15.</p>

Motivatsioon

Artiklis 15 nõutakse, et liikmesriigid määraksid pädevad asutused, kes jälgivad vahendusteenuste osutajate nõuetele vastavust määruse tähenduses. Võttes arvesse nende rolli, peaks neil pädevatel asutustel olema võimalik jälgida ka teateid määruse rikkumise kohta. See kompenseeriks ka eraettevõtjate võimalikku suutmatust selliste teadetega tegeleda.

Muudatusettepanek 3

COM(2021) 731 final

Artikli 15 lõige 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Käesoleva määruse kohaldamisel määrab iga liikmesriik ühe pädeva asutuse liidu tasandi kontaktpunktiks.	Käesoleva määruse kohaldamisel määrab iga liikmesriik ühe pädeva asutuse liidu tasandi kontaktpunktiks. Iga liikmesriik tagab kontaktpunktide loomise piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada riikliku asutuse esindatus piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning kontaktpunktide loomine piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Muudatusettepanek 4

COM(2021) 731 final

Artikli 15 lõige 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kontaktpunktid kohtuvad korrapäraselt liidu tasandil Euroopa valimiskoostöö võrgustiku raames, et hõlbustada kiiret ja turvalist teabevahetust küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannetega.	Kontaktpunktid kohtuvad korrapäraselt liidu tasandil Euroopa valimiskoostöö võrgustiku raames, et hõlbustada kiiret ja turvalist teabevahetust küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate järelevalve- ja täitmise tagamise ülesannetega, ning uurida võimalusi ühtlustada eeskirju, mis kehtivad poliitreklaami teenuste osutajate suhtes kohaldatavatele karistustele, sealhulgas haldustrahvidele ja rahalistele karistustele, nagu on sätestatud artiklis 16.

Motivatsioon

Pidades silmas määruse eesmärki tagada siseturu ühtlustamine poliitreklaami teenuste osutamisel ja luua võrdsed tingimused, oleks soovitatav ühtlustada karistused määruse sätete rikkumise eest. Selline lähenemisviis hoiaks ära ka selle, et karistused oleksid mõnes liikmesriigis liiga hoiatavad ja võiksid nii takistada poliitikas osalemist.

Muudatusettepanek 5

COM(2021) 732 final

Artikkel 12 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid määravad riikliku asutuse, kes vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad Euroopa Parlamendi valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes.</p>	<p>Liikmesriigid määravad riikliku asutuse, kes koostöös piirkondlike, ja kus see on asjakohane, kohalike omavalitsustega vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad Euroopa Parlamendi valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes.</p> <p>Liikmesriigid võtavad kõik lisameetmed, et suurendada liidu kodanike teadlikkust valimisõigustest ning edendada ja hõlbustada nende õiguste kasutamist, sealhulgas piirkondlike, ja kus see on asjakohane, kohalike omavalitsuste kaudu.</p>

Motivatsioon

Arvesse tuleb võtta liikmesriikide erinevaid struktuure valimiste korraldamisel. Samuti on muudatusettepaneku eesmärk tagada, et riiklik asutus teeb koostööd piirkondliku, ja kus see on asjakohane, kohaliku tasandiga, et tagada vastavalt läheduse põhimõttele kodanike laialdane teavitamine Euroopa Parlamendi valimistel valijaks või kandidaadiks registreerumise tingimustest ja korrast.

Muudatusettepanek 6

COM(2021) 732 final

Artikkel 12 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad Euroopa Parlamendi valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes, ja lõikes 2 osutatud teave tuleb esitada selges ja lihtsas keeles.</p> <p>Lisaks sellele, et esimeses lõigus osutatud teave edastatakse ühes või mitmes vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles, tuleb sellele lisada ka tõlge vähemalt ühte muusse liidu ametlikku keelde, mis on üldjoontes arusaadav võimalikult suurele arvule selle riigi territooriumil elavatele liidu kodanikele, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1724 artiklis 9 sätestatud kvaliteedinõuetele.</p>	<p>Teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad Euroopa Parlamendi valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes, ja lõikes 2 osutatud teave tuleb esitada selges ja lihtsas keeles.</p> <p>Tingimusel, et pädevatel asutustel on vajalik haldussuutlikkus, tuleb lisaks sellele, et esimeses lõigus osutatud teave edastatakse ühes või mitmes vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles, sellele lisada ka tõlge vähemalt ühte muusse liidu ametlikku keelde, mis on üldjoontes arusaadav võimalikult suurele arvule selle riigi territooriumil elavatele liidu kodanikele, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1724 artiklis 9 sätestatud kvaliteedinõuetele.</p>

Motivatsioon

Selle artikliga kehtestatakse pädevatele asutustele kohustus edastada liikuvatele ELi kodanikele mitmes keeles mitmesugust teavet, sealhulgas järgmist: teave nende registreerimise staatuse kohta; asjakohased õigusnormid valijate ja kandidaatide õiguste ja kohustuste kohta; võimalused, kuidas saada lisateavet valimiste korralduse kohta. Nagu on märgitud artikli 12 lõike 1 muudatusettepanekus, ei tohiks neid pädevaid asutusi määrata üksnes riiklikul tasandil. Esitatud teave ulatuslikkust arvestades võib selline kohustus tekitada mõne liikmesriigi kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele liigset halduskoormust.

Muudatusettepanek 7

COM(2021) 732 final

Artikkel 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid, kes näevad ette Euroopa Parlamendi valimistel eelhääletamise, posti teel hääletamise või elektroonilise ja interneti teel hääletamise võimaluse, tagavad nende hääletusviiside kättesaadavuse liidu valijatele samasugustel tingimustel kui need, mis kehtivad nende enda kodanike suhtes.</p>	<p>Liikmesriigid seavad eesmärgiks näha ette Euroopa Parlamendi valimistel eelhääletamise, posti teel hääletamise või elektroonilise ja interneti teel hääletamise võimaluse.</p> <p>Liikmesriigid võtavad kõik meetmed, et tagada samadel tingimustel, mis kehtivad nende endi kodanikele, oma riigis elavate teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike juurdepääs eelhääletamisele, posti teel hääletamisele, elektroonilisele hääletamisele ja interneti teel hääletamisele, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse kaudu.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on rõhutada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panust liidu valijatele kõigi hääletusmeetodite kättesaadavuse tagamisel. Samal ajal peaksid kõik liikmesriigid kasutama keskkonnahoidlikke ja kestlikke valimiste korraldamise viise.

Muudatusettepanek 8

COM(2021) 732 final

Artikkel 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid määravad ametiasutuse, kes vastutab selle eest, et teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike Euroopa Parlamendi valimistel osalemise kohta kogutakse asjakohaseid statistilisi andmeid ning need esitatakse üldsusele ja komisjonile.</p>	<p>Liikmesriigid määravad ametiasutuse, kes vastutab selle eest, et teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike Euroopa Parlamendi valimistel osalemise kohta kogutakse asjakohaseid statistilisi andmeid ning need esitatakse üldsusele, komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada Euroopa Regioonide Komitee kaasamine järelevalvesse statistiliste andmete üle, mis käsitlevad teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike osalemist Euroopa Parlamendi valimistel.

Muudatusettepanek 9

COM(2021) 732 final

Artikli 17 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid saavad kuue kuu jooksul pärast Euroopa Parlamendi valimisi komisjonile teabe käesoleva direktiivi kohaldamise kohta oma territooriumil. Lisaks üldistele tähelepanekutele esitatakse aruandes statistilised andmed liidu valijate ja kandideerimisõigusega liidu kodanike osalemise kohta Euroopa Parlamendi valimistel ning kokkuvõtte selle toetuseks võetud meetmetest.</p>	<p>Liikmesriigid saavad kuue kuu jooksul pärast Euroopa Parlamendi valimisi komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele teabe käesoleva direktiivi kohaldamise kohta oma territooriumil. Lisaks üldistele tähelepanekutele esitatakse aruandes statistilised andmed liidu valijate ja kandideerimisõigusega liidu kodanike osalemise kohta Euroopa Parlamendi valimistel ning kokkuvõtte selle toetuseks võetud meetmetest.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada Euroopa Regioonide Komitee kaasamine järelevalvesse statistiliste andmete üle, mis käsitlevad teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike osalemist Euroopa Parlamendi valimistel.

Muudatusettepanek 10

COM(2021) 733 final

Artikli 2 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>„kohalikud valimised“ – otsesed ja üldised valimised, mille eesmärk on valida esinduskogu liikmed ja vajaduse korral iga liikmesriigi õigusaktide alusel põhilise omavalitsusüksuse täidesaatva organi juht ja liikmed;</p>	<p>„kohalikud valimised“ – otsesed ja üldised valimised, mille eesmärk on valida esinduskogu liikmed ja põhilise omavalitsusüksuse täidesaatva organi juht ja liikmed;</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on laiendada liikmesriikide kodanike õigust kandideerida kõigile valitavatele ametikohtadele, sealhulgas kohaliku omavalitsusüksuse täidesaatvas organis.

Muudatusettepanek 11

COM(2021) 733 final

Artikkel 5 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriik võib sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ametikohal võivad olla ainult nende enda kodanikud, kui need isikud valitakse ametisse kogu volituste kehtivuse ajaks.</p>	<p>Piiratud arvil nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib liikmesriik sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ametikohal võivad olla ainult nende enda kodanikud, kui need isikud valitakse ametisse kogu volituste kehtivuse ajaks.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriik võib samuti sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ülesannete ajutise või vahepealse täitmise puhul võidakse piirduda oma kodanikega.</p> <p>Aluslepingut ja üldisi õiguspõhimõtteid arvesse võttes võib liikmesriik võtta asjakohaseid, vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid, tagamaks, et esimeses lõigus nimetatud ametikohtadel olla ja teises lõigus nimetatud vahepealseid ülesandeid täita saavad ainult nende oma kodanikud.</p>	<p>Piiratud arvul nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib liikmesriik samuti sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ülesannete ajutise või vahepealse täitmise puhul võidakse piirduda oma kodanikega.</p> <p>Aluslepingut ja üldisi õiguspõhimõtteid arvesse võttes võib liikmesriik võtta asjakohaseid, vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid, tagamaks, et esimeses lõigus nimetatud ametikohtadel olla ja teises lõigus nimetatud vahepealseid ülesandeid täita saavad ainult nende oma kodanikud.</p>

Motivatsioon

Kui piirata liikmesriikide kodanike õigust kandideerida kõigile valitavatele ametikohtadele, sealhulgas täitevorganis, peaks see toimuma piiratud arvul nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, et võidelda igasuguse diskrimineerimise vastu juurdepääsul kohaliku omavalitsusüksuse valitavatele ametikohtadele.

Muudatusettepanek 12

COM(2021) 733 final

Artikkel 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid, kes näevad kodanikele ette võimaluse hääletada kohalikel valimistel eelhääletamise, posti teel hääletamise või elektroonilise ja interneti teel hääletamise võimaluse, tagavad, et need hääletusviisid on samadel tingimustel kättesaadavad ka artikli 3 kohaselt hääleõiguslikele isikutele.</p>	<p>Liikmesriigid seavad eesmärgiks näha kodanikele ette võimaluse hääletada kohalikel valimistel eelhääletamise, posti teel hääletamise või elektroonilise ja interneti teel hääletamise võimaluse.</p> <p>Liikmesriigid võtavad kõik meetmed, et tagada samadel tingimustel, mis kehtivad nende endi kodanikele, oma riigis elavate teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike juurdepääs eelhääletamisele, posti teel hääletamisele, elektroonilisele hääletamisele ja interneti teel hääletamisele, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse kaudu.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on rõhutada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panust kõigi hääletusmeetodite kättesaadavuse tagamisel kohalikel valimistel selle riigi või teise liikmesriigi kodanikest valijatele. Samal ajal peaksid kõik liikmesriigid kasutama keskonnahoidlikke ja kestlikke valimiste korraldamise viise.

Muudatusettepanek 13

COM(2021) 733 final

Artikkel 12 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid määravad riikliku asutuse, kes vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes.</p>	<p>Liikmesriigid määravad riikliku asutuse, kes koostöös piirkondlike, ja kus see on asjakohane, kohalike omavalitsustega vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel valija või kandidaadina registreerimise suhtes.</p> <p>Liikmesriigid ja nende asjaomased valitsemistasandid võtavad kõik lisameetmed, et suurendada oma riigis elavate teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike teadlikkust valimisõigustest ning edendada ja hõlbustada nende õiguste kasutamist, sealhulgas piirkondlike, ja kus see on asjakohane, kohalike omavalitsuste kaudu.</p>

Motivatsioon

Arvesse tuleb võtta liikmesriikide erinevaid struktuure valimiste korraldamisel. Muudatusettepaneku eesmärk on tagada piirkondlike, ja kus see on asjakohane, kohalike omavalitsuste kaasamine, et suurendada oma riigis elavate teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike teadlikkust valimisõigustest ning edendada ja hõlbustada nende õiguste kasutamist kohalikes omavalitsustes toimuvatel valimistel.

Muudatusettepanek 14

COM(2021) 733 final

Artikkel 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga nelja aasta tagant esitavad liikmesriigid komisjonile aruande käesoleva direktiivi, sh artikli 5 lõigete 3 ja 4 kohaldamise kohta oma territooriumil. Aruanne peab sisaldama statistilisi andmeid artikli 3 kohaselt hääletamis- ja kandideerimisõiguslike isikute osalemise kohta kohalikel valimistel ning kokkuvõtet sellekohastest meetmetest.</p> <p>2. Viie aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, tuginedes muu hulgas teabele, mille liikmesriigid on esitanud vastavalt käesoleva artikli lõikele 1.</p>	<p>1. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga nelja aasta tagant esitavad liikmesriigid komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele aruande käesoleva direktiivi, sh artikli 5 lõigete 3 ja 4 kohaldamise kohta oma territooriumil. Aruanne peab sisaldama statistilisi andmeid artikli 3 kohaselt hääletamis- ja kandideerimisõiguslike isikute osalemise kohta kohalikel valimistel ning kokkuvõtet sellekohastest meetmetest, samuti ülevaadet asjakohastel valitsustasanditel täheldatud haldusprobleemidest.</p> <p>2. Viie aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning Euroopa Regioonide Komiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, tuginedes muu hulgas teabele, mille liikmesriigid on esitanud vastavalt käesoleva artikli lõikele 1.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on edendada Euroopa Regioonide Komitee kaasamist direktiivi rakendamise järelevalvesse liikmesriikides.

Valimistega seotud korralduslikud küsimused kuuluvad liikmesriikide pädevusse ning valimiste toimumise konkreetne kord võib liikmesriigiti erineda. Sellega seoses võivad mõned nõukogu direktiivi 94/80/EÜ⁽¹⁾ uuesti sõnastamisega kehtestatud kohustused põhjustada kohalikele omavalitsustele märkimisväärset halduskoormust. Seetõttu on oluline jälgida täheldatud probleeme, millest lähtudes võidaks kehtestada asjakohaseid õiguskaitselahendusi Euroopa, riiklikul või kohalikul tasandil.

Muudatusettepanek 15

COM(2021) 733 final

Artikkel 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Komisjon hindab käesoleva direktiivi kohaldamist kahe aasta jooksul pärast 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimisi ja koostab hindamisaruande edusammude kohta, mida on tehtud direktiivis esitatud eesmärkide saavutamisel.	Komisjon hindab pärast konsulteerimist Euroopa Regioonide Komiteega käesoleva direktiivi kohaldamist kahe aasta jooksul pärast 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimisi ja koostab hindamisaruande edusammude kohta, mida on tehtud direktiivis esitatud eesmärkide saavutamisel.

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada, et komisjon kaasaks Euroopa Regioonide Komitee direktiivi rakendamisse.

Muudatusettepanek 16

COM(2021) 733 final

Artikli 17 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid jõustavad artikli 8 lõigete 2, 3 ja 5, artikli 9 lõigete 1 ja 2, artikli 10, artikli 11 lõigete 1 ja 3, artiklite 12 ja 14 ning I, II ja III lisa järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 31. detsembriks 2023. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.	Liikmesriigid jõustavad artikli 8 lõigete 2, 3 ja 5, artikli 9 lõigete 1 ja 2, artikli 10, artikli 11 lõigete 1 ja 3, artiklite 12 ja 14 ning I, II ja III lisa järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 31. detsembriks 2023. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele .
Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ning sellise märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.	Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ning sellise märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

(¹) Nõukogu 19. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/80/EÜ, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida liikmesriigi kohalikel valimistel (ELT L 368, 31.12.1994, lk 38).

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on edendada Euroopa Regioonide Komitee kaasamist direktiivi rakendamise järelevalvesse liikmesriikides.

Muudatusettepanek 17

COM(2021) 733 final

Artikli 17 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.	Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti. Komisjon edastab Euroopa Regioonide Komiteele käesoleva artikli alusel liikmesriikidelt saadud teabe ja dokumendid.

Motivatsioon

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada, et komisjon kaasaks Euroopa Regioonide Komitee direktiivi rakendamisse.

Muudatusettepanek 18

COM(2021) 734 final

Artikli 4 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Euroopa tasandi erakonna põhikiri peab vastama kohalduvale asukohaliikmesriigi õigusele ja hõlmama sätteid, mis käsitlevad vähemalt järgmist:</p> <p>[...]</p> <p>j) erakonna sise-eeskirjad soolise tasakaalu kohta.</p>	<p>1. Euroopa tasandi erakonna põhikiri peab vastama kohalduvale asukohaliikmesriigi õigusele ja hõlmama sätteid, mis käsitlevad vähemalt järgmist:</p> <p>[...]</p> <p>j) selged ja täpsed sise-eeskirjad soolise tasakaalu kohta, kehtestades konkreetseid meetmeid, mida kohaldatakse soolise võrdsuse saavutamiseks liikmesuse, poliitilise esindatuse ja demokraatlike volituste täitmise osas.</p>

Motivatsioon

Euroopa tasandi erakonnad peaksid olema soolise tasakaalu osas eeskujuks. Seetõttu peaksid nende sise-eeskirjad sisaldama konkreetseid meetmeid, mille eesmärk on tagada sooline tasakaal ka erakonna liikmesuse, poliitilise esindatuse ja volituste üldise täitmise osas.

Muudatusettepanek 19

COM(2021) 734 final

Artikli 4 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Euroopa tasandi erakonna põhikiri hõlmab erakonna sisekorralduse sätteid, mis käsitlevad vähemalt järgmist:	2. Euroopa tasandi erakonna põhikiri hõlmab erakonna sisekorralduse sätteid, mis käsitlevad vähemalt järgmist:

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...]</p> <p>e) lähenemisviis läbipaistvusele, eelkõige seose raamatupidamise, arvete ja annetuste, privaatsuse ning isikuandmete kaitsega;</p> <p>f) põhikirja muutmise sisemenetlus.</p>	<p>[...]</p> <p>e) lähenemisviis läbipaistvusele, eelkõige seose raamatupidamise, arvete ja annetuste, privaatsuse ning isikuandmete kaitsega;</p> <p>f) avaldus kohustuse kohta järgida väärtusi, mille liit on rajatud, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2, võidelda desinformatsiooni vastu ning hoiduda ebaõige või eksitava teabe, vaenukõne ja vägivalda õhutavate sõnumite levitamisest;</p> <p>g) põhikirja muutmise sisemenetlus.</p>

Motivatsioon

Euroopa tasandi erakondadel on oluline roll selles, et tugevdada Euroopa identiteeti ja ühisesse Euroopa poliitilisse ruumi kuulumise tunnet. Seejuures on neil oluline roll ka Euroopa Liidu aluseks olevate õiguste ja väärtuste edendamisel, desinformatsiooni vastu võitlemisel ning vihkamist ja vägivalda õhutavast tegevusest hoidumisel. See kohustus peaks kajastuma nende põhikirjas.

Muudatusettepanek 20

COM(2021) 734 final

Artikli 23 lõiked 9 ja 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Annetused, toetused ja omavahendid</p> <p>9. Lubatud on toetused Euroopa tasandi erakonna liikmetelt, kelle asukoht on liikmesriigis või kes on liikmesriigi kodanikud, ja liikmeserakondadelt, kelle asukoht on Euroopa Nõukokku kuuluvas riigis. Liikmetelt saadud toetuste kogu väärtus ei tohi ületada 40 % Euroopa tasandi erakonna aastaelarvest. Liikmeserakondadelt, kelle asukoht on väljaspool liitu, saadud toetuste väärtus ei tohi ületada 10 % liikmetelt saadud toetuste kogusummast.</p> <p>10. Lubatud on toetused Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse liikmetelt, kelle asukoht on liikmesriigis või kes on liikmesriigi kodanikud, ja liikmesorganisatsioonidelt, kelle asukoht on Euroopa Nõukokku kuuluvas riigis, ning sihtasutusega seotud Euroopa tasandi erakonnalt. Liikmetelt saadud toetuste kogu väärtus ei tohi ületada 40 % Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse aastaelarvest ja need ei tohi pärineda rahalistest vahenditest, mille Euroopa tasandi erakond on saanud käesoleva määruse alusel Euroopa Liidu üldeelarvest. Liikmesorganisatsioonidelt, kelle asukoht on väljaspool liitu, saadud toetuste väärtus ei tohi ületada 10 % liikmetelt saadud toetuste kogusummast.</p>	<p>Annetused, toetused ja omavahendid</p> <p>9. Lubatud on toetused üksnes Euroopa tasandi erakonna liikmetelt, kelle asukoht on liikmesriigis või kes on liikmesriigi kodanikud. Liikmetelt saadud toetuste kogu väärtus ei tohi ületada 40 % Euroopa tasandi erakonna aastaelarvest. Liikmeserakondadelt, kelle asukoht on väljaspool liitu, saadud toetuste väärtus ei tohi ületada 10 % liikmetelt saadud toetuste kogusummast.</p> <p>10. Lubatud on toetused üksnes Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse liikmetelt, kelle asukoht on liikmesriigis või kes on liikmesriigi kodanikud, ja liikmesorganisatsioonidelt ning sihtasutusega seotud Euroopa tasandi erakonnalt. Liikmetelt saadud toetuste kogu väärtus ei tohi ületada 40 % Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse aastaelarvest ja need ei tohi pärineda rahalistest vahenditest, mille Euroopa tasandi erakond on saanud käesoleva määruse alusel Euroopa Liidu üldeelarvest. Liikmesorganisatsioonidelt, kelle asukoht on väljaspool liitu, saadud toetuste väärtus ei tohi ületada 10 % liikmetelt saadud toetuste kogusummast.</p>

Motivatsioon

Hiljuti lisatud säte, mis võimaldab rahastada Euroopa tasandi erakondi ja sihtasutusi mitte ainult Euroopa Liidust, vaid ka Euroopa Nõukogusse kuuluvatest riikidest, tekitab muret nende toetuste vähese läbipaistvuse pärast.

Muudatusettepanek 21

COM(2021) 734 final

Artikli 24 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Euroopa tasandi erakondadele ja Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele Euroopa Liidu üldeklarvest või muudest allikatest eraldatavaid rahalisi vahendeid võib kasutada referendumikampaaniate rahastamiseks, kui need kampaaniad puudutavad liidu aluslepingute rakendamist.	Euroopa tasandi erakondadele ja Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele Euroopa Liidu üldeklarvest või muudest allikatest eraldatavaid rahalisi vahendeid võib kasutada referendumikampaaniate rahastamiseks, kui need kampaaniad puudutavad liidu aluslepingute rakendamist, seejuures tuleb võtta nõuetekohaselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet.

Motivatsioon

Mõnes liikmesriigis korraldatakse referendumid kohalikul ja piirkondlikul (või riigi) tasandil. See tähendab, et nende haldustasandite referendumid puudutavad küsimusi, mis on õiguslikult olulised nende konkreetses pädevusvaldkonnas. Tuleb kehtestada rohkem kaitsemeetmeid, et Euroopa tasandi erakonnad ja Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused rahastaksid referendumikampaaniaid ainult selge ELI-ülese mõõtmega referendumitel.

Muudatusettepanek 22

COM(2021) 734 final

Artikkel 35

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p style="text-align: center;">Kodanike teavitamine</p> <p>Vastavalt artiklitele 24 ja 25 ning oma põhikirjale ja sisemistele protsessidele võivad Euroopa tasandi erakonnad Euroopa Parlamendi valimistega seoses võtta kõik vajalikud meetmed, et teavitada liidu kodanikke liikmesriikide erakondade ja kandidaatide ning asjaomaste Euroopa tasandi erakondade vahelisest seotusest.</p>	<p style="text-align: center;">Kodanike teavitamine</p> <p>Vastavalt artiklitele 24 ja 25 ning oma põhikirjale ja sisemistele protsessidele võtavad Euroopa tasandi erakonnad Euroopa Parlamendi valimistega seoses kõik vajalikud meetmed, et teavitada liidu kodanikke liikmesriikide erakondade ja kandidaatide ning asjaomaste Euroopa tasandi erakondade vahelisest seotusest.</p>

Motivatsioon

Kohustus edendada seotust liikmesriikide erakondade ja kandidaatide ning asjaomaste Euroopa tasandi erakondade vahel näib olevat asjakohasem ja kooskõlas määruse üldeesmärgiga. Muu hulgas suurendaks see Euroopa tasandi erakondade nähtavust liikmesriigi tasandil. Näiteks artikli 4 lõikes 1 sisalduva uue sättega kehtestatakse nõue, et liikmeserakonnad peavad kuvama Euroopa tasandi erakonna logo selgelt ja kasutajasõbralikult, nii et see oleks sama nähtav kui liikmeserakonna enda logo.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus

1. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni meetmepaketi üle demokraatia tugevdamiseks ja valimiste usaldusvääruse suurendamiseks. Komitee pooldab nende meetmetega taotletavaid eesmärke ning toetab kindlalt kõiki jõupingutusi, millega soovitakse tagada avatud, õiglane ja pluralistlik poliitiline arutelu ning võrdne demokraatlik osalus ja kaasatus;

2. peab kahetsusväärseks, et demokraatia tugevdamise ja valimiste usaldusväärse suurendamise pakettis kavandatud meetmed ei kajasta piisavalt nende mõju kohalikule ja piirkondlikule tasandile. Komitee rõhutab kohaliku ja piirkondliku tasandi eriteadmisi selles, kuidas tuvastada võimalikud ohud demokraatlike protsesside usaldusväärsele;

Demokraatia vastupidavus

3. toetab lähenemisviisi, mille eesmärk on tugevdada koostööd ja parimate tavade üksteisele tutvustamist demokraatia vastupidavuse ja valimisprotsessiga seotud probleemidega toimetuleku võime valdkonnas. Seejuures väljendab komitee heameelt selle üle, et luuakse ühine mehhanism valimisprotsessiga seotud probleemidega toimetuleku võime tagamiseks. Lisaks leiab komitee, et sellesse koostöösse tuleks kaasata kohalik ja piirkondlik mõõde, arvestades mehhanismi eesmärki kaitsta valimisi kõigil tasanditel;

Demokraatlik osalus

4. toetab igal juhul diskrimineerimiskeelu põhimõtet, sealhulgas valimistel osalemises ja demokraatlikus kaasamises üldiselt. Komitee on seisukohal, et see põhimõte toimib hästi ka Euroopa tuleviku konverentsil, ning nõuab selliste tavade jätkamist kõigil tasanditel;

5. rõhutab vajadust ületada demokraatiaga seotud väsimus ja taastada kodanike huvi osaleda demokraatlikes protsessides ning kohalikus, piirkondlikus, riiklikus ja Euroopa poliitilises sfääris. Samas tunnistab komitee, et valimistel osalemise haldusmenetlusi tuleb lihtsustada;

Liikuvate ELi kodanike valimisõigused

6. väljendab heameelt komisjoni võetud meetmete üle, mille abil soovitakse suurendada liikuvate ELi kodanike õiguskindlust valimisõiguste kasutamisel. Komitee rõhutab seejuures, et vaba liikumise õiguse kasutamine ei tohiks toimuda muude kaasnevate õiguste kasutamise arvelt;

7. toetab liikuvate ELi kodanike kaasamist kohalikku ellu ja peab nende osalemist väärtuslikuks panuseks liikmesriikides mitmekesise ühiskonna loomisel;

8. loodab, et seadusandlikes ettepanekutes tunnistatakse, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused aitavad kaasa Euroopa demokraatia tugevdamisele, edendades ja hõlbustades Euroopa kodanike osalemist Euroopa Parlamendi valimistel ja kohalike omavalitsuste valimistel. See on ülesanne, mida ei saa jätta ainult liikmesriigi tasandi riigiasutustele;

9. ootab, et liikmesriigid tunnustaksid teistes liikmesriikides elavate ELi kodanike (liikuvate kodanike) õigust kandideerida kohalikel valimistel kõigile ametikohtadele;

10. ootab, et valimistel hääletamise ja noorte osalemise soodustamiseks tuleks edendada kodanike õigust eelhääletamisele, posti teel hääletamisele, elektroonilisele hääletamisele ja interneti teel hääletamisele;

11. tunnistab vajadust anda liikuvatele ELi kodanikele asjakohast, põhjalikku ja sihipärast teavet valimistel osalemise kohta ning väljendab seetõttu heameelt valimisõiguste kontaktpunkti loomise üle komisjoni tasandil. Komitee rõhutab sellega seotud vajadust tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamine ja piisav rahastamine;

Läbipaistvus ja desinformatsioon

12. tunnistab vajadust tagada kõigile osalejatele võrdsed tingimused, kuid nõuab, et piisavat tähelepanu pöörataks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttele. Eelkõige tuleb arvesse võtta kavandatava määruse mõju poliitilise tahte kujundamisele ka liikmesriikide puhtalt riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

13. toob esile vajaduse teha otsustavaid jõupingutusi, et võidelda desinformatsiooni vastu, mis võib õhnestada meie demokraatlike ühiskondade alustalasid ning vabasid ja õiglasid valimisi, usaldust kõigi tasandite avaliku sektori asutuste vastu ning teadlikku kodanikuaktiivsust. Komitee kordab Euroopa demokraatia tegevuskava käsitavas arvamuses väljendatud seisukohti; ⁽²⁾

⁽²⁾ ELT C 440, 29.10.2021, lk 31, <https://cor.europa.eu/et/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1278-2021>.

14. kutsub üles tagama, et asjaomaste algatustega kaasneks avaliku sektori asutuste suutlikkuse suurendamine, et võidelda sihipäraselt desinformatsiooniga kõigil tasanditel. Komitee märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kes on kodanikele kõige lähemal, võivad olla väärtuslik relv desinformatsiooni vastu võitlemisel, ent seda ei võeta arvesse;

Kokkuvõte

15. kutsub Euroopa Komisjoni üles tegema rohkem jõupingutusi, et kaitsta Euroopa õigusi ja väärtusi, sealhulgas täites Euroopa demokraatia tegevuskavas esitatud ülejäänud kohustusi. Komitee rõhutab tungivalt vajadust tagada võimalikult suur sidusus kavandatud õigusaktide vahel. Komitee rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on Euroopa demokraatliku struktuuri lahutamatu osa.

Brüssel, 28. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Heitkogustega kauplemise süsteemi ja piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi rakendamine ELi linnade ja piirkondade kasuks“

(2022/C 301/14)

Raportöör: Peter KURZ (DE/PES), Mannheimi linnapea

Viitedokumendid: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist

COM(2021) 551 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses lennunduse panusega kogu ELi majandust hõlmavasse heitkoguste vähendamise eesmärki ja üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamisega

COM(2021) 552 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism

COM(2021) 564 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidus asuvate õhusõidukikäitajate teavitamisega üleilmse turupõhise meetme raames kohaldatavatest kompenseerimisnõuetest

COM(2021) 567 final

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse otsust (EL) 2015/1814 seoses lubatud heitkoguse ühikute kogusega, mis lisatakse ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi kuni 2030. aastani

COM(2021) 571 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist, ning määrust (EL) 2015/757

COM(2021) 551 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Heite vähendamiseks on vaja kõigi majandussektorite panust. Seepärast tuleks seada kõrgem eesmärk ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ⁽¹⁾ kasvuhoonegaaside heitkoguste kulutõhusa ja majanduslikult tasuva vähendamise edendamiseks loodud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) puhul, nii et see oleks kooskõlas kõnealuse kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside netoheite vähendamise 2030. aasta eesmärgiga.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>	<p>Heite vähendamiseks on vaja kõigi majandussektorite panust. Seepärast tuleks seada kõrgem eesmärk ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ⁽¹⁾ kasvuhoonegaaside heitkoguste kulutõhusa ja majanduslikult tasuva ning sotsiaalselt vastutustundliku vähendamise edendamiseks loodud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) puhul, nii et see oleks kooskõlas kõnealuse kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside netoheite vähendamise 2030. aasta eesmärgiga ning üldise kliima-neutraalsuse eesmärgiga, mis on sätestatud määruses (EL) 2021/1119.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 9

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Nõukogu direktiiv 96/61/EÜ⁽¹⁾ tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/75/EL⁽²⁾ kehtetuks. Viiteid direktiivile 96/61/EÜ direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 2 ja selle IV lisas tuleks vastavalt ajakohastada. Arvestades vajadust vähendada heitkoguseid kiiresti kogu majanduses, peaks liikmesriikidel olema võimalik võtta meetmeid ELi HKSi kohaldamisalasse kuuluvate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks muude poliitikavahendite kaudu kui direktiivi 2010/75/EL kohaselt vastu võetud heite piirnormid.</p> <p>⁽¹⁾ Nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiv 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26).</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).</p>	<p>Nõukogu direktiiv 96/61/EÜ⁽¹⁾ tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/75/EL⁽²⁾ kehtetuks. Viiteid direktiivile 96/61/EÜ direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 2 ja selle IV lisas tuleks vastavalt ajakohastada. Arvestades vajadust vähendada heitkoguseid kiiresti kogu majanduses, peaks liikmesriikidel olema võimalik, arvestades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohti aktiivse osalemise kavade kaudu ning subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja sotsiaalse õigluse põhimõtteid, võtta meetmeid ELi HKSi kohaldamisalasse kuuluvate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks muude poliitikavahendite kaudu kui direktiivi 2010/75/EL kohaselt vastu võetud heite piirnormid.</p> <p>⁽¹⁾ Nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiv 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26).</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 13

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kasvuhoonegaase, mida ei paisata otse atmosfääri, tuleks ELi HKSi kohaselt käsitleda heitkogustena ning nende heitkoguste eest tuleks tagastada LHÜsid, välja arvatud juhul, kui koguseid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ⁽¹⁾ säilitamiskohas või kui need on tootes püsivalt keemiliselt seotud ja tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu. Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse, millistel tingimustel tuleb kasvuhoonegaasid lugeda tootes püsivalt keemiliselt seotuks sellisel, et need tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu, sealhulgas vajaduse korral süsinikdioksiidi sidumise sertifikaadi saamine, võttes arvesse regulatiivseid arengusuundi süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise valdkonnas.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).</p>	<p>Kasvuhoonegaase, mida ei paisata otse atmosfääri, tuleks ELi HKSi kohaselt käsitleda heitkogustena ning nende heitkoguste eest tuleks tagastada LHÜsid, välja arvatud juhul, kui koguseid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ⁽¹⁾ turvalises säilitamiskohas keskkonnaohutul viisil või kui need on tootes püsivalt keemiliselt seotud ja tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu. Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse, millistel tingimustel tuleb kasvuhoonegaasid lugeda tootes püsivalt keemiliselt seotuks sellisel, et need tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu, sealhulgas vajaduse korral süsinikdioksiidi sidumise sertifikaadi saamine, võttes arvesse regulatiivseid arengusuundi süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise valdkonnas.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).</p>

Motivatsioon

Fossiilkütustel töötavad elektrijaamad tekitavad suurema osa CO₂ heitest kui muud tööstusharud. Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kohaldamine selles sektoris võib CO₂ heidet märkimisväärselt vähendada.

Muudatusettepanek 4

Uus põhjendus pärast põhjendust 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>On vaja tagada, et meretranspordi lisamine ELi heitkogustega kauplemise süsteemi ei tooks kaasa kasvuhoonegaaside heite ülekandumist, suunates laevaliikluse ümber süsteemiga hõlmamata naabruses asuvate kolmandate riikide sadamatesse.</i></p>

Motivatsioon

Kasvuhoonegaaside heite ülekandumine naabruses asuvate kolmandate riikide sadamatesse, mis ei ole hõlmatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga, on reaalne oht, mis võib põhjustada asendusefekti kolmandate riikide sadamate kasuks, luua CO₂ maksuparadiise ELi naabruses ja ohustada Euroopa sadamasüsteemi konkurentsivõimet.

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 28

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Selleks et saavutada kõrgemad kliimaeesmärgid, tuleb suunata oluline kogus avaliku sektori vahendeid nii ELi kui ka liikmesriikide eelarvetest kliimapöördesse. Selleks et pakkuda täiendust ELi eelarvest ette nähtud märkimisväärsetele kliimaga seotud kulutustele ja neid veelgi suurendada, tuleks kogu enampakkumistest saadud tulu, mida liidu eelarvesse ei eraldata, kasutada samuti kliimaga seotud eesmärkidel. See hõlmab kõnealuse tulu kasutamist rahaliseks toetuseks, et lahendada sotsiaalseid probleeme madalama ja keskmise sissetulekuga leibkondades, vähendades moonutava mõjuga makse. Selleks et tegeleda ülemineku jaotusliku ja sotsiaalse mõjuga väikese sissetulekuga liikmesriikides, tuleks direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 10d osutatud moderniseerimisfondi kaudu kasutada täiendavad 2,5 % liidu LHÜde üldkogusest alates aastast [direktiivi jõustumise aasta] kuni aastani 2030, et rahastada energiasüsteemi ümberkujundamist liikmesriikides, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta oli 2016.–2018. aastal alla 65 % liidu keskmisest.</p>	<p>Selleks et saavutada kõrgemad kliimaeesmärgid, tuleb suunata oluline kogus avaliku sektori vahendeid nii ELi kui ka liikmesriikide, piirkondade ja kohalike omavalitsuste eelarvetest kliimapöördesse. Selleks et pakkuda täiendust ELi eelarvest ette nähtud märkimisväärsetele kliimaga seotud kulutustele ja neid veelgi suurendada, tuleks kogu enampakkumistest saadud tulu, mida liidu eelarvesse ei eraldata, kasutada samuti kliimaga seotud eesmärkidel, mis on ette nähtud olemasolevates asjakohastes üleriigilistes, piirkondlikes või kohalikes planeeringutes. See hõlmab kõnealuse tulu kasutamist rahaliseks toetuseks, et lahendada sotsiaalseid probleeme madalama ja keskmise sissetulekuga leibkondades, vähendades moonutava mõjuga makse. Selleks et tegeleda ülemineku jaotusliku ja sotsiaalse mõjuga väikese sissetulekuga liikmesriikides, tuleks direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 10d osutatud moderniseerimisfondi kaudu kasutada vähemalt täiendavad 2,5 % liidu LHÜde üldkogusest alates aastast [direktiivi jõustumise aasta] kuni aastani 2030, et rahastada energiasüsteemi ümberkujundamist liikmesriikides, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta oli 2016.–2018. aastal alla 65 % liidu keskmisest ning NUTS 3 tasandi piirkondades liikmesriikides, mida iseloomustab silmnähtav riigisisene tasakaalustamatus.</p>

Motivatsioon

Nende kvootide eraldamisel tuleks arvestada ka NUTS 2 tasandi piirkondade SKPd elaniku kohta, kuna piirkonniti väga ebavõrdsete tingimustega liikmesriikides oleks liiga piirav arvestada üksnes riigi keskmist SKPd elaniku kohta.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 30

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>[...] Tasuta LHÜd, mida selle arvutuse alusel CBAMiga hõlmatud sektoritele enam ei eraldata (CBAMi nõudlus), tuleb müüa enampakkumisel ja sellest saadav tulu tuleb kanda innovatsioonifondi, et toetada innovatsiooni vähese CO₂ heitega tehnoloogia, CO₂ kogumise ja kasutamise, CO₂ kogumise ja geoloogilise säilitamise, taastuenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi. Erilist tähelepanu tuleks pöörata projektidele CBAMiga hõlmatud sektorites. Selleks et arvestada tasuta LHÜde selle osaga, mis eraldatakse CBAMiga hõlmamata sektoritele, tuleks tasuta eraldatavatest LHÜdest maha arvata ja enampakkumisel müüdav lõplik kogus arvutada selle alusel, kui suur on CBAMi nõudluse osakaal kõigi tasuta LHÜsid saavate sektorite tasuta eraldamise vajaduses.</p>	<p>[...] Tasuta LHÜd, mida selle arvutuse alusel CBAMiga hõlmatud sektoritele enam ei eraldata (CBAMi nõudlus), tuleb müüa enampakkumisel ja sellest saadav tulu tuleb kanda innovatsioonifondi ja kliimameetmete sotsiaalfondi, et toetada innovatsiooni vähese CO₂ heitega tehnoloogia, CO₂ kogumise ja kasutamise, vältimatu CO₂ kogumise ja geoloogilise säilitamise (tööstuslike tootmisprotsesside tulemusel tekkinud vältimatute heitkoguste puhul, mis ei ole tekkinud fossiilkütuste põletamisel peamiselt energia tootmise eesmärgil), taastuenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi, piirates seejuures ka igat liiki negatiivset mõju kõige haavatavamatele piirkondadele ja leibkondadele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata projektidele CBAMiga hõlmatud sektorites. Selleks et arvestada tasuta LHÜde selle osaga, mis eraldatakse CBAMiga hõlmamata sektoritele, tuleks tasuta eraldatavatest LHÜdest maha arvata ja enampakkumisel müüdav lõplik kogus arvutada selle alusel, kui suur on CBAMi nõudluse osakaal kõigi tasuta LHÜsid saavate sektorite tasuta eraldamise vajaduses.</p>

Motivatsioon

LHÜde tasuta eraldamise lõpetamine CBAMiga hõlmatud sektoritele peaks toimuma pigem varem kui hiljem, kuna võimalus eraldada tasuta LHÜsid nõrgendab CO₂ hinnasignaali mõju.

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 33

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 8 osutatud innovatsioonifondi kohaldamisala tuleks laiendada, et toetada innovatsiooni selliste vähese CO₂ heitega tehnoloogiate ja protsesside valdkonnas, mis on seotud kütuste tarbimisega hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris. Lisaks peaks innovatsioonifond toetama investeeringuid meretranspordisektori CO₂ heite vähendamise, sealhulgas investeeringuid säästvasse alternatiivkütustesse, nagu vesinik ja ammoniaak, mida toodetakse taastuenergiast, ning heitevabasse jõuseadmetehnoloogiasse, nagu tuuletehnoloogia. Võttes arvesse, et määruses xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] ⁽¹⁾ sätestatud trahvidest saadud tulu suunatakse finantsmääruse artikli 21 lõike 5 kohase sihtotstarbelise välistuluna innovatsioonifondi, peaks komisjon tagama, et asjakohast tähelepanu pööratakse selliste uuenduslike projektide toetamisele, mille eesmärk on kiirendada taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste väljatöötamist ja kasutuselevõttu merendussektoris, nagu on märgitud määruse xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] artikli 21 lõikes 1. Selleks et tagada innovatsioonile piisav rahastamine selles laiendatud kohaldamisalas, tuleks innovatsioonifondi täiendada 50 miljoni LHÜga, mis saadakse osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks enampakkumisel müüa, ja osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks eraldada tasuta, vastavalt kummagi allika praegusele osakaalule innovatsioonifondi rahastamises.</p> <p>⁽¹⁾ [lisada viide algatust „FuelEU Maritime“ käsitlevale määrusele].</p>	<p>Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 8 osutatud innovatsioonifondi kohaldamisala tuleks laiendada, et toetada innovatsiooni selliste vähese CO₂ heitega tehnoloogiate ja protsesside valdkonnas, mis on seotud kütuste tarbimisega hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris ning meetmeid, mille eesmärk on vähendada suuri kasvuhooonegaaside heitkoguseid, mis ei ole projektipõhised ega uuenduslikud. Lisaks peaks innovatsioonifond toetama investeeringuid meretranspordisektori CO₂ heite vähendamise, sealhulgas investeeringuid säästvasse alternatiivkütustesse, nagu vesinik ja ammoniaak, mida toodetakse taastuenergiast, ning heitevabasse jõuseadmetehnoloogiasse, nagu tuuletehnoloogia. Võttes arvesse, et määruses xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] ⁽¹⁾ sätestatud trahvidest saadud tulu suunatakse finantsmääruse artikli 21 lõike 5 kohase sihtotstarbelise välistuluna innovatsioonifondi, peaks komisjon tagama, et asjakohast tähelepanu pööratakse selliste uuenduslike projektide toetamisele, mille eesmärk on kiirendada taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste väljatöötamist ja kasutuselevõttu merendussektoris, nagu on märgitud määruse xxxx/xxxx [FuelEU Maritime] artikli 21 lõikes 1. Selleks et tagada innovatsioonile piisav rahastamine ja meetmed selles laiendatud kohaldamisalas, tuleks innovatsioonifondi täiendada 50 miljoni LHÜga, mis saadakse osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks enampakkumisel müüa, ja osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks eraldada tasuta, vastavalt kummagi allika praegusele osakaalule innovatsioonifondi rahastamises.</p> <p>⁽¹⁾ [lisada viide algatust „FuelEU Maritime“ käsitlevale määrusele].</p>

Motivatsioon

Innovatsioonifond on üks peamisi kliimamuutustega seotud rahastamise allikaid ja piirdub siiski uuenduslike tehnoloogiatega, samal ajal kui CO₂ heite vähendamise peamine takistus ei ole üksnes innovatsiooni puudumine. Muudatusettepaneku eesmärk on teha ettepanek laiendada kohaldamisala juba olemasolevatele CO₂ heite vähendamise meetmetele.

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 38

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Moderniseerimisfondi kohaldamisala tuleks viia kooskõlla liidu kõige uuemate kliimaeesmärkidega ja nõuda, et investeeringud oleksid kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidega, ning kaotada toetus mis tahes investeeringutele, mis on seotud fossiilkütustega. Lisaks tuleks prioriteetsete investeeringute toetamiseks ette nähtud osa moderniseerimisfondist suurendada 80 %-ni; nõudluse poolel tuleks seada esikohale energiatõhusus ning prioriteetsete investeeringute hulka tuleks lisada ka leibkondade toetamine, et vähendada energiaostuvõimetust, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel.</p>	<p>Moderniseerimisfondi kohaldamisala tuleks viia kooskõlla liidu kõige uuemate kliimaeesmärkidega ja nõuda, et investeeringud oleksid kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidega, ning kaotada toetus mis tahes investeeringutele, mis on seotud fossiilkütustega. Lisaks tuleks moderniseerimisfondist raha hastada ainult prioriteetseid investeeringuid; nõudluse poolel tuleks seada esikohale energiatõhusus ja taastuvenergia kasutamine ning prioriteetsete investeeringute hulka tuleks lisada ka haavatavate piirkondade ja leibkondade toetamine, et vähendada energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesust, eeskätt maapiirkondades ja äärealadel. Samuti peaks moderniseerimisfond olema avatud NUTS 3 tasandi piirkondadele liikmesriikides, mida iseloomustab silmnähtav rügisine tasakaalustamatus, et soodustada seal energiavaldkonna taaselavdamist ja moderniseerimist.</p>

Muudatusettepanek 9

Põhjendus 43

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjoni teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine“⁽¹⁾ on rõhutatud, et heitkoguste vähendamine maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris on eriline proovikivi. Seetõttu teatas komisjon, et heitkogustega kauplemist võiks järgnevalt laiendada maanteetranspordist ja hoonetest pärinevatele heitkogustele. Nende kahe uue sektori heitkogustega kauplemine võetaks kasutusele eraldi, kuid kõrvuti toimiva süsteemina. Sellega välditaks häireid hästitoimivas paiksete käitiste ja lennunduse heitkogustega kauplemise süsteemis. Uue süsteemiga kaasnevad täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, mis kaitsevad liigse hinnamõju eest, kujundavad turuosaliste ootusi ja püüavad anda CO₂ hinnasignaali kogu majandusele. Varasemad kogemused on näidanud, et uue turu väljaarendamine nõuab tõhusa seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi loomist. Selleks et tagada koostoime ja sidusus paikseid käitisi ja lennundust hõlmava ELi HKS-i olemasoleva taristuga, on asjakohane luua heitkogustega kauplemise süsteem maanteetranspordisektori ja hoonesektori jaoks, muutes direktiivi 2003/87/EÜ.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 562 final.</p>	<p>Komisjoni teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine“⁽¹⁾ on rõhutatud, et heitkoguste vähendamine maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris on eriline proovikivi. Seetõttu teatas komisjon, et heitkogustega kauplemist võiks järgnevalt laiendada maanteetranspordist ja hoonetest pärinevatele heitkogustele. Nende kahe uue sektori heitkogustega kauplemine võetaks kasutusele eraldi, kuid kõrvuti toimiva süsteemina. Sellega välditaks häireid hästitoimivas paiksete käitiste ja lennunduse heitkogustega kauplemise süsteemis. Arvestades, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel lasub suurem osa vastutusest nende sektorite eest, tuleb nad kaasata uue heitkogustega kauplemise süsteemi väljatöötamisse. Osa uue heitkogustega kauplemise süsteemi tuludest eraldatakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kuna süsteemi laiendamine mõjutab kõige enam neid valitsustasandeid. Uue süsteemiga kaasnevad täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, mis kaitsevad liigse hinnamõju eest eeskätt haavatavaid leibkondi, mikro- ja väikeettevõtjaid ning liikuvuslahenduste kasutajaid maapiirkondades ja äärepoolsetes piirkondades, kujundavad turuosaliste ootusi ja püüavad anda CO₂ hinnasignaali kogu majandusele. Varasemad kogemused on näidanud, et uue turu väljaarendamine nõuab tõhusa seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi loomist. Selleks et tagada koostoime ja sidusus paikseid käitisi ja lennundust hõlmava ELi HKS-i olemasoleva taristuga, on asjakohane luua heitkogustega kauplemise süsteem maanteetranspordisektori ja hoonesektori jaoks, muutes direktiivi 2003/87/EÜ kooskõlas paketis „Eesmärk 55“ sätestatuga, ja vajaduse korral õigusnorme, mis mõjutavad kõnealuseid HKS-i mittekuuluvaid sektoreid.</p> <p>⁽¹⁾ COM(2020) 562 final.</p>

Motivatsioon

Heitkogustega kauplemise süsteemi laiendamine maanteetranspordi- ja ehitussektorile mõjutab eeskätt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on nendes sektorites suur vastutus ja neid tuleks uue kauplemise süsteemi kavandamisel arvesse võtta.

Muudatusettepanek 10

Põhjendus 51

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriikidele laekuvate enampakkumistulude seisukohast on väga olulised enampakkumisosade jaotamise eeskirjad, eriti arvestades vajadust tugevdada liikmesriikide suutlikkust tegeleda hoonesektori ja maanteetranspordisektori CO₂ hinnasignaali sotsiaalse mõjuga. Hoolimata sellest, et kahel sektoril on väga erinevad omadused, on asjakohane kehtestada ühine jaotusreegel, mis sarnaneb paiksete käitiste suhtes kohaldatavaga. Suurem osa LHÜdest tuleks jaotada kõigi liikmesriikide vahel, võttes aluseks heitkoguste keskmise jaotuse hõlmatud sektorites ajavahemikul 2016–2018.</p>	<p>Liikmesriikidele laekuvate enampakkumistulude seisukohast on väga olulised enampakkumisosade jaotamise eeskirjad, eriti arvestades vajadust tugevdada liikmesriikide suutlikkust tegeleda hoonesektori ja maanteetranspordisektori CO₂ hinnasignaali sotsiaalse mõjuga. Hoolimata sellest, et kahel sektoril on väga erinevad omadused, on asjakohane kehtestada ühine jaotusreegel, mis sarnaneb paiksete käitiste suhtes kohaldatavaga. Suurem osa LHÜdest tuleks jaotada kõigi liikmesriikide vahel, võttes aluseks heitkoguste keskmise jaotuse hõlmatud sektorites ajavahemikul 2016–2018. Iga liikmesriik peaks kehtestama enampakkumisest saadud tulu miinimummääraks vähemalt 20 %, mis eraldatakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hallatavaid tulusid tuleks kasutada üksnes kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks tehtavateks jõupingutusteks, eelkõige selleks, et toetada energiasüsteemi ümberkujundamist ning tegeleda kõige haavatavamate piirkondade, leibkondade, mikro- ja väikeettevõtjate ja liikuvusvõimuste kasutajate riskidega.</p>

Motivatsioon

Kuna Euroopa piirkonnad on geograafilisest, sotsiaalsest ja majanduslikust vaatepunktist erinevad, on kohalik ja piirkondlik tasand kõige õigem valitsustasand, kus hoolitseda selle eest, et üleminek ei kahjustaks Euroopa territoriaalset ühtekuuluvust ega ohustaks kõige haavatavamaid leibkondi.

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 52

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>CO₂ hinna kehtestamisega maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris peaksid kaasnema tõhusad sotsiaalsed hüvitised, eriti kui arvestada praegust kütteostuvõimetuse taset. Ligikaudu 34 miljonit eurooplast teatas, et nad ei suutnud 2018. aastal oma kodu piisavalt soojana hoida, ning 2019. aastal korraldatud kogu ELi hõlmanud uuringus ütles 6,9 % liidu elanikest, et kodu piisav kütmine käib neil rahaliselt üle jõu ⁽¹⁾. Sotsiaalse ja jaotusliku mõju tõhusaks hüvitamiseks peaksid liikmesriigid kulutama enampakkumistest saadud tulu kliima ja energiaga seotud eesmärkidel, mis on juba kindlaks määratud olemasoleva HKSi jaoks, aga ka meetmete jaoks, mis on lisatud spetsiaalselt selleks, et tegeleda uute maanteetranspordisektori ja hoonesektoriga seotud probleemidega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaste seonduvate poliitika-meetmete ⁽²⁾ jaoks. Enampakkumistulu tuleks kasutada uute sektorite heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektide käsitlemiseks, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud leibkondadele, mikroettevõtjatele ja transpordikasutajatele. Seda silmas pidades pakub uus kliimameetmete sotsiaalfond liikmesriikidele sihtotstarbelist rahastust, et toetada Euroopa kodanikke, keda kõige rohkem mõjutab või ohustab energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesus. Fondiga suurendatakse õiglust ja solidaarsust liikmesriikide vahel ja nende sees, leevendades samas majanduse ülemineku ajal energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesuse ohtu. See tugineb olemasolevatele solidaarsusmehhanismidele ja täiendab neid. Uue fondi vahendid vastavad põhimõtteliselt 25 % uue heitkogustega kauplemise eeldatavast tulust aastatel 2026–2032 ning nende rakendamisel võetakse aluseks kliimameetmete sotsiaalkavad, mille liikmesriigid peaksid esitama vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 20... ⁽³⁾/nr. Lisaks peaks iga liikmesriik kasutama oma enampakkumistulu muu hulgas selleks, et rahastada osa oma kliimameetmete sotsiaalkavade kuludest.</p> <p>⁽¹⁾ 2018. aasta andmed. Eurostat, SILC [ilc_mdcs01].</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).</p> <p>⁽³⁾ Lisada viide määrusele, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond].</p>	<p>CO₂ hinna kehtestamisega maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris peaksid kaasnema tõhusad sotsiaalsed hüvitised, eriti kui arvestada praegust kütteostuvõimetuse taset. Ligikaudu 34 miljonit eurooplast teatas, et nad ei suutnud 2018. aastal oma kodu piisavalt soojana hoida, ning 2019. aastal korraldatud kogu ELi hõlmanud uuringus ütles 6,9 % liidu elanikest, et kodu piisav kütmine käib neil rahaliselt üle jõu ⁽¹⁾, samas on osades piirkondades inimesed vaesuse tõttu sunnitud kütmiseks kasutama ebatõhusaid energiaallikaid. Sotsiaalse ja jaotusliku mõju tõhusaks hüvitamiseks peaksid liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kulutama enampakkumistest saadud tulu kliima ja energiaga seotud eesmärkidel, mis on juba kindlaks määratud olemasoleva HKSi jaoks, aga ka meetmete jaoks, mis on lisatud spetsiaalselt selleks, et tegeleda uute maanteetranspordisektori ja hoonesektoriga seotud probleemidega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL kohaste seonduvate poliitika-meetmete ⁽²⁾ jaoks. Enampakkumistulu tuleks kasutada uute sektorite heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektide käsitlemiseks, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud leibkondadele, mikro- ja väikeettevõtjatele ning liikuvuslahenduste kasutajatele. Seda silmas pidades pakub uus kliimameetmete sotsiaalfond liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele sihtotstarbelist rahastust, et toetada Euroopa kodanikke, keda kõige rohkem mõjutab või ohustab energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesus. Fondiga suurendatakse õiglust ja solidaarsust liikmesriikide vahel ja nende sees, leevendades samas majanduse ülemineku ajal energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesuse ohtu. See tugineb olemasolevatele solidaarsusmehhanismidele ja täiendab neid. Uue fondi vahendid vastavad vähemalt 25 % uue heitkogustega kauplemise eeldatavast tulust aastatel 2026–2032 ning nende rakendamisel võetakse aluseks kliimameetmete sotsiaalkavad, mille liikmesriigid peaksid esitama vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 20.../nr ⁽³⁾. Kui CO₂ hind toob kaasa oodatust suurema tulu, suurendatakse kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispaketti sellele vastavalt. Iga liikmesriik peaks kehtestama oma käsutuses olevate</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>vahendite miinimummääraks vähemalt 35 % kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamispaketist, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused haldaksid otse. Lisaks peaks iga liikmesriik ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kasutama oma enampakkumistulu muu hulgas selleks, et rahastada osa oma kliimameetmete sotsiaalkavade kuludest.</p> <p>⁽¹⁾ 2018. aasta andmed. Eurostat, SILC [ilc_md01].</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).</p> <p>⁽³⁾ [Lisada viide määrusele, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond].</p>

Motivatsioon

Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on kõige paremad võimalused nende küsimustega tegelemiseks, seega tuleks neile teha kättesaadavaks ka fondi vahendid.

Muudatusettepanek 12

Põhjendus 54

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Innovatsioon ja uute vähese CO₂ heitega tehnoloogiate arendamine hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris on üliolulised selleks, et tagada nende sektorite kulutõhus panus heitkoguste eeldatavasse vähendamisse. Seetõttu tuleks ka hoonesektori ja maanteetranspordisektori heitkogustega kauplemise süsteemist eraldada 150 miljonit LHÜd innovatsioonifondile, et stimuleerida heitkoguste kulutõhusat vähendamist.</p>	<p>Innovatsioon ja uute vähese CO₂ heitega tehnoloogiate ja meetmete arendamine hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris on üliolulised selleks, et tagada nende sektorite kulutõhus panus heitkoguste eeldatavasse vähendamisse. Seetõttu tuleks ka hoonesektori ja maanteetranspordisektori heitkogustega kauplemise süsteemist eraldada 150 miljonit LHÜd innovatsioonifondile, et stimuleerida heitkoguste kulutõhusat ning sotsiaalselt ja keskonnaalaselt vastutundlikku vähendamist.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 13

Põhjendus 58

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon peaks jälgima heitkogustega kauplemise kohaldamist hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, sealhulgas seda, mil määral hinnad lähenevad olemasoleva HKSi hindadele, ning vajaduse korral tuleks teha Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanek süsteemi läbivaatamiseks, et omandatud teadmiste ja hindade suurenenud lähenemise alusel parandada heitkogustega kauplemise tõhusust, haldamist ja praktilist kohaldamist nendes sektorites. Komisjon peaks olema kohustatud esitama esimese aruande kõnealuste küsimuste kohta 1. jaanuariks 2028.</p>	<p>Komisjon peaks jälgima heitkogustega kauplemise kohaldamist hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, sealhulgas seda, mil määral hinnad lähenevad olemasoleva HKSi hindadele, ning vajaduse korral tuleks teha Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanek süsteemi läbivaatamiseks, et omandatud teadmiste ja hindade suurenenud lähenemise alusel parandada heitkogustega kauplemise tõhusust, haldamist ja praktilist kohaldamist nendes sektorites. Komisjon peaks olema kohustatud esitama esimese aruande kõnealuste küsimuste kohta 1. jaanuariks 2028. Aruande koostamisele peaks eelnema konsulteerimisperiood, mis kestaks 1. septembrist 2027 kuni 31. oktoobrini 2027. Kogu selle perioodi jooksul tuleks korraldada sihipäraseid konsultatsioone kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.</p>

Motivatsioon

Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on maanteetranspordi ja ehitussektoris märkimisväärsed pädevused ning uue heitkogustega kauplemise süsteemi tõhususe hindamisel ja selle kohta aru andmisel tuleks nendega konsulteerida.

Muudatusettepanek 14

Artikli 1 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) „heitkogus“ – käitise allikatest pärinevate kasvuhoo- negaaside heide või I lisas nimetatud lennutegevust sooritava õhusõiduki või I lisas nimetatud meretrans- pordis kasutatavate laevade kõnealuse tegevusega seotud kindlaksmääratud gaaside heide või III lisas osutatud tegevusele vastav kasvuhoo- negaaside heide;“</p> <p>b) punkt d asendatakse järgmisega:</p> <p>„d) „kasvuhoo- negaaside heiteluba“ – kooskõlas artik- litega 5, 6 ja 30b väljaantud luba;“</p> <p>c) punkt u jäetakse välja;</p> <p>d) lisatakse järgmised punktid v–z:</p> <p>„v) „laevandusettevõtja“ – laeva omanik või mis tahes muu organisatsioon või isik, näiteks haldaja või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult vastutuse laeva käitamise eest ja kes sellise vastutuse võtmisel on nõustunud üle võtma kõik kohustused ja kogu vastutuse, mis on sätestatud laevade ohutu ekspluateerimise ja reostuse vältimise korraldamise rahvusvahelises koodeksis, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 336/2006(*) I lisas;“;</p>	<p>(2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) „heitkogus“ – käitise allikatest pärinevate kasvuhoo- negaaside heide või I lisas nimetatud lennutegevust sooritava õhusõiduki või I lisas nimetatud meretrans- pordis kasutatavate laevade kõnealuse tegevusega seotud kindlaksmääratud gaaside heide või III lisas osutatud tegevusele vastav kasvuhoo- negaaside heide;“</p> <p>b) punkt d asendatakse järgmisega:</p> <p>„d) „kasvuhoo- negaaside heiteluba“ – kooskõlas artik- litega 5, 6 ja 30b väljaantud luba;“</p> <p>c) punkt u jäetakse välja;</p> <p>d) lisatakse järgmised punktid v–z:</p> <p>„v) „laevandusettevõtja“ – laeva omanik või mis tahes muu organisatsioon või isik, näiteks haldaja või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult vastutuse laeva käitamise eest ja kes sellise vastutuse võtmisel on nõustunud üle võtma kõik kohustused ja kogu vastutuse, mis on sätestatud laevade ohutu ekspluateerimise ja reostuse vältimise korraldamise rahvusvahelises koodeksis, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 336/2006(*) I lisas;“</p> <p>„aa) „külastatav sadam“ – sadam, kus laev peatub kauba lastimiseks või lossimiseks või reisijate pealevõtmiseks või maale laskmiseks. Sellest tulenevalt jäävad käesoleva direktiivi kohaldami- salast välja üksnes kiutuse tankimise, varude täiendamise, meeskonna vahetamise, kuivdokki mineku või laeva ja/või selle seadmete remondi eesmärgil tehtavad peatused ning abi vajava või ohus oleva laeva peatused sadamas, laevadeva- heline reisijate või lasti üleandmine väljaspool sadamaid, peatused ELi mittekuuluva naaberriigi ümberlaadimissadamas ning üksnes ebasoodsate ilmastikutingimuste eest varjumise või vajaliku otsingu- ja päästetegevuse eesmärgil tehtavad peatused sadamas;“;</p>

Motivatsioon

Muudatus mõiste „külastatav sadam“ määratluses tagab, et marsruutidel, mis ühendavad Euroopa sadamaid Aasiaga või Ameerikaga ja mille vahepeatused toimuvad Euroopa sadamates, puuduvad eelised kõnealuste toimingute ümberpaigutamiseks naabruses asuvate kolmandate riikide sadamatesse.

Muudatusettepanek 15

Artikli 1 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kohaldamisala meretransporditegevuste puhul</p> <p>1. Lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja tagastamisnõuete kohaldamine meretransporditegevuste suhtes hõlmab viitkümmet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevasse sadamasse, viitkümmet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse, sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse ning sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis seisavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast kai ääres.</p>	<p>Kohaldamisala meretransporditegevuste puhul</p> <p>1. Lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja tagastamisnõuete kohaldamine meretransporditegevuste suhtes hõlmab viitkümmet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevasse sadamasse, viitkümmet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse, sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse ning sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis seisavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast kai ääres.</p> <p><i>Lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja tagastamisnõuete kohaldamine meretransporditegevuste suhtes toimub järgmistel juhtudel järgmiselt:</i></p> <p>a) <i>laevade puhul, mis väljuvad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni asuvasse sadamasse, või laevade puhul, mis väljuvad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse, külastades väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni asuvat ELi naaberrügi ümberlaadimissadamat:</i></p> <p>i) <i>hõlmatakse sada protsenti (100 %) heitkogustest reisi selle osa suhtes, mis toimub liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama ja väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni asuva ELi naaberrügi ümberlaadimissadama vahel, ning</i></p> <p>ii) <i>hõlmatakse viitkümmet protsenti (50 %) heitkogustest reisi ülejäänud osa suhtes;</i></p> <p>b) <i>laevade puhul, mis väljuvad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse, külastades reisil väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni asuvat ELi naaberrügi ümberlaadimissadamat, hõlmatakse sada protsenti (100 %) heitkogustest kogu reisi suhtes.</i></p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Artikleid 9, 9a ja 10 kohaldatakse meretransporditegevuste suhtes samal viisil, nagu neid kohaldatakse muude ELi HKSiga hõlmatud tegevuste suhtes.“</p>	<p>2. Artikleid 9, 9a ja 10 kohaldatakse meretransporditegevuste suhtes samal viisil, nagu neid kohaldatakse muude ELi HKSiga hõlmatud tegevuste suhtes.“</p>

Motivatsioon

Selle ettepaneku kohaselt ei saa konteinerilaevad, mis teevad pikki reise, „nullida oma CO₂ mõõtjat,“ kui nad külastavad ELi sadamate asemel väljaspool ELi asuvaid sadamaid.

Muudatusettepanek 16

Artikli 1 lõike 11 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) lõike 1 kolmas lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„2 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest aastatel 2021–2030 müüakse enampakkumisel, et luua fond, mille abil parandada energiatõhusust ja moderniseerida energiasüsteeme teatavates liikmesriikides (edaspidi „toetust saavad liikmesriigid“), nagu on sätestatud artiklis 10d (edaspidi „moderniseerimisfond“). Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2013. aastal alla 60 % liidu keskmisest. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa A osale.</p> <p>Lisaks pannakse 2,5 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest [direktiivi jõustumisele järgnev aasta] ja 2030. aasta vahel moderniseerimisfondi jaoks enampakkumisele. Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2016–2018. aastani alla 65 % liidu keskmisest. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa B osale.“;</p>	<p>a) lõike 1 kolmas lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„2 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest aastatel 2021–2030 müüakse enampakkumisel, et luua fond, mille abil parandada energiatõhusust ja moderniseerida energiasüsteeme teatavates liikmesriikides (edaspidi „toetust saavad liikmesriigid“), nagu on sätestatud artiklis 10d (edaspidi „moderniseerimisfond“). Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2013. aastal alla 60 % liidu keskmisest ning NUTS 3 tasandi piirkonnad liikmesriikides, mida iseloomustab silmnähtav riigisisene tasakaalustamatus. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa A osale.</p> <p>Lisaks pannakse vähemalt 2,5 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest [direktiivi jõustumisele järgnev aasta] ja 2030. aasta vahel moderniseerimisfondi jaoks enampakkumisele. Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2016–2018. aastani alla 65 % liidu keskmisest ning NUTS 3 tasandi piirkonnad liikmesriikides, mida iseloomustab silmnähtav riigisisene tasakaalustamatus. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa B osale.“;</p>

Muudatusettepanek 17

Artikli 1 lõike 11 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) lõike 3 esimene ja teine lause asendatakse järgmistega:</p> <p>„3. Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse. Liikmesriigid kasutavad lõikes 2 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadud tulu, välja arvatud tulu, mida kasutatakse artikli 10a lõikes 6 osutatud süsinikdioksiidiga seotud kaudsete kulude hüvitamiseks, ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:“;</p>	<p>b) lõike 3 esimene ja teine lause asendatakse järgmistega:</p> <p>„3. Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse ja millest eraldatakse vähemalt 20 % kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Liikmesriigid kasutavad lõikes 2 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel saadud tulu, välja arvatud tulu, mida kasutatakse artikli 10a lõikes 6 osutatud süsinikdioksiidiga seotud kaudsete kulude hüvitamiseks, ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:“;</p>

Muudatusettepanek 18

Artikli 1 lõike 12 punkti g kolmas lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artiklit 10a muudetakse järgmiselt:</p> <p>g) lõige 8 asendatakse järgmisega:</p> <p>„8. 365 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidakse muidu eraldada tasuta käesoleva artikli alusel, ja 85 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidakse muidu müüa enampakkumisel artikli 10 alusel, samuti lubatud heitkoguse ühikud, mis tulenevad artikli 10a lõikes 1a osutatud lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise vähendamisest, tehakse kättesaadavaks fondile, mille eesmärk on toetada innovatsioonitegevust vähese süsinikdioksiiditehete tehnoloogia ja protsesside valdkonnas ning aidata kaasa nullsaaste eesmärkide saavutamisele (edaspidi „innovatsioonifond“). [...]“</p>	<p>Artiklit 10a muudetakse järgmiselt:</p> <p>g) lõige 8 asendatakse järgmisega:</p> <p>„8. 365 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidakse muidu eraldada tasuta käesoleva artikli alusel, ja 85 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidakse muidu müüa enampakkumisel artikli 10 alusel, samuti lubatud heitkoguse ühikud, mis tulenevad artikli 10a lõikes 1a osutatud lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise vähendamisest, tehakse kättesaadavaks fondile, mille eesmärk on toetada heitkoguste vältimist ja innovatsioonitegevust vähese süsinikdioksiiditehete tehnoloogia ja protsesside valdkonnas ning aidata kaasa nullsaaste eesmärkide saavutamisele (edaspidi „innovatsioonifond“). [...]“</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Innovatsioonifond hõlmab I ja III lisas loetletud sektoreid, sealhulgas süsinikdioksiidi keskkonnaohutut kogumist ja kasutamist, mis aitab oluliselt leevendada kliimamuutusi, samuti hõlmab see tooteid, mis asendavad I lisas loetletud sektorites tootetavaid süsinikdioksiidimahukaid tooteid, ühtlasi aidatakse sellega hoogustada süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumise ja geoloogilise säilitamisega seotud projektide ehitustegevust ja toimimist ning edendada uuenduslikke taastuvenergia ja energia salvestamise tehnoloogiaid geograafiliselt tasakaalustatud asukohtades. Innovatsioonifondist võib toetada ka läbimurdelist ning uuenduslikku tehnoloogiat ja taristut, mille abil vähendada merendussektori süsinikuheidet ning toota vähese süsinikdioksiidiheitega ja süsinikdioksiidiheitevabasisid kütuseid lennunduse, raudtee- ja maanteetranspordi jaoks. Erilist tähelepanu pööratakse [CBAMi määrusega] hõlmatud sektorite projektidele, et toetada innovatsiooni vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiate, süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise, süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise, taastuvenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi.</p> <p>Kõikide liikmesriikide territooriumil teostatavad projektid on rahastamiskõlblikud, sealhulgas väikesemahulised projektid. Toetust saavad tehnoloogiad peavad olema innovatiivsed ja ilma toetuseta sellises mahus äriiselt mitte veel elujõulised, kuid need peavad esindama läbimurdelisi lahendusi või olema piisavalt valmis, et neid saaks kohaldada kommertskasutusele eelnevas mahus. [...]</p> <p>Projektid valitakse objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel, võttes vajaduse korral arvesse seda, millises ulatuses aitavad need tuua heitkoguseid lõikes 2 osutatud võrdlusalustest tunduvalt allapoole.</p>	<p>Innovatsioonifond hõlmab I ja III lisas loetletud sektoreid, sealhulgas ulatuslikke heitkoguste vähendamise projekte, milles kasutatakse arenenud tehnoloogiat, ringmajandust toetavaid avaliku ja erasektori algatusi, kogu ELi hõlmavaid heitkoguste vähendamise programme, süsinikdioksiidi keskkonnaohutut kogumist ja kasutamist, mis aitab oluliselt leevendada kliimamuutusi, samuti hõlmab see tooteid, mis asendavad I lisas loetletud sektorites tootetavaid süsinikdioksiidimahukaid tooteid, ühtlasi aidatakse sellega hoogustada süsinikdioksiidi keskkonnaohutu ja turvalise kogumise ja geoloogilise säilitamisega seotud projektide ehitustegevust ja toimimist ning edendada uuenduslikke taastuvenergia ja energia salvestamise tehnoloogiaid geograafiliselt tasakaalustatud asukohtades. Innovatsioonifondist võib toetada ka läbimurdelist ning uuenduslikku tehnoloogiat ja taristut, mille abil vähendada merendussektori süsinikuheidet ning toota vähese süsinikdioksiidiheitega ja süsinikdioksiidiheitevabasisid kütuseid lennunduse, raudtee- ja maanteetranspordi jaoks. Erilist tähelepanu pööratakse [CBAMi määrusega] hõlmatud sektorite projektidele, et toetada ringluse meetmeid, kutsealast koolitust vähese süsinikuheitega toodete kasutamiseks, innovatsiooni vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiate, keskkonnaohutu ja turvalise süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise, süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise, taastuvenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi või nendega kohaneda sotsiaalselt vastutustundlikul viisil.</p> <p>Kõikide liikmesriikide territooriumil teostatavad projektid ja meetmed on rahastamiskõlblikud, sealhulgas väikesemahulised projektid. Toetust saavad tehnoloogiad peavad olema innovatiivsed, süsinikuheidet vähendavad ja ilma toetuseta sellises mahus äriiselt mitte elujõulised, kuid need peavad esindama läbimurdelisi lahendusi või olema piisavalt valmis, et neid saaks kohaldada kommertskasutusele eelnevas mahus. [...]</p> <p>Projektid ja meetmed valitakse objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel, võttes vajaduse korral arvesse seda, millises ulatuses aitavad need tuua heitkoguseid lõikes 2 osutatud võrdlusalustest tunduvalt.</p> <p>Lõikesse 3 lisatakse järgmised punktid:</p> <p>1) edendada oskuste arendamist kooskõlas vajadusega kohendada kutsetavasid ringlusele ja vähese CO₂ heitega materjalide kasutamisele;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	m) toetada ringmajanduse arengut;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 19

Artikli 1 lõike 14 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artiklit 10d muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Ajavahemikuks 2021–2030 luuakse fond eesmärgiga toetada toetust saavate liikmesriikide poolt kavandatud investeeringuid, sealhulgas rahastada väikesemahulisi investeerimisprojekte, et moderniseerida energiasüsteeme ja parandada energiatõhusust (edaspidi „moderniseerimisfond“). Moderniseerimisfondi rahastatakse artikli 10 kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest kõnealuses artiklis osutatud toetust saavate liikmesriikide jaoks.</p> <p>Toetatavad investeeringud peavad olema kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega, samuti komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatise Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119 ^(**) seatud sihtide ja Pariisi kokkuleppes väljendatud pikaajaliste eesmärkidega. Moderniseerimisfondist ei anta toetust fossiilkütuseid kasutavatele energiatootmisüksustele.“;</p>	<p>Artiklit 10d muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Ajavahemikuks 2021–2030 luuakse fond eesmärgiga toetada toetust saavate liikmesriikide ja NUTSi 3. tasandi piirkondade poolt kavandatud investeeringuid, sealhulgas rahastada väikesemahulisi investeerimisprojekte, et moderniseerida energiasüsteeme ja parandada energiatõhusust (edaspidi „moderniseerimisfond“). Moderniseerimisfondi rahastatakse artikli 10 kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest kõnealuses artiklis osutatud toetust saavate liikmesriikide jaoks.</p> <p>Toetatavad investeeringud peavad olema kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega, samuti komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatise Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119 ^(**) seatud sihtide ja Pariisi kokkuleppes väljendatud pikaajaliste eesmärkidega. Moderniseerimisfondist ei anta toetust fossiilkütuseid kasutavatele energiatootmisüksustele.“;</p>

Muudatusettepanek 20

Artikli 1 lõike 14 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. Vähemalt 80 % moderniseerimisfondi rahalistest vahenditest kasutatakse selleks, et toetada investeeringuid järgmistes valdkondades:</p> <p>a) taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmine ja selle kasutamine;</p>	<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. Kõiki moderniseerimisfondi rahalisi vahendeid kasutatakse selleks, et toetada investeeringuid järgmistes valdkondades:</p> <p>a) taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmine ja selle kasutamine;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) taastuvate energiaallikate kasutamine kütmiseks ja jahutamiseks;</p> <p>c) energiatõhususe parandamine nõudluse poolel, sealhulgas transpordi, hoonete, põllumajanduse ja jäätmete valdkonnas;</p> <p>d) energia salvestamine ja energiavõrkude moderniseerimine, hõlmates kaugküttevõrke, elektrienergia ülekandevõrke ja liikmesriikidevaheliste ühenduste lisamist;</p> <p>e) madala sissetulekuga leibkondade toetamine, sealhulgas maa- ja äärepoolseimates piirkondades, et tegeleda energiaostuvõimetusega ja ajakohastada nende küttesüsteeme; ning</p> <p>f) õiglane üleminek toetust saavate liikmesriikide süsinikdioksiididega tööstusest sõltuvates piirkondades, toetades töötajate ümberpaigutamist, ümberõpet ja täiendõpet, haridust, töötusimisealgatusi ja idufirmasid dialoogis sotsiaalpartneritega.“</p>	<p>b) taastuvate energiaallikate kasutamine kütmiseks ja jahutamiseks, sh kaugküte ja -jahutus;</p> <p>c) energiatõhususe parandamine nõudluse poolel, sealhulgas transpordi, hoonete, põllumajanduse ja jäätmete valdkonnas;</p> <p>d) energia salvestamine ja energiavõrkude moderniseerimine, hõlmates kaugküttevõrke, elektrienergia ülekandevõrke ja liikmesriikidevaheliste ühenduste lisamist;</p> <p>e) madala sissetulekuga leibkondade, haavatavate mikro- ja väikeettevõtjate ja liikuvuslahenduste kasutajate toetamine, sealhulgas maa- ja äärepoolseimates piirkondades, et tegeleda energia ja liikuvusega seotud ostuvõimetusega ja ajakohastada nende kütte- ja jahutussüsteeme; ning</p> <p>f) õiglane üleminek toetust saavate liikmesriikide ja NUTSi 3. tasandi piirkondade süsinikdioksiididega tööstusest sõltuvates piirkondades, toetades töötajate ümberpaigutamist, ümberõpet ja täiendõpet, haridust, töötusimisealgatusi ja idufirmasid dialoogis sotsiaalpartneritega.“;</p> <p>g) ringmajanduse arendamine.“;</p>

Muudatusettepanek 21

Artikli 1 lõige 21

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse. Liikmesriigid kasutavad oma tulu ühe või mitme artikli 10 lõikes 3 osutatud tegevuse jaoks või ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:</p>	<p>Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse. Liikmesriigid kasutavad oma tulu ühe või mitme artikli 10 lõikes 3 osutatud tegevuse jaoks või ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) meetmed, mille eesmärk on aidata kaasa hoonete kütte ja jahutusega seotud süsinikuheite vähendamisele või hoonete energiavajaduse vähendamisele, sealhulgas taastuenergia integreerimine ja sellega seotud meetmed vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõikele 11 ning artiklitele 12 ja 20 [viited ajakohastatakse läbivaadatud direktiiviga], samuti meetmed, millega antakse rahalist toetust madala sissetulekuga leibkondadele kõige halvemate näitajatega hoonetes;</p> <p>b) meetmed, mille eesmärk on kiirendada heiteta sõidukite kasutuselevõttu või anda rahalist toetust heiteta sõidukite täielikult koostalitlusvõimelise tankimis- ja laadimistaristu kasutuselevõtuks, või meetmed, millega soodustatakse üleminekut ühistranspordile ja parandatakse mitmeliigilist transporti või antakse rahalist toetust, et tegeleda väikese ja keskmise sissetulekuga transpordikasutajatega seotud sotsiaalsete aspektidega.</p> <p>Liikmesriigid kasutavad osa oma käesoleva artikli kohaselt saadud enampakkumistulust selleks, et tegeleda käesoleva peatüki alusel toimuva heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektidega, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud leibkondadele, vähekaitsitud mikroettevõtjatele ja vähekaitsitud transpordikasutajatele, nagu need on määratletud määruses (EL) 20.../nn [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus](*). Kui liikmesriik esitab komisjonile [kliimameetmete sotsiaalkava] vastavalt kõnealusele määrusele, kasutab liikmesriik seda tulu muu hulgas kõnealuse kava rahastamiseks.</p> <p>Liikmesriigid loetakse käesoleva lõike sätteid täitnuks, kui nad on esimeses lõigus nimetatud eesmärkidel kehtestanud maksu- või rahalise toetuse poliitika või rahalist toetust võimendava õiguspoliitika, mille väärtus on samaväärne käesolevas peatükis osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest saadud tuluga, ning rakendavad neid.</p>	<p>a) meetmed, mille eesmärk on aidata kaasa hoonete kütte ja jahutusega seotud süsinikuheite vähendamisele või hoonete energiatõhususe parandamisele, sealhulgas taastuenergia integreerimine ja sellega seotud meetmed vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõikele 11 ning artiklitele 12 ja 20 [viited ajakohastatakse läbivaadatud direktiiviga], samuti meetmed, millega antakse rahalist toetust madala sissetulekuga leibkondadele kõige halvemate energiatõhususe näitajatega hoonetes;</p> <p>b) meetmed, mille eesmärk on kiirendada heiteta sõidukite kasutuselevõttu või anda rahalist toetust heiteta sõidukite täielikult koostalitlusvõimelise tankimis- ja laadimistaristu kasutuselevõtuks, või meetmed, millega soodustatakse kauba- ja reisijateveo üleminekut tõhusamatele või nullenergiakasutusega transpordiliikidele, või meetmed, millega parandatakse taristu ja transporditeenuste energiatõhusust või antakse rahalist toetust, et tegeleda väikese ja keskmise sissetulekuga liikuvuslahenduste kasutajatega seotud sotsiaalsete aspektidega.</p> <p>Liikmesriigid kasutavad osa oma käesoleva artikli kohaselt saadud enampakkumistulust selleks, et tegeleda käesoleva peatüki alusel toimuva heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektidega, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud leibkondadele, vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjatele ja vähekaitsitud liikuvuslahenduste kasutajatele, nagu need on määratletud määruses (EL) 20.../nn [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus](*). Kui liikmesriik esitab komisjonile [kliimameetmete sotsiaalkava] vastavalt kõnealusele määrusele, kasutab liikmesriik seda tulu muu hulgas kõnealuse kava rahastamiseks.</p> <p>Liikmesriigid eraldavad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele vähemalt 20 % tuludest, mida kasutatakse ühe või mitme käesolevas lõikes kirjeldatud meetme rahastamiseks.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid teavitavad komisjoni tulude kasutamisest ja käesoleva lõike kohaselt võetud meetmetest, lisades selle teabe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999^(*) alusel esitatavatesse aruannetesse.</p>	<p>Liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused loetakse käesoleva lõike sätteid täitnuks, kui nad on esimeses lõigus nimetatud eesmärkidel kehtestanud maksu- või rahalise toetuse poliitika või rahalist toetust võimendava õiguspoliitika, mille väärtus on samaväärne käesolevas peatükis osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest saadud tuluga, ning rakendavad neid.</p> <p>Liikmesriigid teavitavad komisjoni tulude kasutamisest ja käesoleva lõike kohaselt võetud meetmetest, lisades selle teabe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999^(*) alusel esitatavatesse aruannetesse.</p>

Muudatusettepanek 22

Artikli 1 lõige 21– Artikkel 30i

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon esitab 1. jaanuariks 2028 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva peatüki sätete rakendamise, võttes vaatluse alla nende tõhususe, haldamise ja praktilise kohaldamise, sealhulgas otsuse (EL) 2015/1814 kohaste eeskirjade kohaldamise ja käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute kasutamise II, IIa ja III peatükiga hõlmatud nõuete täitmise kohustusega üksuste kohustuste täitmiseks. Vajaduse korral esitab komisjon koos kõnealuse aruandega Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku käesolevat peatükki muuta. Komisjon peaks 31. oktoobriks 2031 hindama, kas III lisaga hõlmatud sektorite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud sektoreid hõlmavasse heitkogustega kauplemise süsteemi on teostatav.“</p>	<p>Komisjon esitab 1. jaanuariks 2028 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva peatüki sätete rakendamise, võttes vaatluse alla nende tõhususe, haldamise ja praktilise kohaldamise, sealhulgas otsuse (EL) 2015/1814 kohaste eeskirjade kohaldamise ja käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute kasutamise II, IIa ja III peatükiga hõlmatud nõuete täitmise kohustusega üksuste kohustuste täitmiseks. Aruande koostamisele eelneb konsulteerimisperiood, mis kestab 1. septembrist 2027 kuni 31. oktoobrini 2027. Kogu selle perioodi jooksul korraldatakse sihipäraseid konsultatsioone kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Vajaduse korral esitab komisjon koos kõnealuse aruandega Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku käesolevat peatükki muuta. Komisjon peaks 31. oktoobriks 2031 hindama, kas III lisaga hõlmatud sektorite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud sektoreid hõlmavasse heitkogustega kauplemise süsteemi on teostatav.“</p>

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism

COM(2021) 564 final

Muudatusettepanek 23

Põhjendus 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Olemasolevad mehhanismid kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohu vähendamiseks kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohus olevates sektorites või allsektorites on ELi HKS-i lubatud heitkoguste ühikute tasuta eraldamine üleminekuperioodil ning direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 6 ja artiklis 10b sätestatud finantsmeetmed, millega hüvitatakse kasvuhoonegaaside heite kuludest tulenevad kaudsete heidete kulud, mis kantakse üle elektrihindadesse. Lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames nõrgendab siiski hinnasignaali, mille süsteem annab seda saavatele käitistele võrreldes täieliku enampakkumisega, ning mõjutab seega stiimuleid investeerida täiendavasse heitkoguste vähendamisse.</p>	<p>Olemasolevad mehhanismid kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohu vähendamiseks kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohus olevates sektorites või allsektorites on ELi HKS-i lubatud heitkoguste ühikute tasuta eraldamine üleminekuperioodil ning direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 6 ja artiklis 10b sätestatud finantsmeetmed, millega hüvitatakse kasvuhoonegaaside heite kuludest tulenevad kaudsete heidete kulud, mis kantakse üle elektrihindadesse. Lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames nõrgendab siiski hinnasignaali, mille süsteem annab seda saavatele käitistele võrreldes täieliku enampakkumisega, ning mõjutab seega stiimuleid investeerida täiendavasse heitkoguste vähendamisse. <i>LHÜde tasuta eraldamise järkjärguline lõpetamine tuleb seetõttu saavutada tõhusal ja õigeaegsel viisil, nagu on sätestatud Euroopa kliimamääruse eesmärkides ja täpsemalt paketi „Eesmärk 55“.</i></p>

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tuletab meelde, et Pariisi kokkuleppe allkirjastamisega ühines EL kohustusega saavutada 2050. aastaks ülemaailmne kliimaneutraalsuse võrk, mis on nüüd sätestatud Euroopa kliimaseaduses; väljendab heameelt Euroopa Komisjoni enneolematute keskkonnavalaste ambitsioonide ja pühendumuse üle üleminekul kestlikumale ühiskonnale ja majandusele ning näeb paketi „Eesmärk 55“ seda kohustust kinnitavat asjaolu; rõhutab, et heite vähendamise eesmärkidega peavad kaasnema energiatõhususe ja taastuvenergia eesmärgid, maakasutuse ümbermõtestamine (et sõnaselgelt suurendada süsiniku looduslikku sidumist) ning muud Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid, et tagada õiglane ja püsiv üleminek;
2. rõhutab, et kõrge, kuid järk-järgult kasutusele võetav süsinikdioksiidi hind peaks andma ettevõtjatele vajaliku signaali ja suunama üleminekut kõige kulutõhusamal viisil. Komitee viitab sellele, et vaja on tõhusat koostoimet läbivaadatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi ja kavandatava piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi (CBAM) vahel, millele võiksid lisanduda muud toetavad ELi meetmed, et tagada ELi piirkondades kliimaneutraalne ja konkurentsivõimeline majandus, seda eelkõige kohtades, kus toimub energiamahukate tööstusharude kestlik ümberkujundamine;
3. tunnistab, et ebavõrdsus võib veelgi süveneda, arvestades energiahindade jätkuvat tõusu ja geopoliitilist ebastabiilsust, mida süvendab Ukraina sõda; tunneb heameelt komisjoni ettepanekute üle tegeleda nende riskidega, nagu on kirjeldatud teatises kava „REPowerEU“ kohta, kuid rõhutab, et mõned vahendid, nagu juhuslike tulude suurem maksustamine, ei pruugi olla piisavad, et pakkuda usaldusväärset toetust, ning nõuab seetõttu pikemaajalisi lahendusi;
4. tunnistab, et ökoloogilised kriisid suurendavad ebavõrdsust, nagu ka ebavõrdsus omakorda suurendab keskkonnakahju. Seega peab kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise poliitika taastama õigluse meie ühiskonnas ja piirkondades;
5. toetab põhimõtet, et kliimaneutraalsusele üleminekuks ja heitkoguste vähendamisele peaksid aitama kaasa kõik majandussektorid ning et ELi heitkogustega kauplemise süsteem võiks anda märkimisväärse panuse, kui põhimõtet „saastaja maksab“ laiendatakse kõigile süsteemiga hõlmatud sektoritele. Komitee juhib tähelepanu sellele, et liikuvus tekitab ELi CO₂ heitest veerandi, samas kui ehitussektori arvele langeb 40 % Euroopa energiatarbimisest. Komitee viitab siiski asjaolule, et CO₂ hinnastamine nendes sektorites on delikaatne teema ega tohiks koormata kõige haavatavamaid leibkondi, mikro- ja väikeettevõtjaid ja liikuvuslahenduste kasutajaid, sealhulgas maapiirkondades ja äärepoolsemates piirkondades;

6. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on laiad pädevused mõlemas hõlmatud sektoris ja nendega tuleks arvestada uue heitkogustega kauplemise süsteemi kasutuselevõtmisel, hindamisel ja läbivaatamisel maanteetranspordi ja hoonete puhul (ETS II); rõhutab, et ELi transpordisektori kasvuhoonegaaside heide on alates 2013. aastast pidevalt suurenenud, samal ajal kui ehitussektori CO₂ heide vähendamine on jätkuvalt peamine viis heitkoguste vähendamiseks; rõhutab, et juhul kui kaasseadusandjad otsustavad heitkogustega kauplemise süsteemiga ETS II mitte edasi minna komisjoni ettepanekus kavandatud viisil, tuleks praegust heitkogustega kauplemise süsteemi veelgi tugevdada, et keskenduda maanteetranspordile ja hoonetele;

7. tunnustab täielikult vajadust CO₂ hinnastamise vahendite järele, et toetada ELi kaugleulatuvamaid kliimaeesmärke, kuid on väga **mures** nende võimaliku jaotumisega seotud mõju pärast ja rõhutab, et arvesse tuleb võtta kestliku arengu kõiki mõõtmeid: majanduslikku, keskkonnavalast, sotsiaalset ja kultuurilist kestlikkust. Nõuab selles kontekstis vähemalt kolme põhimõtte järgimist:

- **ELi liikmesriikide vaheline solidaarsus ja õiglus rakendamisel.** CO₂ hinnastamisel tuleks arvestada liikmesriiki-devahelisi erinevusi kohalike ja piirkondlike majanduste ees seisvate probleemide ulatuses;
- **solidaarsus ja õiglus liikmesriikides.** Tuleks tegeleda CO₂ hinnastamise vahendite mõjuga ühiskonna haavatavatele rühmadele ja madalama sissetulekuga leibkondadele, arvestades mitte ainult taskukohasust, vaid ka juurdepääsu teatavatele kaupadele/teenustele, mida nad vajavad oma vajaduste rahuldamiseks (energia, jahutus ja küte, transport ja liikuvus jne);
- **tegelemine selliste poliitikameetmete territoriaalse mõjuga** mitte ainult kaugetele või äärepoolsetele piirkondadele, vaid üldisemalt nendele ELi piirkondadele, kus juba leiavad aset põhjalikud muutused sotsiaalses ja majanduslikus arengus (nn kõrvale jäänud piirkonnad, tööstuspiirkonnad, kus toimuvad vajalikud üleminekuprotsessid), äärepoolseimatele piirkondadele, samuti maapiirkondadele;

8. väljendab heameelt teadaande üle kliimameetmete sotsiaalfondi loomise kohta, mis on vahend negatiivse mõju tasakaalustamiseks kõige ohustatumate leibkondade, mikro- ja väikettevõtete ja liikuvuslahenduste kasutajate puhul ning sotsiaalselt kestliku arengu tagamiseks. Komitee rõhutab asjaolu, et kehtiva heitkogustega kauplemise süsteemi ETS läbivaatamise raames praegu ette nähtud rahalised vahendid ei ole piisavad, et tagada tõeliselt õiglase üleminek, ning rõhutab, et kaaluda tuleks kliimameetmete sotsiaalfondile tulude eraldamist ka mujalt kui heitkogustega kauplemise süsteemist ETS II. Ta teeb ettepaneku, et kliimameetmete sotsiaalfondi tulude kogumisega alustataks juba enne heitkogustega kauplemise süsteemi ETS II rakendamist;

9. rõhutab, et on vaja täpselt hinnata kliimameetmete sotsiaalfondi mehhanismi, toimimise, juhtimise ja meetmete jaotuslikku mõju ning keskenduda tagajärgedele ja kasule kõige haavatavamatele kodanikele kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning võimaldada paremini kindlaks teha majanduslikult kõige nõrgemad leibkonnad, et suunata ajutine sihtotstarbeline otsene sissetulekutoetus just neile, kes seda kõige rohkem vajavad. Sellega seoses peaksid individuaalsetes kliimameetmete sotsiaalkavades sisalduvad meetmed ja fondi enda vahendite eraldamine olema suunatud rohelisele majandusele ülemineku kiirendamisele, kuid see ei tohiks toimuda sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse arvelt, samuti ei tohiks need vähendada kõige haavatavamate kodanike kaitset;

10. rõhutab asjaolu, et kestliku arengu toetamiseks tuleks kasutada moderniseerimisfondi, tehes jõupingutusi selleks, et seada prioriteediks haavatavate rühmade ja piirkondade elujõu suurendamine. Komitee kordab, et moderniseerimisfond peaks ELi tohtu majandusliku, sotsiaalse ja geograafilise mitmekesisuse austamiseks võimaldama juurdepääsu neile NUTS 3 tasandi piirkondadele, mida iseloomustab silmnähtav riigisisene tasakaalustamatus;

11. nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist heitkogustega kauplemise süsteemi tulude jagamisse. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on väga tähtis roll kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise poliitikameetmete rakendamisel. Euroopa piirkonnad ja linnad on ühiskondlike muutuste peamised novaatorid ja edasiviijad ning neil peaks olema võimalik anda rohepöördesse suurem panus. Komitee rõhutab seda eelkõige seoses uue heitkogustega kauplemise süsteemiga ETS II;

12. tunneb heameelt turustabiilsusreservi rakendamise üle LHÜ ülejäägi ja puudujäägi haldamisel ning eeljaotuse kava üle, millega on kavas leevendada uue heitkogustega kauplemise süsteemi ETS II kasutuselevõtu mõju hindadele ja likviidsusele. Komitee kordab siiski, et reserviga peaks kaasnema täiendav mehhanism LHÜde lõplikuks kõrvaldamiseks, et luua miinimumhind, mis on kooskõlas ELi 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkidega;

13. peab kahetsusväärseks, et komisjoni ettepanekus ei võeta arvesse tegelikku kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohtu rahvusvahelises mereliikluses naabruses asuvate kolmandate riikide sadamatesse, mis asuvad Euroopa sadamate läheduses. Sellel ülekandumisel on kahjulikud tagajärjed sadamate tegevusele ja sellest tulenevalt ka liikmesriikide enda logistikaahelatele, sealhulgas töökohtade kadumine, turu- ja vaba konkurentsi moonutused, Euroopa sadamate ühenduvuse ja üldiselt meie tööstuse konkurentsivõime vähenemine. Selline olukord mõjutaks ka Euroopa strateegilise autonoomia põhimõtet ning ELi pärit ja sinna suunduvate kaupade logistika ja tarneahela turvalisust ja kontrolli, kuna see soodustaks kaupade ümberlaadimist kolmandate riikide sadamates, mille logistilised ja majanduslikud prioriteedid ja huvid ei pruugi olla kooskõlas ELi omadega;

14. väljendab heameelt ettepaneku üle luua piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism (CBAM) ülemaailmsete kliimameetmete edendamiseks. Komitee nõuab tungivalt, et see mehhanism oleks osa laiemast ELi tööstusstrateegiast, mis edendab kliimaneutraalseid investeeringuid ja loob soodsa ELi õigusraamistiku ning viib kliimaneutraalsete toodete turuni, võimaldades sh hõlmatud sektorite süsinikuheite vähendamiseks CO₂ heite hinnavahelepingud; uued meetmed tuleks võtta kasutusele nii kiiresti kui võimalik. Seetõttu tuleks järk-järgult kaotada lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine⁽¹⁾ piiril kohaldatavasse süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi (CBAM) kuuluvatele sektoritele ja asendada see kõigi lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisega, kuna see tagab vastavuse WTO nõuetele;

15. rõhutab, et eriti oluline on suurendatud innovatsioonifond, mis toetab ELi HKSi ja CBAMiga hõlmatud energiamahukate tööstusharude vajalikku ja kliimaneutraalset ümberkujundamist ELi piirkondades, toetades uuenduslike ja kliimaneutraalsete toodete, näiteks rohelise terase väljatootamist. Komitee rõhutab, et CO₂ heite vähendamise peamine takistus ei ole pelgalt tehnoloogilise innovatsiooni puudumine, ning soovib seega laiendada kohaldamisala meetmetele, millel on suur heite vähendamise potentsiaal mittetehnoloogilistes valdkondades, nagu loominguilised ja uuenduslikud koostöömeetodid, kutsealane koolitus ja ringlus, mis on ebasoodsas olukorras, kuna heitkogustega kauplemise süsteemi stiimulid on suunatud tööstustoodangule;

16. märgib, et parandada tuleks ka regulatiivseid ja kontrollimehhanisme, et vältida CO₂ hinna spekulatsioone, millel oleks märkimisväärne mõju nii energiahindadele kui ka mõjutatud sektoritele;

17. väljendab heameelt asjaolu üle, et reformitud heitkogustega kauplemise süsteemist saadav tulu suunatakse kliimaneutraalsuse meetmete rahastamise (nt innovatsioonifondi, moderniseerimisfondi ja kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamise suurendamiseks ja taastuvenergia, energiatõhususe ja ringluse kasutuselevõtu kiirendamiseks) ning seda ei kasutata ELi üldelarve jaoks üldiselt. Komitee nõuab, et sama lähenemisviisi kasutataks ka CBAMist saadavate tulude puhul;

18. on veendunud, et tehnoloogiliste, regulatiivsete ja turumuutustega toimetulekuks peaks CBAM olema dünaamiline ning selle valdkondlik ulatus ja heitkoguste kaetus tuleks korrapäraselt läbi vaadata, võttes seejuures arvesse mehhanismi kohalikku ja piirkondlikku mõju. Komitee on valmis toetama CBAMi territoriaalse mõju hindamist.

19. märgib, et parandada tuleks ka regulatiivseid ja kontrollimehhanisme, et vältida CO₂ hinna spekulatsioone, millel oleks märkimisväärne mõju nii energiahindadele kui ka mõjutatud sektoritele;

20. väljendab suurt heameelt asjaolu üle, et komisjon lisis subsidiaarsuse tabelid ettepanekule uue heitkogustega kauplemise süsteemi kohta ja määruse eelnõule, millega kehtestatakse CBAM⁽²⁾. Selles esitatud põhjendused seoses ettepanekute Euroopa lisaväärtusega ja ELi pädevusest tulenevate meetmete rakendamisega kliimamuutuste valdkonnas, nagu on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 191–193, vastavad komitee enda hinnangule ettepanekute täieliku vastavuse kohta subsidiaarsuse põhimõttele.

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

(¹) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohaselt peavad ettevõtjad hankima lubatud heitkoguse ühikuid, mis katavad nende CO₂ heitkogused. Tasuta eraldamine on üleminekumeetod lubatud heitkoguse ühikute eraldamiseks vastupidiselt vaikumisi kasutatavale meetodile (enampakkumine). Tasuta eraldatud LHÜd moodustavad siiski endiselt üle 40 % olemasolevate LHÜde koguarvust.

(²) [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/swd/2021/0552/COM_SWD\(2021\)0552_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/swd/2021/0552/COM_SWD(2021)0552_EN.pdf)

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Energiatõhususe direktiivi muutmine uute 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamiseks“

(2022/C 301/15)

Raportöör:	Rafał Kazimierz TRZASKOWSKI (PL/EPP), Varssavi linnapea
Viitedokumendid:	ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse energiatõhusust (uuesti sõnastatud)
	COM(2021) 558 – 2021/0203 (COD)
	SEC(2021) 558 – 2021/0203 (COD)
	SWD(2021) 623 – 2021/0203 (COD)
	SWD(2021) 624 – 2021/0203 (COD)
	SWD(2021) 625 – 2021/0203 (COD)
	SWD(2021) 626 – 2021/0203 (COD)
	SWD(2021) 627 – 2021/0203 (COD)

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Euroopa rohelistes kokkuleppes on kesksel kohal õiglane üleminek kliimaneutraalsele liidule 2050. aastaks. Energiaostuvõimetuse mõiste on võtmekohal seadusandlikus paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, mille eesmärk on hõlbustada õiglast energiasüsteemi ümberkujundamist. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1999 ning direktiivile (EL) 2019/944 ⁽¹⁾ esitas komisjon soovituslikud suunised asjakohaste energiaostuvõimetuse mõõtmise näitajate kohta ja mõiste „märkimisväärne arv energiaostuvõimetuid kodumajapidamisi“ määratlemiseks. ⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide (EL) 2019/944 ning 2009/73/EÜ ⁽³⁾ kohaselt peavad liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid kindlaks tehtud energiaostuvõimetuse lahendamiseks, sealhulgas meetmeid vaesuse laiemas kontekstis.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).</p> <p>⁽²⁾ Komisjoni soovitus, mis käsitleb energiaostuvõimetust, C(2020) 9600 final.</p> <p>⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).</p>	<p>Euroopa rohelistes kokkuleppes on kesksel kohal õiglane üleminek kliimaneutraalsele liidule 2050. aastaks. Energiaostuvõimetuse mõiste on võtmekohal seadusandlikus paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, mille eesmärk on hõlbustada õiglast energiasüsteemi ümberkujundamist. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1999 ning direktiivile (EL) 2019/944 ⁽¹⁾ esitas komisjon soovituslikud suunised asjakohaste energiaostuvõimetuse mõõtmise näitajate kohta ja mõiste „märkimisväärne arv energiaostuvõimetuid kodumajapidamisi“ määratlemiseks. ⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide (EL) 2019/944 ning 2009/73/EÜ ⁽³⁾ kohaselt peavad liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid kindlaks tehtud energiaostuvõimetuse lahendamiseks, mõjutagu see vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjaid, või vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajaid; samuti peaksid olema hõlmatud meetmed vaesuse laiemas kontekstis.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).</p> <p>⁽²⁾ Komisjoni soovitus, mis käsitleb energiaostuvõimetust, C(2020) 9600 final.</p> <p>⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).</p>

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 17

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamisest peaksid kasu saada madala ja keskmise sissetulekuga leibkonnad, vähekaitsitud kliendid, sealhulgas lõppkasutajad, energiaostuvõimetusega kokku puutuvad või selle ohus olevad inimesed ning sotsiaaleluruumides elavad inimesed. Energiatõhususmeetmeid tuleks rakendada esmajärjekorras nende üksikisikute ja leibkondade olukorra parandamiseks või energiaostuvõimetuse leevendamiseks. Terviklik lähenemisviis poliitika kujundamisele ning poliitika ja meetmete rakendamisele nõuab liikmesriikidelt selle tagamist, et muud poliitikad ja meetmed ei avaldaks neile üksikisikutele ja leibkondadele kahjulikku mõju.</p>	<p>Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamisest peaksid kasu saada madala ja keskmise sissetulekuga leibkonnad, mikro- ja väikeettevõtjad, vähekaitsitud kliendid, sealhulgas lõppkasutajad, energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesusega kokku puutuvad või selle ohus olevad inimesed ning sotsiaaleluruumides elavad inimesed. Energiatõhususmeetmeid tuleks rakendada esmajärjekorras nende üksikisikute ja leibkondade olukorra parandamiseks või energiaostuvõimetuse leevendamiseks. Terviklik lähenemisviis poliitika kujundamisele ning poliitika ja meetmete rakendamisele nõuab liikmesriikidelt selle tagamist, et muud poliitikad ja meetmed ei avaldaks neile üksikisikutele ja leibkondadele otsest ega kaudset kahjulikku mõju.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Oleks parem, kui energiatõhususega saavutataks sääst eri valdkondades energiatõhusust edendavate konkreetsete riiklike ja Euroopa meetmete kumulatiivse rakendamisega. Liikmesriikidelt tuleks nõuda riiklike energiatõhususe poliitikate ja meetmete kehtestamist. Komisjonil tuleks hinnata neid poliitikaid ning meetmeid ja iga liikmesriigi eraldi tehtud jõupingutusi ning samuti saavutatud edu käsitlevaid andmeid, et hinnata liidu üldise eesmärgi saavutamise võimalikkust ja seda, milliseid jõupingutusi peab selleks tegema iga liikmesriik eraldi.</p>	<p>Oleks parem, kui energiatõhususega saavutataks sääst eri valdkondades energiatõhusust edendavate konkreetsete kohalike, piirkondlike, riiklike ja Euroopa meetmete kumulatiivse rakendamisega. Liikmesriikidelt tuleks nõuda riiklike energiatõhususe poliitikate ja meetmete kehtestamist. Komisjonil tuleks hinnata neid poliitikaid ning meetmeid ja iga liikmesriigi eraldi tehtud jõupingutusi ning samuti saavutatud edu käsitlevaid andmeid, et hinnata liidu üldise eesmärgi saavutamise võimalikkust ja seda, milliseid jõupingutusi peab selleks tegema iga liikmesriik eraldi.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 28

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Oma kohustuse täitmiseks peaksid liikmesriigid võtma arvesse kõigi avalike teenuste ja riigiasutuste rajatiste lõppenergia tarbimist. Adressaatide ulatuse kindlaksmääramiseks peaksid liikmesriigid kohaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL sätestatud avaliku sektori hankijate määratlust⁽¹⁾. Seda kohustust saab täita, vähendades lõppenergia tarbimist avaliku sektori mis tahes valdkonnas, sealhulgas transpordis, üldkasutatavates hoonetes, tervishoius, ruumilises planeerimises, veemajanduses ja reovee puhastamises, reovee ja vee puhastamises, jäätmekäitluses, kaugküttes ja -jahutuses, energia jaotamises, tarnimises ja salvestamises, avalikus valgustuses ning taristu planeerimises. Avaliku sektori asutuste halduskoormuse vähendamiseks peaksid liikmesriigid looma digitaalsed platvormid või vahendid, et koguda avaliku sektori asutustelt tarbimise koondandmeid, teha need üldsusele kättesaadavaks ja esitada komisjonile.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).</p>	<p>Oma kohustuse täitmiseks peaksid liikmesriigid võtma arvesse kõigi avalike teenuste ja riigiasutuste rajatiste lõppenergia tarbimist. Adressaatide ulatuse kindlaksmääramiseks peaksid liikmesriigid kohaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL sätestatud avaliku sektori hankijate määratlust⁽¹⁾. Seda kohustust saab täita, vähendades lõppenergia tarbimist avaliku sektori mis tahes valdkonnas, sealhulgas transpordis, üldkasutatavates hoonetes, tervishoius, ruumilises planeerimises, veemajanduses ja reovee puhastamises, reovee ja vee puhastamises, jäätmekäitluses, kaugküttes ja -jahutuses, energia jaotamises, tarnimises ja salvestamises, avalikus valgustuses ning taristu planeerimises. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning muude avaliku sektori asutuste halduskoormuse vähendamiseks peaksid liikmesriigid looma digitaalsed platvormid või vahendid, et koguda kõigilt avaliku sektori asutustelt tarbimise koondandmeid, teha need üldsusele kättesaadavaks ja esitada komisjonile. Liikmesriigid peavad tagama, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ja muudel avaliku sektori asutustel on selliseks andmete kogumiseks piisavad vahendid.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid peaksid näitama eeskju, tagades, et kõik avaliku sektori energiatõhususe lepingud ja energiajuhtimissüsteemid vastaksid Euroopa või rahvusvaheliste standarditele või et avaliku sektori intensiivselt energiat tarvivate osades kasutataks ulatuslikult energiaauditeid.</p>	<p>Liikmesriigid, piirkonnad ja kohalikud omavalitsused peaksid näitama eeskju, tagades, et kõik avaliku sektori energiatõhususe lepingud ja energiajuhtimissüsteemid vastaksid Euroopa või rahvusvaheliste standarditele või et avaliku sektori intensiivselt energiat tarvivate osades kasutataks ulatuslikult energiaauditeid. Selle eesmärgi saavutamiseks peavad liikmesriigid kehtestama selged suunised ja menetlused nende vahendite kasutamiseks.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 30

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Avaliku sektori asutusi innustatakse hankima toetust sellistelt üksustelt nagu kas piirkondlikul või kohalikul tasandil asutatud säästva energia asutused. Nende asutuste korraldus kajastab tavaliselt teatavas piirkonnas või avaliku sektori teatavas valdkonnas tegutsevate avaliku sektori asutuste individuaalseid vajadusi. Tsentraliseeritud asutused suudavad vajadusi rahuldada paremini ja töötada tõhusamalt muudes aspektides, näiteks väiksemates või tsentraliseeritud liikmesriikides, või seoses keerukate või piirkondadevaheliste aspektidega näiteks kaugkütte ja -jahutuse puhul. Säästva energia asutused võivad toimida ühtse kontaktpunktina vastavalt artiklile 21. Sageli vastutavad need asutused kohalike või piirkondlike CO₂-heite vähendamise kavade koostamise eest, mis võivad hõlmata ka muid CO₂-heite vähendamise meetmeid, näiteks fossiilkütustel töötavate katelde vahetust, ning toetada ametiasutusi energiaga seotud poliitika rakendamisel. Säästva energia asutustel või muudel piirkondlike ja kohalike asutusi abistavatel üksustel võivad olla selged pädevused, eesmärgid ja ressursid säästva energia valdkonnas. Säästva energia asutusi võiks innustada kaaluma algatusi, mis on tehtud linnapeade pakti raames, mis ühendab kohalike omavalitsusi, kes on vabatahtlikult pühendunud liidu kliima- ja energiaeesmärkide rakendamisele, ning muid selle eesmärgiga seotud olemasolevaid algatusi. CO₂-heite vähendamise kavad peaksid olema seotud territoriaalsete arengukavadega ja nende puhul tuleks arvesse võtta põhjalikku hindamist, mille liikmesriigid peaksid läbi viima.</p>	<p>Avaliku sektori asutusi innustatakse hankima toetust sellistelt üksustelt nagu kas piirkondlikul või kohalikul tasandil asutatud säästva energia asutused. Nende asutuste korraldus kajastab tavaliselt teatavas piirkonnas või avaliku sektori teatavas valdkonnas tegutsevate avaliku sektori asutuste individuaalseid vajadusi. Tsentraliseeritud asutused suudavad vajadusi rahuldada paremini ja töötada tõhusamalt muudes aspektides, näiteks väiksemates või tsentraliseeritud liikmesriikides, või seoses keerukate või piirkondadevaheliste aspektidega näiteks kaugkütte ja -jahutuse puhul. Säästva energia asutused võivad toimida ühtse kontaktpunktina vastavalt artiklile 21. Sageli vastutavad need asutused kohalike või piirkondlike CO₂-heite vähendamise kavade koostamise eest, mis võivad hõlmata ka muid CO₂-heite vähendamise meetmeid, näiteks fossiilkütustel töötavate katelde vahetust, ning toetada ametiasutusi energiaga seotud poliitika rakendamisel. Säästva energia asutustel või muudel piirkondlike ja kohalike asutusi abistavatel üksustel võivad olla selged pädevused, eesmärgid ja ressursid säästva energia valdkonnas. Säästva energia asutusi võiks innustada kaaluma algatusi, mida on teinud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kliimamuutustevastases võitluses kas õiguslike volituste või vabatahtlikkuse alusel koostatud asjaomaste kavade raames, sh linnapeade pakti raames, mis ühendab kohalike omavalitsusi, kes on vabatahtlikult pühendunud liidu kliima- ja energiaeesmärkide rakendamisele, ning muid selle eesmärgiga seotud olemasolevaid algatusi. Kliimamuutustevastase võitluse kavad peaksid olema seotud territoriaalsete arengukavadega ja nende puhul tuleks arvesse võtta põhjalikku hindamist, mille liikmesriigid peaksid läbi viima. Samuti peaksid need kavad toetama energia- ja kliimakavade koostamist riiklikul tasandil, alustades riiklike energia- ja kliimakavade korrapärasest läbivaatamisest; vastavalt tuleks muuta ka energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevat määrust (EL) 2018/1999.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 31

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid peaksid toetama avaliku sektori asutusi energiatõhususe parandamise meetmete kavandamisel ja rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, andes suuniseid pädevuse suurendamise ja koolitusvõimaluste edendamiseks ning julgustades koostööd avaliku sektori asutuste vahel, sealhulgas agentuuride vahel. Selleks võiksid liikmesriigid luua riiklikke pädevuskeskusi keerukates küsimustes, nagu kohalike või piirkondlike energiaagentuuride nõustamiseks kaugkütte või -jahutuse valdkonnas.</p>	<p>Liikmesriigid peaksid toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja muid avaliku sektori asutusi energiatõhususe parandamise meetmete kavandamisel ja rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, andes rahalist ja tehnilist tuge ning esitades kavasid, mis käsitlevad rohepöörde kõigis etappides vajamineva tööjõu ja kvalifitseeritud spetsialistide, sealhulgas käsitöölise ja kõrge kvalifikatsiooniga keskkonnahoidliku tehnoloogia ekspertide, rakendusteadlaste ja novaatorite puuduse probleemi. Liikmesriigid peaksid toetama avaliku sektori asutusi, et nad lisaks energiasäästule võtaksid arvesse laiemat kasu, näiteks tervislikku sisekliimat koos parema siseõhu ja keskkonnakvaliteediga, samuti elukvaliteedi parandamist, eelkõige koolides, päevakeskustes, turvakodudes, hooldkodudes ja haiglates. Liikmesriigid peaksid andma suuniseid pädevuse suurendamise ja koolitusvõimaluste edendamiseks ning julgustama koostööd avaliku sektori asutuste vahel, sealhulgas agentuuride vahel. Selleks võiksid liikmesriigid luua riiklikke ja piirkondlikke pädevuskeskusi keerukates küsimustes, nagu kohalike või piirkondlike energiaagentuuride nõustamiseks kaugkütte või -jahutuse valdkonnas.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 32

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Tööstussektori kõrval on peamised energiatarbijad ja heiteallikad hooned ja transport. ⁽¹⁾ Hoonete arvele langeb ligikaudu 40 % liidu energia kogutarbimisest ja 36 % liidu energiatootmise kasvuhoonegaasidest. ⁽²⁾ Komisjoni teatises renoveerimislaine kohta ⁽³⁾ käsitletakse kaht väljakutset: energia- ja ressursitõhusus ja taskukohasus ehitussektoris ning selle eesmärk on renoveerimismäär kahekordistada. Selle raames keskendutakse halvimate energiaalaste näitajatega hoonetele, energiaostuvõimetusele ja üldkasutatavatele hoonetele. Pealegi on hooned olulised liidu eesmärgi – 2050. aastaks kliimaneutraalsus – saavutamiseks. Avaliku sektori asutustele kuuluvad hooned moodustavad märkimisväärse osa kõikidest hoonetest ja on üldsuse tähelepanu all. Seepärast on hoonete energiatõhususe suurendamiseks asjakohane kehtestada nende hoonete jaoks, mis kuuluvad avaliku sektori asutustele liikmesriigi territooriumil, aastane renoveerimismäär. Liikmesriike kut- sutakse üles kehtestama kõrgemat renoveerimismäär, kui see on kulutõhus nende hoonete renoveerimise raames, kooskõlas nende pikaajaliste renoveerimisstrateegiate ja riiklike renoveerimiskavadega. Renoveerimismäär ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/31/EL ⁽⁴⁾ kehtestatud liginullenergiahoonetega seotud</p>	<p>Tööstussektori kõrval on peamised energiatarbijad ja heiteallikad hooned ja transport. ⁽¹⁾ Hoonete arvele langeb ligikaudu 40 % liidu energia kogutarbimisest ja 36 % liidu energiatootmise kasvuhoonegaasidest. ⁽²⁾ Komisjoni teatises renoveerimislaine kohta ⁽³⁾ käsitletakse kaht väljakutset: energia- ja ressursitõhusus ja taskukohasus ehitussektoris ning selle eesmärk on renoveerimismäär kahekordistada. Selle raames keskendutakse halvimate energiaalaste näitajatega hoonetele, energiaostuvõimetusele ja üldkasutatavatele hoonetele. Pealegi on hooned olulised liidu eesmärgi – 2050. aastaks kliimaneutraalsus – saavutamiseks. Avaliku sektori asutustele kuuluvad hooned moodustavad märkimisväärse osa kõikidest hoonetest ja on üldsuse tähelepanu all. Seepärast on hoonete energiatõhususe suurendamiseks asjakohane kehtestada nende hoonete jaoks, mis kuuluvad avaliku sektori asutustele liikmesriigi territooriumil, aastane renoveerimismäär. Liikmesriike kut- sutakse üles kehtestama kõrgemat renoveerimismäär, kui see on kulutõhus nende hoonete renoveerimise raames, kooskõlas nende pikaajaliste renoveerimisstrateegiate ja riiklike renoveerimiskavadega. Renoveerimismäär ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/31/EL ⁽⁴⁾ kehtestatud liginullenergiahoonetega seotud</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>kohustuste täitmist. Direktiivi 2010/31/EL järgmisel läbivaatamisel peaks komisjon hindama liikmesriikide edusamme avaliku sektori hoonete renoveerimisel. Komisjon peaks kaaluma renoveerimismäära läbivaatamist käsitleva õigusakti eelnõu esitamist, võttes seejuures arvesse liikmesriikide edusamme, olulisi majanduslikke või tehnilisi arenguid või vajaduse korral liidu kohustusi CO₂-heite vähendamisel ja nullheite saavutamisel. Käesoleva direktiivi kohane avaliku sektori asutuste hoonete renoveerimise kohustus täiendab kõnealust direktiivi, millega nõutakse liikmesriikidelt, et nad tagaksid olemasoleva hoone põhjaliku rekonstrueerimise korral selle energiatõhususe suurendamise liginullenergiahoonete puhul kohaldatava väärtuseni.</p> <p>⁽¹⁾ COM/2020/562 final.</p> <p>⁽²⁾ Vt IRP „Ressursitõhusus ja kliimamuutus“ 2020, ning ÜRO 2019. aasta aruanne heitkoguste erinevuse kohta. Kõnealused arvanded käsitlevad hoonete kasutust ja käitamist, sh energia- ja soojatootmise sektori kaudseid heiteid, mitte nende tervet olelusringi. Hinnatakse, et ehitustegevusega kaasnev CO₂-heide moodustab maailma kasvuhoonegaaside aastasest koguheitest ligikaudu 10 %, vt IRP „Ressursitõhusus ja kliimamuutus“ 2020 ning ÜRO 2019. aasta aruanne heitkoguste erinevuse kohta.</p> <p>⁽³⁾ COM(2020) 662 final.</p> <p>⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>	<p>kohustuste täitmist. Direktiivi 2010/31/EL järgmisel läbivaatamisel peaks komisjon hindama liikmesriikide edusamme avaliku sektori hoonete renoveerimisel. Komisjon peaks kaaluma renoveerimismäära läbivaatamist käsitleva õigusakti eelnõu esitamist, võttes seejuures arvesse liikmesriikide edusamme, olulisi majanduslikke või tehnilisi arenguid või vajaduse korral liidu kohustusi CO₂-heite vähendamisel ja nullheite saavutamisel. Käesoleva direktiivi kohane avaliku sektori asutuste hoonete renoveerimise kohustus täiendab kõnealust direktiivi, millega nõutakse liikmesriikidelt, et nad tagaksid olemasoleva hoone põhjaliku rekonstrueerimise korral selle energiatõhususe suurendamise liginullenergiahoonete puhul kohaldatava väärtuseni, kui see on asjakohane. Euroopa Komisjon ja liikmesriigid annavad lisasuuniseid ajaloolise väärtusega hoonete põhjalikuks renoveerimiseks; selliste hoonete renoveerimise toetamiseks käivitatakse konkreetsed algatused, sh eri liiki energiatõhususe parandamise meetmed.</p> <p>⁽¹⁾ COM/2020/562 final.</p> <p>⁽²⁾ Vt IRP „Ressursitõhusus ja kliimamuutus“ 2020, ning ÜRO 2019. aasta aruanne heitkoguste erinevuse kohta. Kõnealused arvanded käsitlevad hoonete kasutust ja käitamist, sh energia- ja soojatootmise sektori kaudseid heiteid, mitte nende tervet olelusringi. Hinnatakse, et ehitustegevusega kaasnev CO₂-heide moodustab maailma kasvuhoonegaaside aastasest koguheitest ligikaudu 10 %, vt IRP „Ressursitõhusus ja kliimamuutus“ 2020 ning ÜRO 2019. aasta aruanne heitkoguste erinevuse kohta.</p> <p>⁽³⁾ COM(2020) 662 final.</p> <p>⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 9

Põhjendus 34

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2020. aastal elas linnapiirkondades üle poole maailma rahvastikust. Prognoositakse, et see näitaja jõuab 2050. aastaks 68 %-ni ⁽¹⁾. Lisaks tuleb pool 2050. aastaks vajalikust linnatariistust veel rajada ⁽²⁾. Linnad ja suurlinna-piirkonnad on majandustegevuse, teadmiste loomise, innovatsiooni ja uute tehnoloogiate keskused. Linnad mõjutavad neis elavate ja töötavate kodanike elukvaliteeti. Liikmesriigid peaksid omavalitsusi toetama tehniliselt ja rahaliselt. Paljud liikmesriikide kohalikud omavalitsused ja muud avaliku sektori asutused kasutavad juba terviklikku lähenemist energia säästmisele ja tarnimisele, näiteks „Linnapeade pakti“ raames välja töötatud säästva energia tegevuskavade kaudu, ning linnadele suunatud integreeritud lähenemist, mis hõlmab enam kui üksikute hoonete või transpordiliikide energiasäästu.</p> <p>⁽¹⁾ https://www.unfpa.org/world-population-trends ⁽²⁾ https://www.un.org/en/ecosoc/integration/pdf/fact_sheet.pdf</p>	<p>2020. aastal elas linnapiirkondades üle poole maailma rahvastikust. Prognoositakse, et see näitaja jõuab 2050. aastaks 68 %-ni ⁽¹⁾. Lisaks tuleb pool 2050. aastaks vajalikust linnatariistust veel rajada ⁽²⁾. Linnad ja suurlinna-piirkonnad on majandustegevuse, teadmiste loomise, innovatsiooni ja uute tehnoloogiate keskused. Linnad mõjutavad neis elavate ja töötavate kodanike elukvaliteeti. Liikmesriigid peaksid kohalikke omavalitsusi toetama tehniliselt ja rahaliselt. Paljud liikmesriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja muud avaliku sektori asutused kasutavad juba terviklikku lähenemist energia säästmisele ja tarnimisele ning kestlikule liikuvusele õiguslike volituste või vabatahtlikkuse alusel, näiteks „Linnapeade pakti“ raames välja töötatud säästva energia tegevuskavade kaudu, ning linnadele suunatud integreeritud lähenemist, näiteks säästva linnalise liikumiskeskonna kavade raames, mis hõlmab enam kui üksikute hoonete või transpordiliikide energiasäästu. Rohkem jõupingutusi on vaja teha linnalise liikumiskeskonna energiatõhususe suurendamiseks nii reisijateveo kui ka kaubaveo vallas. Arvestades märkimisväärsed lisapingutusi, mida energiasüsteemi ümberkujundamisel esirinnas olevatelt kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustelt nõutakse, tuleb tagada, et neil kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleks lihtne juurdepääs säästva energia ja kliimameetmete ning säästva linnalise liikumiskeskonna rohepöörde kavade elluviimiseks vajalikule rahalisele toetusele Euroopa vahenditest. Sel eesmärgil pööratakse erilist tähelepanu kehtivas õigusraamistikus juba olemasolevate meetmete rakendamisele. See on oluline näiteks Euroopa fondide, nagu mitmeaastane finantsraamistik ja taasterahastu „NextGenerationEU“, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu, struktuurifondid ja ühtekuuluvuspoliitika fondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja õiglase ülemineku fond, ning samuti programmi „InvestEU“ raames kasutatavate rahastamisvahendite ja tehnilise abi kogu rakendamise ajal. Piirkondade ja asjakohasel juhul kohalike omavalitsuste aktiivne kaasamine partnerluslepingute ja rakenduskavade väljatöötamisse ja rakendamisse on esmatähtis, nagu ka otsese toetuse pakkumine kestlikule linnaarengule ning piisavad vahendid poliitikaeesmärgi jaoks saavutada rohelisem, vähese CO₂ heitega majanduselt CO₂-neutraalsele majandusele üleminev ja vastupanuvõimeline Euroopa.</p> <p>⁽¹⁾ https://www.unfpa.org/world-population-trends ⁽²⁾ https://www.un.org/en/ecosoc/integration/pdf/fact_sheet.pdf</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 10

Põhjendus 36

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kõik avaliku sektori asutused, kes investeerivad avaliku sektori vahendeid hangete kaudu, peaksid olema eeskujuks lepingute ja kontsessioonide sõlmimisel, valides tooteid, teenuseid ja hooneid, mille energiatõhusus on kõige suurem, ka nende hangete puhul, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 2009/30/EÜ kohaseid erinõudeid. Sellega seoses tuleb kõigis riigihankelepingute ja kontsessioonide andmise menetlustes, mille maksumus ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL artiklites 6 ja 7 ⁽¹⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõikes 1 ⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL artiklites 3 ja 4 sätestatud piirmäärasid, võtta hankemenetlustes liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud toodete, hoonete ja teenuste puhul esmajärjekorras arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).</p>	<p>Kõik avaliku sektori asutused, kes investeerivad avaliku sektori vahendeid hangete kaudu, peaksid olema eeskujuks lepingute ja kontsessioonide sõlmimisel, valides tooteid, teenuseid ja hooneid, mille energiatõhusus on kõige suurem, ka nende hangete puhul, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 2009/30/EÜ kohaseid erinõudeid; seejuures tuleks juhinduda keskkonnahoidlike ja ringluspõhiste riigihangete kriteeriumidest. Sellega seoses tuleb kõigis riigihankelepingute ja kontsessioonide andmise menetlustes, mille maksumus ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL artiklites 6 ja 7 ⁽¹⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõikes 1 ⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL artiklites 3 ja 4 sätestatud piirmäärasid, võtta hankemenetlustes liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud toodete, hoonete ja teenuste puhul esmajärjekorras arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 39

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>On oluline, et liikmesriigid pakuksid avaliku sektori asutustele vajalikku tuge energiatõhususe nõuete rakendamisel riigihangetes ja vajaduse korral keskkonnahoidlike riigihangete kasutamisel, andes vajalikke suuniseid ja meetodikaid olelusingi kulude ning keskkonnamõjude ja -kulude hindamiseks. Eeldatakse, et hästi kavandatud vahendid, eelkõige digitaalsed vahendid hõlbustavad hankemenetlusi ja vähendavad halduskulusid eelkõige väiksemates liikmesriikides, kellel ei pruugi olla hangete ettevalmistamiseks piisavat suutlikkust. Sellega seoses peaksid liikmesriigid aktiivselt edendama digitaalsete vahendite kasutamist ja koostööd avaliku sektori hankijate vahel, sealhulgas piiriülevalt, et vahetada parimaid tavasid.</p>	<p>On oluline, et liikmesriigid pakuksid kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ja muudele avaliku sektori asutustele vajalikku tuge energiatõhususe nõuete rakendamisel riigihangetes ja vajaduse korral keskkonnahoidlike riigihangete kasutamisel, andes vajalikke suuniseid ja meetodikaid olelusingi kulude ning keskkonnamõjude ja -kulude hindamiseks. Eeldatakse, et hästi kavandatud vahendid, eelkõige digitaalsed vahendid hõlbustavad hankemenetlusi ja vähendavad halduskulusid eelkõige väiksemates liikmesriikides, kellel ei pruugi olla hangete ettevalmistamiseks piisavat suutlikkust. Sellega seoses peaksid liikmesriigid aktiivselt edendama digitaalsete vahendite kasutamist ja koostööd avaliku sektori hankijate vahel, sealhulgas piiriülevalt, et vahetada parimaid tavasid. Lisaks tuleks võtta konkreetseid suutlikkuse suurendamise meetmeid, et tagada igas suuruses haldusasutustele juurdepääs samadele vahenditele ja võimalustele, seda ka kava „REPowerEU“ raames.</p> <p>Liikmesriigid peavad edendama omavalitsustes ja nende liitudes biogaasi tootmist orgaanilistest olmejäätmetest. Samuti tuleb avalikele hoonetele paigaldada päikesepaneele.</p> <p>Ühtlasi tuleb edendada niisutusühistute rühmi päikeseenergia tootjate ja selle üldisesse elektrivõrku edastajate-na.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Põhjendus 61

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Käesolevas direktiivis osutatakse vähekaitsitud klientide mõistele, mille liikmesriigid peavad kehtestama vastavalt direktiivile (EL) 2019/944. Lisaks täpsustatakse direktiivis 2012/27/EL mõistete „lõpptarbija“ ja „lõppklient“ juures, et õigust teabele tarbimise ja arvete esitamise kohta kohaldatakse ka nende tarbijate suhtes, kellel ei ole individuaalset või otselepingut energiatarnijaga ühiskasutatava hoone kollektiivse kütmise, jahutamise või sooja tarbevee süsteemide puhul. vähekaitsitud klientide kontseptsioon ei taga tingimata lõppkasutajateni jõudmist. Selleks et tagada, et käesolevas direktiivis sätestatud meetmed jõuaksid kõigi vähekaitsitud isikute ja leibkondadeni, peaksid liikmesriigid vähekaitsitud klientide määratlemisel hõlmama mitte üksnes tarbijad selle kitsas tähenduses, vaid ka lõppkasutajad.</p>	<p>Käesolevas direktiivis osutatakse vähekaitsitud klientide mõistele, mille liikmesriigid peavad kehtestama vastavalt direktiivile (EL) 2019/944. Lisaks täpsustatakse direktiivis 2012/27/EL mõistete „lõpptarbija“ ja „lõppklient“ juures, et õigust teabele tarbimise ja arvete esitamise kohta kohaldatakse ka nende tarbijate suhtes, kellel ei ole individuaalset või otselepingut energiatarnijaga ühiskasutatava hoone kollektiivse kütmise, jahutamise või sooja tarbevee süsteemide puhul. vähekaitsitud klientide kontseptsioon ei taga tingimata lõppkasutajateni jõudmist. Selleks et tagada, et käesolevas direktiivis sätestatud meetmed jõuaksid kõigi vähekaitsitud isikute ja leibkondadeni, peaksid liikmesriigid vähekaitsitud klientide määratlemisel hõlmama mitte üksnes tarbijad selle kitsas tähenduses, vaid ka lõppkasutajad. Direktiivi kohaldamisalasse kuulub ka kliimameetmete sotsiaalfondis määratletud vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjate mõiste.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 13

Põhjendus 69

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Väga tähtis on suurendada kõikide liidu kodanike teadlikkust suurema energiatõhususe kasulikkusest ja anda neile õiget teavet selle saavutamise viiside kohta. Energiasüsteemi ümberkujundamises peaksid osalema ka igas vanuses inimesed, näiteks Euroopa kliimapakti kaudu ja Euroopa tuleviku konverentsi raames. Suurem energiatõhusus on ühtlasi väga tähtis liidu energiavarustuskindluse jaoks, kuna see vähendab liidu sõltuvust kolmandatest riikidest imporditavatest kütustest.</p>	<p>Väga tähtis on suurendada kõikide liidu kodanike teadlikkust suurema energiatõhususe kasulikkusest ja anda neile õiget teavet selle saavutamise viiside kohta. Energiasüsteemi ümberkujundamises peaksid osalema ka igas vanuses inimesed, näiteks Euroopa kliimapakti ja programmi „Erasmus+“ kaudu ja Euroopa tuleviku konverentsi raames. Suurem energiatõhusus on ühtlasi väga tähtis liidu energiavarustuskindluse jaoks, kuna see vähendab liidu sõltuvust kolmandatest riikidest imporditavatest kütustest.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 14

Põhjendus 71

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Käesoleva direktiivi rakendamisel ja muude energiatõhususe valdkonna meetmete võtmisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu energiatõhususe meetmete ja ringmajanduse põhimõtete kohase loodusvarade tõhusa kasutamise vahelisele sünergiale.</p>	<p>Käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 2012/27/EL rakendamisel ja muude energiatõhususe valdkonna meetmete võtmisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu sünergiale energiatõhususe meetmete ja loodusvarade tõhusa kasutamise vahel kooskõlas nullsaaste eesmärgi ja ringmajanduse põhimõtete ning looduse ja elurikkuse kaitsega.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 15

Põhjendus 80 (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(80 a) Tõhusa kütte ja jahutuse potentsiaali hindamisel võtavad liikmesriigid arvesse laiemaid keskkonna-, tervise- ja ohutusaspekte. Seoses soojuspumpade rolliga kütte ja jahutuse energiatõhususpotsentiaali realiseerimisel tuleks minimeerida püsivate, bioakumuleeruvate või toksiliste külmaainete negatiivse keskkonnamõju ohtu.</p>

Muudatusettepanek 16

Põhjendus 92

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Tuleks tunnustada taastuenergiakogukondade (vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2018/2001)⁽¹⁾ ja kodanike energiakogukondade (vastavalt direktiivile (EL) 2019/944) panust Euroopa rohelse kokkuleppe ja 2030. aasta kliimakava eesmärkide saavutamise nimel. Seepärast peaksid liikmesriigid kaaluma ja edendama taastuenergiakogukondade ja kodanike energiakogukondade rolli. Need kogukonnad võivad aidata liikmesriikidel saavutada käesoleva direktiivi eesmärgi, edendades energiatõhusust kohalikul või leibkondade tasandil. Nendega saab võimestada ja kaasata tarbijaid ning võimaldada teatavatel kodutarbijate rühmadel, sealhulgas maa- ja äärepoolsetes piirkondades, osaleda energiatõhususe projektides ja algatustes. Energiakogukonnad saavad aidata võidelda energiaostuvõimetusega, toetades energiatõhususe projekte, vähendades energiatarbimist ja alandades tarnetariife.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).</p>	<p>Tuleks tunnustada taastuenergiakogukondade (vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2018/2001)⁽¹⁾ ja kodanike energiakogukondade (vastavalt direktiivile (EL) 2019/944) panust Euroopa rohelse kokkuleppe ja 2030. aasta kliimakava eesmärkide saavutamise nimel. Seepärast peaksid liikmesriigid kaaluma ja edendama taastuenergiakogukondade ja kodanike energiakogukondade rolli. Need kogukonnad võivad aidata liikmesriikidel saavutada käesoleva direktiivi eesmärgi ja rakendada energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, edendades energiatõhusust kohalikul või leibkondade tasandil ning üldkasutatavates hoonetes koostöös kohalike omavalitsustega. Nendega saab võimestada ja kaasata tarbijaid ning võimaldada teatavatel kodutarbijate rühmadel, sealhulgas maa- ja äärepoolsetes piirkondades, osaleda energiatõhususe projektides ja algatustes. Energiakogukonnad saavad aidata võidelda energiaostuvõimetusega, toetades energiatõhususe projekte, vähendades energiatarbimist ja alandades tarnetariife. Selle eesmärgi saavutamiseks peaksid liikmesriigid läbi vaatama rakendusaktid ja menetlused, et kõrvaldada tarbetud takistused ja kitsaskohad. Kõigi tasandite haldusasutused peaksid saama asjakohase koolituse. Need jõupingutused aitavad parandada ka ELi energiajulgeolekut.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 17

Põhjendus 97

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Riiklikul ja liidu tasandil kättesaadavad avaliku sektori vahendid tuleks strateegiliselt investeerida energiatõhususe parandamise meetmetesse, eelkõige vähekaitsitud klientide, energiaostuvõimetute inimeste ja sotsiaaleluruumides elavate inimeste hüvanguks. Liikmesriigid peaksid kasutama mis tahes rahalist toetust, mida nad võivad saada kliimameetmete sotsiaalfondist [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus], ning ELi heitkogustega kauplemise süsteemi saastekvootidest saadavat tulu. See tulu aitab liikmesriikidel täita oma kohustust rakendada energiasäästukohustuse raames energiasäästumeetmeid ja poliitikameetmeid eelkõige vähekaitsitud klientide ja energiaostuvõimetute inimeste hüvanguks, mis võib hõlmata ka maa- ja äärepoolseimates piirkondades elavaid inimesi.</p>	<p>Riiklikul ja liidu tasandil kättesaadavad avaliku sektori vahendid tuleks strateegiliselt investeerida energiatõhususe parandamise meetmetesse, eelkõige vähekaitsitud klientide, energiaostuvõimetute inimeste ja sotsiaaleluruumides elavate inimeste hüvanguks. Liikmesriigid peaksid tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega kasutama mis tahes rahalist toetust, mida nad võivad saada kliimameetmete sotsiaalfondist [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus], ning ELi heitkogustega kauplemise süsteemi saastekvootidest saadavat tulu. See tulu aitab liikmesriikidel täita oma kohustust rakendada energiasäästukohustuse raames energiasäästumeetmeid ja poliitikameetmeid eelkõige vähekaitsitud klientide ja energiaostuvõimetute inimeste hüvanguks, mis võib hõlmata ka maa- ja äärepoolseimates piirkondades elavaid inimesi.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 18

Põhjendus 98 (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Kodanike mõjuvõimu suurendamisega on võimalik saavutada pikaajalisi käitumismuutusi energiatarbimises. Energiakogukonnad võivad aidata saavutada pikaajalist energiasäästu, eelkõige kodumajapidamistes, ning suurendada kodanike ja väikeettevõtjate kestlikke investeeringuid. Liikmesriigid peaksid suurendama kodanike sellise tegevuse mõjuvõimu, toetades kogukonna energia- projekte ja -organisatsioone.</i></p>

Muudatusettepanek 19

Põhjendus 108

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriike ja piirkondi tuleks innustada täiel määral kasutama mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames kasutatavaid Euroopa vahendeid, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahasut, ühtekuuluvuspoliitika fonde, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja õiglase ülemineku fondi, samuti programmi „InvestEU“ raames kasutatavaid finantsinstrumente ja tehnilist abi, et käivitada era- ja avaliku sektori investeeringud energiatõhususe parandamise meetmetesse. Energiatõhususse investeerimine võib aidata suurendada majanduskasvu ja tööhõivet, hoogustada innovatsiooni, vähendada kodumajapidamiste energiaostuvõimetust ning seega toetada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning keskkonnahoidlikku majanduse taastamist. Võimalike rahastamisvaldkondade hulka kuuluvad energiatõhususe meetmed avaliku sektori hoonetes ja elamufondis ning uute oskuste õpetamine energiatõhusussektori tööhõive soodustamiseks. Komisjon tagab sünergia eri rahastamisvahendite vahel, eelkõige jagatud eelarve täitmise vahendite ja otsese eelarve täitmise (nt keskselt juhitud programmide: programmi „Euroopa horisont“ või programmi „LIFE“) vahel, samuti toetuste, laenude ja tehnilise abi vahel, et maksimeerida nende võimendavat mõju erasektori rahastamisele ja nende mõju energiatõhususe poliitikaeesmärkide saavutamisele.</p>	<p>Liikmesriike, piirkondi, linnu ja valdu tuleks innustada täiel määral kasutama mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames kasutatavaid Euroopa vahendeid, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahasut, ühtekuuluvuspoliitika fonde, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja õiglase ülemineku fondi, samuti programmi „InvestEU“ raames kasutatavaid finantsinstrumente ja tehnilist abi, et käivitada era- ja avaliku sektori investeeringud energiatõhususe parandamise meetmetesse iseäranis kohalikul tasandil. Nende abil tuleks tagada kohalike omavalitsuste aktiivne kaasamine partnerluslepingute ja rakendusplaanide väljatöötamisse ja rakendamisse ning pakkuda neile otseselt toetust kestlikule linnaarengule ning piisavaid vahendeid poliitikaeesmärgi jaoks saavutada rohelisem, vähese CO₂ heitega majanduselt CO₂-neutraalsele majandusele üleminev majandus. Energiatõhususse investeerimine võib aidata suurendada majanduskasvu ja tööhõivet, hoogustada innovatsiooni, vähendada kodumajapidamiste energiaostuvõimetust ning seega toetada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning keskkonnahoidlikku majanduse taastamist. Võimalike rahastamisvaldkondade hulka kuuluvad energiatõhususe meetmed avaliku sektori hoonetes ja elamufondis ning spetsialistide koolitus, ümberõpe ja oskuste täiendamine eelkõige elamute renoveerimisega seotud ametikohtadel, et soodustada tööhõivet energiatõhusussektoris. Sel eesmärgil tuleb Euroopa ja liikmesriikide tasandil suurendada jõupingutusi, et parandada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võimet Euroopa rahastamisvahendite kasutust hallata ning seega parandada ELi piirkondade ja linnade üldist suutlikkust abi ära kasutada. Komisjon võtab eesmärgiks kindlustada linnade ja piirkondade lihtne juurdepääs tsentraalselt hallatavatele programmidele ning ka teistele vahenditele, mida on võimalik saada otsetoetustena. Komisjon tagab sünergia eri rahastamisvahendite vahel, eelkõige jagatud eelarve täitmise vahendite ja otsese eelarve täitmise (nt keskselt juhitud programmide: programmi „Euroopa horisont“ või programmi „LIFE“) vahel, samuti toetuste, laenude ja tehnilise abi vahel, et maksimeerida nende võimendavat mõju erasektori rahastamisele ja nende mõju energiatõhususe poliitikaeesmärkide saavutamisele.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 20

Põhjendus 109

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid peaksid innustama rahastute kasutamist, et edendada käesoleva direktiivi eesmärkide täitmist. Rahastud võivad hõlmata osamakseid ja trahve käesoleva direktiivi teatud sätete täitmata jätmise eest; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁾ artikli 10 lõike 3 kohaselt energiatõhususe suurendamiseks eraldatud vahendeid; vahendeid, mis on eraldatud energiatõhususe suurendamiseks Euroopa vahendite ja programmide alusel ning Euroopa sihtotstarbelistest rahastamisvahenditest, näiteks Euroopa energiatõhususe fondist.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoo- negaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>	<p>Liikmesriigid peaksid innustama rahastute kasutamist, et edendada käesoleva direktiivi eesmärkide täitmist. Rahastud võivad hõlmata osamakseid ja trahve käesoleva direktiivi teatud sätete täitmata jätmise eest; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁾ artikli 10 lõike 3 kohaselt energiatõhususe suurendamiseks eraldatud vahendeid; vahendeid, mis on eraldatud energiatõhususe suurendamiseks Euroopa vahendite ja programmide alusel ning Euroopa sihtotstarbelistest rahastamisvahenditest, näiteks Euroopa energiatõhususe fondist.</p> <p><i>Sel eesmärgil peavad Euroopa Komisjon ja liikmesriigid panustama selliste platvormide loomisse, mis on mõeldud koondama väikseid ja keskmise suurusega projekte, et luua rahastamiskõlblikke projektikogumeid.</i></p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoo- negaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 21

Põhjendus 113

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kasutada tuleks kättesaadavaid liidu rahastamisprogramme, finantsinstrumente ja uuenduslikke rahastamismehhanisme, et avaliku sektori asutuste hoonete energiatõhususe suurendamise eesmärk praktikas ellu viia. Sellega seoses võivad liikmesriigid vastavalt otsusele nr 406/2009/EÜ kasutada oma iga-aastastest saastekvootidest saadavaid tulusid selliste mehhanismide väljatöötamisel vabatahtlikkuse alusel ja võttes arvesse riiklike eelarve-eeskirju.</p>	<p>Kasutada tuleks kättesaadavaid liidu rahastamisprogramme, finantsinstrumente ja uuenduslikke rahastamismehhanisme, et avaliku sektori asutuste hoonete energiatõhususe suurendamise eesmärk praktikas ellu viia. Sellega seoses võivad liikmesriigid vastavalt otsusele nr 406/2009/EÜ kasutada oma iga-aastastest saastekvootidest saadavaid tulusid selliste mehhanismide väljatöötamisel vabatahtlikkuse alusel ja võttes arvesse riiklike eelarve-eeskirju.</p> <p><i>Euroopa Komisjon ja liikmesriigid peavad andma kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele selliste programmide kohta piisavat teavet ja koolitust, et suurendada nende suutlikkust rahaliste vahendite kaasamisel. Linnapeade pakti platvorm võiks olla üks selle tegevuse vahend, seda ka kava „REPowerEU“ raamistikus, lisaks muudele vahenditele, mis on loodud kohalikul ja piirkondlikul tasandil kehtivate kliimamuutusosalaste õigusnormide alusel.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 22

Põhjendus 119

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Käesolevas direktiivis sätestatud meetmete väljatöötamisel, elluviimisel ja hindamisel peaksid põhirolli täitma kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, et nad saaksid nõuetekohaselt arvesse võtta kliimatilist, kultuurilist ja sotsiaalseid eripära.</p>	<p>Käesolevas direktiivis sätestatud meetmete väljatöötamisel, elluviimisel ja hindamisel peaksid põhirolli täitma kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, et nad saaksid nõuetekohaselt arvesse võtta kliimatilist, kultuurilist ja sotsiaalseid eripära.</p> <p><i>Euroopa Komisjon teeb Euroopa Regioonide Komiteega tihedat koostööd, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi selles ettevõtmises toetada.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 23

Artikli 2 punkt 49

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>49) „energiaostuvõimetus“ – <i>kodumajapidamise</i> puudulik juurdepääs põhilistele energiateenustele, mis on aluseks inimväärsele elatusasemele ja tervisele, sealhulgas piisavale soojusele, jahutusele, valgustusele ja seadmete kasutamiseks vajalikule energiale asjaomase riigi kontekstis, olemasoleva sotsiaalpoliitika ja muude asjakohaste poliitikameetmete korral;</p>	<p>(49) „energiaostuvõimetus“ – puudulik juurdepääs põhilistele energiateenustele, mis on aluseks inimväärsele elatusasemele, <i>tööle</i> ja tervisele, sealhulgas piisavale soojusele, jahutusele, <i>soojale tarbeveele</i>, valgustusele, <i>liikuvusele</i> ja seadmete kasutamiseks vajalikule energiale asjaomase riigi kontekstis, olemasoleva sotsiaalpoliitika ja muude asjakohaste poliitikameetmete korral;</p> <p><i>49a) „vähekaitstud leibkonnad“ – energiaostuvõimetus leibkonnad või sellised leibkonnad, sealhulgas väiksema keskmise sissetulekuga leibkonnad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja keda ohustab energiaostuvõimetus energiahindade tõusu ja nende leibkondade vähese energiatõhususe tõttu ning kellel puuduvad võimalused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks;</i></p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>49b) „liikuvuslahenduste kasutajad“ – leibkonnad ja ettevõtjad, sealhulgas mikroettevõtjad, kes kasutavad mitmesuguseid transpordi- ja liikuvusvõimalusi;</p> <p>49c) „vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajad“ – transpordikasutajad, sealhulgas väiksema keskmise sissetulekuga leibkondadest, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb maanteetranspordi lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning kellel puuduvad vahendid heiteta ja vähese heitega sõidukite ostmiseks või alternatiivsetele säästvatele transpordiliikidele, sealhulgas ühistranspordile üleminekuks, eelkõige maa- ja merepiirkondades ja äärealadel;</p> <p>49d) „mikroettevõtja“ – ettevõtte, kellel on vähem kui 10 töötajat ja kelle aastakäive või aastabilanss ei ületa 2 miljonit eurot, arvatuna vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisa artiklitele 3–6;</p> <p>49d bis) „väikeettevõtja“ – äriühing, kus töötab vähem kui 50 inimest ja mille aastakäive ja/või aastane bilansimaht ei ületa 10 miljonit eurot;</p> <p>49e) „vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjad“ – mikro- ja väikeettevõtjad, kellele avaldub märkimisväärselt hinnamõju, mis tuleneb hoonete lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ja kellel puuduvad võimalused nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks;</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 24

Artikli 4 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid tagavad ühiselt, et 2030. aastaks vähendatakse energiatarbimist vähemalt 9 % võrreldes 2020. aasta võrdlusstsenaariumi prognoosidega, nii et liidu lõppenergia tarbimine 2030. aastal ei ületa 787 miljonit naftaekvivalenttonni ja liidu primaarenergia tarbimine 2030. aastal ei ületa 1 023 miljonit naftaekvivalenttonni.</p>	<p>Liikmesriigid tagavad ühiselt, et 2030. aastaks vähendatakse energiatarbimist vähemalt 9 % võrreldes 2020. aasta võrdlusstsenaariumi prognoosidega, nii et liidu lõppenergia tarbimine 2030. aastal ei ületa 787 miljonit naftaekvivalenttonni ja liidu primaarenergia tarbimine või kumulatiivne energiatarbimine 2030. aastal ei ületa 1 023 miljonit naftaekvivalenttonni.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 25

Artikli 4 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Iga liikmesriik seab riikliku energiatõhususe panuse lõppenergia ja primaarenergia tarbimisel, et ühiselt saavutada lõikes 1 sätestatud siduv liidu eesmärk. Liikmesriigid teatavad nendest panustest koos nende panustele vastava soovitusliku trajektooriga komisjonile osana nende lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud versioonidest vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14 ning osana nende lõimitud riiklikest energia- ja kliimakavadest, nagu on osutatud määruse (EL) 2018/1999 artiklites 3 ja 7–12 sätestatud korras ja selle korra kohaselt. Teatades kasutavad liikmesriigid käesoleva direktiivi I lisas kindlaks määratud valemite ning selgitavad, kuidas ja milliste andmete alusel on need panused arvatud.</p>	<p>Iga liikmesriik seab soovitusliku riikliku energiatõhususe panuse lõppenergia ja primaarenergia tarbimisel, et ühiselt saavutada lõikes 1 sätestatud siduv liidu eesmärk. Liikmesriigid teatavad nendest panustest koos nende panustele vastava soovitusliku trajektooriga koos vahe-eesmärkidega komisjonile osana nende lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud versioonidest vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14 ning osana nende lõimitud riiklikest energia- ja kliimakavadest, nagu on osutatud määruse (EL) 2018/1999 artiklites 3 ja 7–12 sätestatud korras ja selle korra kohaselt. Teatades kasutavad liikmesriigid käesoleva direktiivi I lisas kindlaks määratud valemite ning selgitavad, kuidas ja milliste andmete alusel on need panused arvatud.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 26

Artikli 4 lõike 2 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
[...]	[...] iv a) energiavarustuse kindlus;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 27

Artikkel 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Avalik sektor energiatõhusust juhtimas</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et kõigi avaliku sektori asutuste summaarset lõppenergia kogutarbimist vähendatakse igal aastal vähemalt 1,7 % võrreldes aastaga X-2 (X on käesoleva direktiivi jõustumise aasta).</p>	<p>Avalik sektor energiatõhusust juhtimas</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et kõigi avaliku sektori asutuste summaarset lõppenergia kogutarbimist vähendatakse igal aastal vähemalt 1,7 % võrreldes aastaga X-2 (X on käesoleva direktiivi jõustumise aasta).</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võivad oma avaliku sektori asutuste lõppenergia tarbimise arvutamisel võtta arvesse kliima erinevusi liikmesriigi sees.</p> <p>2. Liikmesriigid lisavad määruse (EL) 2018/1999 kohas- tesse riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning nende ajakohastatud versioonidesse loetelu käesoleva artikli lõi- kes 1 sätestatud kohustuse täitmisele kaasa aitavatest avaliku sektori asutustest, iga asutuse poolt saavutatava energiatarbimise vähendamise ulatuse ja meetmed, mida nad kavatsevad selle saavutamiseks võtta. Osana määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohastest lõimitud riiklikest energia- ja kliimaalastest aruannetest esitavad liikmesriigid komisjonile aruande selle kohta, kui palju nad igal aastal energia lõpptarbimist vähendasid.</p> <p>3. Liikmesriigid tagavad, et piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused kehtestavad oma süsinikuheite vähendamise kavades konkreetsed energiatõhususe meetmed pärast konsulteerimist sidusrühmadega ja üldsusega, sealhulgas konkreetsete rühmadega, keda ohustab energiaostuvõime- tus või kes on selle tagajärgede suhtes vastuvõtlikumad, nagu naised, puuetega inimesed, eakad inimesed, lapsed ning vähemusrassi või -rahvusesse kuuluvad isikud.</p> <p>4. Liikmesriigid toetavad avaliku sektori asutusi energia- tõhususe parandamise meetmete rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, andes suuniseid, eden- dades pädevuse arendamist ja koolitusvõimalusi ning soodustades koostööd avaliku sektori asutuste vahel.</p> <p>5. Liikmesriigid julgustavad avaliku sektori asutusi pöörama tähelepanu nende avaliku sektori asutuste inves- teerimis- ja poliitikameetmete olulusringi jooksul tekkiva- tele süsinikdioksiidi heitkogustele.</p>	<p>Liikmesriigid võivad oma avaliku sektori asutuste lõpp- energia tarbimise arvutamisel võtta arvesse kliima erinevusi liikmesriigi sees.</p> <p>2. Liikmesriigid lisavad määruse (EL) 2018/1999 kohas- tesse riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning nende ajakohastatud versioonidesse loetelu käesoleva artikli lõi- kes 1 sätestatud kohustuse täitmisele kaasa aitavatest avaliku sektori asutustest, iga asutuse poolt saavutatava energiatarbimise vähendamise ulatuse ja meetmed, mida nad kavatsevad selle saavutamiseks võtta. Osana määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohastest lõimitud riiklikest energia- ja kliimaalastest aruannetest esitavad liikmesriigid komisjonile aruande selle kohta, kui palju nad igal aastal energia lõpptarbimist vähendasid.</p> <p>3. Liikmesriigid tagavad, et piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused kehtestavad oma süsinikuheite vähendamise kavades konkreetsed energiatõhususe meetmed pärast konsulteerimist sidusrühmadega ja üldsusega, sealhulgas konkreetsete rühmadega, keda ohustab energiaostuvõime- tus või kes on selle tagajärgede suhtes vastuvõtlikumad, nagu naised, puuetega inimesed, eakad inimesed, lapsed ning vähemusrassi või -rahvusesse kuuluvad isikud.</p> <p>4. Liikmesriigid toetavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning muid avaliku sektori asutusi energiatõ- hususe parandamise meetmete rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, andes rahalist ja tehnilist tuge ning esitades kavasid, mis rohepöörde igas etapis aitaksid lahendada tööjõu, sealhulgas käsitöölise ja kõrge kvalifikatsiooniga keskkonnahoidliku tehnoloogia ekspertide, rakendusteadlaste ja novaatorite puuduse probleemi. Liikmesriigid julgustavad avaliku sektori asutusi võtma lisaks energiasäästule arvesse laiemat kasu, näiteks siseõhu ja keskkonnakvaliteeti, samuti elukvaliteedi parandamist, eelkõige koolides, päevakes- kustes, turvakodudes, hooldekodudes ja haiglates. Liik- mesriigid annavad suuniseid, edendavad pädevuse arendamist ja koolitusvõimalusi, sealhulgas energiatõhu- saks renoveerimise valdkonnas, kasutades energiatõhusu- se lepinguid ning avaliku ja erasektori partnerlusi, ning soodustavad avaliku sektori asutuste koostööd.</p> <p>5. Liikmesriigid julgustavad avaliku sektori asutusi pöörama tähelepanu nende avaliku sektori asutuste inves- teerimis- ja poliitikameetmete olulusringi jooksul tekkivatele süsinikdioksiidi heitkogustele ning annavad selle kohta konkreetseid suuniseid.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>6. Liikmesriigid toetavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning muid avaliku sektori asutusi direktiivi rakendamiseks vajalike rahaliste vahendite hankimisel sihtotstarbeliste rahastamismeetodite abil ja meetmete abil, millega suurendatakse rahaliste vahendite kogumise suutlikkust.</p>

Motivatsioon

Puuduvad hinnangud 1,7 % taseme potentsiaali ja mõju kohta. 1,7 % tase võib olla vastuvõetav lähtepunktina, kuid selle juures tuleb arvesse võtta liikmesriikide konteksti ja mõju hindamist.

Muudatusettepanek 28

Artikkel 5 uus

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Partnerlused energiasüsteemi ümberkujundamiseks</p> <p>1. Komisjon loob kooskõlas Euroopa kliimamäärusega sektoripõhised energiasüsteemi ümberkujundamise partnerlused, tuues kaasaval ja esinduslikul viisil kokku peamised sidusrühmad sellistes sektorites nagu IKT, transport, finants- ja ehitussektor. Komisjon nimetab ametisse esimehe iga Euroopa sektoripõhise energiasüsteemi ümberkujundamise partnerluse jaoks, mis tuleks luua 12 kuu jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest.</p> <p>2. Partnerlused hõlbustavad kliimadialoogi ja julgustavad sektoreid koostama energiasüsteemi ümberkujundamise tegevuskavasid, et kaardistada olemasolevad meetmed ja tehnoloogilised võimalused energiasäästu saavutamiseks, taastuvenergiaks valmistumiseks ja sektorite CO₂ heite vähendamiseks. Sellised tegevuskavad võivad anda väärtusliku panuse sektorite abistamisse käesoleva direktiivi ja ELi kliimaeesmärgi kava eesmärkide saavutamiseks vajalike investeeringute kavandamisel ning hõlbustada osalejate piiriülest koostööd Euroopa Liidu siseturu tugevdamiseks.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 29

Artikkel 5 uus

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p style="text-align: center;">Energiatõhususe ühtsed kontaktpunktid</p> <p>1. Liikmesriigid teevad koostööd asjaomaste asutuste ja erasektori sidusrühmadega, et töötada välja spetsiaalsed kohalikud, piirkondlikud või riiklikud ühtsed kontaktpunktid. Need ühtsed kontaktpunktid on valdkondadevahelised ja interdistsiplinaarsed ning viivad kohaliku tasandi projektideni järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. mikro- ja väikeettevõtjate, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning teiste avaliku sektori asutuste ja leibkondade nõustamine ja neile ühtlustatud teabe andmine tehniliste ja rahaliste võimaluste ja lahenduste kohta; ii. võimalike projektide, eelkõige väiksemate projektide ühendamine turuosalistega; iii. aktiivsete tarbijate edendamine, andes nõu energia-tarbimisega seotud käitumise kohta; iv. teabe andmine koolitusprogrammide ja hariduse kohta, et tagada suurem hulk energiatõhususe valdkonna spetsialiste, ning spetsialistide ümberõpe ja oskuste täiendamine, et vastata turu vajadustele; v. eri hoonete, elamute ja ettevõtete tüpoloogiate parimate tavade näidete edendamine; vi. energiatõhususe projektide tüpoloogiat käsitlevate koondandmete kogumine ja esitamine komisjonile. Komisjon peaks seda teavet jagama iga kahe aasta tagant esitatavas aruandes, et jagada kogemusi ja tõhustada piiriülest koostööd liikmesriikide vahel. <p>2. Need ühtsed kontaktpunktid loovad tugevaid ja usaldusväärseid partnerlusi kohalike ja piirkondlike erasektori osalejatega, nagu VKEd, energiateenuse ettevõtjad, paigaldajad, konsultatsioonifirmad, projektiarendajad ja finantseerimisasutused, kes saavad osutada selliseid teenuseid nagu energiaauditid, lahenduste rahastamine ja energiatõhusate renoveerimistööde teostamine.</p> <p>3. Liikmesriigid teevad koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et neid ühtseid kontaktpunkte edendada.</p> <p>4. Komisjon annab liikmesriikidele suuniseid nende ühtsete kontaktpunktide arendamiseks, et luua ühtne lähenemisviis kogu Euroopas.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 30

Artikkel 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p style="text-align: center;">Avaliku sektori asutuste hoonete eeskuju</p> <p>1. Iga liikmesriik tagab, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (¹) 2010/31/EL artikli 7 kohaldamist, et renoveeritakse igal aastal vähemalt 3 % avaliku sektori asutuste omanduses olevate köetavate ja/või jahutatavate hoonete üldpõrandapinnast, et muuta need vähemalt liginullenergiahooneteks direktiivi 2010/31/EL artikli 9 kohaselt.</p> <p>Kui avaliku sektori asutused kasutavad hoonet, mida nad ei oma, kasutavad nad oma lepingulisi õigusi nii palju kui võimalik ja julgustavad hooneomanikku renoveerima hoonet liginullenergiahooneks kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 9. Kui avaliku sektori asutused sõlmivad uusi lepinguid selliste hoonete kasutamiseks, mida nad ei oma, seavad nad eesmärgiks, et need hooned kuuluksid energiamärgise kahte kõige kõrgema energiatõhususega klassi.</p> <p>Alammäär 3 % arvutatakse üle 250 m² kasuliku üldpõrandapinnaga ja selliste liikmesriigi avaliku sektori asutuste omanduses olevate hoonete üldpõrandapinnast, mis 2024. aasta 1. jaanuariks ei ole liginullenergiahooned.</p>	<p style="text-align: center;">Avaliku sektori asutuste hoonete eeskuju</p> <p>1. Iga liikmesriik tagab, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (¹) 2010/31/EL artikli 7 kohaldamist, et renoveeritakse igal aastal vähemalt 3 % avaliku sektori asutuste omanduses olevate köetavate ja/või jahutatavate hoonete üldpõrandapinnast, et muuta need vähemalt liginullenergiahooneteks direktiivi 2010/31/EL artikli 9 kohaselt, et kasutada kogu energiasäästu potentsiaali ulatuses, mis on kulutõhus ning tehniliselt ja majanduslikult teostatav. Liikmesriigid vabastavad sotsiaaleluruumid kohustusest renoveerida 3 % üldpõrandapinnast, kui renoveerimine ei ole kuluneutraalne ja toob kaasa sotsiaaleluruumides elavate inimeste üüri märkimisväärse tõusu, mis on suurem kui energia arvelt saadav majanduslik kokkuhoid.</p> <p>Kui avaliku sektori asutused kasutavad hoonet, mida nad ei oma, julgustavad nad hooneomanikku viima läbi hoone põhjaliku või järkjärgulise renoveerimise, muutmaks hoone liginullenergiahooneks kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 9, et kasutada kogu energiasäästu potentsiaali ulatuses, mis on kulutõhus ja tehniliselt teostatav. Kui avaliku sektori asutused sõlmivad uusi lepinguid selliste hoonete kasutamiseks, mida nad ei oma, seavad nad eesmärgiks, et need hooned kuuluksid energiamärgise kahte kõige kõrgema energiatõhususega klassi või vastaksid muudele liikmesriigi jaoks asjakohastele energiatõhususe tasemetele.</p> <p>Vähemalt 3 % keskmine määr arvutatakse iga viieaastase perioodi lõikes üle 250 m² kasuliku üldpõrandapinnaga ja selliste liikmesriigi avaliku sektori asutuste omanduses olevate hoonete üldpõrandapinnast, mis 2024. aasta 1. jaanuariks ei ole liginullenergiahooned.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Liikmesriigid võivad erandjuhtudel arvestada hoonete ühe aasta renoveerimismäära täitmisel uusi hooned, mida omatakse konkreetsete eelmise kahe aasta jooksul lammutatud avaliku sektori asutuste hoonete asemel. Selliseid erandeid kohaldatakse üksnes juhul, kui need on energiasäästu ja olemusringi CO₂ heite vähendamise mõttes kulutõhusamad ja säästlikumad kui selliste hoonete renoveerimine. Iga liikmesriik sõnastab selgelt selliste erandjuhtumite kindlaksmääramise üldkriteeriumid, meetodika ja korra ning avaldab need.</p> <p>3. Käesoleva artikli kohaldamiseks teevad liikmesriigid üldsusele kättesaadavaks selliste köetavate ja/või jahutatavate avaliku sektori asutuste hoonete inventuuri, mille kasulik üldpõrandapind on suurem kui 250 m². Seda inventuuri uuendatakse vähemalt kord aastas. Inventuur sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:</p> <p>a) põrandapind ruutmeetrites;</p> <p>b) iga hoone energiamärgis, mis on välja antud direktiivi 2010/31/EL artikli 12 kohaselt.</p> <p>(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>	<p>2. Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada leebemaid nõudeid järgmistele hoonekategoriatele:</p> <p>a) hooned, mis on ametliku kaitse all teatava keskkonna osana või nende endi spetsiifilise arhitektuurilise või ajaloolise väärtuse tõttu, nii et konkreetsete energiatõhususe miinimumnõuete täitmine muudaks vastuvõetamatult nende olemust või välimust;</p> <p>b) pühakodadena või religioosseks tegevuseks kasutatavad hooned.</p> <p>Mõlemal juhul peavad vastutavad asutused tõendama, et liginullenergiahooneid käsitlevad nõuded ei sobi kokku hoonetega, millele erand võimaldatakse.</p> <p>3. Liikmesriigid võivad erandjuhtudel arvestada hoonete ühe aasta renoveerimismäära täitmisel uusi hooned, mida omatakse konkreetsete eelmise kahe aasta jooksul lammutatud avaliku sektori asutuste hoonete asemel. Selliseid erandeid kohaldatakse üksnes juhul, kui need on energiasäästu ja olemusringi CO₂ heite vähendamise mõttes kulutõhusamad ja säästlikumad kui selliste hoonete renoveerimine. Iga liikmesriik sõnastab selgelt selliste erandjuhtumite kindlaksmääramise üldkriteeriumid, meetodika ja korra ning avaldab need.</p> <p>4. Käesoleva artikli kohaldamiseks teevad liikmesriigid enne XX/XX/XXXX üldsusele kättesaadavaks selliste köetavate ja/või jahutatavate avaliku sektori asutuste hoonete inventuuri, mille kasulik üldpõrandapind on suurem kui 250 m². Seda inventuuri uuendatakse vähemalt kord aastas. Inventuur sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:</p> <p>a) põrandapind ruutmeetrites;</p> <p>b) iga hoone energiamärgis, mis on välja antud direktiivi 2010/31/EL artikli 12 kohaselt.</p> <p>(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 31

Artikkel 6 uus

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>1 a. Kui liikmesriik renoveerib antud aastal rohkem kui 3 % avaliku sektori asutuste omanduses olevate hoonete üldpõrandapinnast, võib ta renoveerida vähem järgmistel aastatel, et saavutada iga viie aasta tagant arvestatav aasta keskmine. Kui liikmesriik renoveerib antud aastal vähem kui 3 % avaliku sektori asutuste omanduses olevate hoonete üldpõrandapinnast, peab ta edaspidi rohkem renoveerima, et saavutada iga viie aasta tagant arvestatav aasta keskmine.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 32

Artikkel 6 uus

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>3 a. Käesoleva artikli kohaste rakendusmeetmete kavandamisel annavad liikmesriigid rahalist ja tehnilist tuge ning esitavad kavad, mis aitavad rohepöörde igas etapis lahendada tööjõu ja kvalifitseeritud spetsialistide, sealhulgas käsitöölise ja kõrge kvalifikatsiooniga keskkonnahoidliku tehnoloogia ekspertide, rakendusteadlaste ja novaatorite puuduse probleemi. Liikmesriigid julgustavad avaliku sektori asutusi ning kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi võtma lisaks energiasäästule arvesse laiemat kasu, näiteks tervislikku sisekliimat koos parema siseõhu ja keskkonnakvaliteediga, samuti elukvaliteedi parandamist, eelkõige koolides, päevakeskustes, turvakodudes, hooldekodudes ja haiglates.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 33

Artikkel 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad, kui nad sõlmivad hankelepinguid ja avaliku sektori kontsessioone väärtusega, mis on võrdne või suurem kui direktiivi 2014/23/EL artiklis 8, direktiivi 2014/24/EL artiklis 4 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 15 sätestatud piirmäärad, ostavad üksnes suure energiatõhususega tooteid, teenuseid, hooneid ja töid vastavalt käesoleva direktiivi IV lisas osutatud nõuetele.</p> <p>5. Liikmesriigid võivad nõuda, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võtaksid hanketavades vajaduse korral arvesse laiemaid kestlikkuse, sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja ringmajanduse aspekte, et saavutada liidu CO₂ heite vähendamise ja nullsaaste eesmärgid. Vajaduse korral ja kooskõlas IV lisas esitatud nõuetega nõuavad liikmesriigid, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võtaksid arvesse liidu keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriume.</p> <p>Selleks et tagada läbipaistvus energiatõhususe nõuete kohaldamisel hankemenetluses, teevad liikmesriigid üldsusele kättesaadavaks teabe selliste lepingute mõju kohta energiatõhususele, mille maksumus on võrdne lõikes 1 osutatud piirmääradega või nendest suurem. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et pakkujad avalikustaksid teabe uue hoone olelusringi globaalse soojendamise potentsiaali kohta, ja teha selle teabe lepingute puhul avalikult kättesaadavaks, eelkõige uute hoonete puhul, mille põrandapind on suurem kui 2 000 ruutmeetrit.</p> <p>Liikmesriigid toetavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijaid energiatõhususe nõuete rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, esitades selged eeskirjad ja suunised (sealhulgas olelusringi kulude ning keskkonnamõju ja -kulude hindamise meetodika), loovad pädevuskeskused, ergutavad avaliku sektori hankijate vahelist (sealhulgas piiriülest) koostööd ning kasutavad võimaluse korral koondhankeid ja digitaalseid hankeid.</p>	<p>1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad – järgides nõuetekohaselt ELi lepingu artiklis 4 sätestatud kohaliku omavalitsuse põhimõtet –, kui nad sõlmivad hankelepinguid ja avaliku sektori kontsessioone väärtusega, mis on võrdne või suurem kui direktiivi 2014/23/EL artiklis 8, direktiivi 2014/24/EL artiklis 4 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 15 sätestatud piirmäärad, ostavad suure energiatõhususega tooteid, teenuseid, hooneid ja töid, niivõrd kui see on kulutõhus, majanduslikult teostatav, üldiselt jätkusuutlik ja tehniliselt sobiv, ning piisava konkurentsi olemasolul, taotledes käesoleva direktiivi IV lisas osutatud kriteeriumide täitmist.</p> <p>5. Liikmesriigid nõuavad, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võtaksid hanketavades vajaduse korral arvesse laiemaid kestlikkuse, sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja ringmajanduse aspekte, et saavutada liidu CO₂ heite vähendamise ja nullsaaste eesmärgid. Vajaduse korral ja kooskõlas IV lisas esitatud nõuetega nõuavad liikmesriigid, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võtaksid arvesse liidu keskkonnahoidlike ja ringluspõhiste riigihangete kriteeriume.</p> <p>Selleks et tagada läbipaistvus energiatõhususe nõuete kohaldamisel hankemenetluses, teevad liikmesriigid üldsusele kättesaadavaks teabe selliste lepingute mõju kohta energiatõhususele, mille maksumus on võrdne lõikes 1 osutatud piirmääradega või nendest suurem. Avaliku sektori hankijad võivad nõuda, et pakkujad avalikustaksid teabe uue hoone olelusringi globaalse soojendamise potentsiaali kohta, ja teha selle teabe lepingute puhul avalikult kättesaadavaks, eelkõige uute hoonete puhul, mille põrandapind on suurem kui 2 000 ruutmeetrit.</p> <p>Liikmesriigid toetavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijaid energiatõhususe nõuete rakendamisel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, esitades selged eeskirjad ja suunised (sealhulgas olelusringi kulude ning keskkonnamõju ja -kulude hindamise meetodika), loovad pädevuskeskused, ergutavad avaliku sektori hankijate vahelist (sealhulgas piiriülest) koostööd ning kasutavad võimaluse korral koondhankeid ja digitaalseid hankeid.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 34

Artikkel 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Liikmesriigid rakendavad energiatõhususkohustuste süsteeme, alternatiivseid poliitikameetmeid või nende kombinatsiooni, või riiklikust energiatõhususe fondist rahastatavaid programme või meetmeid esmajärjekorras energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste seas. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt rakendatud poliitikameetmed ei kahjusta kõnealuseid isikuid. Vajaduse korral kasutavad liikmesriigid parimal võimalikul viisil ära rahalisi vahendeid, sealhulgas avaliku sektori vahendeid, liidu tasandil loodud rahastamisvahendeid ja artikli 22 lõike 3 punkti b kohaselt heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavat tulu, eesmärgiga kõrvaldada kahjulik mõju ning tagada õiglane ja kaasav energiaüleminek.</p> <p>Selliste poliitikameetmete kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse ja edendavad taastuvenergiakogukondade ja kodanike energiakogukondade rolli nende poliitikameetmete rakendamises.</p> <p>Liikmesriigid saavutavad teatava osa nõutavast lõpptarbimise kumulatiivsest energiasäästust energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste seas. See osakaal peab olema vähemalt võrdne energiaostuvõimetute leibkondade osakaaluga, nagu on hinnatud juhtimismääruse (EL) 2018/1999 artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt koostatud riiklikus energia- ja kliimakavas. Kui liikmesriik ei ole riiklikus energia- ja kliimakavas teatanud hinnangulist energiaostuvõimetute leibkondade osakaalu, peab energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste summaarse lõpptarbimise energiasäästu nõutava koguse osakaal olema vähemalt võrdne järgmiste näitajate osakaalude aritmeetilise keskmisega 2019. aastal, või kui need näitajad ei ole 2019. aasta kohta kättesaadavad, siis ekstrapoleeritakse lineaarselt nende väärtused viimasel kolmel aastal, mille kohta need on kättesaadavad:</p>	<p>3. Liikmesriigid rakendavad energiatõhususkohustuste süsteeme, alternatiivseid poliitikameetmeid või nende kombinatsiooni, või riiklikust energiatõhususe fondist rahastatavaid programme või meetmeid esmajärjekorras energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste ning samuti vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjate ning vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajate seas. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt rakendatud poliitikameetmed ei kahjusta kõnealuseid isikuid. Vajaduse korral kasutavad liikmesriigid parimal võimalikul viisil ära rahalisi vahendeid, sealhulgas avaliku sektori vahendeid, liidu tasandil loodud rahastamisvahendeid ja artikli 22 lõike 3 punkti b kohaselt heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavat tulu, eesmärgiga kõrvaldada kahjulik mõju ning tagada õiglane ja kaasav energiaüleminek.</p> <p>Selliste poliitikameetmete kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse ja edendavad taastuvenergiakogukondade ja kodanike energiakogukondade rolli nende poliitikameetmete rakendamises.</p> <p>Liikmesriigid saavutavad teatava osa nõutavast lõpptarbimise kumulatiivsest energiasäästust energiaostuvõimetute inimeste ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste ning samuti vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjate ja vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajate seas. See osakaal peab olema vähemalt võrdne energiaostuvõimetute leibkondade osakaaluga, nagu on hinnatud juhtimismääruse (EL) 2018/1999 artikli 3 lõike 3 punkti d kohaselt koostatud riiklikus energia- ja kliimakavas. Kui liikmesriik ei ole riiklikus energia- ja kliimakavas teatanud hinnangulist energiaostuvõimetute leibkondade osakaalu, peab energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste summaarse lõpptarbimise energiasäästu nõutava koguse osakaal olema vähemalt võrdne järgmiste näitajate osakaalude aritmeetilise keskmisega 2019. aastal, või kui need näitajad ei ole 2019. aasta kohta kättesaadavad, siis ekstrapoleeritakse lineaarselt nende väärtused viimasel kolmel aastal, mille kohta need on kättesaadavad:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) suutmatus hoida kodu piisavalt soojana (Eurostat, SILC [ilc_md01]);</p> <p>b) kommunaalteenuste arvete võlgnevused (Eurostat, SILC, [ilc_md07]); ning</p> <p>c) tarbimiskulutuste struktuur tulukvintilide ja COICOPi tarbimiseesmärgi järgi (Eurostat, HBS, [hbs_str_t223], [CP045] andmed elektri, gaasi ja muude kütuste kohta).</p>	<p>a) suutmatus hoida kodu piisavalt soojana (Eurostat, SILC [ilc_md01]);</p> <p>b) kommunaalteenuste arvete võlgnevused (Eurostat, SILC, [ilc_md07]); ning</p> <p>c) tarbimiskulutuste struktuur tulukvintilide ja COICOPi tarbimiseesmärgi järgi (Eurostat, HBS, [hbs_str_t223], [CP045] andmed elektri, gaasi ja muude kütuste kohta).</p> <p><i>Euroopa Komisjon annab välja suunised vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjate ning vähekaitsitud liikuvuslahenduste kasutajate kindlakstegemiseks, pakkudes välja selged kriteeriumid. Liikmesriigid analüüsivad oma riikliku energia- ja kliimakava läbivaatamise käigus mikro- ja väikeettevõtjate ning vähekaitsitud liikuvuslahenduste kasutajate energiaaostuvõimetust.</i></p>

Motivatsioon

Et tagada kooskõla kliimameetmete sotsiaalfondi ettepanekuga.

Muudatusettepanek 35

Artikli 8 lõige 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid tõendavad oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud versioonide ja vastavate eduaruannete ning järgmiste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade osana ja teatavad määruse (EL) 2018/1999 kohaselt, vajadusel lisades tõendusmaterjali ja arvutused:</p> <p>a) et kui tegemist on poliitikameetmete või üksikmeetmete kattuva mõjuga, ei arvestata energiasäästu kahekordselt;</p> <p>b) kuidas lõike 1 esimese lõigu punktide b ja c kohaselt saavutatud energiasääst aitab kaasa nende artikli 4 kohase riikliku panuse saavutamisele;</p> <p>c) et energiasäästukohustuse täitmiseks kehtestatakse poliitikameetmed, mis on kavandatud kooskõlas käesoleva artikli nõuetega, ning et need poliitikameetmed on kõlblikud ja asjakohased, et tagada nõutud summaarse lõpptarbimise energiasäästu saavutamine iga kohustusperioodi lõpuks.</p>	<p>Liikmesriigid tõendavad oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud versioonide ja vastavate eduaruannete ning järgmiste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade osana ja teatavad määruse (EL) 2018/1999 kohaselt, vajadusel lisades tõendusmaterjali ja arvutused:</p> <p>a) et kui tegemist on poliitikameetmete või üksikmeetmete kattuva mõjuga, ei arvestata energiasäästu kahekordselt;</p> <p>b) kuidas lõike 1 esimese lõigu punktide b ja c kohaselt saavutatud energiasääst aitab kaasa nende artikli 4 kohase riikliku panuse saavutamisele;</p> <p>c) et energiasäästukohustuse täitmiseks kehtestatakse poliitikameetmed, mis on kavandatud kooskõlas käesoleva artikli nõuetega, ning et need poliitikameetmed on kõlblikud ja asjakohased, et tagada nõutud summaarse lõpptarbimise energiasäästu saavutamine iga kohustusperioodi lõpuks.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Liikmesriigid lisavad nendesse arvutustesse piirkondlikul ja kohalikul tasandil saavutatud säästud, mis ei kattu riiklike meetmetega, kui kohalikult kindlaksmääratud panused riikliku eesmärgi saavutamisse.</i></p>

Motivatsioon

Kuna direktiiv sisaldab eesmärgi ja kohustusi meetmete korral, mida tuleb tingimata rakendada piirkondlikul tasandil, tuleks neid meetmeid kohaselt arvesse võtta ja kajastada nende rakendamise taset, et poliitikameetmeid pärast esialgset läbivaatamisetappi täpsustada.

Muudatusettepanek 36

Artikli 9 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5. Liikmesriigid võivad nõuda kohustatud isikutelt koostööd kohalike ametiasutuste või omavalitsustega, et edendada energiatõhususe parandamise meetmeid energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste seas. See hõlmab energiaostuvõimetuse ohus või selle mõjule vastuvõtlikumate rühmade erivajaduste kindlakstegemist ja käsitlemist. Energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste kaitsmiseks julgustavad liikmesriigid kohustatud isikuid võtma selliseid meetmeid nagu hoonete, sealhulgas sotsiaaleluruumide renoveerimine, seadmete väljavahetamine, rahaline toetus ja stiimulid energiatõhususe parandamiseks kooskõlas riiklike rahastamis- ja toetuskavade või energiaaudititega.</p>	<p>5. Liikmesriigid võivad nõuda kohustatud isikutelt koostööd piirkondlike ja kohalike omavalitsustega, et edendada energiatõhususe parandamise meetmeid energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste seas. See hõlmab energiaostuvõimetuse ohus või selle mõjule vastuvõtlikumate rühmade erivajaduste kindlakstegemist ja käsitlemist. Energiaostuvõimetute inimeste, vähekaitstud tarbijate ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste kaitsmiseks julgustavad liikmesriigid kohustatud isikuid võtma selliseid meetmeid nagu hoonete, sealhulgas sotsiaaleluruumide renoveerimine, seadmete väljavahetamine, rahaline toetus ja stiimulid energiatõhususe parandamiseks kooskõlas riiklike rahastamis- ja toetuskavade või energiaaudititega.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 37

Artikkel 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>11. Liikmesriigid edendavad aktiivselt energiajuhtimissüsteemi rakendamist avalikus halduses riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Sel eesmärgil edendavad nad väiksemate haldusasutuste suutlikkuse suurendamise meetmeid ja stiimuleid.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 38

Artikli 21 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid tagavad, et teave kättesaadavate energiatõhususe parandamise meetmete, üksiktegevuste ning finants- ja õigusraamistike kohta on läbipaistev ning seda levitatakse laialdaselt kõigile asjaomastele turuosalistele, näiteks lõpptarbijatele, lõppkasutajatele, tarbijaorganisatsioonidele, kodanikuühiskonna esindajatele, taastuenergia-kogukondadele, kodanike energiakogukondadele, kohalikele ja piirkondlikele asutustele, energiaagentuuridele, sotsiaalteenuste osutajatele, ehitajatele, arhitektidele, inseneridele, keskkonna- ja energiaaudiitoritele ning ehitusdetailide paigaldajatele, nagu on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 lõikes 9.</p>	<p>1. Liikmesriigid, võimalusel tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, tagavad, et teave kättesaadavate energiatõhususe parandamise meetmete, üksiktegevuste ning finants- ja õigusraamistike kohta on läbipaistev ning seda levitatakse laialdaselt kõigile asjaomastele turuosalistele, näiteks lõpptarbijatele, lõppkasutajatele, tarbijaorganisatsioonidele, kodanikuühiskonna esindajatele, taastuenergia-kogukondadele, kodanike energiakogukondadele, kohalikele ja piirkondlikele asutustele, energiaagentuuridele, sotsiaalteenuste osutajatele, ehitajatele, arhitektidele, inseneridele, keskkonna- ja energiaaudiitoritele ning ehitusdetailide paigaldajatele, nagu on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 lõikes 9.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 39

Artikli 21 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5. Ilma et see piiraks nende asjaõiguse ja rendiõiguse aluspõhimõtteid, võtavad liikmesriigid energiatõhususe saavutamise valdkonna õigusnormide alaste ja muude tõkete kõrvaldamisega seotud vajalikke meetmeid seoses järgmisega: hoone või hooneüksuse omanikke ja üürnikke või eri omanikke mõjutavate stiimulite erinevused, et nimetatud osalisi ei takistaks tõhususe parandamisse investeerimast asjaolu, et nemad ise ei saa sellest kogu kasu või et puuduvad eeskirjad kulude ja kasu jagamiseks nende vahel. Selliste tõkete kõrvaldamise meetmeteks võivad olla stiimulite pakkumine, õiguslike või regulatiivsete sätete tühistamine või muutmine, juhiste ja tõlgendavate teatiste vastuvõtmine või haldusmenetluste lihtsustamine, sealhulgas riiklikud eeskirjad ja meetmed, millega reguleeritakse otsustusprotsesse mitme omanikuga hoonete puhul. Nimetatud meetmeid võib kombineerida lõikes 1 osutatud turuosalistele pakutava energiatõhususalase hariduse, koolituse ja konkreetse teabe ning tehnilise abiga.</p>	<p>5. Ilma et see piiraks nende asjaõiguse ja rendiõiguse aluspõhimõtteid, võtavad liikmesriigid energiatõhususe saavutamise valdkonna õigusnormide alaste ja muude tõkete kõrvaldamisega seotud vajalikke meetmeid seoses järgmisega: hoone või hooneüksuse omanikke ja üürnikke või eri omanikke mõjutavate stiimulite erinevused, et nimetatud osalisi ei takistaks tõhususe parandamisse investeerimast asjaolu, et nemad ise ei saa sellest kogu kasu või et puuduvad eeskirjad kulude ja kasu jagamiseks nende vahel. Selliste tõkete kõrvaldamise meetmeteks võivad olla stiimulite pakkumine, õiguslike või regulatiivsete sätete tühistamine või muutmine, nt loamenetluse kiirendamine, juhiste ja tõlgendavate teatiste vastuvõtmine või haldusmenetluste lihtsustamine, sealhulgas riiklikud eeskirjad ja meetmed, millega reguleeritakse otsustusprotsesse mitme omanikuga hoonete puhul. Need meetmed töötatakse välja koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning neid võib kombineerida lõikes 1 osutatud turuosalistele pakutava energiatõhususalase hariduse, koolituse ja konkreetse teabe ning tehnilise abiga.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et toetada mitmepoolset dialoogi, milles osalevad asjaomased avaliku sektori ja sotsiaalpartnerid, näiteks omanike ja üürnike organisatsioonid, tarbijaorganisatsioonid, taastuenergiakogukonnad, kodanike energiakogukonnad, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, asjaomased avaliku sektori ametid ja ametid, ning eesmärki esitada ettepanekud ühiselt heaks kiidetud meetmete, stiimulite ja suuniste kohta, mis seonduvad stiimulite jaotamisega omanike ja üürnike vahel või hoone või hoone osa omanike vahel.</p> <p>Iga liikmesriik teatab sellistest tõketest ja oma pikaajalise renoveerimisstrateegia raames võetud meetmetest vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 2a ja määrusele (EL) 2018/1999.</p>	<p>Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et toetada mitmepoolset dialoogi, milles osalevad asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, avaliku sektori ja sotsiaalpartnerid, näiteks omanike ja üürnike organisatsioonid, tarbijaorganisatsioonid, taastuenergiakogukonnad, kodanike energiakogukonnad, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, asjaomased avaliku sektori ametid ja ametid, ning eesmärki esitada ettepanekud ühiselt heaks kiidetud meetmete, stiimulite ja suuniste kohta, mis seonduvad stiimulite jaotamisega omanike ja üürnike vahel või hoone või hoone osa omanike vahel.</p> <p>Iga liikmesriik teatab sellistest tõketest ja oma pikaajalise renoveerimisstrateegia raames võetud meetmetest vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 2a ja määrusele (EL) 2018/1999.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 40

Artikkel 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et võimestada ja kaitsta energiaostuvõimetuid inimesi, vähekaitstud kliente ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavaid inimesi.</p> <p>Direktiivi (EL) 2019/944 artikli 28 lõike 1 ja artikli 29 ning direktiivi 2009/73/EÜ artikli 3 lõike 3 kohase vähekaitstud klientide mõiste määratlemisel võtavad liikmesriigid arvesse lõppkasutajaid.</p>	<p>1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et võimestada ja kaitsta energiaostuvõimetuid inimesi, vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajaid, vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjaid, vähekaitstud kliente ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavaid inimesi, võttes eriti arvesse energeetiliselt isoleeritud piirkondi, mida ei ole võimalik ühendada Euroopa võrku.</p> <p>Direktiivi (EL) 2019/944 artikli 28 lõike 1 ja artikli 29 ning direktiivi 2009/73/EÜ artikli 3 lõike 3 kohase vähekaitstud klientide mõiste määratlemisel võtavad liikmesriigid arvesse lõppkasutajaid.</p> <p>Euroopa Komisjon annab välja suunised vähekaitstud liikuvuslahenduste kasutajate ja vähekaitstud mikro- ja väikeettevõtjate määratlemiseks, järgides kliimameetmete sotsiaalfondi määruuses sisalduvaid määratlusi.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 41

Artikli 23 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antakse võimalus osaleda kütte- ja jahutuskavade koostamises, põhjalikus hindamises ning poliitikas ja meetmetes.</p>	<p>2. Liikmesriigid koostavad kütte- ja jahutuskavad tihedas koostöös asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsustega; nad tagavad koos, et üldsusele antakse võimalus osaleda kütte- ja jahutuskavade koostamises, põhjalikus hindamises ning poliitikas ja meetmetes.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 42

Artikli 23 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lõikes 1 osutatud hindamise eesmärgil teevad liikmesriigid oma territooriumi hõlmava kulude-tulude analüüsi vastavalt IX lisa 1. osale, võttes aluseks kliimatingimused, majandusliku teostatavuse ja tehnilise sobivuse. Kulude-tulude analüüs võimaldab teha kindlaks kõige ressursi- ja kulutõhusamad lahendused kütte- ja jahutusvajaduste täitmiseks. Nimetatud kulude-tulude analüüs võib olla osa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ kohasest keskkonnahindamisest.</p>	<p>Lõikes 1 osutatud hindamise eesmärgil teevad liikmesriigid asjakohasel juhul tihedas koostöös asjaomase kohaliku ja piirkondliku omavalitsusega oma territooriumi hõlmava kulude-tulude analüüsi vastavalt IX lisa 1. osale, võttes aluseks kliimatingimused, majandusliku teostatavuse ja tehnilise sobivuse. Kulude-tulude analüüs võimaldab teha kindlaks kõige ressursi- ja kulutõhusamad lahendused kütte- ja jahutusvajaduste täitmiseks. Nimetatud kulude-tulude analüüs võib olla osa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ kohasest keskkonnahindamisest.</p>

Motivatsioon

Mõned kütte- ja jahutussüsteemid, näiteks kaugküttevõrgud, on tihedalt seotud territooriumiga, mida nad teenindavad. Neid võrgustikke tuleks analüüsida tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.

Muudatusettepanek 43

Artikli 23 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Kui lõikes 1 osutatud hindamiste ja lõikes 3 osutatud analüüside käigus tehakse kindlaks, et on võimalik kohaldada tõhusat koostootmist ja/või tõhusat kaugkütet ja -jahutust, mille tulud ületavad kulusid, võtavad liikmesriigid piisavad meetmed tõhusa kaugkütte ja -jahutuse infrastruktuuri väljaarendamiseks ja/või selleks, et hõlmata tõhusa koostootmise arendamist ning heitsoojusest ja taastuvatest energiaallikatest saadava soojus- ja jahutusenergia kasutamist kooskõlas lõikega 1 ning artikli 24 lõigetega 4 ja 6.</p> <p>Kui lõikes 1 osutatud hindamise ja lõikes 3 osutatud analüüsi käigus ei tehta kindlaks võimalust, mille puhul tulud ületavad kulusid, sealhulgas artikli 24 lõikes 4 osutatud kulude-tulude analüüsi tegemisega seotud halduskulusid, võib asjaomane liikmesriik käitised selles lõikes sätestatud kohustustest vabastada.</p> <p>5. Liikmesriigid võtavad vastu poliitikad ja meetmed, mille puhul tagatakse, et neis kasutatakse lõike 1 kohaselt läbiviidud põhjalikes hindamistes tuvastatud potentsiaali. Need poliitikad ja meetmed hõlmavad vähemalt IX lisas esitatud elemente. Iga liikmesriik teatab neist poliitikatest ja meetmetest osana oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamisest, järgnevast lõimitud riiklikust energia- ja kliimakavast ning vastavatest eduaruannetest, mis on esitatud kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999.</p> <p>6. Liikmesriigid innustavad piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi koostama kohalikke kütte- ja jahutuskavasid vähemalt omavalitsustes, mille kogurahvastik on üle 50 000. Need kavad peaksid vähemalt:</p> <p>a) põhinema lõike 1 kohaselt tehtud põhjalikes hindamistes esitatud teabel ja andmetel, milles hinnatakse ja kaardistatakse energiatõhususe suurendamise potentsiaali, sealhulgas heitsoojuse taaskasutamise kaudu, ning taastuvenergia kasutamise potentsiaali küttes ja jahutuses selles konkreetses piirkonnas;</p>	<p>4. Kui lõikes 1 osutatud hindamiste ja lõikes 3 osutatud analüüside käigus tehakse kindlaks, et on võimalik kohaldada tõhusat koostootmist ja/või tõhusat kaugkütet ja -jahutust, mille tulud ületavad kulusid, võtavad liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, mille jurisdiktsiooni alla vastav ala kuulub, piisavad meetmed tõhusa kaugkütte ja -jahutuse infrastruktuuri väljaarendamiseks ja/või selleks, et hõlmata tõhusa koostootmise arendamist ning heitsoojusest (sealhulgas olmejäätmetest toodetud) ja taastuvatest energiaallikatest saadava soojus- ja jahutusenergia kasutamist kooskõlas lõikega 1 ning artikli 24 lõigetega 4 ja 6.</p> <p>Kui lõikes 1 osutatud hindamise ja lõikes 3 osutatud analüüsi käigus ei tehta kindlaks võimalust, mille puhul tulud ületavad kulusid, sealhulgas artikli 24 lõikes 4 osutatud kulude-tulude analüüsi tegemisega seotud halduskulusid, võib asjaomane liikmesriik koos asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsustega käitised selles lõikes sätestatud kohustustest vabastada.</p> <p>5. Liikmesriigid võtavad vastu poliitikad ja meetmed, mille puhul tagatakse, et neis kasutatakse lõike 1 kohaselt läbiviidud põhjalikes hindamistes tuvastatud potentsiaali. Need poliitikad ja meetmed hõlmavad vähemalt IX lisas esitatud elemente. Iga liikmesriik teatab neist poliitikatest ja meetmetest osana oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamisest, järgnevast lõimitud riiklikust energia- ja kliimakavast ning vastavatest eduaruannetest, mis on esitatud kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999.</p> <p>6. Liikmesriigid innustavad piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi koostama kohalikke kütte- ja jahutuskavasid vähemalt omavalitsustes, mille kogurahvastik on üle 50 000. Need kavad peaksid vähemalt:</p> <p>a) põhinema lõike 1 kohaselt tehtud põhjalikes hindamistes esitatud teabel ja andmetel, milles hinnatakse ja kaardistatakse energiatõhususe suurendamise potentsiaali, sealhulgas heitsoojuse taaskasutamise kaudu, ning taastuvenergia kasutamise potentsiaali küttes ja jahutuses selles konkreetses piirkonnas;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) sisaldama lõike 6 punkti a kohaselt kindlaks tehtud potentsiaali kasutamise strateegiat;</p> <p>c) olema valmis kõigi asjaomaste piirkondlike või kohalike sidusrühmade kaasamiseks ja tagama üldsuse osalemise;</p> <p>d) võtma arvesse kohalike kogukondade ja mitme kohaliku või piirkondliku haldusüksuse või -piirkonna ühiseid vajadusi;</p> <p>e) hõlmama kindlaksmääratud poliitikate ja meetmete rakendamisel tehtud edusammude jälgimist.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antakse võimalus osaleda kütte- ja jahutuskavade koostamises, põhjalikus hindamises ning poliitikas ja meetmetes.</p> <p>Selleks koostavad liikmesriigid soovitused, millega toetatakse piirkondlike ja kohalike ametiasutusi energiatõhusa ja taastuvenergiaga põhineva kütte ja jahutuse poliitika ja meetmete rakendamisel piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kasutades ära kindlaksmääratud potentsiaali. Liikmesriigid toetavad piirkondlike ja kohalike ametiasutusi võimalikult suures ulatuses mis tahes vahenditega, sealhulgas rahalise toetuse ja tehnilise abi kavadega.</p>	<p>b) sisaldama lõike 6 punkti a kohaselt kindlaks tehtud potentsiaali kasutamise strateegiat;</p> <p>c) olema valmis kõigi asjaomaste piirkondlike või kohalike sidusrühmade kaasamiseks ja tagama üldsuse osalemise;</p> <p>d) võtma arvesse kohalike kogukondade ja mitme kohaliku või piirkondliku haldusüksuse või -piirkonna ühiseid vajadusi;</p> <p>e) hõlmama kindlaksmääratud poliitikate ja meetmete rakendamisel tehtud edusammude jälgimist.</p> <p>Liikmesriigid ning asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tagavad, et üldsusele antakse võimalus osaleda kütte- ja jahutuskavade koostamises, põhjalikus hindamises ning poliitikas ja meetmetes.</p> <p>Selleks koostavad liikmesriigid soovitused, millega toetatakse piirkondlike ja kohalike ametiasutusi energiatõhusa ja taastuvenergiaga põhineva kütte ja jahutuse poliitika ja meetmete rakendamisel piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kasutades ära kindlaksmääratud potentsiaali. Liikmesriigid toetavad piirkondlike ja kohalike ametiasutusi võimalikult suures ulatuses mis tahes vahenditega, sealhulgas rahalise toetuse ja tehnilise abi kavadega.</p>

Muudatusettepanek 44

Artikli 23 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Selleks koostavad liikmesriigid soovitused, millega toetatakse piirkondlike ja kohalike ametiasutusi energiatõhusa ja taastuvenergiaga põhineva kütte ja jahutuse poliitika ja meetmete rakendamisel piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kasutades ära kindlaksmääratud potentsiaali. Liikmesriigid toetavad piirkondlike ja kohalike ametiasutusi võimalikult suures ulatuses mis tahes vahenditega, sealhulgas rahalise toetuse ja tehnilise abi kavadega.</p>	<p>Selleks koostavad liikmesriigid soovitused, millega toetatakse piirkondlike ja kohalike ametiasutusi energiatõhusa ja taastuvenergiaga põhineva kütte ja jahutuse poliitika ja meetmete rakendamisel piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kasutades ära kindlaksmääratud potentsiaali. Liikmesriigid toetavad piirkondlike ja kohalike ametiasutusi võimalikult suures ulatuses mis tahes vahenditega, sealhulgas rahalise toetuse ja tehnilise abi kavadega. Liikmesriigid tagavad, et kütte- ja jahutuskavad on sisult ja tähtaegadelt kooskõlas muude kohalike kliima-, energia- ja keskkonnaplaneerimise nõuetega, et vältida topelttööd ja halduskoormust kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning soodustada kavade tõhusat rakendamist.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 45

Artikli 23 lõike 6 punkt a (uus punkt)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	6 a. Kohalikke kütte- ja jahutuskavasid võib ühiselt ellu viia mitmest naabruses asuvast kohalikust omavalitsusest koosnev rühm, kui geograafiline ja halduslik kontekst ning kütte- ja jahutustaristu selleks sobivad.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 46

Artikli 23 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	d a 1) hindama olulist rolli, mis on taastuvenergiakogukondadel ja muudel tarbijate juhitud algatustel, mis võivad aktiivselt kaasa aidata kohalike kütte- ja jahutusprojektide rakendamisele;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 47

Artikli 23 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	d a 2) hindama, kuidas rahastada kindlaksmääratud poliitika ja meetmete rakendamist, ning nägema ette rahastamismehhanismid, sealhulgas ELi otserahastamine, mis võimaldavad kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ning üksiktarbijatel minna üle taastuvenergiat põhinevale küttele ja jahutusele;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 48

Artikkel 24

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Selleks et suurendada primaarenergia tõhusust ning taastuvenergia osakaalu kütte ja jahutuse tarnimisel, on tõhus kaugkütte- ja kaugjahutussüsteem süsteem, mis vastab järgmistele kriteeriumidele:	1. Selleks et suurendada primaarenergia tõhusust ning taastuvenergia osakaalu kütte ja jahutuse tarnimisel, on tõhus kaugkütte- ja kaugjahutussüsteem süsteem, mis vastab järgmistele kriteeriumidele:

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a. kuni 31. detsembrini 2025: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat, 50 % heitsoojust, 75 % koostoodetud soojust või 50 % sellise energia ja soojuse kombinatsiooni;</p> <p>b. alates 1. jaanuarist 2026: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat, 50 % heitsoojust, 80 % suure tõhususega koostoodetud soojust või vähemalt sellise võrku mineva soojusenergia kombinatsiooni, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 5 % ja taastuvenergia, heitsoojuse või suure tõhususega koostoodetud soojuse osakaal kokku on vähemalt 50 %;</p> <p>c. alates 1. jaanuarist 2035: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 20 %;</p> <p>d. alates 1. jaanuarist 2045: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 75 % taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 40 %;</p> <p>e. alates 1. jaanuarist 2050: süsteem, milles kasutatakse ainult taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 60 %.</p>	<p>a. kuni 31. detsembrini 2029: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat, 50 % heitsoojust, 75 % koostoodetud soojust või 50 % sellise energia ja soojuse kombinatsiooni;</p> <p>b. alates 1. jaanuarist 2030: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat, 50 % heitsoojust, 80 % suure tõhususega koostoodetud soojust või vähemalt sellise võrku mineva soojusenergia kombinatsiooni, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 5 % ja taastuvenergia, heitsoojuse või suure tõhususega koostoodetud soojuse osakaal kokku on vähemalt 50 %;</p> <p>c. alates 1. jaanuarist 2035: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 50 % taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 20 %;</p> <p>d. alates 1. jaanuarist 2045: süsteem, milles kasutatakse vähemalt 75 % taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 40 %;</p> <p>e. alates 1. jaanuarist 2050: süsteem, milles kasutatakse ainult taastuvenergiat ja heitsoojust, milles taastuvenergia osakaal on vähemalt 60 %.</p>

Motivatsioon

Koostootmislahenduste edendamine peaks nende parema energiatõhususe tõttu olema kaugkütte parendamise meetmete seas esikohal. Tõhusa kaugküttesüsteemi määratluse niivõrd kiire muutmine tähendaks seda, et suur osa praegu ajakohastatavatest sõlmedest ja võrkudest ei vastaks kriteeriumidele lahenduste amortisatsiooni võimaldava aja piires ning rahastuse saamine edasiseks ajakohastamiseks ja investeringuteks uutesse energiaallikatesse oleks võimatu. Jõuline muutus antud valdkonnas võib samuti kaasa tuua energia kaugküttevõrkudest tarnimise maksumuse kontrollimatu tõusu, mille tulemuseks võib olla tarbijate huvi vähenemine nende süsteemide kasutamise vastu ja tagasipöördumine vähemtõhusate kohalike soojusallikate juurde, mis ei võimalda CO₂ ja tolmu heite ohjeldamist.

Üldiselt ei tohiks kaugküttesüsteemides kasutatavad tehnoloogiad ja kütused põhimõtteliselt kaotada võimalust teatada energiatõhususe meetmetest tulenevast säästust ja seda rahastada.

Muudatusettepanek 49

Artikli 26 lõike 1 punkt 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Liikmesriigid kehtestavad meetmed sellistes koolitusprogrammides osalemise propageerimiseks eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, mikroettevõtjate ning füüsilisest isikust ettevõtjate seas.</i></p>

Muudatusettepanek 50

Artikli 26 lõike 1 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>1 b. Komisjon loob ühtse juurdepääsuplatvormi, et toetada ja jagada teadmisi, mis on seotud kvalifitseeritud spetsialistide asjakohase taseme tagamisega, et saavutada ELi kliima- ja energiaeesmärgid 12 kuu jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist. Platvorm koondab liikmesriike, sotsiaalpartnereid, haridusasutusi, akadeemilisi ringkondi ja muid olulisi sidusrühmi eesmärgiga edendada parimaid tavasid, et kindlustada suurema hulga energiatõhususe spetsialistide olemasolu ning nende ümberõpe ja oskuste täiendamine selleks, et vastata turu vajadustele ja siduda see väljakutse käimasolevate ELi algatustega, nagu kliimameetmete sotsiaalfond, Erasmus+ ja uus Euroopa Bauhaus.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 51

Artikli 27 lõiked 4 ja 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Liikmesriigid innustavad avaliku sektori asutusi kasutama suurte hoonete renoveerimiseks energiatõhususe lepinguid. Selliste suurte mitteiluhoonete renoveerimisel, mille kasulik põrandapind on üle 1 000 m², tagavad liikmesriigid, et avaliku sektori asutused hindaksid energiatõhususe lepingute kasutamise teostatavust.</p> <p>Liikmesriigid võivad innustada avaliku sektori asutusi kombineerima energiatõhususe lepinguid laiendatud energiateenustega, sealhulgas tarbimiskaja ja salvestamisega.</p> <p>5. Liikmesriigid toetavad avalikku sektorit energiateenuste pakkumiste hankimisel, eelkõige hoonete remondiks,</p>	<p>4. Liikmesriigid innustavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning muid avaliku sektori asutusi kasutama suurte hoonete renoveerimiseks energiatõhususe lepinguid. Selliste suurte mitteiluhoonete renoveerimisel, mille kasulik põrandapind on üle 1 000 m², tagavad liikmesriigid, et kõik avaliku sektori asutused hindaksid energiatõhususe lepingute kasutamise teostatavust.</p> <p>Liikmesriigid võivad innustada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning muid avaliku sektori asutusi kombineerima energiatõhususe lepinguid laiendatud energiateenustega, sealhulgas tarbimiskaja ja salvestamisega.</p> <p>5. Liikmesriigid toetavad avalikku sektorit ning eelkõige kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi energiateenuste pakkumiste hankimisel, eelkõige hoonete remondiks,</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) andes energiatõhususe lepingute sõlmimiseks näidislepinguid, mis hõlmavad vähemalt XIII lisas loetletud elemente ning võtavad arvesse olemasolevaid Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid, kättesaadavaid pakkumissuuniseid ning Eurostati suuniseid valitsussektori energiatõhususe lepingute statistilise käsitlemise kohta;</p> <p>b) andes teavet parimate tavade kohta energiatõhususe lepingute sõlmimisega seoses, sealhulgas, kui see on kättesaadav, kulude-tulude analüüsi, kasutades kogu olelusringi lähenemisviisi;</p> <p>c) tehes avalikult kättesaadavaks andmebaasi rakendatud ja käimasolevate energiatõhususe lepingute projektide kohta, mis sisaldavad prognoositud ja saavutatud energiasäästu.</p>	<p>a) andes energiatõhususe lepingute sõlmimiseks näidislepinguid, mis hõlmavad vähemalt XIII lisas loetletud elemente ning võtavad arvesse olemasolevaid Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid, kättesaadavaid pakkumissuuniseid ning Eurostati suuniseid valitsussektori energiatõhususe lepingute statistilise käsitlemise kohta;</p> <p>b) andes teavet parimate tavade kohta energiatõhususe lepingute sõlmimisega seoses, sealhulgas, kui see on kättesaadav, kulude-tulude analüüsi, kasutades kogu olelusringi lähenemisviisi;</p> <p>c) tehes avalikult kättesaadavaks andmebaasi rakendatud ja käimasolevate energiatõhususe lepingute projektide kohta, mis sisaldavad prognoositud ja saavutatud energiasäästu.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 52

Artikkel 28

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, hõlbustavad liikmesriigid rahastute loomist või juba olemasolevate kasutamist energiatõhususe parandamise meetmete rakendamiseks, et saada maksimaalset kasu eri rahastamisvõimalustest ning toetuste, finantsinstrumentide ja tehnilise abi kombinatsiooni kasutamist.</p> <p>2. Komisjon abistab liikmesriike vajaduse korral kas otse või Euroopa finantseerimisasutuste kaudu rahastute ja riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi projektiarenduse abirahastute loomisel, mille eesmärk on suurendada eri sektorite investeeringuid energiatõhususse ning kaitsta ja võimestada vähekaitstud kliente, energiaostuvõimetuid inimesi ning vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavaid inimesi, hõlmates muu hulgas võrdsuse perspektiivi, et kedagi ei jäetaks tähelepanuta.</p>	<p>1. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, hõlbustavad liikmesriigid rahastute loomist või juba olemasolevate kasutamist energiatõhususe parandamise meetmete rakendamiseks, et saada maksimaalset kasu eri rahastamisvõimalustest ning toetuste, finantsinstrumentide ja tehnilise abi kombinatsiooni kasutamist.</p> <p>2. Komisjon abistab liikmesriike vajaduse korral kas otse või Euroopa finantseerimisasutuste kaudu rahastute ja riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi projektiarenduse abirahastute loomisel, mille eesmärk on suurendada eri sektorite investeeringuid energiatõhususse ning kaitsta ja võimestada vähekaitstud kliente, energiaostuvõimetuid inimesi ning vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavaid inimesi, hõlmates muu hulgas võrdsuse perspektiivi, et kedagi ei jäetaks tähelepanuta.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, millega tagatakse, et finantseerimisasutused pakuksid energiatõhususega seotud laenukohti, nagu „roheline“ hüpoteeklaenu ja „roheline“ laenu, mis on tagatud ja tagamata, laialdaselt ja mittediskrimineerival viisil ning et need oleksid tarbijatele nähtavad ja juurdepääsetavad. Liikmesriigid võtavad meetmeid arvepõhiste ja maksupõhiste finantseerimisskeemide rakendamise soodustamiseks. Liikmesriigid tagavad, et pankadele ja muudele finantseerimisasutustele antakse teavet võimaluste kohta, kuidas nad saaksid osaleda energiatõhususe parandamise meetmete rahastamises, sealhulgas näiteks avaliku ja erasektori partnerlusi luues.</p>	<p>3. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, millega tagatakse, et finantseerimisasutused pakuksid energiatõhususega seotud laenukohti, nagu „roheline“ hüpoteeklaenu ja „roheline“ laenu, mis on tagatud ja tagamata, ning rahalist toetust juurdepääsu saamiseks või pakkumiseks ühistranspordile ja heitevabadele transpordiliikidele laialdaselt ja mittediskrimineerival viisil ning et need oleksid tarbijatele nähtavad ja juurdepääsetavad. Liikmesriigid võtavad meetmeid arvepõhiste ja maksupõhiste finantseerimisskeemide rakendamise soodustamiseks. Liikmesriigid tagavad, et pankadele ja muudele finantseerimisasutustele antakse teavet võimaluste kohta, kuidas nad saaksid osaleda energiatõhususe parandamise meetmete rahastamises, sealhulgas näiteks avaliku ja erasektori partnerlusi luues.</p>
<p>4. Komisjon hõlbustab parimate tavade vahetamist pädevate riiklike või piirkondlike ametiasutuste ja organite vahel, näiteks regulatiivasutuste iga-aastaste kohtumiste, liikmesriikides rakendatavate meetmete kohta teavet andvate avalike andmebaaside ja riikidevahelise võrdlemise kaudu.</p>	<p>4. Komisjon hõlbustab parimate tavade vahetamist pädevate riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste ja organite vahel, näiteks regulatiivasutuste iga-aastaste kohtumiste, liikmesriikides rakendatavate meetmete kohta teavet andvate avalike andmebaaside ja riikidevahelise võrdlemise kaudu.</p>
<p>5. Et kaasata erasektori vahendeid energiatõhususe meetmete ja energia säästmiseks tehtavate renoveerimistööde rahastamisse kooskõlas direktiiviga 2010/31/EL, peab komisjon dialoogi nii avaliku kui ka erasektori finantseerimisasutustega, et teha kindlaks võimalikud poliitikameetmed, mida ta saab võtta.</p>	<p>5. Et kaasata erasektori vahendeid energiatõhususe meetmete ja energia säästmiseks tehtavate renoveerimistööde rahastamisse kooskõlas direktiiviga 2010/31/EL, peab komisjon dialoogi nii avaliku kui ka erasektori finantseerimisasutustega, et teha kindlaks võimalikud poliitikameetmed, mida ta saab võtta.</p>
<p>6. Lõikes 4 osutatud meetmed hõlmavad järgmisi elemente:</p>	<p>6. Lõikes 4 osutatud meetmed hõlmavad järgmisi elemente:</p>
<p>a) kapitaliinvesteeringute mobiliseerimine energiatõhususse, võttes arvesse energiasäästu laiemat mõju;</p>	<p>a) kapitaliinvesteeringute mobiliseerimine energiatõhususse, võttes arvesse energiasäästu laiemat mõju;</p>
<p>b) paremate energiatõhusust ja finantstulemusi puudutavate andmete tagamine:</p>	<p>b) paremate energiatõhusust ja finantstulemusi puudutavate andmete tagamine:</p>
<p>i) täpsem analüüs, kuidas energiatõhususse investeerimine parandab varade alusväärtust;</p>	<p>i) täpsem analüüs, kuidas energiatõhususse investeerimine parandab varade alusväärtust;</p>
<p>ii) selliste uuringute toetamine, millega hinnatakse energiatõhususse investeerimisest saadavate mitteenergialaste hüvede rahalist väärtust.</p>	<p>ii) selliste uuringute toetamine, millega hinnatakse energiatõhususse investeerimisest saadavate mitteenergialaste hüvede rahalist väärtust.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>7. Et kaasata erasektori vahendeid energiatõhususe meetmete ja energia säästmiseks tehtavate renoveerimistööde rahastamise, teevad liikmesriigid käesoleva direktiivi rakendamisel järgmist:</p> <p>a) kaaluvad võimalusi kasutada paremini ära artikli 11 kohaseid energiaauditeid, et mõjutada otsuste tegemist;</p> <p>b) kasutavad optimaalselt liidu eelarve võimalusi ja vahendeid, mis on välja pakutud algatuses „Arukate hoonete arukas rahastamine“ ja komisjoni teatises renoveerimislaine kohta.</p> <p>8. Komisjon esitab 31. detsembriks 2024 liikmesriikidele ja turuosalistele juhised erainvesteeringute soodustamise kohta.</p> <p>Juhiste eesmärk on aidata liikmesriikidel ja turuosalistel arendada ja rakendada oma energiatõhususalaseid investeeringuid liidu eri programmidesse ning neis pakutakse välja asjakohaseid rahastamismehhanisme ja -lahendusi, kombineerides toetusi, rahastamisvahendeid ja projektiarendusabi, et laiendada olemasolevaid algatusi ja kasutada liidu rahastamist katalüsaatorina erasektori rahastamise võimendamiseks ja ergutamiseks.</p> <p>9. Liikmesriigid võivad rajada riikliku energiatõhususe fondi. Selle fondi eesmärk on rakendada energiatõhususmeetmeid, sealhulgas artikli 8 lõike 3 ja artikli 22 kohaseid meetmeid esmajärjekorras vähekaitsitud klientide, energiaostuvõimetute inimeste ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste suhtes, ning rakendada riiklikke energiatõhususe meetmeid, et toetada liikmesriike nende artikli 4 lõikes 2 osutatud riiklike energiatõhususpanuste ja soovituslike trajektooride saavutamisel. Riiklikku energiatõhususe fondi võib rahastada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohastest ehitus- ja transpordisektori lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadavatest tuludest.</p> <p>10. Liikmesriigid võivad lubada avaliku sektori asutustel täita artikli 6 lõikes 1 sätestatud kohustusi aastaste maksetega riiklikku energiatõhususe fondi nende investeeringutega võrdse summa ulatuses, mida nõutakse kõnealuste kohustuste täitmiseks.</p>	<p>7. Et kaasata erasektori vahendeid energiatõhususe meetmete ja energia säästmiseks tehtavate renoveerimistööde rahastamise, teevad liikmesriigid käesoleva direktiivi rakendamisel järgmist:</p> <p>a) kaaluvad võimalusi kasutada paremini ära artikli 11 kohaseid energiaauditeid, et mõjutada otsuste tegemist;</p> <p>b) kasutavad optimaalselt liidu eelarve võimalusi ja vahendeid, mis on välja pakutud algatuses „Arukate hoonete arukas rahastamine“ ja komisjoni teatises renoveerimislaine kohta.</p> <p>8. Komisjon esitab 31. detsembriks 2024 liikmesriikidele ja turuosalistele juhised erainvesteeringute soodustamise kohta.</p> <p>Juhiste eesmärk on aidata liikmesriikidel, piirkondadel, kohalikel omavalitsustel ja turuosalistel arendada ja rakendada oma energiatõhususalaseid investeeringuid liidu eri programmidesse ning neis pakutakse välja asjakohaseid rahastamismehhanisme ja -lahendusi, kombineerides toetusi, rahastamisvahendeid ja projektiarendusabi, et laiendada olemasolevaid algatusi ja kasutada liidu rahastamist katalüsaatorina erasektori rahastamise võimendamiseks ja ergutamiseks.</p> <p>9. Liikmesriigid võivad rajada riikliku energiatõhususe fondi. Selle fondi eesmärk on rakendada energiatõhususmeetmeid, sealhulgas artikli 8 lõike 3 ja artikli 22 kohaseid meetmeid esmajärjekorras vähekaitsitud klientide, energiaostuvõimetute inimeste ja vajaduse korral sotsiaaleluruumides elavate inimeste suhtes, ning rakendada riiklikke energiatõhususe meetmeid, et toetada liikmesriike nende artikli 4 lõikes 2 osutatud riiklike energiatõhususpanuste ja soovituslike trajektooride saavutamisel. Riiklikku energiatõhususe fondi võib rahastada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohastest ehitus- ja transpordisektori lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadavatest tuludest.</p> <p>10. Liikmesriigid võivad lubada avaliku sektori asutustel täita artikli 6 lõikes 1 sätestatud kohustusi aastaste maksetega riiklikku energiatõhususe fondi nende investeeringutega võrdse summa ulatuses, mida nõutakse kõnealuste kohustuste täitmiseks.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>11. Liikmesriigid võivad sätestada, et kohustatud isikud saavad täita artikli 9 lõigetes 1 ja 4 sätestatud kohustusi, makstes riiklikku energiatõhususe fondi igal aastal nende investeeringutega võrdse summa, mida nõutakse kõnealuste kohustuste täitmiseks.</p> <p>12. Liikmesriigid võivad kasutada otsuse nr 406/2009/EÜ alusel määratud iga-aastastest saastekvootidest saadavaid tulusid energiatõhususe parandamise uuenduslikuks rahastamiseks.</p>	<p>11. Liikmesriigid võivad sätestada, et kohustatud isikud saavad täita artikli 9 lõigetes 1 ja 4 sätestatud kohustusi, makstes riiklikku energiatõhususe fondi igal aastal nende investeeringutega võrdse summa, mida nõutakse kõnealuste kohustuste täitmiseks.</p> <p>12. Liikmesriigid võivad kasutada otsuse nr 406/2009/EÜ alusel määratud iga-aastastest saastekvootidest saadavaid tulusid energiatõhususe parandamise uuenduslikuks rahastamiseks.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 53

IV lisa

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Avalike hangete ja kontsessioonide väljavalimismenetlustes tegutsevad tooteid, teenuseid, hooneid ja töid ostvad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad järgmiselt:</p> <p>[...]</p> <p>d) ostavad üksnes selliseid rehve, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2020/740 määratletud kõrgeima kütusesäästlikkuse klassi kriteeriumidele. See nõue ei takista riigiasutustel ostmast rehve, mis vastavad kõrgeimale märkeardumise klassile ja välise veeremismüra klassile, kui see on vajalik ohutuse või rahvatervisega seotud põhjustel;</p> <p>[...]</p> <p>f) ostavad üksnes selliseid hooneid või sõlmivad nende kohta uusi rendilepinguid, mis vastavad vähemalt direktiivi 2010/31/EL artikli 4 lõikes 1 osutatud energiatõhususe miinimumnõuetele, välja arvatud juhul, kui ostu eesmärgiks on</p> <p>[...]</p>	<p>Avalike hangete ja kontsessioonide väljavalimismenetlustes tegutsevad tooteid, teenuseid, hooneid ja töid ostvad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad vastavalt kulutõhususele, majanduslikule teostatavusele, üldisele jätkusuutlikkusele, tehnilisele sobivusele ja piisavale konkurentsile järgmiselt:</p> <p>[...]</p> <p>d) ostavad üksnes selliseid rehve, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2020/740 määratletud kõrgeima kütusesäästlikkuse klassi kriteeriumidele. Selles nõudes tuleb kõrge märkeardumise klassi ja välise veeremismüra klassi juures siiski tasakaalustatud arvestada talviseid tingimusi, kui see on vajalik ohutuse või rahvatervisega seotud põhjustel;</p> <p>[...]</p> <p>f) ostavad üksnes selliseid hooneid või sõlmivad nende kohta uusi rendilepinguid, mis vastavad vähemalt direktiivi 2010/31/EL artikli 4 lõikes 1 osutatud energiatõhususe miinimumnõuetele või muudele liikmesriikide jaoks asjakohastele nõuetele olemasolevate hoonete või põhjalikuma rekonstrueerimise kohta, välja arvatud juhul, kui ostu eesmärgiks on</p> <p>[...]</p>

Motivatsioon

Arvesse tuleks võtta kõiki säästvuse mõõtmeid, sealhulgas energiatõhususe direktiivis. Rehvide puhul tuleks arvesse võtta ka talviseid tingimusi. Hoonete energiatõhususe direktiivi kohased energiatõhususe miinimumnõuded ei ole renoveerimisnõuete jaoks asjakohased, sest need on liikmesriigiti erinevalt määratletud.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. nõustub Euroopa Komisjoniga, et energiatõhususel on oluline roll kliimaneutraalsuse saavutamisel 2050. aastaks, energiaravustuskindluse parandamisel ja ELi sõltuvuse vähendamisel imporditud kütustest, eriti nüüd, arvestades praegust energiahindade kriisi, mida on väga suures osas mõjutanud sõda Ukrainas;
2. kiidab heaks energiatõhususe direktiivi kehtivate sätete muutmise ettepanekud ja rõhutab, et need muudatused peaksid tugevdama õigusraamistikku, pakkudes rohkem võimalusi energiatõhususe parandamise potentsiaali ärakasutamiseks vastavalt riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil rakendatavale kliimamäärusele;
3. kinnitab veel kord ELi tasandi energiatõhususalase tegevuse otsustavat rolli, sest energiatõhusus on vajalik rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks. Komitee rõhutab, et seda tegevust tuleb mõistagi ellu viia riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil, ning tunneb seepärast heameelt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli ulatuslikuma tunnustamise üle ettepanekus;
4. rõhutab, et käimasoleva energiasüsteemi ülemineku käigus toimub eemaldumine tsentraliseeritud tootmisel põhinevast traditsioonilisest energiasüsteemist ja liikumine desentraliseerituma, energiatõhusama, paindlikuma ja suures osas taastuvatel energiaallikatel põhineva süsteemi suunas. Komitee peab seetõttu kiiduväärseks kodanike rolli tunnustamist energiasüsteemi ümberkujundamisel ja pideva teadlikkuse suurendamise vajaduse tunnustamist, muu hulgas selliste vahendite abil nagu kliimapakt. Komitee kinnitab sellega seoses kohalike ja piirkondlike meetmete suurt tähtsust kodanike kaasamisel ja rohepöörde edendamisel edukate kogukonna juhitud parimate tavade kaudu;
5. leiab, et energialiit peaks võimaldama kodanikel taastuvenegiat ise toota, tarbida, salvestada ja sellega üksikult või kollektiivselt kaubelda, võtta meetmeid energia säästmiseks, hakata tarbimisvalikute kaudu energiaturu aktiivseks osalejaks ning osaleda turvaliselt ja usalduslikult tarbimiskajas. Komitee kordab sellega seoses oma üleskutset⁽¹⁾ ja Euroopa Parlamendi üleskutset, et komisjoni juhitud osalemisprotsessi abil tuleks ELi tasandil kooskõlastada praktiline ühine arusaam mõiste „tootev tarbija“ sisust⁽²⁾;
6. juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused omavad ja haldavad hooneid peamiselt seadusejärgsete haldus- ja sotsiaalülesannete täitmiseks. Hooned on midagi palju enam kui lihtsalt energiasäästu saavutamise vahendid. Jäigad energiatõhususe nõuded nõuaksid seega kohalike ja piirkondlike omavalitsustel kulukate ehitusmeetmete võtmist, mis ei kajasta tingimata nende hoonete terviklikku käsitlust ega pruugi olla keskpikas ja pikas perspektiivis jätkusuutlikud. Seda arvesse võttes nõuab komitee, et energiatõhususe direktiivis tunnustataks ja pöörataks rohkem tähelepanu olemasolevate üldkasutatavate hoonete tõhusamale ja arukamale kasutamisele energiatõhususe suurendamise huvides;
7. tunneb heameelt sõnaselge viite üle vajadusele vähendada energiaostuvõimetust ja liikuvusvaesust energiatõhususe meetmete abil ja sellest tulenevale vajadusele, et liikmesriigid toetaksid kohalikku ja piirkondlikku tasandit selles valdkonnas. Komitee peab sellega seoses hädavajalikuks leevendada energiatõhususe meetmete algset kulukoormust, eriti ebasoodsas olukorras olevate leibkondade ja tarbijarühmade jaoks;
8. peab kiiduväärseks viidet maapiirkondade ja äärealade ühendatusele, sest enamik nende piirkondade elanikke võib säästvale liikuvusele üleminekul osutada vähekaitsitud transpordikasutajateks;

(1) „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg“ (CDR-2786-2020) (ELT C 175, 7.5.2021, lk 23).

(2) On olemas eri liiki tootvaid tarbijaid: kodutarbijad, kes toodavad elektrit kodus – peamiselt päikesepaneelide abil oma katustel, kodanike juhitud energiaühistud või elamuühistud, ärilised tootvad tarbijad, kelle peamine äritegevus ei ole elektritootmine, ja avalikud asutused, nagu koolid või haiglad.

9. rõhutab, et kõigi avaliku sektori asutuste energiatarbimise ja lõppenergia tarbimise kavandatud absoluutset vähendamist 1,7% aastas on enamikus liikmesriikides raske saavutada. See nõuab ulatuslikku suutlikkuse suurendamist rahastamise, pädevuse, suuniste, andmete, aruandluse jms valdkonnas. Vajalik on nii olemasolevate kui ka uute ümberkujundavate tehnikate ja tavade laialdane rakendamine. Komitee kutsub seepärast üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi täielikult protsessi koos teiste asjaomaste sidusrühmadega;

10. teeb ettepaneku vaadata läbi energiatarbimise eesmärgid, et lisada võimalus kehtestada eraldi lõpp- ja primaarenergia nõuete asemel kumulatiivse energiasäästu ja tarbimise eesmärgid. See parandab energiatõhusust kogu ahelas, alates tootmisest kuni ülekande, jaotuse ja lõppkasutuseni;

11. peab kiiduväärseks ettepanekut kehtestada õiguslikud nõuded, mis näevad ette 3% avalike hoonete renoveerimist igal aastal. Komitee peab vajalikuks ulatuslikku suutlikkuse suurendamist tehnilise, rahalise ja poliitilise toetuse ning heade tavade vahetamise kaudu. Samuti palub komitee rohkem selgitusi ning meetmete ja meetodite kindlaksmääramist seoses hoonete renoveerimisega, erinevate hoonetüüpide ja -omaduste⁽³⁾ suhtes kohaldatavate parandusteguritega ning kohaliku, piirkondliku ja riikliku tasandi rahastamise korraga;

12. väljendab heameelt teadaande üle kliimameetmete sotsiaalfondi loomise kohta, mis on vahend negatiivse mõju tasakaalustamiseks kõige vähem kaitstud leibkondade, mikro- ja väikeetevõtete ning liikuvuslahenduste kasutajate puhul ning sotsiaalselt kestliku arengu tagamiseks. Komitee rõhutab asjaolu, et kehtiva heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamise raames praegu ette nähtud rahalistest vahenditest ei piisa, et tagada tõeliselt õiglane üleminek, ning toonitab, et kaaluda tuleks kliimameetmete sotsiaalfondile tulude eraldamist ka mujalt kui maanteetranspordi ja hoonete heitkogustega kauplemise süsteemist (HKS II). Komitee teeb ettepaneku, et kliimameetmete sotsiaalfondi tulude kogumisega alustataks juba enne HKS II rakendamist. Ta rõhutab, et juhul kui kaasseadusandjad otsustavad mitte järgida komisjoni ettepanekut ja mitte edasi minna HKS II-ga, tuleks praegust heitkogustega kauplemise süsteemi veelgi tugevdada, et hõlmata sellesse maanteetransport ja hooned;

13. toetab Euroopa kliimamääruses sätestatud põhimõtet, et kliimaneutraalsusele üleminekule ja heitkoguste vähendamisele peaksid aitama kaasa kõik majandussektorid ning et ELi heitkogustega kauplemise süsteem võiks anda märkimisväärse panuse, kui põhimõtet „saastaja maksab“ laiendatakse kõigile süsteemiga hõlmatud sektoritele. Komitee juhib tähelepanu sellele, et ehitussektori arvele langeb 40% Euroopa energiatarbimisest. Komitee leiab siiski, et CO₂ hinnastamine selles sektoris on delikaatne teema ja ei tohiks koormata kõige vähem kaitstud ELi piirkondi ja kodanike rühmi;

14. rõhutab, et kõrge, kuid järk-järgult kasutusele võetav süsinikdioksiidi hind peaks andma ettevõtjatele vajaliku signaali ja suunama üleminekut kõige kulutõhusamal viisil. Komitee viitab sellele, et vaja on tõhusat koostoimet läbivaadatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi ja kavandatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi (CBAM) vahel. Sellele võiksid lisanduda muud toetavad ELi meetmed, et tagada ELi piirkondades kliimaneutraalne ja konkurentsivõimeline majandus, seda eelkõige kohtades, kus toimub energiamahukate tööstusharude kestlik ümberkujundamine. Komitee soovib tungivalt kasutada võimalikult palju turuga kokkusobivaid vahendeid, sh rahastamisvahendeid mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ toel;

15. toetab komisjoni kavatsust tagada „sünergia eri rahastamisvahendite vahel, eelkõige jagatud eelarve täitmise vahendite ja otsese eelarve täitmise (nt keskselt juhitud programmide: programmi „Euroopa horisont“ või programmi „LIFE“) vahel, samuti toetuste, laenude ja tehnilise abi vahel, et maksimeerida nende võimendavat mõju erasektori rahastamisele ja nende mõju energiatõhususe poliitikaeesmärkide saavutamisele“. Sellega seoses nõuab komitee konkreetsete edasiste meetmete võtmist niipea kui võimalik, sest need on kõigi hoonete täieliku renoveerimise eeltingimus;

16. kutsub komisjoni ja Euroopa Parlamenti üles käivitama katseprojekti, milles käsitletakse konkreetset ajalooliste ja/või erilise väärtusega hoonete keerukat renoveerimist ja energiatõhususe suurendamist. Katseprojekti osalevad piirkonnad või linnad peaksid esitama üksikasjaliku kontseptsiooni valitud ajaloolise või muu erilise väärtusega hoone renoveerimiseks. Kui projekt on välja valitud rahastuse saamiseks ja renoveerimisprojekt lõpule viidud, tõstaksid kõnealuse katseprojekti tulemused veelgi esile kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pühendumust liikuda energiatõhusa tuleviku suunas ning võiksid olla teistele kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele selged näited sellest, kuidas renoveerida keerukaid ajaloolisi ja/või erilise väärtusega hooneid piirkondades ja linnades.

⁽³⁾ Sellised hoonete omadused nagu vanus, kuju, kasutus, ajaloolis-arhitektuuriline stiil, omandus, otstarve, kohalik kinnisvaraturg, alternatiivväärtus, alltöövõtukulud ja mis tahes varasemad renoveerimistööd.

17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et linnadele ja piirkondadele kättesaadavate eri programmide ja rahastamisvahendite õigusraamistikis juba olemasolevaid meetmeid rakendatakse täies ulatuses. Arvestades kohalikelt ja piirkondlikelt omavalitsustelt nõutavaid täiendavaid jõupingutusi energiatõhususe valdkonnas, on äärmiselt oluline, et linnadel ja piirkondadel oleks lihtne juurdepääs eri programmidele ja rahastamisvahenditele. Seda suurenenud survet kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele võiks näiteks arvesse võtta abikõlblikkuse hindamisel rahastamisaotluste läbivaatamisel;
18. peab kahetsusväärseks direktiivi läbivaatamisel üles näidatud vähest julgust selgete eesmärkide kehtestamisel keskkonnahoidlike ja ringluspõhiste riigihangete jaoks. Komitee kutsub seepärast komisjoni üles töötama kohalike ja piirkondlike omavalitsustega koostöös välja selged, üldiselt kohaldatavad ja üksikasjalikud menetlused riigihangete energiatõhususe ja kestlikkuse osas, et vältida tava, mis annab eelise madalaimale hinnale;
19. rõhutab, et energiatarbimise ülempiiri kõrval, mis kehtib pigem kodumajapidamistele, tuleks arvesse võtta ka energiatõhusust, eriti seoses ettevõtluse ja iseäranis tootmissektoriga;
20. rõhutab, et koostootmiseseadmetel põhinevate kaugkütte- ja jahutussüsteemide kasutamine on tõhusaim viis õhukvaliteedi parandamiseks ja kütusekasutuse energiatõhususe suurendamiseks. Komitee toetab seetõttu soojuse ja elektri koostootmise edendamist ning (sealhulgas olmejäätmetest toodetud) heitsoojuse tõhusat ärakasutamist, kus see on vältimatu, kooskõlas ringluse põhimõttega. Komitee tunnustab heitsoojuse potentsiaali täiendada gaasi/taastuenergia lahendusi, märkides samas, et on oluline piirata selle heitkoguseid, arvestades selle panust globaalsesse soojenemisse. Lisaks peaks täiendav meede olema tööstusest, andmekeskustest ja muudest ühiskondlikest tegevustest pärit heitsoojuse kasutamine, sest ka sellel on keskkonnamõju ja taastuenergiaga varustamine on endiselt piiratud;
21. peab kiiduväärseks selge ajakava määratlemist tõhusate kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide kasutuselevõtuks. Siiski tuleb tagada piisav paindlikkus, mis võimaldab kohandada kütte- ja jahutussüsteeme territooriumi piirkondlike ja kohalike olude ja vajadustega;
22. peab kohalikke ja piirkondlikke energiaagentuure võimsaks vahendiks energiatõhususe edendamisel kogu ELis ning kutsub Euroopa Komisjoni üles toetama nende tegevust sihtotstarbelise võrgustiku ja sihtotstarbeliste rahastamisvahendite kaudu;
23. peab asjakohaseks õiguslikku alust, millele Euroopa Komisjon ELi asjaomase pädevuse rajab. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 194 võib liit võtta meetmeid muu hulgas energiatõhususe edendamiseks. Seepärast leiab komitee, et ettepanek on kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, tingimusel et järgitakse ELi lepingu artiklis 4 sätestatud kohaliku omavalitsuse põhimõtet ja võetakse arvesse eespool nimetatud muudatusi. Energiaostuvõimetust puudutavad meetmed peaksid tuginema ELi toimimise lepingu artiklile 151. Euroopa Regioonide Komitee peab õigustatuks seada energiatõhususe vallas üleeuroopaline eesmärk ja seda järgida. Hinnang proportsionaalsuse põhimõtte järgimisele on positiivne.

Brüssel, 28. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Taastuvenergia direktiivi muutmine, et saavutada 2030. aasta uued kliimaeesmärgid“

(2022/C 301/16)

Raportöör:	Andries GRYFFROY (BE/EA), Flandria parlamendi liige
Viitedokumendid:	ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1999 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 COM(2021) 557

I. MUUDATUSETTEPANEKUTE SOOVITUSED

Muudatusettepanek 1

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega annab Euroopa Komisjon liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste jaoks välja häid loamenetlusi ja kehtivate menetluste kiirendamise mehhanisme käsitlevad suunised, et lihtsustada kinnipidamist tähtaegadest, mis on kehtestatud taastuvatest energiaallikatest energia tootmise jaamade ja nende võrguga ühendamiseks vajaliku vara ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks vajalike lubade väljastamisele. Suunised antakse välja kuue kuu jooksul pärast direktiivi (EL) 2018/2001 muutuva direktiivi (2021/0218 (COD)) vastuvõtmist.</i>

Motivatsioon

Loamenetluste viivitused takistavad taastuvenergia projektide tõhusat kasutuselevõttu ja tekitavad raskusi 2030. aastaks seatud taastuvenergia eesmärkide saavutamisel.

Muudatusettepanek 2

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Taastuvenergia tootmisel on tugev kohalik mõõde.</i></p> <p><i>Seetõttu on oluline, et liikmesriigid kaasaksid kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused täielikult riiklike kliima-meetmete kavandamise ja rakendamisse, tagades otsese juurdepääsu rahastamisele ja jälgides vastuvõetud meetmete arengut; kus asjakohane, peaksid liikmesriigid integreerima kohalikud ja piirkondlikud panused riiklikesse energia- ja kliimakavadesse. Energialiidu ja kliima-meetmete juhtimist käsitlev määrus (EL) 2018/1999 tuleks vastavalt läbi vaadata.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Euroopa Komisjon ja liikmesriigid peaksid toetama piirkondlikke ja kohalikke kohustusi ja alt üles lähene-misviisi Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide saavu-tamiseks ning eelkõige selleks, et tagada taastuvate energiaallikate ulatuslikum kasutuselevõtt: see aitab mitte üksnes saavutada ELi kliimaeesmärke, vaid toetab ka ELi jõupingutusi energiasüsteemi varustuskindluse suurendamisel.</i></p> <p><i>Nii olemasolevatel ja asjaomaste õigusnormide alusel koostatavatel piirkondlikel ja kohalikel kliimamuutuste kavadel kui ka võrgustikel, nagu ELi linnapeade pakt, ja asjakohastel ELi algatustel, nagu kliimapakt, ELi kliima-neutraalsete ja arukate linnade missioon, C40 linnade võrgustik jt, on oluline roll mitmetasandilise valitsemise lihtsustamisel ja kohaliku tasandi ambitsioonide ja meetmete laiendamisel, kaasates kodanikke, kohalikke osalejaid ja sektoreid, mis on seotud kliimamuutuste poliitikaga või mida see mõjutab.</i></p>

Muudatusettepanek 4

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Taastuenergiakogukonnad on peamine vahend taastu- te energiaallikate laialdase kasutamise edendamiseks ning detsentraliseeritud ja kindla energiasüsteemi loomiseks ning need tagavad samal ajal majandusliku ja sotsiaalse kasu kohalikul tasandil.</i></p> <p><i>Tuleks soodustada (kollektiivse) omatootmise ja (kollek- tiivse) omatarbimise algatusi hoonetes ja piirkondlikul tasandil, vähendades selleks loamenetluste keerukust ning leevendades tegureid, mis takistavad võrgule juurdepääsu, nt alandades võrgutasusid, ning edendades selliste tehnolo- ogiate nagu päikese soojusenergia, päikesepaneelide, tuuleenergia ja geotermilise tehnoloogia kasutuselevõttu.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 5

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Liikmesriigid koostavad hinnangu taastuenergiakogu- kondade arengut takistavate tegurite kohta, nagu on nõutud läbivaadatud taastuenergia direktiivi (EL) 2018/2001 (II taastuenergia direktiiv) artiklis 22.</i></p> <p><i>Euroopa Komisjon osutab liikmesriikidele abi, et tagada direktiivi õigeaegne ülevõtmine, selle sidusus riiklike õigusraamistikuga ning piirkondlike ja kohalike oma- valitsuste osalemine.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001⁽¹⁾ on kehtestatud liidu siduv eesmärk suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks vähemalt 32 %ni. Kliimaeesmärgi kava kohaselt peaks taastuenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises suurenema 2030. aastaks 40 %ni, et saavutada liidu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki. Seepärast tuleb nimetatud direktiivi artiklis 3 sätestatud sihtväärtust suurendada.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82– 209).</p>	<p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001⁽¹⁾ on kehtestatud liidu siduv eesmärk suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks vähemalt 32 %ni. Kliimaeesmärgi kava kohaselt peaks taastuenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises suurenema 2030. aastaks vähemalt 40 %ni, et saavutada liidu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki. Seepärast tuleb nimetatud direktiivi artiklis 3 sätestatud sihtväärtust suurendada.</p> <p>Selleks et aidata kaasa energiavarustuskindluse suurendamisele ning tagada kiirem ja kulutõhus üleminek netonullheitele, teeb komisjon ettepaneku direktiivi artiklis 3 sätestatud heitkoguste eesmärkide edasiseks suurendamiseks, seda tingimusel, et koostöös Euroopa Regioonide Komiteega viiakse läbi põhjalik mõjuhinnang, mis sisaldab ka territoriaalset mõõdet.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82– 209).</p>

Muudatusettepanek 7

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Äärepoolseimate piirkondade eriolukord, mida on tunnistanud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 349 ja 174, nõuab sihipärast lähenemisviisi. Nendel territooriumitel, mida sageli iseloomustavad isoleeritud süsteemid ja sõltuvus fossiilkütustest, kaasnevad energia tootmise ja selle hoiustamisvõimsusega kõrgemad kulud ning nad vajavad toetust, et kasutada ära kohaliku taastuenergia tootmise potentsiaal.</p>

Motivatsioon**Muudatusettepanek 8**

Direktiivi ettepanek

Põhjendus (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega annab Euroopa Komisjon liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste jaoks välja häid loamenetlusi ja kehtivate menetluste kiirendamise mehhanisme käsitlevad suunised, et lihtsustada kinnipidamist tähtaegadest, mis on kehtestatud taastuvatest energiaallikatest energia tootmise jaamade ja nende võrguga ühendamiseks vajaliku vara ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks vajalike lubade väljastamisele. Suunised antakse välja kuue kuu jooksul pärast direktiivi (EL) 2018/2001 muutva direktiivi (2021/0218 (COD)) vastuvõtmist.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 9

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(5) Taastuvelektri tootmise kiiret kasvu ja selle kulupõhise konkurentsivõime suurenemist saab kasutada üha suurema osakaalu saavutamiseks energianõudluses, näiteks soojuspumpade kasutamise ruumide kütmiseks ja madalatemperatuurilistes tööstusprotsessides, elektrisõidukite kasutamise transpordis või elektriahjude kasutamise teatavates tööstusharudes. Taastuvelektrit saab kasutada ka selliste sünteetiliste kütuste tootmiseks, mida tarbitakse transpordisektorites, kus CO₂-heidet on keeruline vähendada, näiteks lennu- ja meretranspordis. Elektrifitseerimise raamistik peab võimaldama usaldusväärset ja tõhusat koordineerimist ning turumehhanismide laiendamist, et tagada pakkumise vastavus nõudlusele ajas ja ruumis, soodustada paindlikkuse investeerimist ning aidata muutliku taastuenergia tootmist ulatuslikult lõimida. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et taastuvelektri tootmise kasv jätkub piisavas tempos, et rahuldada suurenevat nõudlust. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid kehtestama raamistiku, mis hõlmab turuga kokkusobivaid mehhanisme allesjäänud tõkete kõrvaldamiseks, et luua suure taastuenergia osakaalu jaoks sobivad turvalised ja piisavad elektrisüsteemid ning elektrisüsteemiga täielikult lõimitud salvestusrajatised. Eelkõige tuleb selles raamistikus pöörata tähelepanu allesjäänud tõketele, sealhulgas sellistele mitterahalistele tõketele nagu ametiasutuste ebapiisavad digitaalsed ja inimressursid üha suureneva arvu loataotluste menetlemisel.</p>	<p>(5) Taastuvelektri tootmise kiiret kasvu ja selle kulupõhise konkurentsivõime suurenemist saab kasutada üha suurema osakaalu saavutamiseks energianõudluses, näiteks soojuspumpade kasutamise ruumide kütmiseks ja madalatemperatuurilistes tööstusprotsessides, elektrisõidukite kasutamise transpordis või elektriahjude kasutamise teatavates tööstusharudes. Taastuvelektrit saab kasutada ka selliste sünteetiliste kütuste tootmiseks, mida tarbitakse transpordisektorites, kus CO₂ heidet on keeruline vähendada, näiteks lennu- ja meretranspordis, samuti muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste (RFNBO) ja biokütuste tootmiseks. Elektrifitseerimise raamistik, nagu ka RFNBO ja biokütuste tarnetaristu peavad võimaldama usaldusväärset ja tõhusat koordineerimist ning turumehhanismide laiendamist, et tagada pakkumise vastavus nõudlusele ajas ja ruumis, soodustada paindlikkuse investeerimist ning aidata muutliku taastuenergia tootmist ulatuslikult lõimida. Seepärast peaksid liikmesriigid ning Euroopa tasandil koordineeritud impordistrateegiad tagama, et taastuvelektri tootmise kasv jätkub piisavas tempos, et rahuldada suurenevat nõudlust. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid kehtestama raamistiku, mis hõlmab turuga kokkusobivaid mehhanisme allesjäänud tõkete kõrvaldamiseks, et luua suure taastuenergia osakaalu jaoks sobivad turvalised ja piisavad elektrisüsteemid ja taristu RFNBO ja biokütuste jaoks, ning elektrisüsteemiga täielikult lõimitud salvestusrajatised. Eelkõige tuleb selles raamistikus pöörata tähelepanu allesjäänud tõketele, sealhulgas sellistele mitterahalistele tõketele nagu ametiasutuste ebapiisavad digitaalsed ja inimressursid üha suureneva arvu loataotluste menetlemisel.</p>

Motivatsioon

Biokütuste ja impordistrateegiate rolli lisamine CO₂ heite vähendamiseks.

Muudatusettepanek 10

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriikide koostöö taastuenergia propageerimisel võib väljenduda statistilistes ülekannetes, toetuskavades või ühisprojektides. See lubab võtta taastuenergia kulutõhusalt kasutusele kõikjal Euroopas ja aitab kaasa turu lõimumisele. Vaatamata koostöös peituvatele võimalustele on see olnud väga piiratud ega ole viinud optimaalsete tulemusteni seoses taastuenergia osakaalu suurendamise tõhususega.</p> <p>Sellest tulenevalt tuleks teha liikmesriikidele kohustuseks viia koostöö katsetamiseks ellu katseprojekt. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobiksid selle kohustuse täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.</p>	<p>Liikmesriikide koostöö taastuenergia propageerimisel, millesse võivad olla kaasatud kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, võib väljenduda statistilistes ülekannetes, toetuskavades või ühisprojektides. See lubab võtta taastuenergia kulutõhusalt kasutusele kõikjal Euroopas ja aitab kaasa turu lõimumisele. Vaatamata koostöös peituvatele võimalustele on see eelkõige piiriülestes piirkondades olnud väga piiratud ega ole viinud optimaalsete tulemusteni seoses taastuenergia osakaalu suurendamise kulutõhususe ja tulemuslikkusega.</p> <p>Arukate võrkude projektid piirialadel, s.h. piiriülest elektrikaubandust keskpingetasemel võimaldavad projektid, võivad pakkuda suurt lisaväärtust piiriülele lähemisiisile, kuna need võimaldavad elektrienergia süsteemides suuremat ressursside optimeerimist, ühendatavust, paindlikkust ja vastupanuvõimet, tagades seeläbi laiema ühiskondliku kasu asjaomastele kohalikele kogukondadele ning aidates suurendada ELi energiavarustuskindlust .</p> <p>Sellest tulenevalt tuleks teha liikmesriikidele kohustuseks viia koostöö katsetamiseks ellu katseprojektid lisaks TEN-E võrgustiku raames juba kavandatud projektidele. Üks neist peab aset leidma piiriülestes piirkonnas. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobiksid selle kohustuse täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 11

Direktiivi ettepanek

Uus põhjendus 7a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Kohalikel ja piirkondlikel ametiasutustel on väga oluline roll integreeritud ja detsentraliseeritud energiasüsteemis. Komisjon toetab piiriülese töös kohalikke ja piirkondlikke ametiasutusi, k.a saarepiirkondades, aidates neil luua koostöömehhanisme, sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö rühmitusi (ETKR). Tihedam koostöö ELi ja liikmesriikide vahel ning täiendavad investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, nt ELi missioonide edendamiseks, annavad märkimisväärt lisaväärtust, mis on vajalik käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks kogu ELis.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 12

Direktiivi ettepanek

Uus põhjendus 7b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Väiksemahulisi piiriüleseid koostööprojekte ning liikmesriikide ja piirkondade piiriüleste ühenduste loomist rahastatakse ka Euroopa rahastamismehhanismidest, nagu Euroopa ühendamise rahastu ja innovatsioonifond.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 13

Direktiivi ettepanek

Uus põhjendus 7c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Selleks et tagada üleminek taastuenergia tehnoloogiatel põhinevale energiasüsteemile riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil on vaja täpseid andmeid ja teavet. Need andmed võivad pärineda eri allikatest, alates nutiseadmetest kuni Maa seire süsteemideni, nagu Copernicus.</i></p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 14

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Avamere taastuenergia strateegia hõlmab ambitsioonikat eesmärki toota 2050. aastaks liidu kõikides merepiirkondades kokku 300 GW avamere tuuleenergiat ja 40 GW ookeanienergiat. Selle olulise muutuse elluviimiseks peavad liikmesriigid tegema piiriülest koostööd merepiirkonna tasandil. Seega peaksid liikmesriigid ühiselt kindlaks määrama igas merepiirkonnas 2050. aastaks toodetava avamere taastuenergia koguse ning 2030. ja 2040. aastaks saavutatavad vahe-eesmärgid. Need eesmärgid peaksid kajastuma liikmesriikide ajakohastatud energia- ja kliimakavades, mis esitatakse 2023. ja 2024. aastal kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999. Kõnealuse koguse kindlaksmääramisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse iga merepiirkonna potentsiaali seoses avamere taastuenergiaga, keskkonnakaitset, kliimamuutustega kohanemist ja mere muid kasutusviise, samuti liidu CO₂-heite vähendamise eesmärke. Peale selle peaksid liikmesriigid üha enam kaaluma võimalust kasutada avamere taastuenergia tootmise puhul mitut liikmesriiki ühendavaid ülekanaliine kas hübriidprojektide raames või hilisemas etapis lõimituma võrgu kujul. See võimaldaks kanda elektrit üle eri suundades ning seeläbi maksimeerida sotsiaal-majandusliku heaolu, optimeerida kulutusi taristule ja kasutada merd kestlikumalt.</p>	<p>Avamere taastuenergia strateegia hõlmab ambitsioonikat eesmärki toota 2050. aastaks liidu kõikides merepiirkondades kokku 300 GW avamere tuuleenergiat ja 40 GW ookeanienergiat. Selle olulise muutuse elluviimiseks peavad liikmesriigid või nende pädevad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tegema piiriülest koostööd merepiirkonna tasandil. Seega peaksid liikmesriigid ühiselt kindlaks määrama ja eraldama oma mereruumi planeerimisel asjakohase ruumi igas merepiirkonnas 2050. aastaks toodetavale avamere taastuenergia kogusele ja seotud taristule ning 2030. ja 2040. aastaks saavutatavad vahe-eesmärgid. Need eesmärgid peaksid kajastuma liikmesriikide ajakohastatud energia- ja kliimakavades, mis esitatakse 2023. ja 2024. aastal kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999. Kõnealuse koguse kindlaksmääramisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse iga merepiirkonna potentsiaali seoses avamere taastuenergiaga, keskkonnakaitset ja elurikkust, kliimamuutustega kohanemist ja mere muid kasutusviise, samuti liidu vähendamise eesmärke. Peale selle peaksid liikmesriigid üha enam kaaluma võimalust kasutada avamere taastuenergia tootmise puhul salvestussüsteeme ja mitut liikmesriiki ühendavaid ülekanaliine kas hübriidprojektide raames või hilisemas etapis lõimituma võrgu kujul. See võimaldaks kanda elektrit üle eri suundades ning seeläbi maksimeerida sotsiaal-majanduslikku heaolu, optimeerida kulutusi taristule ja kasutada merd kestlikumalt.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 15

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 19

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Hajutatud salvestusvahenditega, näiteks kodumajapidamistes kasutatavate akude ja elektrisõidukiakudega on võimalik koondamise teel pakkuda märkimisväärses ulatuses paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuseid. Selliste teenuste väljatöötamise hõlbustamiseks tuleks salvestusvahendite ühendamist ja käitamist käsitlevad sätted, näiteks tariifid, ühendusajad ja ühenduse spetsifikatsioonid kavandada nii, et sellega ei vähendata kõikide – sealhulgas väikeste mobiilsete – salvestusvahenditega pakutavate võimalike paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste mahtu ning aidatakse kaasa taastuvelektri kasutuselevõtule suuremas ulatuses, kui seda võimaldavad üksnes suured paiksed salvestusvahendid.</p>	<p>Hajutatud salvestusvahenditega, näiteks kogukondades ja kodumajapidamistes kasutatavate akude ja elektrisõidukiakudega on võimalik koondamise teel pakkuda märkimisväärses ulatuses paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuseid. Selliste teenuste väljatöötamise hõlbustamiseks tuleks salvestusvahendite ühendamist ja käitamist käsitlevad sätted, näiteks tariifid, ühendusajad ja ühenduse spetsifikatsioonid kavandada nii, et sellega ei vähendata kõikide – sealhulgas väikeste mobiilsete – salvestusvahenditega pakutavate võimalike paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste mahtu ning aidatakse kaasa taastuvelektri kasutuselevõtule suuremas ulatuses, kui seda võimaldavad üksnes suured paiksed salvestusvahendid.</p>

Motivatsioon

Kogukonna tasandil kasutatavad akud on ohutumad ja nõuavad vähem investeeringuid kui kodumajapidamises kasutatavad akud.

Muudatusettepanek 16

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid saab kasutada energiatootmiseks, ent ka muul otstarbel: lähteainena või toorainena terase- või kemikaalitööstuses. Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutamisega nii ühel kui ka teisel otstarbel rakendatakse täiel määral neis peituvaid võimalusi lähteainena kasutatavate fossiilkütuste asendamiseks ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tööstussektoris ning seepärast peaks muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutamisega seotud eesmärk hõlmama mõlemat kasutusviisi. Liikmesriikide meetmed, millega toetatakse muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutuselevõttu tööstussektoris, ei tohiks kaasa tuua summaarset saastuse suurenemist kõige saastavamatest fossiilkütustest, näiteks kivisöest, diislikütusest, pruunsöest, naftast, turbast või põlevkivist toodetud elektrienergia nõudluse kasvu tõttu.</p>	<p>Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid saab kasutada energiatootmiseks, ent ka muul otstarbel: lähteainena või toorainena terase- või kemikaalitööstuses, kus nad on enamasti ainus võimalus vähendada CO₂ heidet ning kus nende kasutamine on osutunud väga tõhusaks kasvuhoonegaaside heite vältimisel. Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutamisega nii ühel kui ka teisel otstarbel rakendatakse täiel määral neis peituvaid võimalusi lähteainena kasutatavate fossiilkütuste asendamiseks ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tööstussektoris ning seepärast peaks muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutamisega seotud eesmärk hõlmama mõlemat kasutusviisi. Liikmesriikide meetmed, millega toetatakse muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kasutuselevõttu tööstussektoris, ei tohiks kaasa tuua summaarset saastuse suurenemist kõige saastavamatest fossiilkütustest, näiteks kivisöest, diislikütusest, pruunsöest, naftast, turbast või põlevkivist toodetud elektrienergia nõudluse kasvu tõttu.</p>

Motivatsioon

Sektoriuülesest vaatepunktist on CO₂ heite vähendamiseks äärmiselt oluline kasutada muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid, näiteks kasutada terase- või keemiatööstuses lähteainena või toorainena taastuvallikatest toodetud vesinikku.

Muudatusettepanek 17

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Taastuvkütuste ja taastuvelektri kasutamine transpordis võib aidata kulutõhusalt vähendada CO₂-heidet liidu transpordisektoris ja suurendada muu hulgas energiavarustuse mitmekesisust selles sektoris ning samal ajal edendada liidus innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõivet ning vähendada sõltuvust energiainpordist. Selleks, et saavutada kasvuhooonegaaside heitkoguste vähenemine liidus kindlaks määratud suurendatud ulatuses, tuleks suurendada liidus kõikide transpordiliikide puhul tarnitud taastuenergia osakaalu. Transpordisektoriga seotud eesmärgi väljendamine kasvuhooonegaaside heitemahukuse vähendamise eesmärgina innustaks võtma transpordis üha rohkem kasutusele kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise seisukohalt kõige kulutõhusamaid ja parimate näitajatega kütuseid. Peale selle aitaks kasvuhooonegaaside heitemahukuse vähendamise eesmärk edendada innovatsiooni ja sellest saaks selge võrdlusalus eri kütuseliikide ja taastuvelektri võrdlemiseks neid iseloomustava kasvuhooonegaaside heitemahukuse alusel. Lisaks võimaldaks täiustatud biokütuste ja biogaasiga seotud energiapõhisele eesmärgile vastava taseme tõstmine ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid käsitleva eesmärgi kehtestamine tagada vähima keskkonnamõjuga taastuvkütuste ulatuslikuma kasutuselevõtu nende transpordiliikide puhul, kus elektrifitseerimine on raskendatud. Nimetatud eesmärkide saavutamine peaks olema tagatud kütusetarnijatele kehtestatud kohustustega ning muude meetmetega, mis on ette nähtud [määrusega (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse algatust „FuelEU Maritime“ – taastuvkütuste ja vähese CO₂-heitega kütuste kasutamist meretranspordis, ning määrusega (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse võrdsete tingimuste tagamist säästva lennutranspordi jaoks]. Lennukütuse tarnijate spetsiifilised kohustused tuleks kehtestada üksnes vastavalt [määrusele (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse võrdsete tingimuste tagamist säästva lennutranspordi jaoks].</p>	<p>Taastuvkütuste ja taastuvelektri kasutamine transpordis võib aidata kulutõhusalt vähendada CO₂-heidet liidu transpordisektoris ja suurendada muu hulgas energiavarustuse mitmekesisust selles sektoris ning samal ajal edendada liidus innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõivet ning vähendada sõltuvust energiainpordist. Selleks, et saavutada kasvuhooonegaaside heitkoguste vähenemine liidus kindlaks määratud suurendatud ulatuses, tuleks suurendada liidus kõikide transpordiliikide puhul tarnitud taastuenergia osakaalu. Transpordisektoriga seotud eesmärgi väljendamine kasvuhooonegaaside heitemahukuse vähendamise eesmärgina innustaks võtma transpordis üha rohkem kasutusele kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise seisukohalt kõige kulutõhusamaid ja parimate näitajatega kütuseid. Peale selle aitaks kasvuhooonegaaside heitemahukuse vähendamise eesmärk edendada innovatsiooni ja sellest saaks selge võrdlusalus eri kütuseliikide ja taastuvelektri võrdlemiseks neid iseloomustava kasvuhooonegaaside heitemahukuse alusel. Lisaks võimaldaks täiustatud biokütuste ja biogaasiga seotud energiapõhisele eesmärgile vastava taseme tõstmine ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid käsitleva eesmärgi kehtestamine tagada vähima keskkonnamõjuga taastuvkütuste ulatuslikuma kasutuselevõtu nende transpordiliikide ja piirkondade puhul, kus elektrifitseerimine on raskendatud. Nimetatud eesmärkide saavutamine peaks olema tagatud kütusetarnijatele kehtestatud kohustustega ning muude meetmetega, mis on ette nähtud [määrusega (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse algatust „FuelEU Maritime“ – taastuvkütuste ja vähese CO₂-heitega kütuste kasutamist meretranspordis, ning määrusega (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse võrdsete tingimuste tagamist säästva lennutranspordi jaoks]. Lennukütuse tarnijate spetsiifilised kohustused tuleks kehtestada üksnes vastavalt [määrusele (EL) 2021/XXX, milles käsitletakse võrdsete tingimuste tagamist säästva lennutranspordi jaoks].</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 18

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 33

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lõppkasutussektorite, sealhulgas transpordisektori otsene elektrifitseerimine aitab suurendada taastuenergiapõhise energiasüsteemi tõhusust ja hõlbustab sellele üleminekut. Seepärast on see iseenesest tõhus viis kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Sellest tulenevalt ei ole vaja luua sellist täiendavuse raamistikku, mis on kohaldatav konkreetselt transpordisektoris elektrisõidukite jaoks tar-nitava taastuvelektri puhul.</p>	<p>Lõppkasutussektorite, sealhulgas transpordisektori otsene elektrifitseerimine aitab suurendada taastuenergiapõhise energiasüsteemi tõhusust ja hõlbustab sellele üleminekut. Seepärast on see iseenesest tõhus viis kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Sellest tulenevalt ei ole vaja luua sellist täiendavuse raamistikku, mis on kohaldatav taastuvelektri puhul, mida kasutatakse muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste (RNFB) tootmiseks.</p>

Motivatsioon

Täiendavuse põhimõte mõjutab ebaproportsionaalselt riike, kelle energiasüsteemis on juba praegu suur taastuvelektri osakaal. Lisaks raskendavad täiendavuse ja korrelatsiooni põhimõtted juba niigi keerulist elektrolüüsi ärimudelit ja saastevaba vesiniku kasutamise laiendamist.

Muudatusettepanek 19

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 34

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kuna muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused võetakse arvesse taastuenergiavana sõltumata sellest, millises sektoris neid tarbitakse, tuleks eeskirju, mille alusel määratakse kindlaks selliste kütuste taastuv olemus nende tootmisel elektrienergia abil ja mida on kohaldatud üksnes nende tarbimisel transpordisektoris, laiendada kõikidele muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütustele, olenemata sellest, millises sektoris neid tarbitakse.</p>	<p>Kuna muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused võetakse arvesse taastuenergiavana sõltumata sellest, millises sektoris neid tarbitakse, tuleks eeskirju, mille alusel määratakse kindlaks selliste kütuste taastuv olemus nende tootmisel elektrienergia abil, kohaldada kõikidele muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütustele, olenemata sellest, millises sektoris neid tarbitakse.</p>

Motivatsioon

Muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste kasutuselevõtt ei tohiks sõltuda energia lõpptarbimisest ja seda tuleks kohaldada kõigis sektorites.

Muudatusettepanek 20

Direktiivi ettepanek

Põhjendus 36

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Direktiiviga (EL) 2018/2001 tugevdati bioenergia säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise raamistikku ning kehtestati selleks kriteeriumid kõikide lõppkasutussektorite jaoks. Nimetatud direktiiviga on ette nähtud metsa biomassist toodetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid käsitlevad erieeskirjad, mille kohaselt on nõutav ülestöötamise kestlikkus ja maakasutuse muutusest tuleneva heite arvessevõtmine. Iseäranis suure elurikkusega ja süsinikurikaste elupaikade, näiteks põlismetsade, suure bioloogilise mitmekesisusega metsade, rohumaade ja turbaalade tõhusamaks kaitsmiseks tuleks kehtestada erandid ja piirangud seoses sellistelt aladelt metsa biomassi hankimisega; see oleks kooskõlas põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste puhul rakendatava lähenemisviisiga. Peale selle tuleks kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume kohaldada ka olemasolevate biomassipõhiste kütiste suhtes, et tagada, et kõikides sellistes kütistes saavutatakse bioenergia tootmisega kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine, võrrelduna fossiilkütustest energia tootmisega.</p>	<p>Direktiiviga (EL) 2018/2001 tugevdati bioenergia säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise raamistikku ning kehtestati selleks kriteeriumid kõikide lõppkasutussektorite jaoks. Nimetatud direktiiviga on ette nähtud metsa biomassist toodetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid käsitlevad erieeskirjad, mille kohaselt on nõutav ülestöötamise kestlikkus ja maakasutuse muutusest tuleneva heite arvessevõtmine.</p> <p>Sellised kestlikkuse kriteeriumid tuleks säilitada koos riiklike õigusaktidega, et võtta arvesse erinevaid riiklikke ja piirkondlikke tingimusi.</p> <p>Iseäranis suure elurikkusega ja süsinikurikaste elupaikade, näiteks põlismetsade, suure bioloogilise mitmekesisusega metsade, rohumaade ja turbaalade tõhusamaks kaitsmiseks tuleks kehtestada erandid ja piirangud seoses sellistelt aladelt metsa biomassi hankimisega; see oleks kooskõlas põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste puhul rakendatava lähenemisviisiga.</p>

Muudatusettepanek 21

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 1

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 2 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Direktiivi (EL) 2018/2001 muudetakse järgmiselt.</p> <p>1. Artikli 2 teist lõiku muudetakse järgmiselt:</p>	<p>Direktiivi (EL) 2018/2001 muudetakse järgmiselt.</p> <p>1. Artikli 2 teist lõiku muudetakse järgmiselt:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) punkt 36 asendatakse järgmisega:</p> <p>„36) „muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused“ – vedelad ja gaasilised kütused, milles sisalduv energia pärineb muudest taastuvatest energiaallikatest kui biomass;“</p> <p>b) punkt 47 asendatakse järgmisega:</p> <p>„47) „vaikeväärtus“ – eelnevalt kindlaks määratud tegurite abil tüüpilisest väärtusest tuletatud väärtus, mida võib käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel kasutada tegeliku väärtuse asemel.“;</p>	<p>a) punkt 16 asendatakse järgmisega:</p> <p>„16) „taastuenergiakogukond“ – juriidiline isik,</p> <p>a) kelles osalemine on kohaldatava liikmesriigi õiguse kohaselt avatud ja vabatahtlik, kes on iseseisev ja keda tegelikult kontrollivad aktsionärid, osanikud või liikmed, kes asuvad kõnealusele juriidilisele isikule kuuluvate ja tema poolt välja töötatud taastuenergiaprojektide lähedal;</p> <p>b) kelle aktsionärid, osanikud või liikmed on füüsilised isikud, VKEd või kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, sealhulgas omavalitsused;</p> <p>c) kelle peamine eesmärk on rahalise kasumi asemel pigem anda keskkonnavalast, majanduslikku või sotsiaalset kogukondlikku kasu oma aktsionäridele, osanikele või liikmetele või nendele kohalikele piirkondadele, kus ta tegutseb;“</p> <p>b) punkt 36 asendatakse järgmisega:</p> <p>„36) „muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused“ – vedelad ja gaasilised kütused, milles sisalduv energia ja tooraine pärinevad muudest taastuvatest energiaallikatest kui biomass;“</p> <p>c) punkt 47 asendatakse järgmisega:</p> <p>„47) „vaikeväärtus“ – eelnevalt kindlaks määratud tegurite abil tüüpilisest väärtusest tuletatud väärtus, mida võib käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel kasutada tegeliku väärtuse asemel.“;</p>

Motivatsioon

Ka piirkondlikud omavalitsused saavad detsentraliseeritud taastuenergia tootmisele suurel määral kaasa aidata.

Määratluse praegune sõnastus (punkt 36) võib ekslikult hõlmata taastumatutest toorainetest (toornafta, maagaas jne) toodetud kütuseid, mis on sünteesitud taastuenergia (soojusenergia või taastuvelekter) teel. Tehakse ettepanek sõnastust muuta, et jätta välja naftast, maagaasist ja muudest fossiilkütustest toodetud kütused. Lõppude lõpuks ei ole seda määratlust käsitlevad artiklid mõeldud taastumatute kütuste käsitlemiseks taastuvadena.

Muudatusettepanek 22

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 1 punkt c

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 2 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>14p) „kogukonnas kasutatav aku“ – eraldiseisev aku, mille nimimahutavus vastab energiahulgale üle 50 kWh ja mis sobib paigaldamiseks ja kasutamiseks elu-, äri- või tööstuskeskkonnas ning mis kuulub ühiselt tegutsevatele oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijatele või energiakogukonnale;</p> <p>14q) „ühisprojekt“ – piirkondade, linnade või liikmesriikide vaheline mis tahes õiguslik, tehniline või rahaline piiriülene ühisettevõtte taastuvenergia tootmiseks, mis ilma kõnealuse koostööta ei oleks võimalik;</p>

Motivatsioon

Kogukonna tasandil kasutatavad akud on ohutumad ja nõuavad vähem investeeeringuid kui kodumajapidamises kasutatavad akud.

Muudatusettepanek 23

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 2 punkt b

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p>„3. Liikmesriigid võtavad meetmed selle tagamiseks, et biomassist toodetakse energiat viisil, mille puhul biomassi tooraineturu põhjendamatud moonutused ja kahjulik mõju elurikkusele on minimaalsed. Sel eesmärgil võtavad nad arvesse direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 sätestatud jäätmehierarhiat ja kolmandas lõigus osutatud astmelise kasutamise põhimõtet.</p> <p>Osana esimeses lõigus osutatud meetmetest:</p> <p>a) ei toeta liikmesriigid:</p>	<p>b) lõige 3 asendatakse järgmisega:</p> <p>„3. Liikmesriigid võtavad meetmed selle tagamiseks, et biomassist toodetakse energiat viisil, mille puhul biomassi tooraineturu põhjendamatud moonutused ja kahjulik mõju elurikkusele on minimaalsed. Sel eesmärgil võtavad nad arvesse direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 sätestatud jäätmehierarhiat ja kolmandas lõigus osutatud astmelise kasutamise põhimõtet.</p> <p>Osana esimeses lõigus osutatud meetmetest:</p> <p>a) ei toeta liikmesriigid:</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>i) saepalkide, vineeripakkude, kändude ja juurte kasutamist energia tootmiseks;</p> <p>ii) jäätmete põletamise teel taastuenergia tootmist juhtudel, kus direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud liigiti kogumise kohustused ei ole täidetud;</p> <p>[...]</p> <p><i>Komisjon võtab hiljemalt üks aasta pärast [käesoleva muutmisdirektiivi jõustumist] kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakti selle kohta, kuidas kohaldada biomassi puhul astmelise kasutamise põhimõtet, täpsustades eelkõige, kuidas minimeerida kvaliteetse ümarpuidu kasutamist energia tootmiseks, ning keskendudes toetuskavadele ja võttes asjakohaselt arvesse riikide eripära.</i></p>	<p>i) saepalkide, vineeripakkude, kändude ja juurte kasutamist energia tootmiseks;</p> <p>ii) jäätmete põletamise teel taastuenergia tootmist juhtudel, kus direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud liigiti kogumise kohustused ei ole täidetud;</p> <p>[...]</p> <p><i>Energiat, mida toodetakse jäätmetest energia tootmise tehastes kodumajapidamiste ja tööstuse jäätmetest, käsitletakse jäätmeenergiana tingimusel, et neid jäätmeid on kogutud, sortitud ja materjale taaskasutatud kooskõlas jäätmehierarhiaga.</i></p>

Motivatsioon

Lisatakse uus lõik, mis käsitleb kodumajapidamiste ja tööstuse jäätmetest toodetud energiat.

Muudatusettepanek 24

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 2 punkt c

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 3 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>„4a. Liikmesriigid loovad raamistiku, mis võib hõlmata toetuskavu ja taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõtu soodustamist ning võimaldab taastuvelektri kasutamisel jõuda määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud soovituslikule trajektoorile vastavas tempos tasemeni, mis vastab lõikes 2 osutatud liikmesriikide riiklikule panusele. Eelkõige keskendutakse selles raamistikus olemasolevatele takistustele taastuvelektri suure osakaalu saavutamisel, sealhulgas loamenetlustega seotud takistustele. Selle raamistiku kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse, kui palju on vaja taastuvelektrit juurde toota, et rahuldada nõudlust transpordi-, tööstus-, ehitus- ning kütte- ja jahutussektoris ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks.“</p>	<p>„4a. Liikmesriigid loovad raamistiku, mis võib hõlmata toetuskavu ja taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõtu soodustamist ning võimaldab taastuvelektri kasutamisel jõuda määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud soovituslikule trajektoorile vastavas tempos tasemeni, mis vastab lõikes 2 osutatud liikmesriikide riiklikule panusele. Eelkõige keskendutakse selles raamistikus olemasolevatele takistustele taastuvelektri suure osakaalu saavutamisel, sealhulgas loamenetlustega seotud takistustele. Selle raamistiku kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse, kui palju on vaja taastuvelektrit juurde toota, et rahuldada nõudlust transpordi-, tööstus-, ehitus- ning kütte- ja jahutussektoris ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste ja ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks. See raamistik kehtestatakse hiljemalt kahe aasta jooksul pärast direktiivi (EL) 2018/2001 muutuva direktiivi (2021/0218 (COD)) vastuvõtmist.“</p>

Motivatsioon

Sarnaselt bioloogilist päritolu taastuvkütustele vajavad ka ringlusse võetud süsinikupõhised kütused oma osa taastuenergiast, et neid saaks kestlikult toota. Kliimaeesmärkide saavutamisel on oluline tõhustada ringmajanduse mudeleid, mis võimaldavad jäätmeid vähendada ja ringlusse võtta, tagades samal ajal kasvuhoonegaaside heite märkimisväärse vähendamise.

Muudatusettepanek 25

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 4 punktid a ja b

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 9 lõige 1a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lisatakse lõige 1a:</p> <p>„1a. Iga liikmesriik lepib 31. detsembriks 2025 ühe või mitme teise liikmesriigiga kokku algatada vähemalt üks taastuenergia tootmise ühisprojekt. Komisjoni teavitatakse sellisest kokkuleppest, sealhulgas kuu-päevast, mil projekt eeldatavalt käivitatakse. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobivad selle kohustuse täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.“;</p> <p>b) lisatakse järgmine lõige:</p> <p>„7a. Merepiirkonnaga piirnevad liikmesriigid teevad koostööd, et määrata ühiselt kindlaks avamere taastuenergia kogus, mida nad kavandavad asjaomases merepiirkonnas toota 2050. aastaks, ning 2030. ja 2040. aastaks saavutatavad vahe-eesmärgid. Liikmesriigid võtavad arvesse iga piirkonna eripära ja arengut ning asjaomase merepiirkonna potentsiaali seoses avamere taastuenergiaga, samuti sellega seotud lõimitud võrgu kavandamise tagamise tähtsust. Liikmesriigid teevad kõnealuse koguse teatavaks ajakohastatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades, mis esitatakse vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14.“</p>	<p>Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lisatakse lõige 1a:</p> <p>„1a. Iga liikmesriik või piirkond lepib 31. detsembriks 2025 ühe või mitme teise liikmesriigi või piirkonnaga kokku algatada rohkem kui üks taastuenergia tootmise ühisprojekt. Ühisprojektid ei kattu üleeuroopalises raamistikus juba vastu võetud ühishuviprojektidega. Selles koostöös võivad osaleda ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning eraettevõtjad. Komisjoni teavitatakse sellisest kokkuleppest, sealhulgas kuu-päevast, mil projekt eeldatavalt käivitatakse. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobivad selle kohustuse täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.“;</p> <p>b) lisatakse järgmised lõiked:</p> <p>„7. Piiriülestes projektides osalevad kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, k.a sellised ühisstruktuurid nagu europiirkonnad ja ETKRid, on kõlblikud saama rahalist ja tehnilist abi;“</p> <p>„8. Merepiirkonnaga piirnevad liikmesriigid teevad pärast kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja teiste sidusrühmadega konsulteerimist koostööd, et määrata ühiselt kindlaks avamere taastuenergia kogus, mida nad kavandavad asjaomases merepiirkonnas toota 2050. aastaks, ning 2030. ja 2040. aastaks saavutatavad vahe-eesmärgid. Liikmesriigid võtavad arvesse iga piirkonna pädevust, eripära ja arengut ning asjaomase merepiirkonna potentsiaali seoses avamere taastuenergiaga, samuti sellega seotud lõimitud võrgu kavandamise tagamise tähtsust. Liikmesriigid teevad kõnealuse koguse teatavaks ajakohastatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades, mis esitatakse vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 14.“</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>„9. Piiriäärseid liikmesriigid ja piirkonnad võivad teha ka koostööd taastuvenergia tootmise ja salvestamise lahenduste ühisprojektides.“</p>

Motivatsioon

Kohalikul ja piirkondlikul tasandil on integreeritud ja detsentraliseeritud energiasüsteemis väga oluline roll. Koostöö kohaliku ja piirkondliku tasandiga on seega selliste projektide edu seisukohalt väga oluline. Komisjon peaks toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi piiriülese töö tegemisel.

Muudatusettepanek 26

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 punkt 6 (lõige 2)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lõikes 1 sätestatud taastuvenergia kavandatud osakaalu saavutamiseks kehtestavad liikmesriigid kooskõlas direktiivi 2010/31/EL sätetega oma ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjadega ning asjakohasel juhul oma toetuskavade või muude samaväärse mõjuga meetmetega nõuded hoonetes kasutatava taastuvatest energiaallikatest toodetud energia miinimummäärade kohta. Liikmesriigid võimaldavad nendele miinimummääradele vastavuse saavutamiseks muu hulgas kasutada tõhusat kaugkütet ja -jahutust.</p>	<p>Lõikes 1 sätestatud taastuvenergia kavandatud osakaalu saavutamiseks kehtestavad liikmesriigid kooskõlas direktiivi 2010/31/EL sätetega oma ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjadega ning asjakohasel juhul oma toetuskavade või muude samaväärse mõjuga meetmetega nõuded uutes ja renoveeritavates hoonetes kasutatava taastuvatest energiaallikatest toodetud energia miinimummäärade kohta. Liikmesriigid võimaldavad nendele miinimummääradele vastavuse saavutamiseks muu hulgas kasutada tõhusat kaugkütet ja -jahutust.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 27

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 7

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 18 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>„[...] Kõnealuse piisava arvu paigaldajate ja projekteerijate olemasolu kindlustamiseks tagavad liikmesriigid, et tehakse kättesaadavaks piisavalt koolitusprogramme, mille läbimisel saadakse taastuvenergiapõhist kütte- ja jahutus- tehnoloogiat ning sellealaseid uusimaid uuenduslikke lahendusi hõlmav kvalifikatsioon või sertifikaat. Liikmesriigid kehtestavad meetmed sellistes programmides osalemise propageerimiseks eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning füüsilisest isikust ettevõtjate seas. Liikmesriigid võivad ette näha vabatahtlike kokkulepete sõlmimise asjakohase tehnoloogia pakkujate ja müüjatega, et koolitada piisaval arvul paigaldajaid turul kättesaadavate uusimate uuenduslike lahenduste ja tehnoloogiavõimaluste teemal; see arv võib põhineda hinnangulisel müügi- mahul. [...]“</p>	<p>„[...] Kõnealuse piisava arvu paigaldajate ja projekteerijate olemasolu kindlustamiseks edendavad liikmesriigid või nende pädevad piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused koolitusprogramme, mille läbimisel saadakse taastuvenergiapõhist kütte- ja jahutus- tehnoloogiat, salvestustehnoloogiaid ning sellealaseid uusimaid uuenduslikke lahendusi hõlmav ja tiptasemel taristul põhinev kvalifikatsioon või sertifikaat. Liikmesriigid kehtestavad meetmed sellistes programmides osalemise propageerimiseks eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning füüsilisest isikust ettevõtjate seas. Liikmesriigid võivad ette näha vabatahtlike kokkulepete sõlmimise asjakohase tehnoloogia pakkujate ja müüjatega, et koolitada piisaval arvul paigaldajaid turul kättesaadavate uusimate uuenduslike lahenduste ja tehnoloogiavõimaluste teemal; see arv võib põhineda hinnangulisel müügi- mahul. [...]“</p>

Motivatsioon

Koolituste puhul peaks võtma aluseks tipptehnoloogia, et vältida keskendumist vähem energiatõhusatele süsteemidele. ELil on hariduspoliitikas piiratud pädevus ning koolitusprogramme hallatakse ka piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Muudatusettepanek 28

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 9

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 20 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lähtuvalt määruse (EL) 2018/1999 I lisa kohases loimitud riiklikus energia- ja kliimakavas kajastatud hindamisest, mille eesmärk on selgitada välja taastuenergiapõhise kaugkütte ja -jahutuse jaoks uue taristu ehitamise vajadus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu eesmärgi täitmiseks, võtavad liikmesriigid vajaduse korral vajalikud meetmed tõhusa kaugkütte ja -jahutuse taristu väljakujundamiseks, et edendada kütet ja jahutust, mis põhineb taastuvatest energiaallikatest toodetud energial, sealhulgas päikeseenergial, ümbritseva keskkonna energial, geotermilisel energial, biomassil, biogaasil, vedelatel biokütustel ning heitsoojus- ja -jahutusenergial, millele lisandub soojusenergia salvestamine.</p>	<p>Lähtuvalt määruse (EL) 2018/1999 I lisa kohases loimitud riiklikus energia- ja kliimakavas kajastatud hindamisest, mille eesmärk on selgitada välja taastuenergiapõhise kaugkütte ja -jahutuse jaoks uue taristu ehitamise vajadus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu eesmärgi täitmiseks, võtavad liikmesriigid vajaduse korral vajalikud meetmed tõhusa kaugkütte ja -jahutuse taristu väljakujundamiseks, et edendada kütet ja jahutust, mis põhineb taastuvatest energiaallikatest toodetud energial, sealhulgas päikeseenergial, ümbritseva keskkonna energial, geotermilisel energial, biomassil, biogaasil, vedelatel biokütustel, ringlusse võetud süsinikupõhistel kütustel ning heitsoojus- ja -jahutusenergial, millele lisanduvad soojuspumbad ja soojusenergia salvestamine.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 29

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 10

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikkel 20a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid kohustavad nende territooriumil tegutsevaid põhivõrguettevõtjaid ja jaotusvõrguettevõtjaid tege-ma igas pakkumisvööndis tarnitud elektrienergia puhul kättesaadavaks taastuvelektri osakaalu ja kasvuhoonegaasi-de heite määra käsitlevad võimalikult täpsed andmed reaalajale võimalikult lähedasel ajal, kuid mitte pikema ajavahemiku järel kui üks tund, koos prognoosandmetega, kui need on kättesaadavad. Need andmed tehakse kättesaadavaks digitaalselt viisil, millega tagatakse, et neid saavad kasutada elektrituru osalised, energiavahendajad, tarbijad ja lõppkasutajad ning neid saab lugeda selliste elektrooniliste sidevahenditega nagu nutiarvestisüsteemid, elektrisõidukite laadimispunktid, kütte- ja jahutussüsteemid ning hoonete energiajuhtimissüsteemid.</p> <p>2. Peale nende nõuete kohaldamise, mis on sätestatud [kavandatud määruses, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020], tagavad liikmesriigid, et kodumajapidamistes kasutatavate akude ja tööstuslike patareide või akude tootjad võimaldavad patareide ja akude omanikele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks hoonete energiajuhtimisega tegelevatele ettevõtjatele ja elektrituru osalistele mittediskrimineerivatel tingimustel reaalajas tasuta juurdepääsu akuhaldussüsteemis olevale põhiteabele, näiteks andmetele aku mahutavuse, seisukorra, laetustaseme ja võimsuse seadeväärtuse kohta.</p> <p>Peale tüübikinnituse ja turujärelevalvega seotud eeskirjade kohaste täiendavate nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et sõidukitootjad teevad elektrisõidukite omanikele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks elektrituru osalistele ja elektromobiilsuse teenuste osutajatele mittediskrimineerivatel tingimustel reaalajas tasuta kättesaadavaks sõidukisisesed andmed aku seisukorra, laetustaseme, võimsuse seadeväärtuse ja mahutavuse kohta, samuti elektrisõiduki asukohaandmed.</p>	<p>1. Liikmesriigid kohustavad nende territooriumil tegutsevaid põhivõrguettevõtjaid ja jaotusvõrguettevõtjaid tege-ma igas pakkumisvööndis tarnitud elektrienergia puhul kättesaadavaks taastuvelektri osakaalu ja kasvuhoonegaasi-de heite määra käsitlevad võimalikult täpsed andmed ajavahemiku jooksul, mida liikmesriigid peavad asjakohaseks, et soodustada taastuenergia kasutuselevõttu. Need andmed tehakse kättesaadavaks digitaalselt viisil, millega tagatakse, et neid saavad kasutada elektrituru osalised, energiavahendajad, tarbijad ja lõppkasutajad ning neid saab lugeda selliste elektrooniliste sidevahenditega nagu nutiarvestisüsteemid, elektrisõidukite laadimispunktid, kütte- ja jahutussüsteemid ning hoonete energiajuhtimissüsteemid.</p> <p>2. Peale nende nõuete kohaldamise, mis on sätestatud [kavandatud määruses, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020], tagavad liikmesriigid, et kodumajapidamistes ja kogukonnas kasutatavate akude ja tööstuslike patareide või akude tootjad võimaldavad patareide ja akude omani-kele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks hoonete energiajuhtimisega tegelevatele ettevõtjatele ja elektrituru osalistele mittediskri-mineerivatel tingimustel reaalajas tasuta juurdepääsu aku-haldussüsteemis olevale põhiteabele, näiteks andmetele aku mahutavuse, seisukorra, laetustaseme ja võimsuse seade-väärtuse kohta.</p> <p>Peale tüübikinnituse ja turujärelevalvega seotud eeskirjade kohaste täiendavate nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et sõiduki- ja laevatootjad teevad elektrisõidukite ja laevade omanikele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks elektrituru osalistele ja elektromobiilsuse teenuste osutajatele mitte-diskrimineerivatel tingimustel reaalajas tasuta kättesaadavaks sõidukisisesed andmed aku seisukorra, laetustaseme, võimsuse seadeväärtuse ja mahutavuse kohta, samuti elektrisõiduki ja laeva asukohaandmed.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Peale nende nõuete kohaldamise, mis on sätestatud [kavandatud määruses, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL], tagavad liikmesriigid, et nende territooriumile alates [käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtpäevast] paigaldatud üldsusele ligipääsmatud tavalaadimispunktid võimaldavad kasutada nutilaadimise funktsioone ja reguleeriva asutuse hinnangu kohaselt sobivates kohtades ka kahesuunalise laadimise funktsioone.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et riigi õigusraamistikuga ei looda diskrimineerivaid tingimusi seoses väikestel või mobiilsetel süsteemidel, näiteks kodumajapidamistes kasutatavatel akudel ja elektrisõidukitel põhineva otsese või vahendatud osalemisega elektriturgudel, sealhulgas seoses ülekoormuse juhtimisega ning paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste pakkumisega.</p>	<p>3. Peale nende nõuete kohaldamise, mis on sätestatud [kavandatud määruses, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL], tagavad liikmesriigid, et nende territooriumile alates [käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtpäevast] paigaldatud üldsusele ligipääsmatud tavalaadimispunktid võimaldavad kasutada nutilaadimise funktsioone ja reguleeriva asutuse hinnangu kohaselt sobivates kohtades ka kahesuunalise laadimise funktsioone.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et riigi õigusraamistikuga ei looda diskrimineerivaid tingimusi seoses väikestel või mobiilsetel süsteemidel, näiteks kodumajapidamistes ja kogukondades kasutatavatel akudel ja elektrisõidukitel, sealhulgas veokitel ja laevadel, põhineva otsese või vahendatud osalemisega elektriturgudel, sealhulgas seoses ülekoormuse juhtimisega ning paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste pakkumisega“</p>

Motivatsioon

Kogukonna tasandil kasutatavad akud ohutumad ja nõuavad vähem investeeringuid kui kodumajapidamises kasutatavad akud. Laevad pakuvad suuremat paindlikkust ja neid ei tohiks sellelt turult eemale jätta.

Muudatusettepanek 30

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 10

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikkel 20a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Lisatakse lõige 6:</p> <p>„Liikmesriigid võivad sätestada, et taastuvenienergiaühikonnad on avatud piiriülele osalemisele. See võib hõlmata otsesest füüsilist piiriülest ühendust ühendusesisese elektrikaubanduse eesmärgil.“</p>

Muudatusettepanek 31

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 11

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikkel 22a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid püüavad esialgse eesmärgina suurendada tööstussektoris taastuvate energiaallikate osakaalu lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate energiaallikate seas 2030. aastani keskmiselt vähemalt 1,1 protsendipunkti aastas.</p> <p>Liikmesriigid lisavad selle esialgse suurenemismäära saavutamiseks kavandatud ja võetud meetmed oma lõimitud riiklikku energia- ja kliimakavasse ning eduaruandesse, mis esitatakse vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklitele 3, 14 ja 17.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste osakaal on tööstussektoris sel otstarbel kasutatavast vesinikust 2030. aastaks 50 %. See protsentuaalne osakaal arvutatakse järgmiste reeglite alusel:</p> <p>a) nimetaja arvutamisel võetakse arvesse lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatava vesiniku energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse vesinikku, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste tootmiseks;</p> <p>b) lugeja arvutamisel võetakse arvesse tööstussektoris lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste tootmiseks;</p> <p>c) lugeja ja nimetaja arvutamisel kasutatakse kütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas.</p>	<p>1. Liikmesriigid püüavad koostöös piirkondade ja linnadega esialgse eesmärgina suurendada tööstussektoris taastuvate energiaallikate osakaalu lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate energiaallikate seas 2030. aastani keskmiselt vähemalt 1,1 protsendipunkti aastas.</p> <p>Liikmesriigid lisavad koostöös piirkondade ja linnadega selle esialgse suurenemismäära saavutamiseks kavandatud ja võetud meetmed oma lõimitud riiklikku energia- ja kliimakavasse ning eduaruandesse, mis esitatakse vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklitele 3, 14 ja 17.</p> <p>Liikmesriigid püüavad koostöös piirkondade ja linnadega tagada, et lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste osakaal on tööstussektoris sel otstarbel kasutatavast vesinikust 2030. aastaks 50 %. See protsentuaalne osakaal arvutatakse järgmiste reeglite alusel:</p> <p>a) nimetaja arvutamisel võetakse arvesse lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatava vesiniku energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse vesinikku, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste tootmiseks;</p> <p>b) lugeja arvutamisel võetakse arvesse tööstussektoris lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega vesiniku energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste tootmiseks;</p> <p>c) lugeja ja nimetaja arvutamisel kasutatakse kütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Liikmesriigid tagavad, et tööstustoodete puhul, mis on märgistusandmete kohaselt või väidetavalt toodetud taastuvenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste abil, esitatakse tooraine hankimise ja eeltöötlemise, tootmise ning jaotamise etapis kasutatud taastuvenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste protsentuaalne osakaal, mis on arvatud soovitus 2013/179/EL⁽¹⁾ sätestatud või standardi ISO 14067:2018 kohase meetodi-ka alusel.“</p> <p>⁽¹⁾ Komisjoni 9. aprilli 2013. aasta soovitus 2013/179/EL toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmise ja teatavakstegevise ühtsete meetodite kasutamise kohta (ELT L 124, 4.5.2013, lk 1).</p>	<p>2. Liikmesriigid tagavad koostöös piirkondade ja linna-dega, et tööstustoodete puhul, mis on märgistusandmete kohaselt või väidetavalt toodetud taastuvenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste abil, esitatakse tooraine hankimise ja eeltöötlemise, tootmise ning jaotamise etapis kasutatud taastuvenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste protsentuaalne osakaal, mis on arvatud soovitus 2013/179/EL⁽¹⁾ sätestatud või standardi ISO 14067:2018 kohase meetodika alusel.“</p> <p>⁽¹⁾ Komisjoni 9. aprilli 2013. aasta soovitus 2013/179/EL toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmise ja teatavakstegevise ühtsete meetodite kasutamise kohta (ELT L 124, 4.5.2013, lk 1).</p>

Motivatsioon

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid osalema jõupingutustes, mille eesmärk on läbivaadatud direktiivi tõhus kohaldamine. Nad tuleks kaasata riiklike kavade ja eesmärkide kindlaksmääramisse ning nende panusega tuleks arvestada.

Muudatusettepanek 32

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 12 punkt d

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 23 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>„4. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks võivad liikmesriigid rakendada ühte või mitut järgmistest meetmetest:</p> <p>a) taastuvenergia või heitsoojus- ja -jahutusenergia füüsiline lõimimine kütmiseks ja jahutamiseks tarnitavatesse energiaallikatesse ja kütustesse;</p> <p>b) suure tõhususega taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutussüsteemide paigaldamine hoonetesse või taastuvenergia või heitsoojus- ja -jahutusenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutusprotsessides;</p>	<p>„4. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks võivad liikmesriigid rakendada ühte või mitut järgmistest meetmetest:</p> <p>a) taastuvenergia või heitsoojus- ja -jahutusenergia füüsiline lõimimine kütmiseks ja jahutamiseks tarnitavatesse energiaallikatesse ja kütustesse;</p> <p>b) suure tõhususega taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutussüsteemide paigaldamine hoonetesse või taastuvenergia või heitsoojus- ja -jahutusenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutusprotsessides;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>c) lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuste täitmist tõendavate kaubeldavate sertifikaatidega seotud meetmed, millega toetatakse käesoleva lõike punkti b kohaseid meetmeid seoses paigaldamisega, mida viib läbi teine ettevõtja, näiteks sõltumatu taastuenergia põhiste tehnoloogialahenduste paigaldaja või taastuenergia lahenduste paigaldamisega tegelev energiateenuseid osutav ettevõtja;</p> <p>d) riigi ja kohalike ametiasutuste suutlikkuse suurendamine taastuenergia projektide ja -taristu kavandamiseks ja rakendamiseks;</p> <p>e) riskilevendusraamistike loomine eesmärgiga vähendada taastuenergia põhiste kütte- ja jahutusprojektide kapitalikulusid;</p> <p>f) soojusenergia ostulepingute propageerimine ettevõtjate ja väiketarbijate rühmade seas;</p> <p>g) fossiilkütusepõhiste küttesüsteemide asendamise või järkjärgulise fossiilkütustest loobumise kavandamine koos vahe-eesmärkide seadmisega;</p> <p>h) taastuenergia põhiseid kütte- ja jahutuskavu käsitlevate nõuete kehtestamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil;</p> <p>i) muud samaväärse mõjuga poliitikameetmed, sealhulgas fiskaalmeetmed, toetuskavad ja muud rahalised stiimulid.</p>	<p>c) lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuste täitmist tõendavate kaubeldavate sertifikaatidega seotud meetmed, millega toetatakse käesoleva lõike punkti b kohaseid meetmeid seoses paigaldamisega, mida viib läbi teine ettevõtja, näiteks sõltumatu taastuenergia põhiste tehnoloogialahenduste paigaldaja või taastuenergia lahenduste paigaldamisega tegelev energiateenuseid osutav ettevõtja;</p> <p>d) riigi, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste suutlikkuse suurendamine taastuenergia projektide ja -taristu kavandamiseks ja rakendamiseks;</p> <p>e) riskilevendusraamistike loomine eesmärgiga vähendada taastuenergia põhiste kütte- ja jahutusprojektide kapitalikulusid;</p> <p>f) soojus- ja jahutusenergia ostulepingute propageerimine ettevõtjate ja väiketarbijate rühmade, sh VKEde seas;</p> <p>g) fossiilkütusepõhiste küttesüsteemide asendamise või järkjärgulise fossiilkütustest loobumise kavandamine koos vahe-eesmärkide seadmisega;</p> <p>h) taastuenergia põhiseid kütte- ja jahutuskavu käsitlevate nõuete kehtestamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil;</p> <p>i) taastuenergiat põhinevate soojus- ja jahutussüsteemide edendamine taastuenergiakogukondade osana;</p> <p>j) muud samaväärse mõjuga poliitikameetmed, sealhulgas fiskaalmeetmed, toetuskavad ja muud rahalised stiimulid.</p>
<p>Nende meetmete vastuvõtmisel ja rakendamisel tagavad liikmesriigid nende kättesaadavuse kõikide tarbijate, eelkõige väikese sissetulekuga või vähekaitsitud kodumajapidamiste jaoks, kellel ei oleks muidu piisavalt algkapitali, et asjaomastest meetmetest kasu saada.“</p>	<p>Nende meetmete vastuvõtmisel ja rakendamisel tagavad liikmesriigid nende kättesaadavuse kõikide tarbijate, eelkõige väikese sissetulekuga või vähekaitsitud kodumajapidamiste ja vähekaitsitud mikro- ja väikeettevõtjate jaoks, kellel ei oleks muidu piisavalt algkapitali, et asjaomastest meetmetest kasu saada.“</p>

Motivatsioon

Piirkondliku tasandi lisamine ja energiaostuvõimetuse kriteeriumide kohandamine, vastavalt sellele nagu need on määratud kliimameetmete sotsiaalfondis. Taastuenergiakogukonnad võivad saada olulist keskkonnalast kasu, kui nad ühendavad soojenduse/jahutuse elektrisüsteemidega.

Muudatusettepanek 33

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 13 punkt e

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 24 lõige 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid kehtestavad raamistiku, millest lähtuvalt elektri jaotusvõrgu ettevõtjad hindavad koostöös oma piirkonna kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajatega vähemalt iga nelja aasta järel, millised on kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide võimalused pakkuda tasakaalustamis- ja muid süsteemiteenuseid, sealhulgas tarbimiskaja võimalusi ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia ülejäägi salvestamist soojusena, ning kas kindlaks-tehtud võimaluste kasutamine oleks alternatiivsete lahendustega võrreldes ressursi- ja kulutõhusam.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjad võtavad esimese lõigu kohaselt nõutava hindamise tulemusi asjakohaselt arvesse oma territooriumil võrgu kavandamisel, võrguinvesteeringute tegemisel ja taristu arendamisel.</p> <p>Liikmesriigid hõlbustavad kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajate ning elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjate vahelist koordineerimist, et tagada, et kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajad saavad tasakaalustamis-, salvestus- ja muude paindlikkusteenuste, näiteks tarbimiskaja võimaluste pakkumise kaudu osaleda asjaomastel elektriturgudel.</p> <p>Liikmesriigid võivad laiendada esimeses ja kolmandas lõigus esitatud hindamis- ja koordineerimisnõudeid gaasi ülekande- ja jaotussüsteemide halduritele, sealhulgas vesinikuvõrkude ja muude energiavõrkude käitajatele.</p>	<p>Liikmesriigid või nende pädevad piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused kehtestavad raamistiku, millest lähtuvalt elektri jaotusvõrgu ettevõtjad hindavad koostöös oma piirkonna kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajatega vähemalt iga nelja aasta järel, millised on kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide võimalused pakkuda tasakaalustamis- ja muid süsteemiteenuseid, sealhulgas tarbimiskaja võimalusi ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia ülejäägi salvestamist soojusena, ning kas kindlaks-tehtud võimaluste kasutamine oleks alternatiivsete lahendustega võrreldes ressursi- ja kulutõhusam. Hindamisele kaalutakse esmajärjekorras alternatiive võrgu arendamisele kooskõlas energiavõrgu esikohale seadmise põhimõttega.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjad võtavad esimese lõigu kohaselt nõutava hindamise tulemusi asjakohaselt arvesse oma territooriumil võrgu kavandamisel, võrguinvesteeringute tegemisel ja taristu arendamisel.</p> <p>Liikmesriigid hõlbustavad kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajate ning elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjate vahelist koordineerimist, et tagada, et kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajad saavad tasakaalustamis-, salvestus- ja muude paindlikkusteenuste, näiteks tarbimiskaja võimaluste pakkumise kaudu osaleda asjaomastel elektriturgudel.</p> <p>Liikmesriigid võivad laiendada esimeses ja kolmandas lõigus esitatud hindamis- ja koordineerimisnõudeid gaasi ülekande- ja jaotussüsteemide halduritele, sealhulgas vesinikuvõrkude ja muude energiavõrkude käitajatele.</p> <p>Liikmesriigid kooskõlastavad oma tegevuse piirkondade ja linnadega, et lihtsustada selle raamistiku rakendamist ja hilisemat toimimist.</p>

Motivatsioon

Kohalik ja piirkondlik tasand peaks osalema kogu protsessis, et tagada direktiivi sujuv rakendamine.

Muudatusettepanek 34

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 14 punkt 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid kehtestavad mehhanismi, mis võimaldab nende territooriumil tegutsevatel kütusetarnijatel vahetada transpordisektorile taastuvenergia tarnimise eest saadud arvestusühikuid. Ettevõtjad, kes tarnivad elektrisõidukitele avalike laadimisjaamade kaudu taastuvelektrit, saavad arvestusühikuid sõltumata sellest, kas nad peavad täitma liikmesriigis kütusetarnijatele kehtestatud kohustust, ning võivad müüa neid arvestusühikuid kütusetarnijatele, kellel lubatakse kasutada neid lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuse täitmiseks.</p>	<p>Liikmesriigid kehtestavad mehhanismi, mis võimaldab nende territooriumil tegutsevatel kütusetarnijatel vahetada transpordisektorile taastuvenergia ja vähese CO₂ heitega vesiniku tarnimise eest saadud arvestusühikuid teise mehhanismi alusel. Ettevõtjad, kes tarnivad elektrisõidukitele avalike laadimisjaamade kaudu taastuvelektrit, taastuvenergiat, vähese CO₂-heitega vesinikku või vesinikust toodetud RFNBOSid, saavad arvestusühikuid sõltumata sellest, kas nad peavad täitma liikmesriigis kütusetarnijatele kehtestatud kohustust, ning võivad müüa neid arvestusühikuid kütusetarnijatele, kellel lubatakse kasutada neid lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuse täitmiseks.“</p>

Motivatsioon

Arvesse tuleks võtta uute taastuvenergiavormide kiirenenu arendamist.

Muudatusettepanek 35

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 16 punkti b alapunkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>ii) muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste puhul korrutatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud kõnealuste kütuste kogus nendega saavutatava heitkoguste vähenemisega, mis on kindlaks tehtud vastavalt artikli 29a lõike 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele;</p>	<p>ii) muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste, vähese CO₂ heitega vesiniku, vesinikust toodetud RFNBODE ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste puhul korrutatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud kõnealuste kütuste kogus nendega saavutatava heitkoguste vähenemisega, mis on kindlaks tehtud vastavalt artikli 29a lõike 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele;</p>

Motivatsioon

Teksti kohandamine seoses vähese CO₂ heitega vesiniku lisamisega.

Muudatusettepanek 36

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 16 punkti b alapunkt d

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 27 lõike 1 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>d) taastuvenergia kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähenemise määra kindlakstegemiseks jagatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud biokütuste, biogaasi ja taastuvelektri kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine lähtetasemega.</p>	<p>d) taastuvenergia kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähenemise määra kindlakstegemiseks jagatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud biokütuste, biogaasi, RFNBODE, muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste, vähese CO₂-heitega vesiniku, ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste ja taastuvelektri kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine lähtetasemega.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 37

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 16 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>d) lõiget 3 muudetakse järgmiselt:</p> <p>i) esimene, teine ja kolmas lõik jäetakse välja;</p> <p>ii) neljas lõik asendatakse järgmisega: „Kui muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmisel kasutatakse kas otse või vahesaaduste tootmiseks elektrienergiat, kasutatakse taastuvenergia osakaalu määramiseks taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia keskmist osakaalu tootjariigis kaks aastat enne vaadeldavat aastat.“;</p>	<p>d) lõiget 3 muudetakse järgmiselt:</p> <p>i) esimene, teine ja kolmas lõik jäetakse välja;</p> <p>ii) neljas lõik asendatakse järgmisega: „Kui muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmisel kasutatakse kas otse või vahesaaduste tootmiseks elektrienergiat, kasutatakse taastuvenergia osakaalu määramiseks taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia keskmist osakaalu tootjariigis kaks aastat enne vaadeldavat aastat.“;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>iii) viendas lõigus asendatakse sissejuhatav tekst järgmisega: „Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks kasutatud elektrienergiat, mis on otseühenduse kaudu saadud taastuvelektrit tootvast käitisest, võib siiski võtta täiel määral arvesse taastuvelektrina, kui asjaomane käitis:“.</p>	<p>iii) viies lõik, sh punktid a ja b, asendatakse järgmisega: „Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks kasutatud elektrienergiat, mis on otseühenduse kaudu saadud taastuvelektrit tootvast käitisest, võib siiski võtta täiel määral arvesse taastuvelektrina, kui asjaomane käitis ei ole võrku ühendatud või on võrku ühendatud, kuid on võimalik tõendada, et vastav elektrienergia on tarnitud võrgust elektrienergiat võtmata.“;</p> <p>iv) kuues lõik asendatakse järgmisega: „Võrgust võetud elektrit võib pidada täielikult taastuvaks eeldusel, et see on toodetud eranditult taastuvatest energiaallikatest, mida tõendatakse päritolutagatistega.“</p> <p>v) seitsmes lõik jäetakse välja.</p>

Motivatsioon

Täiendavuse ja korrelatsiooni põhimõtted raskendavad juba niigi keerulist elektrolüüsi ärimudelit ja saastevaba vesiniku laiendamist. Avaliku sektori toetus saastevaba vesiniku tootmisele peaks olema võimalik ka lepingu alusel olemasoleva päikese- või tuulepargiga, näiteks päritolutagatiste kaudu.

Muudatusettepanek 38

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 18 punkt a

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 29 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artiklit 29 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:</p> <p>i) esimese lõigu punkt a asendatakse järgmisega:</p> <p>„a) käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud eesmärkide ning liikmesriikides taastuenergia kavandatud osakaalu saavutamisse panustamine;“</p>	<p>Artiklit 29 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:</p> <p>i) esimese lõigu punkt a asendatakse järgmisega:</p> <p>„a) käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud eesmärkide ning liikmesriikides taastuenergia kavandatud osakaalu saavutamisse panustamine;“</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>ii) neljas lõik asendatakse järgmisega:</p> <p><i>„Biomasskütused peavad vastama lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, kui:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a) neid kasutatakse tahkete biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates kütistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 5 MW; – b) neid kasutatakse gaasiliste biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates kütistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 2 MW; – c) gaasilisi biomasskütuseid tootvas kütises on biometaani keskmine voolukiirus järgmine: <ul style="list-style-type: none"> i) suurem kui 200 m³ metaaniekvivalenti tunnis, mõõdetuna standardtingimuste vastaval temperatuuril ja rõhul (st temperatuuril 0 °C ja atmosfäärirõhul 1 bar); ii) kui biogaas koosneb metaani ja mittepõlevate muude gaaside segust, alapunktis i sätestatud voolukiirus metaani puhul, ümberarvutatuna lähtuvalt metaani mahuosast segus.“; <p>iii) neljanda lõigu järele lisatakse järgmine lõik:</p> <p><i>„Liikmesriigid võivad kohaldada säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume väiksema summaarse nimisoojusvõimsusega või biometaani voolukiirusega kütiste suhtes.“</i></p>	

Motivatsioon

Muudatusettepanekuga soovitakse taastada osa praegu kehtivast ja alles kolm aastat tagasi vastu võetud direktiivi (EL) 2018/2001 tekstist (mida kõik liikmesriigid ei ole veel üle võtnud).

Ebastabiilsed õigusaktid vähendaksid investeeringuid ja takistaksid turu arengut.

Muudatusettepanek 39

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 18 punktid e ja f

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>e) lõike 6 esimese lõigu punkti b alapunkt iv asendatakse järgmisega:</p> <p>„iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele eesmärgiga minimeerida negatiivset mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, tehakse võimalikult vähe suuri lageraieid ning tagatakse, et järgitakse kohalikes tingimustes sobivaid lagupuidu eemaldamise ülemmäärasid ja selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike;“</p>	<p>e) lõike 6 esimese lõigu punkti b alapunkt iv asendatakse järgmisega:</p> <p>„iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele eesmärgiga minimeerida negatiivset mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse põlismetsade seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, tehakse võimalikult vähe suuri lageraieid ning tagatakse, et järgitakse kohalikes tingimustes sobivaid lagupuidu eemaldamise ülemmäärasid ja selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike;“</p>
<p>f) lõike 6 esimese lõigu punkti b alapunkt iv asendatakse järgmisega:</p> <p>„iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele eesmärgiga minimeerida negatiivset mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, tehakse võimalikult vähe suuri lageraieid ning tagatakse, et järgitakse kohalikes tingimustes sobivaid lagupuidu eemaldamise ülemmäärasid ja selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike;“</p>	<p>f) lõike 6 esimese lõigu punkti b alapunkt iv asendatakse järgmisega:</p> <p>„iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele eesmärgiga minimeerida negatiivset mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse põlismetsade seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, tehakse võimalikult vähe suuri lageraieid ning tagatakse, et järgitakse kohalikes tingimustes sobivaid lagupuidu eemaldamise ülemmäärasid ja selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike;“</p>

Motivatsioon

Pikaajalised väliuuringud Põhjamaade metsanduses näitavad, et kändude ja juurte osaline kogumine on võimalik elurikkust kahjustamata. Seoses ökoloogiliste tagajärgedega tuleb erinevates metsamajandamisstrateegiates arvesse võtta kohalikke ja piirkondlikke tingimusi.

Muudatusettepanek 40

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõike 18 punkt g

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 29 lõige 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>g) lõike 10 esimese lõigu punkt d asendatakse järgmisega:</p> <p>„d) kütistes kuni 31. detsembrini 2025 kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 70 % ning alates 1. jaanuarist 2026 vähemalt 80 %.“</p>	

Motivatsioon

Taastuenergia direktiivi sätteid kohaldatakse kütiste suhtes, mis alustavad tegevust enne 31. detsembrit 2025.

Uute rangemate kriteeriumide kehtestamine olemasolevatele kütistele (tagasiulatuvalt) kahjustaks õigusraamistiku stabiilsust ja investeeringuid. Sellel oleks eriti negatiivne mõju maapiirkondadele.

Muudatusettepanek 41

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 19

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikli 29a lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest saadud energiat võib artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise sihtmäärana saavutamiseks arvesse võtta üksnes juhul, kui nende kütuste kasutamisel vähenevad kasvuhoonegaaside heitkogused vähemalt 70 %.</p>	<p>Ringlusse võetud süsinikupõhistest kütustest ja vähese CO₂ heitega vesinikust saadud energiat võib võtta arvesse artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamisel üksnes juhul, kui nende kütuste kasutamisel vähenevad kasvuhoonegaaside heitkogused vähemalt 70 %.</p>

Motivatsioon

Euroopa Komisjon rõhutab, et süsinikdioksiidi kogumisel, säilitamisel ja kasutamisel on tähtis roll tööstuse süsinikuheite vähendamisel, ja seega tuleks luua ka turg selle tulemusel tekkivale kütusele.

Muudatusettepanek 42

Direktiivi ettepanek

Artikli 1 lõige 22

Direktiiv (EL) 2018/2001

Artikkel 31 – lõiked 2, 3 ja 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Komisjon tagab liidu andmebaasi loomise, et võimaldada vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jälgitavust.</p> <p>2. Liikmesriigid kohustavad asjaomaseid ettevõtjaid kandma sellesse andmebaasi õigeaegselt täpsed andmed tehtud tehingute ja nende tehingutega seotud kütuste säästlikkusnäitajate, sealhulgas tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta asjaomaste kütuste kogu olelusingi vältel alates nende tootmisest kuni nende liidus ära tarbimiseni. Andmebaasi lisatakse ka teave selle kohta, kas konkreetse kütusesaadetise tootmiseks on antud toetust, ning kui on, siis teave asjaomase toetuskava liigi kohta.</p> <p>Kui see on kogu tarneahela ulatuses andmete jälgitavuse parandamiseks asjakohane, võib komisjon kasutada õigust võtta kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte, et laiendada liidu andmebaasi lisatava teabe ulatust nii, et see hõlmaks ka asjakohaseid andmeid alates kütusetootmiseks kasutatud tooraine tootmisest või kogumisest.</p> <p>Liikmesriigid kohustavad kütusetarnijaid kandma liidu andmebaasi teabe, mis on vajalik artikli 25 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.</p> <p>3. Liikmesriikidele tagatakse juurdepääs liidu andmebaasile, et võimaldada seiret ja andmete kontrollimist.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et kui seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetise tootmisega on välja antud päritolutagatis, tühistatakse see enne, kui sellise saadetise saab andmebaasis registreerida.</p>	<p>1. Komisjon tagab liidu andmebaasi loomise, et võimaldada vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jälgitavust.</p> <p>2. Liikmesriigid kohustavad asjaomaseid ettevõtjaid kandma sellesse andmebaasi õigeaegselt täpsed andmed tehtud tehingute ja nende tehingutega seotud kütuste säästlikkusnäitajate, sealhulgas selle tooraine ja selle päritolu ja tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta asjaomaste kütuste kogu olelusingi vältel alates nende tootmisest kuni nende liidus ära tarbimiseni. Andmebaasi lisatakse ka teave selle kohta, kas konkreetse kütusesaadetise tootmiseks on antud toetust, ning kui on, siis teave asjaomase toetuskava liigi kohta.</p> <p>Kui see on kogu tarneahela ulatuses andmete jälgitavuse parandamiseks asjakohane, võib komisjon kasutada õigust võtta kooskõlas artikliga 35 ja üksnes rangelt erandlikel juhtudel vastu delegeeritud õigusakte, et laiendada liidu andmebaasi lisatava teabe ulatust nii, et see hõlmaks ka asjakohaseid andmeid alates kütusetootmiseks kasutatud tooraine tootmisest või kogumisest.</p> <p>Liikmesriigid kohustavad kütusetarnijaid kandma liidu andmebaasi teabe, mis on vajalik artikli 25 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.</p> <p>3. Liikmesriikidele ja piirkondlikele ametiasutustele tagatakse juurdepääs liidu andmebaasile, et võimaldada seiret ja andmete kontrollimist.</p> <p>4. Liikmesriigid tagavad, et kui seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetise tootmisega on välja antud päritolutagatis, tühistatakse see enne, kui sellise saadetise saab andmebaasis registreerida.</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5. Liikmesriigid tagavad andmebaasis oleva ettevõtjate lisatud teabe täpsuse ja täielikkuse kontrollimise, näiteks vabatahtliku või riikliku kava abil.</p> <p>Andmete kontrollimiseks kasutatava vabatahtliku või riikliku kava puhul, mida komisjon on tunnustanud vastavalt artikli 30 lõigetele 4–6, võib andmete kogumiseks kasutada vahenduslülina kolmandate isikute teabesüsteeme, kui komisjoni on sellisest kasutamisest teavitatud.</p>	<p>5. Liikmesriigid tagavad andmebaasis oleva ettevõtjate lisatud teabe täpsuse ja täielikkuse kontrollimise, näiteks vabatahtliku või riikliku kava abil.</p> <p>Andmete kontrollimiseks kasutatava vabatahtliku või riikliku kava puhul, mida komisjon on tunnustanud vastavalt artikli 30 lõigetele 4–6, võib andmete kogumiseks kasutada vahenduslülina kolmandate isikute teabesüsteeme, kui komisjoni on sellisest kasutamisest teavitatud.</p> <p>6. Liidu andmebaasi kogutakse ja selles esitatakse piirkondliku tasandi andmeid.</p>

Motivatsioon

Andmete detailsus võib parandada vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste voo jälgitavust ja mõistmist. Delegeeritud õigusakte võib kasutada ainult erandjuhtudel ja seejuures tuleb nõuetekohaselt järgida subsidiaarsuse põhimõtet.

Muudatusettepanek 43

Direktiivi ettepanek

Artikli 3 lõike 2 punkt b

Direktiivi 98/70/EÜ muutmine

Artikkel 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) punktid 8 ja 9 asendatakse järgmisega:</p> <p>„8. „tarnija“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 esimese lõigu punktis 38 määratletud kütusetarnija;</p> <p>9. „biokütused“ – direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 esimese lõigu punktis 33 määratletud biokütused;“.</p>	<p>b) punktid 8 ja 9 asendatakse järgmisega:</p> <p>„8. „tarnija“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 esimese lõigu punktis 38 määratletud kütusetarnija;</p> <p>9. „biokütused“ – direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 esimese lõigu punktis 33 määratletud biokütused;“.</p> <p>„10. Vähesese CO₂ heitega vesinik on fossiilne vesinik või elektripõhine vesinik, millega kaasneb CO₂ kogumine ja säilitamine, mille puhul vesinik vähendab olelusringi jooksul kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 73,4 % ning mille tulemusena on kasvuhoonegaaside heitkogus olelusringi jooksul väiksem kui 3 t CO₂eq/tH₂ võrreldes fossiilkütusega, mille võrdlusväärtus on 94 g CO₂e/MJ (2,256 tCO₂eq/tH₂). Elektripõhise vesiniku süsinikusisalduse määrab tasakaaluarveldusperioodil kindlaks selle pakkumispäikonna marginaalne elektritootmisüksus, kus elektrolüüsi seade asub, kui elektrolüüsi seade tarbib energiat elektrivõrgust;“</p>

II. POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab, et pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse on vajadus energiasüsteemi kiire ümberkujundamise ja energiavarustuskindluse järele suurem ja selgem kui kunagi varem;
2. väljendab heameelt taastuvenergia direktiivi kavandatud läbivaatamise üle, mis tuleneb ELi üldisest eesmärgist saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks maailmajaoks;
3. toetab 2030. aasta taastuvenergia eesmärgi suurendamist ja seda, et kõigilt sektoritelt oodatakse panust, ning rõhutab, et ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks ning ELi energiasüsteemi taskukohasuse ja varustuskindluse suurendamiseks on väga oluline taastuvate energiaallikate ulatuslik ja kiire laiendamine, millega kaasneb suurem energiasõltumatus ja -tõhusus;
4. pooldab taastuvenergia eesmärkide puhul siiski paindlikku ja tasakaalustatud lähenemisviisi, mis julgustab tehnoloogiate jätkuvat arendamist ja annab investoritele kindluse, säilitades samal ajal ELi konkurentsivõime ning tagades kestliku ja õiglase ülemineku;
5. rõhutab, et äärmiselt oluline on tagada paketi „Eesmärk 55“ raames esitatud õigusaktide sidusus ning energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte ja tehnoloogilise neutraalsuse säilitamine, et saavutada 2050. aastaks netonullheide kõige kestlikumal ja kulutõhusamal viisil;
6. nõuab, et liikmesriigid võtaksid II taastuvenergia direktiivi üle kõnealuses dokumendis kavandatud vaimus;

Subsidiaarsus ja mõjuhinnang

7. väljendab heameelt selle üle, et seadusandlikele ettepanekutele on lisatud subsidiaarsuse tabel, nii nagu komitee välja pakkus. Komitee jagab samal ajal muret õiguskontrollikomitee märkuste pärast, mis esitati enne ettepaneku avaldamist, eelkõige seoses vajadusega käsitleda süstemaatiliselt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse küsimusi ning vajadusega paremini selgitada kavandatavate meetmete mõju kõigis liikmesriikides ja piirkondades, sealhulgas bioenergia säästlikkuse kriteeriume;
8. juhib tähelepanu sellele, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusalad ei ole kogu Euroopa Liidus ühesugused ning otsused tuleks teha valitsemistasandil, mis pakub kõige tõhusamat lahendust. Komitee on võtnud kohustuse jälgida subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete rakendamist ning kavandatud õigusaktide territoriaalset mõju, et tagada kliimaeesmärkide edukas rakendamine kõige kestlikumal ja kulutõhusamal viisil;
9. kordab, et ELis on oluline arvestada olemasolevate piirkondlike erinevustega ja iga piirkonna eripäraga ning toetada kulu- ja ressursitõhusaid lahendusi, tagades samal ajal, et kodanike ja ettevõtjate energiakulud jääksid taskukohaseks;
10. rõhutab, et taastuvenergia tootmine toimub sageli kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning sõltub piirkondlikest VKEdest. Komitee kutsub liikmesriike üles täielikult kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi riiklike kliimameetmete kindlaksmääramisse ja rakendamisse, nt piirkondlikult ja kohalikul kindlaksmääratud panuste kaudu, mis täiendavad Pariisi kokkuleppega loodud riiklikult kindlaksmääratud panuseid;

Taastuvenergiakogukonnad

11. peab kahetsusväärseks otsust mitte muuta taastuvenergiakogukondi käsitlevat artiklit, võttes arvesse praegusest ülevõtmisest saadud õppetunde ja selliste uute sätete puudumist, mis aitaksid leevendada loamenetlustega seotud probleeme ja haldusraskusi ning muid võrgule juurdepääsu takistavaid tegureid ning edendada päikese soojusenergia põhineva tehnoloogia ja päikesepaneelide, hüdroenergia, tuuleenergia ja geotermilise tehnoloogia kasutuselevõttu;
12. rõhutab vajadust hõlmata täiel määral tootvate tarbijate, kohalike energiakogukondade ja uue tehnoloogia, nagu energia salvestamine, nõudlusreageering, mikrovoõrgud (võimaluse korral piiriülesed), elektromobiilsus, panus ning sellest kasu saada;

13. rõhutab, kui tähtsad on madal- ja keskpingevõrgud, mille jaoks tuleb luua vajalik taristu, et uued detsentraliseeritud tootjad saaksid süsteemi elektriga varustada. Komitee toonitab samuti vajadust ühendada uued väiketootjad madal- ja keskpingevõrkudega ning kutsub komisjoni üles tagama raamistiku mitme väiksema projekti koondamiseks, et võimaldada nende vastavust kehtivate õigusaktide kohaste kriteeriumidega. Sellega seoses on väga oluline paindlikkus, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid luua teatavaid koondprojekte ja saada nende jõupingutuste jaoks rahalisi vahendeid;

14. juhib tähelepanu sellele, et kogukonna süsteemi tasandil kasutatavad salvestussüsteemid on ohutumad ja nõuavad vähem investeeringuid kui kodumajapidamises kasutatavad salvestussüsteemid;

Piiriülene koostöö

15. väljendab heameelt ettepaneku üle tugevdada liikmesriikidevahelist koostööd ning edendada piirkondlikku ja kohalikku koostööd taastuvate energiaallikate valdkonnas, et parandada koostoimet energiaturul; rõhutab piirkondade juhtivat rolli avamere tuuleenergia ja ookeanienergia tootmise suurendamisel;

16. kinnitab veel kord, et oluline on edendada ja toetada piiriüleseid koostööprojekte (nt ühishuviprojektid) kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, et tagada kulutõhus, integreeritud, vähese CO₂ heitega ja detsentraliseeritud energiasüsteem. Sellega seoses rõhutab komitee ka energiavõrkude omavahelise ühendatuse tähtsust, et tagada võrgu stabiilsus, pidades silmas taastuvate energiaallikate muutlikkust ja kliimamuutustest tingitud keskkonnasurvet, mis mõjutab energitaristu toimivust;

17. rõhutab vajadust anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele rahalist ja tehnilist abi, et suurendada nende suutlikkust investeeringuid ligi meelitada ja kaasata;

Bioenergia

18. on veendunud, et biomassi kestlik tootmine on vajalik keskkonna ja elurikkuse kaitse tagamiseks. Komitee rõhutab aga, et kui kehtestatakse uued ja rangemad kriteeriumid, mida kohaldataks kõigi olemasolevate väikeste biomassi-, soojus- ja elektrijaamade suhtes, võib see õõnestada see õigusraamistiku stabiilsust ja avaldada tohutut sotsiaalset mõju haavatavatele tarbijatele, eriti maapiirkondades, ja ettevõtetele, kelle olemasolevaid ja kavandatavaid investeeringuid ei saa eirata.

19. toob esile, et aruandlusnõuete vähendamine 20 MW-lt 5 MW-le suurendaks märkimisväärselt paljude keskmise suurusega elektrijaamade halduskoormust ning nõuab taastuenergia direktiivi kestlikkuse kriteeriumite säilitamist koos riiklike õigusaktidega, et võtta arvesse erinevaid riiklike ja piirkondlike tingimusi; uusi nõudeid tuleks kehtestada üksnes juhul, kui hindamistest nähtub, et praegused nõuded põhjustavad keskkonnariske, mis motiveerivad järgima rangemat lähenemisviisi;

20. kutsub üles vallandama biometaani tootmise potentsiaali Euroopas, et kiiresti mitmekesistada ja vähendada ELi sõltuvust Venemaa gaasist, suurendades samal ajal kliimaeesmärkide ambitsioonikust. Komitee toetab eesmärki toota ELis 2030. aastaks 35 miljardit kuupmeetrit biometaani, nagu on pakutud kavas „REPowerEU“;

Ringmajandus ja ressursitõhusus

21. peab kahetsusväärseks, et puudub viide keskkonnahoidlikele ja ringmajandusel põhinevatele riigihangetele kui vahendile, mille abil haldusasutused saaksid edendada taastuenergiat energiaga seotud kaupade ja teenuste puhul;

22. rõhutab, et suurema ressursitõhususe saavutamiseks kestlikul ja keskkonnasõbralikul viisil võivad taastuvkütused ja ringluse võetud süsinikupõhised kütused toimida kestlikkuse kriteeriumite kohaldamisel lühiajalises perspektiivis üleminekukütusena ning aidata kaasa majanduse, sealhulgas transpordisektori CO₂ heite vähendamisele;

23. toetab kooskõlastatud tegevust alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite tootjate, alternatiivkütuste tootjate ja tankimistaristu pakkujate vahel, et tagada transpordisektori CO₂-heite vähendamine;

Kütmine ja jahutamine

24. nõuab subsidiaarsuse põhimõtte järgimist kütmise ja jahutamise kontekstis;

25. toetab eesmärki suurendada taastuvate energiaallikate ja heitsoojuse osakaalu kütte- ja jahutussektoris ning kaugküttes ja -jahutuses. Komitee peab siiski vajalikuks need eesmärgid ümber sõnastada, et kombineerida heitsoojus ja taastuvenergia võrdsetel alustel, selle asemel et sõnastada eraldi eesmärgid. Tööstusest, andmekeskustest ja mujalt pärineva heitsoojuse taaskasutamine peaks olema võimaluse korral eelistatud tegevus, ning seda ei tohiks diskrimineerida, et saavutada taastuvate energiaallikate ettenähtud osakaal;

26. juhhib tähelepanu sellele, et liikmesriigi pädev ametkond peaks tagama taastuvenergia põhinevate kütte-, jahutus- ja salvestustehnoloogiate paigaldajate ja projekteerijate oskuste täiendamise koolitusprogrammide kaudu. Kava „REPowerEU“ raames tuleks võtta sihipäraseid meetmeid tihedas koostöös riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega ning järgida seejuures subsidiaarsuse põhimõtet;

Energiaostuvõimetus

27. peab kahetsusväärseks, et taastuvenergia kasutamist ei populariseerita vahendina, mille abil saaks võidelda vähekaitsitud kodumajapidamiste, mikro- ja väikeettevõtjate ja liikuvuslahenduste kasutajate energiaostuvõimetus vastu;

28. märgib, et ELi strateegia fossiilsete energiaallikate mitmekesistamiseks näib olevat ebapiisav; kutsub ELi liikmesriike üles suurendama investeringuid taastuvatesse energiaallikatesse ja rõhutab taastuvenergia kohaliku tootmise tähtsust, et vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest seoses fossiilkütuste importimisega ning sellega seotud kõrgeid ja kõikumaid hindu kooskõlas REPowerEU filosoofiaga;

29. kutsub üles rakendama sidusat meetmete ja investeringute paketti, mida toetavad ühised jõulised jõupingutused kõigil tasanditel, et kaotada energiaostuvõimetus teel õiglase ja kliimaneturaalse Euroopa poole 2050, tuginedes sellistele algatustele, nagu linnapeade pakt ja kütteostuvõimetus nõustamiskeskus;

Vesinik ja nn rohelised molekulid

30. rõhutab nn roheliste molekulide kesket rolli ja väljendab heameelt täiendava teadusliku tõendusmaterjali kogumise üle nii nende kui ka muude uute kestlike energiakandjate kohta energiasüsteemi ümberkujumisel;

31. rõhutab saastevaba vesiniku olulist rolli valdkondades, kus vesinikku kasutatakse toorainena või kus energiatõhususe meetmed ja otsene elektrifitseerimine ei ole lahenduseks, luues samal ajal paljudes Euroopa piirkondades suurepäraseid innovatsiooni, väärtuse loomise ja tööhõive võimalusi;

32. märgib, et lühikeses perspektiivis on saastevaba vesinikku endiselt vaja importida märkimisväärsel hulgal, et kompenseerida piiratud tootmist ELis;

33. rõhutab, et taastuvenergia direktiivi läbivaatamisel väljapakutud nõuded saastevabale vesinikule ja selle derivaatidele (RFNBO – muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused), nagu nõuti komitee arvamuses „Saastevaba vesiniku tegevuskava“ (CoR 549/2020),⁽¹⁾ on olulised ELi vesinikustrateegia kontekstis saastevaba vesiniku turule toomiseks. Komitee toetab seetõttu kavandatavat saastevaba vesiniku sertifitseerimist, RFNBODEle kehtestatud uusi alleesmärke transpordi- ja tööstussektoris ning taastuvenergia ja RFNBODE abil toodetud tööstustoodete, näiteks keskkonnahoidliku terase kavandatud märgistamist;

34. tuletab meelde, et prioriteet peaks olema saastevaba vesinik ning väheste CO₂ heitega vesinikku võiks kasutada CO₂ heite vähendamise eesmärgil lühiajalise üleminekulahendusena, kuni saastevaba vesinik saab seda rolli üksi täita. Seepärast kutsub komitee ELi institutsioone, liikmesriike ja tööstust üles suurendama taastuvelektri ja saastevaba vesiniku tootmisvõimsust;

35. palub komisjonil vaadata läbi direktiivi (EL) 2018/2001 alusel koostatud kavandatav delegeeritud õigusakt mittebioloogilist päritolu taastuvkütuste kohta tagamaks, et see vastab kõnealusele läbivaatamisele;

Päikeseenergia

36. tunnustab ELi päikeseenergia strateegia peatse käivitamise väljakuulutamist. See peaks sisaldama eesmärke ja konkreetseid meetmeid päikeseenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, et toetada muu hulgas taastuvenergia direktiivi artiklis 15a sätestatud uusi nõudeid, milles käsitletakse taastuvenergia kasutamist hoonetes ja võitlust kütteostuvõimetus vastu, ning mis peaks aitama kaasa konkurentsivõimelise päikeseenergiasüsteemi loomisele;

⁽¹⁾ ELT C 324, 1.10.2020, lk 41.

Avamereenergia

37. toetab selgesõnaliselt taastuvenergia direktiivis esitatud uut nõuet avamereenergia ühise kavandamise osas, kehtestatud sihte ning meetmeid merepiirkonnaga piirnevate liikmesriikide lõimitud võrgu kavandamiseks. Komitee rõhutab, et avamere tuuleenergia edasiseks arendamiseks on vaja veelgi ühtlustada ELi tasandi õigusraamistikke, eelkõige pakkumisi, turueeskirju, tehnilisi aspekte ning töötervishoidu ja -ohutust, et oleks võimalik saavutada liikmesriikide vaheline soovitud koostöö;

38. peab kiiduväärseks Euroopa Komisjoni hiljutist vesiniku ja vähese CO₂ heitega gaasi paketti ning eeskirju, millega edendatakse olemasoleva gaasitaristu kasutamist, et selles saaks kasutada muid nn rohelisi molekule segudena, ning et vesiniku transpordiks uuendatakse olemasolevat gaasitaristut ja lisanduks uus. Komitee toetab investeerimisraamistikku saastevaba vesiniku turu ning keskkonnaohutute ja majanduslikult elujõuliste projektide arendamiseks süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise ja kasutamise valdkonnas;

39. rõhutab kõnealuse määruse võimalikku mõju kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, arvestades, kui oluline on, et kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega teavitaksid kaasseadusandjad komiteed kõigist muudatustest, mis tehakse esialgsesse ettepanekusse seadusandliku menetluse igas etapis, sealhulgas kolmepoolsetel läbirääkimistel, võimaldades seega komiteel nõuetekohaselt kasutada oma aluslepingust tulenevaid õigusi (ELi toimimise lepingu artikkel 91).

Brüssel, 28. aprill 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „LULUCFi määruse ja jõupingutuste jagamise määruse läbivaatamine“

(2022/C 301/17)

Raportöör:	Åsa ÅGREN WIKSTRÖM (SE/EPP), Västerbotteni piirkonnavolikogu liige
Viitedokumendid:	ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/841 kohaldamisala osas, lihtsustades täitmiseeskirju, kehtestades liikmesriikidele 2030. aastaks eesmärgid ja võttes kohustuse saavutada ühiselt 2035. aastaks maakasutus-, metsandus- ja põllumajandussektoris kliimaneutraalsus, ning määrust (EL) 2018/1999 seire, aruandluse, edusammude jälgimise ja läbivaatamise parandamise osas COM(2021) 554 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused COM (2021) 555

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/841 kohaldamisala osas, lihtsustades täitmiseeskirju, kehtestades liikmesriikidele 2030. aastaks eesmärgid ja võttes kohustuse saavutada ühiselt 2035. aastaks maakasutus-, metsandus- ja põllumajandussektoris kliimaneutraalsus, ning määrust (EL) 2018/1999 seire, aruandluse, edusammude jälgimise ja läbivaatamise parandamise osas

COM(2021) 554

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 7

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(7) 17. septembri 2020. aasta teatises, mis käsitleb Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamist, ³³ esitati võimalus kombineerida põllumajanduses tekkivate muude kasvuhoonegaaside kui CO ₂ -heide maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori netosidumisega ning luua seega uue regulatsiooniga maakasutussektor. Selline kombineerimine võib suurendada koostoimet maakasutusel põhinevate leevendusmeetmete vahel ning võimaldada lõimitumat poliitika kujundamist ja rakendamist riigi ja liidu tasandil. Selleks tuleks tugevdada liikmesriikide kohustust esitada maakasutussektori kohta lõimitud leevenduskavad.	Välja jäetud

Motivatsioon

Kahe sektori ühendamine võib osutada kahjulikuks, ebatõhusaks ja ebaõiglaseks. ELi peamine eesmärk peaks olema heitkoguste vähendamine, optimeerides samal ajal LULUCFi sektori leevenduspotentsiaali.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 8a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(8a) Põllumaad, rohumaad ja märgalad on praegu liidus kasvuhoonegaaside netoheiteallikad, aga neist võivad saada kasvuhoonegaaside netosidujad, eriti märg- ja turbaalade taastamise teel.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kasvuhoonegaaside sidumise suurendamiseks vajavad üksikud põllumajandustootjad või metsamajandajad otsest stiimulit säilitada oma maal ja metsades rohkem süsinikku. [...] [...] Sellised stiimulid ja ärimudelid parandavad kliimamuutuste leevendamist biomajanduses, sealhulgas vastupidavate puittoodete kasutamise kaudu, vastates täielikult ökoloogilistele põhimõtetele, mis edendavad elurikkust ja ringmajandust. Seega tuleks lisaks puittoodetele kasutusele võtta uued CO₂ säilitamise toodete kategooriad. Maapiirkondade tasakaalustatud territoriaalse arengule ja majanduskasvule aitavad kaasa uued ärimudelid ning põllumajandus- ja maamajandamistavad, millega tõhustatakse sidumist. [...]</p>	<p>Kasvuhoonegaaside sidumise suurendamiseks vajavad üksikud põllumajandustootjad või metsamajandajad otsest stiimulit säilitada oma maal ja metsades ning CO₂ säilitamise toodetes rohkem süsinikku. [...] [...] Sellised stiimulid ja ärimudelid parandavad kliimamuutuste leevendamist biomajanduses, sealhulgas vastupidavate puittoodete kasutamise ja fossiilkütuse või süsinikumahukate materjalide asendamise kaudu, vastates täielikult ökoloogilistele põhimõtetele, mis edendavad elurikkust ja ringmajandust. Seega tuleks lisaks puittoodetele kasutusele võtta kõigi CO₂ säilitamise toodete uued kategooriad, sealhulgas uued novaatorlikud lahendused, ning bioenergia tootmine koos süsiniku kogumise ja säilitamisega. Liikmesriigid peaksid esitama ka hinnangu, milline on fossiilkütuse või süsinikumahukate materjalide puiduga asendamise leevenduspotentsiaal. Maapiirkondade tasakaalustatud territoriaalse arengule ja majanduskasvule aitavad kaasa uued ärimudelid, süsiniku kogumise ja säilitamise tehnoloogiaga bioenergia tootmise edasiarendamine, põllumajandus- ja maamajandamistavad, millega tõhustatakse sidumist, ning pikaajalised investeeringud biomajandusse. [...]</p>

Motivatsioon

Uuenduslike bioressursipõhiste toodete kliimamõju tuleks täielikult arvesse võtta. Hõlmata tuleks kõik asjaomased kategooriad, nagu paberimass, paber, papp, vineer, puitkiudplaadid, puitlaastplaadid, plangud, puidutooted, tekstiil, komposiitmaterjalid, ligniin, kemikaalid, biosüsi ja muud biogeensed süsinikutooted.

ELi kliimaeesmärk on olla 2050. aastal CO₂-neutraalne ja põhimõtteliselt likvideerida fossiilkütustest pärinevad heitkogused. Teadlased ja modelleerijad (nt ÜRO ja valitsustevaheline kliimamuutuste paneel) on ühel meelel, et ilma tehnoloogiapõhise süsinikdioksiidi sidumise kasutamata on ebatõenäoline, et suudame saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid. Bioenergia tootmine koos süsiniku kogumise ja säilitamisega (BECCS) on protsess, mille käigus saadakse biomassist bioenergiat ning kogutakse ja säilitatakse süsinikku, eemaldades selle atmosfäärist.

BECCSi lisamine määрусesse on loogiline, kuna biogeensed heited tulenevad maal kasvatatud taastuvatest energiaallikatest. Sama arvestusraamistikku kasutamine selle sektori kõigi CO₂ säilitamise toodete, heite ja süsinikdioksiidi sidumise puhul aitab vältida topeltarvestust.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 11a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(11a) <i>Võttes arvesse, et metsa säästev majandamine suurendab süsiniku sidumist ning aitab vöidelda metsade vananemise ja loodusönnnetuste vastu, mis mõlemad on tegurid, mis on viimastel aastatel toonud maasektoris kaasa süsinikdioksiidi sidumise vähenemise, peaks käesolev määрус soodustama ELis iga tüüpi metsade säästva majandamise tavasid, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, nagu on sätestatud ELi metsastrategias aastani 2030.</i></p>

Motivatsioon

Metsa aktiivse majandamise võimaluste liigne piiramine muudaks metsad haavatavamaks kahju suhtes, näiteks tulekahjud ja kahjuripuhangud, ning vähendaks metsade pikaajalist süsiniku sidumise potentsiaali.

Muudatusettepanek 5

Artikli 1 lõike 1 punkt 1

Määрус (EL) nr 2018/841

Artikli 1 lõike 1 punkt e

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>e) liikmesriikide kohustusi võtta vajalikke meetmeid, et saavutada liidus 2035. aastaks ühiselt kliimanetraalsus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris, <i>sealhulgas põllumajandussektori muu kui CO₂-heide.</i></p>	<p>e) liikmesriikide kohustusi võtta vajalikke meetmeid, et saavutada liidus 2035. aastaks ühiselt kliimanetraalsus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris.</p>

Motivatsioon

Komitee tunneb muret selle pärast, et maakasutuse ja muu kui CO₂ heitega põllumajanduse ühendsektor võib nõrgendada vajalikku edasimekut põllumajandussektoris, kuna viimase raskusi heitkoguste vähendamisel vöidakse kompenseerida muudes sektorites, näiteks metsanduses. LULUCFi sektori süsinikdioksiidi sidumisel on oluline roll ELi kliimaeesmärkide saavutamisel. Kahe sektori ühendamise vöib osutada kahjulikuks, ebatõhusaks ja ebaõiglaseks. ELi peamine eesmärk peaks olema heitkoguste vähendamine, optimeerides samal ajal LULUCFi sektori leevenduspotentsiaali.

Muudatusettepanek 6

Artikli 1 lõike 1 punkt 2

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 2 lõike 2 sissejuhatav osa

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Käesolevat määrust kohaldatakse ka I lisa A osas loetletud selliste kasvuhoonegaaside heite ja sidumise suhtes, millest on teatatud vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 26 lõikele 4 ning mis on tekkinud liikmesriikide territooriumil ajavahemikul 2026–2030 järgmistes maa-aruandluskategooriates ja/või sektorites:</p>	<p>2. Käesolevat määrust kohaldatakse ka I lisa A osas loetletud selliste kasvuhoonegaaside heite ja sidumise suhtes, millest on teatatud vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 26 lõikele 4 ning mis on tekkinud liikmesriikide territooriumil 2026. aastast alates järgmistes maa-aruandluskategooriates ja/või sektorites:</p>

Motivatsioon

Komitee tunneb muret selle pärast, et maakasutuse ja muu kui CO₂ heitega põllumajanduse ühendsektor võib nõrgendada vajalikku edasiminekut põllumajandussektoris, kuna viimase raskusi heitkoguste vähendamisel võidakse kompenseerida muudes sektorites, näiteks metsanduses. LULUCFi sektori süsinikdioksiidi sidumisel on oluline roll ELi kliimaeesmärkide saavutamisel. Kahe sektori ühendamine võib osutada kahjulikuks, ebatõhusaks ja ebaõiglaseks. ELi peamine eesmärk peaks olema heitkoguste vähendamine, optimeerides samal ajal LULUCFi sektori leevenduspotentsiaali.

Muudatusettepaneku soovitus 7

Artikli 1 lõike 1 punkt 2

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 2 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Käesolevat määrust kohaldatakse ka I lisa A osas loetletud selliste kasvuhoonegaaside heite ja sidumise suhtes, millest on teatatud vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 26 lõikele 4 ning mis on tekkinud alates 2031. aastast liikmesriikide territooriumil lõike 2 punktides a–j loetletud maakategooriates ja järgmistes sektorites:</p> <p>a) soolesisene fermentatsioon;</p> <p>b) sõnnikukäitlus;</p> <p>c) riisikasvatus;</p> <p>d) põllumajandusmaad;</p> <p>e) savannide tahtlik põletamine;</p> <p>f) põllumajandusjääkide põletamine põllul;</p> <p>g) lupjamine;</p> <p>h) karbamiidi kasutamine;</p> <p>i) muud süsinikku sisaldavad väetised;</p> <p>j) „muu.“</p>	<p>Välja jäetud</p>

Motivatsioon

Komitee tunneb muret selle pärast, et maakasutuse ja muu kui CO₂ heitega põllumajanduse ühendsektor võib nõrgendada vajalikku edasiminekut põllumajandussektoris, kuna viimase raskusi heitkoguste vähendamisel võidakse kompenseerida muudes sektorites, näiteks metsanduses. LULUCFi sektori süsinikdioksiidi sidumisel on oluline roll ELi kliimaeesmärkide saavutamisel. Kahe sektori ühendamise võib osutada kahjulikuks, ebatõhusaks ja ebaõiglaseks. ELi peamine eesmärk peaks olema heitkoguste vähendamine, optimeerides samal ajal LULUCFi sektori leevenduspotentsiaali.

Muudatusettepanek 8

Artikli 1 lõike 1 punkt 3

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 4 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Liidu 2030. aasta kasvuhoonegaaside netosidumise eesmärk on 310 miljonit CO₂-ekvivalenttonni liikmesriikide käesoleva artikli lõike 3 kohaselt kehtestatud eesmärkide summana ning see põhineb liidu kasvuhoonegaaside inventuuri 2016., 2017. ja 2018. aasta andmete keskmisel.</p> <p>[...]</p>	<p>2. Liidu 2030. aasta kasvuhoonegaaside netosidumise eesmärk on 310 miljonit CO₂-ekvivalenttonni liikmesriikide käesoleva artikli lõike 3 kohaselt kehtestatud eesmärkide summana ning see põhineb liidu kasvuhoonegaaside inventuuri 2016., 2017. ja 2018. aasta andmete keskmisel.</p> <p>[...]</p> <p>Iga liikmesriik määrab 30. juuniks 2024 käesoleva artikli lõikes 2 osutatud 2030. aasta kasvuhoonegaaside netosidumise eesmärki riikliku panuse, mis on suurem Ila lisas sätestatud riiklikust eesmärgist. Sellise panuse võib lisada lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse, mis esitatakse määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohaselt.</p> <p>Riiklik panus hõlmab teavet ja eesmarke seoses põllumaa, rohumaa ja märgalade kasvuhoonegaaside heite vähendamise või heite sidumise suurendamisega võrreldes 2016., 2017. ja 2018. aasta kohta esitatud andmetega.</p>

Motivatsioon

Komitee toetab LULUCFi ambitsioonikat, õiglast ja kaasavat eesmärki, et aidata tagada ELi kliimaeesmärkide saavutamine. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on teadlikud kliimamuutuste tagajärgedest kohapeal ning toetavad ambitsioonikaid ja õiglasi kliimameetmeid.

Muudatusettepanek 9

Artikli 1 lõike 1 punkt 3

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 4 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. [...] Need riiklikud trajektoorid põhinevad iga liikmesriigi poolt 2021., 2022. ja 2023. aasta kohta esitatud keskmistel kasvuhooonegaaside inventuuri andmetel. Liikmesriikidele Ila lisas seatud eesmärkide summana väljendatud 310 miljoni CO₂-ekvivalenttonni suuruse netosidumise suhtes võib kohaldada tehnilist parandust, kui meetoodika on liikmesriikides muutunud. Liikmesriikide eesmärkidele lisatava tehnilise paranduse kindlaksmääramise meetod sätestatakse nendes rakendusaktides. [...]</p>	<p>3. [...] Need riiklikud trajektoorid põhinevad iga liikmesriigi poolt 2021., 2022. ja 2023. aasta kohta esitatud keskmistel kasvuhooonegaaside inventuuri andmetel. Liikmesriikidele Ila lisas seatud sihteesmärk ja liikmesriikidele Ila lisas seatud eesmärkide summana väljendatud 310 miljoni CO₂-ekvivalenttonni suuruse netosidumise suhtes võib kohaldada tehnilist parandust, kui meetoodika on liikmesriikides muutunud. Liikmesriigi eesmärgi suhtes tehtav tehniline parandus vastab mõjule, mida meetoodika muutmine eesmärkide saavutamisele avaldab, ja see sätestatakse nendes rakendusaktides. [...]</p>

Motivatsioon

On oluline, et liikmesriigid pidevalt töötaksid oma meetoodika täiustamise nimel ning et need parandused kajastuksid ka eesmärkide hindamisel, et vältida ebaproportsionaalselt madalaid või kõrgeid eesmarke. Tegevusandmete ja täiustatud heitekoefitsientide esitamise meetodite pidev arendamine on kooskõlas praeguse aruandlustavaga. Seetõttu tuleks liikmesriike julgustada kasutama riiklike teadusuuringute uusi tulemusi ning valitsustevahelise kliimamuutuste rühma ja muude rahvusvaheliste avaldatud teadusuuringute ajakohastatud suuniseid.

Muudatusettepanek 10

Artikli 1 lõike 1 punkt 3

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 4 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Eesmärk on viia artikli 2 lõike 3 punktides a–j loetletud sektorites kogu liitu hõlmavad kasvuhooonegaaside netoheitkogused 2035. aastaks nullini ja pärast seda saavutada liidus negatiivsed heitkogused. Liit ja liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et võimaldada 2035. aastaks seatud eesmärk ühiselt saavutada.</p> <p>Komisjon teeb 31. detsembriks 2025 ja võttes aluseks lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, mille iga liikmesriik on esitanud määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohaselt 30. juuniks 2024, ettepanekud iga liikmesriigi panuse kohta heite netovähendamisse.“</p>	<p>Välja jäetud</p>

Motivatsioon

Komitee tunneb muret selle pärast, et maakasutuse ja muu kui CO₂ heitega põllumajanduse ühendsektor võib nõrgendada vajalikku edasiminekut põllumajandussektoris, kuna viimase raskusi heitkoguste vähendamisel võidakse kompenseerida muudes sektorites, näiteks metsanduses. LULUCFi sektori süsinikdioksiidi sidumisel on oluline roll ELi kliimaeesmärkide saavutamisel. Kahe sektori ühendamine võib osutada kahjulikuks, ebatõhusaks ja ebaõiglaseks. ELi peamine eesmärk peaks olema heitkoguste vähendamine, optimeerides samal ajal LULUCFi sektori leevenduspotentsiaali.

Muudatusettepanek 11

Artikli 1 lõike 1 punkti 7 alapunkt b

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 9 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, et muuta käesoleva artikli lõiget 1 ja V lisa, lisades uusi CO₂ säilitamise toodete, sh puittoodete kategooriaid, millel on CO₂ sidumise võime, võttes aluseks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsil, ning tagades keskkonnavalase terviklikkuse.“</p>	<p>Lõige 2 asendatakse järgmisega:</p> <p>„2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 lühiajal vastu delegeeritud õigusaktid, et muuta käesoleva artikli lõiget 1 ja V lisa, lisades uusi CO₂ säilitamise toodete, sh puittoodete kategooriaid, bioenergia tootmise koos CO₂ kogumise ja säilitamisega ning kõik muud asjakohased bioressursipõhiste toodete kategooriad, millel on CO₂ sidumise võime, võttes aluseks valitsustevahelise kliimamuutuste rühma suunised, mis on vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsil, ning tagades keskkonnavalase terviklikkuse.“</p>

Motivatsioon

Uuenduslike bioressursipõhiste toodete kliimamõju tuleks täielikult arvesse võtta. Hõlmata tuleks kõik asjaomased kategooriad, nagu paberimass, paber, papp, vineer, puitkiudplaadid, puitlaastplaadid, plangud, puidutooted, tekstiil, komposiitmaterjalid, ligniin, kemikaalid, biosüsi ja muud biogeensed süsinikutooted.

Muudatusettepanek 12

Artikli 1 lõike 1 punkt 14

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 13c lõike 1 lõik 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>kooskõlas artikli 15 kohaselt vastu võetud meetmetega lisatakse kasvuhoonegaaside heite näitajale, mille liikmesriik järgmisel aastal esitab, summa, mis võrdub sihttasest ületava kasvuhoonegaaside netoheitelga CO₂-ekvivalenttonnides, korrutatuna teguriga 1,08.“</p>	<p>Välja jäetud</p>

Motivatsioon

Komitee on mures, et iga-aastased aruandlusnõuded võivad mõjutada kohalikku ja piirkondlikku tasandit, võimaldades liikmesriikidel võidelda iga-aastaste ettenägematute kõikumiste vastu, tehes otsuseid haldustegevuse ja maakasutuse kiire muutmise kohta. See võib kahjustada kohaliku ja piirkondliku tasandi võimet arendada oma biomajandust.

LULUCFi sektorit iseloomustavad loomulikud kõikumised ja ebakindlus süsinikuvoogude mõõtmisel. Liikmesriigil ei ole võimalik kontrollida igal aastal maapõhiste süsiniku talletajate süsinikuvooge. Seetõttu ei ole võimalik kehtestada iga-aastaseid eesmärke ega kohaldada igal aastal rikkumiste korral rikkumismenetlust.

Muudatusettepanek 13

Artikli 1 lõike 1 punkt 15

Määrus (EL) nr 2018/841

Artikli 14 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
[...]	[...]
Õigusaktide täitmise aruanne sisaldab hinnangut järgmise kohta:	Õigusaktide täitmise aruanne sisaldab hinnangut järgmise kohta:
a) kompromissidega seotud poliitika ja meetmed;	a) kompromissidega seotud poliitika ja meetmed;
b) kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise vaheline koostoime;	b) kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise vaheline koostoime;
c) kliimamuutuste leevendamise ja bioloogilise mitmekesise vaheline koostoime.	c) kliimamuutuste leevendamise ja bioloogilise mitmekesise vaheline koostoime;
	d) <i>kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise ja biomajanduse arengu vaheline koostoime, sealhulgas hinnangud kasvuhoonegaaside heite vähenemise kohta, mis on seotud süsiniku- ja fossiilkütusemahukate materjalide asendamisega puidupõhiste materjalidega.</i>
[...]	[...]

Motivatsioon

Kõigi metsapõhiste toodete kasutamise toetamine kiirendab üleminekut ringbiomajandusele, milles asendatakse fossiilsed materjalid ja neist tulenevad heitkogused. Tuleb märkida, et asendamisest tulenev kasu (st puidupõhiste toodete tootmisega seotud heitkoguste vähenemine võrreldes muude funktsionaalselt samaväärsete materjalide ja toodetega) on seotud nii pika kasutusajaga puidutoodete kui ka puitkiudtoodetega.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused

COM (2021) 555

Muudatusettepanek 14

Põhjendus 6a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p><i>Kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamist hiljemalt 2050. aastaks võib takistada liikmesriikide jõupingutuste jagamise eesmärkide liiga suur erinevus; ajavahemikul 2021–2027 tuleks ühtekuuluvuspoliitika fondide, eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja õiglase ülemineku fondi kavandamisel ette näha kohandatud programmid, prioriteetsed suunad, strateegiad ja territoriaalsed kavad, mille eesmärk on samuti suurendada liikmesriikide suutlikkust kasvuhoonegaaside heite vähendamisel määrusega 2018/842 reguleeritud sektorites ja seega aidata kaasa nende eesmärkide paremale ühtlustamisele juba sel programmitöö perioodil.</i></p>

Muudatusettepanek 15

Põhjendus 18a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(18a) 1,5 °C eesmärgi saavutamise võimaluse säilimiseks ja kliimaõigluse tagamiseks on vaja kõigi majandussektorite, sealhulgas põllumajanduse ühiseid jõupingutusi. Komisjon on oma pikaajalises strateegilises visioonis, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni ⁽¹⁾ kinnitanud, et põllumajanduse CO₂-välist kasvuhoonegaaside heidet on võimalik vähendada 2050. aastaks 211 miljoni CO₂-ekvivalenttonnini, vähendades sellega vajadust mittekestliku negatiivse heite tehnoloogiate järele, et saavutada kasvuhoonegaaside netoheite nulltase. Mõnes selle määrusega hõlmatud sektoris on aga viimastel aastatel tehtud väga vähe edusamme. Sektorite vähim nõutav panus käesoleva määrusega seatud ELi tasandi kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi saavutamisse 2030. aastaks ja edaspidiseks koos nõuetekohase seire, aruandluse ja komisjoni meetmetega tagaks, et kõik jõupingutuste jagamise määrusega hõlmatud sektorid annavad oma panuse kliimaeesmärkide õigeaegsesse saavutamisse. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1999 nõutakse, et liikmesriigid töötaksid välja pikaajalised strateegiad, mis aitavad kaasa liikmesriikide kohustuste täitmisele seoses Pariisi kokkuleppes tulenevate eesmärkidega ning kasvuhoonegaaside heite pikaajalise vähendamise saavutamisele ja neeldajates sidumise suurendamisele kõigis sektorites kooskõlas liidu kliimaneutraalsuse eesmärgiga. Komisjon kasutab neid strateegiaid, samuti muid liikmesriikide kavasid ja aruandeid, mis tulenevad määrusest (EL) 2018/1999, et kehtestada ja jälgida ELi tasandil jõupingutuste jagamise määrusega hõlmatud sektorite eesmärkide ühist saavutamist.</p> <p>⁽¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimis pangale „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“</p>

Muudatusettepanek 16

Artikli 1 lõike 1 punkt 3a (uus)

Määrus (EL) nr 2018/842

Artikli 4 lõige 3a (uus)

Kehtiv tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>3a) Artiklisse 4 lisatakse lõige 3a:</p> <p><i>Liikmesriikide heitkoguste vähendamise eesmärgid aastaks 2030 ja pärast seda</i></p> <p><i>Selleks et saavutada määruse (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus) artikli 2 lõikes 1 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärk ja määruse (EL) 2021/1119 kohane kogu liitu hõlmav 2040. aasta kliimaeesmärk, esitab komisjon vajaduse korral 2025. aasta lõpuks üksikasjalikule mõjuhinnangule tuginedes seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks, et kehtestada sektorite miinimumpanus ELi tasandi kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi saavutamisse, nagu on käesolevas määruses sätestatud 2030. aastaks ja pärast seda; sellega kaasnevad nõuetekohane seire, aruandlus ja meetmed tagamaks, et kõik käesoleva määrusega hõlmatud sektorid aitavad kaasa kliimaeesmärkide õigeaegsele saavutamisele.</i></p>

Motivatsioon

Tagada, et kõik sektorid panustaksid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse.

Muudatusettepanek 17

Artikli 1 lõike 1 punkt 3b (uus)

Määrus (EL) 2018/842

Artikli 5 lõiked 1 ja 2

Kehtiv tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Aastatel 2021–2025 võib liikmesriik laenata heitkoguseid kuni 10 % ulatuses talle järgmiseks aastaks eraldatud heitkogusest.</p> <p>2. Aastatel 2026–2029 võib liikmesriik heitkoguseid laenata kuni 5 % ulatuses talle järgmiseks aastaks eraldatud heitkogusest.</p>	<p>3b) Artikli 5 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:</p> <p><i>„1. Aastatel 2021–2029 võib liikmesriik heitkoguseid laenata kuni 5 % ulatuses talle järgmiseks aastaks eraldatud heitkogusest.“</i></p>

Motivatsioon

Määruse rakendamise tagamiseks on soovitatav vähendada paindlikkust, et vältida laenamise tagajärjel tulenevate lühiajaliste viivituste tekitatud rakendamisprobleeme keskpikas perspektiivis, mh kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kes ei ole sageli otseselt kaasatud riiklikesse otsustesse paindlikkuse üle.

Muudatusettepanek 18

Artikli 1 lõike 1 punkt 3c (uus)

Määrus (EL) 2018/842

Artikli 5 lõige 4

Kehtiv tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Liikmesriik võib teatavaks aastaks eraldatud heitkogusest loovutada teistele liikmesriikidele kuni 5 % aastate 2021–2025 puhul ja kuni 10 % aastate 2026–2030 puhul. Vastuvõttev liikmesriik võib seda kogust kasutada artikli 9 nõuete täitmiseks asjaomasel aastal või sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2030.</p>	<p>3c) Artikli 5 lõige 4 asendatakse järgmisega:</p> <p>4. Liikmesriik võib teatavaks aastaks eraldatud heitkogusest loovutada teistele liikmesriikidele kuni 5 % aastate 2021–2030 puhul. Vastuvõttev liikmesriik võib seda kogust kasutada artikli 9 nõuete täitmiseks asjaomasel aastal või sellele järgnevatel aastatel kuni aastani 2030.</p>

Motivatsioon

Loovutamisi tuleks piirata, et tagada tõhus rakendamine kõigis liikmesriikides. Rõhutada tuleb, et ka loovutamispotentsiaaliga liikmesriigis võivad olla piirkondlikud erinevused. Enne teistele riikidele loovutamise kaalumist tuleks arvesse võtta piirkondlikke probleeme.

Muudatusettepanek 19

Artikli 1 lõike 1 punkt 5 a (uus)

Määrus (EL) 2018/842

Artikkel 8

Kehtiv tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kui komisjon leiab määruse (EL) nr 525/2013 artikli 21 kohaselt tehtud iga-aastaselt hindamisel ja võttes arvesse käesoleva määruse artiklites 5, 6 ja 7 osutatud paindlikkusmeetmete kavandatavat kasutust, et liikmesriik ei tee piisavaid edusamme käesoleva määruse artikli 4 kohaste kohustuste täitmisel, peab kõnealune liikmesriik esitama komisjonile kolme kuu jooksul parandusmeetmete kava, mis sisaldab järgmist:</p> <p>[...]</p>	<p>5a) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:</p> <p>1. Kui komisjon leiab määruse (EL) nr 525/2013 artikli 21 kohaselt tehtud iga-aastaselt hindamisel ja võttes arvesse käesoleva määruse artiklites 5, 6 ja 7 osutatud paindlikkusmeetmete kavandatavat kasutust, et liikmesriik ei tee piisavaid edusamme käesoleva määruse artikli 4 kohaste kohustuste täitmisel, peab kõnealune liikmesriik esitama komisjonile kolme kuu jooksul parandusmeetmete kava, mis sisaldab järgmist:</p> <p>[...]</p>

Kehtiv tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Euroopa Keskkonnaamet abistab komisjoni kõigi selliste parandusmeetmete hindamisel vastavalt iga-aastasele tööprogrammile.</p> <p>3. Komisjon võib esitada arvamuse parandusmeetmete kavade teostatavuse kohta, mis on esitatud vastavalt lõikele 1, ja peab sellisel juhul tegema seda nelja kuu jooksul alates nende kavade kättesaamisest. Asjaomane liikmesriik võtab komisjoni arvamust võimalikult suurel määral arvesse ja võib oma parandusmeetmete kava vastavalt muuta.</p>	<p><i>c) suurte piirkondlike erinevuste või tõsiste struktuuri- liste probleemide korral piirkondlikul tasandil, ja teatavate saarte puhul, sisaldab parandusmeetmete kava erisätteid nende probleemide kohta.</i></p> <p>[...]</p> <p>2. Euroopa Keskkonnaamet abistab komisjoni kõigi selliste parandusmeetmete hindamisel vastavalt iga-aastasele tööprogrammile.</p> <p>3. Komisjon võib esitada arvamuse parandusmeetmete kavade teostatavuse kohta, mis on esitatud vastavalt lõikele 1, ja peab sellisel juhul tegema seda nelja kuu jooksul alates nende kavade kättesaamisest. Asjaomane liikmesriik võtab komisjoni arvamust võimalikult suurel määral arvesse ja võib oma parandusmeetmete kava vastavalt muuta. Liikmesriik avaldab komisjoni arvamuse ja tagab selle levitamise kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seas.</p> <p>4. Liikmesriik tagab parandusmeetmete kava ja selle võimalike muudatuste avaldamise ning levitamise kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seas.</p>

Motivatsioon

Meetmekavad probleemsete olukordade lahendamiseks peavad sisaldama piirkondliku tasandi meetmeid, kui piirkondlikud probleemid on olukorra oluline põhjus. Et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid anda täieliku panuse kliimapolitikasse, tuleb neid meetmete kavadest teavitada.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. on teadlik kliimamuutuste laastavast mõjust kohalikele kogukondadele ja tunnistab vajadust jõuliste meetmete järele, et saavutada vajalikud ELi kliimaeesmärgid. Komitee toetab kõrgetasemelist pühendumist maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) valdkonnas, kuid kordab ka vajadust paindlikkuse järele eesmärkide saavutamise viisis;

2. on seisukohal, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll jõupingutuste jagamise määrase⁽¹⁾ ja LULUCFi määrasega⁽²⁾ hõlmatud sektorites on kahtlemata otsustav, kui võrd need eeldavad territoriaalse mõõtme arvestamist. Neis valdkondades on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel sekkumiseks õiguslikud pädevused ja volitused;

3. kutsub üles hoidma LULUCFi määrase meetmed kooskõlas bioloogilise mitmekesisuse ja ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia eesmärkidega. Kliimaeesmärkide saavutamiseks on oluline, et iga liikmesriik rakendaks koostöö kohalike ja piirkondlike omavalitsustega metsi käsitlevat õigusraamistikku, millega tagatakse tasakaal tootmise, bioloogilise mitmekesisuse ja kaitse vahel;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (EL) 2018/842 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (EL) 2018/841 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

4. rõhutab, et üleminek ei tohi toimuda territoriaalse ühtekuuluvuse arvelt ega seada ohtu kõige haavatavamaid rühmi ja piirkondi. Kõik liikmesriigid ja majandussektorid aitavad kaasa CO₂ heite vähendamise eesmärkide saavutamisele, tagades tasakaalu õiglus- ja solidaarsuskaalutluste vahel. Komitee on sellega seoses seisukohal, et üksikute põllumajandustootjate ja metsandusettevõtjate territoriaalse mõju hindamine võiks anda selgema ülevaate tegelikest kuludest ja kasust;
5. taunib jõuliselt, et ettepanekus keskendutakse peamiselt metsadele kui CO₂ sidujatele, võtmata arvesse nende rolli kestliku tooraine pakkumisel fossiilsete alternatiivide asendamiseks, jättes seega tähelepanuta metsandussektori kogu potentsiaali kliimamuutuste leevendamisel ning kohaliku ja piirkondliku biomajanduse arendamisel;
6. märgib, et LULUCFi sektori eesmärkide saavutamiseks on tarvis vähendada puitbiomassi kasutamist energia tootmiseks. Keskenduda tuleks astmelisele kasutamisele, kus materjali kasutatakse mitu korda ja võimalikult kvaliteetsena enne selle kasutamist energia toomiseks;
7. rõhutab, et LULUCFi sektoris seatud suuremad eesmärgid ei tohi viia ebakindla päritoluga tooraine impordini väljastpoolt ELi. See võib tähendada, et LULUCFi sektoris netosidumise suurendamiseks võetud meetmed ei pruugi kaasa tuua kliima tegelikku paranemist kogu maailmas. Vaja on laiemat süsteemset perspektiivi, et käsitleda terviklikult seda, kuidas süsiniku sidumine metsas, tootekasutuses ja metsa bioenergias võib aidata vähendada kliimamõju;
8. jagab komisjoni hinnangut, et süsiniku sidumise vähenemise negatiivse suundumuse vastu ELis tuleb võidelda osana kliimanetraalsuse pikaajalise eesmärgi saavutamisest. Komitee nõustub ELi kavandatud eesmärgiga saavutada 2030. aastaks netosidumine 310 miljoni CO₂-ekvivalenttonni ulatuses ja teeb ettepaneku seda täiendada liikmesriigi enda sätestatud riikliku lisapanusega 2030. aasta netoeesmärgi, mis on suurem kui IIa lisas sätestatud riiklik eesmärk. Liikmesriigiti on suured erinevused võimaluses suurendada LULUCFi sektoris CO₂ netosidumist ja vähendada kasvuhooonegaaside heidet. See sõltub maa looduslikust tootmisvõimsusest ja kogu maa-ala jaotusest eri maakasutuskategooriate vahel. Komitee on seisukohal, et 2030. aastaks seatud suuremad eesmärgid peaksid olema tasemel, mis on kooskõlas liikmesriigi enda kliimapoliitika raamistikuga ja võimaldab arendada biomajandust igas liikmesriigis;
9. on veendunud, et ühine põllumajandus- ja metsandussektor võib kahjulikult mõjutada survet vähendada heitkoguseid põllumajandussektoris ning et metsarikkad riigid, kus metsad on suured netosidujad, kompenseerivad heitkoguseid riikides, kus põllumajandussektor või fossiilsed heitkogused üldiselt on suured. Igas sektoris ja riigis tuleks võtta meetmeid kliimamuutuste leevendamiseks sealsete konkreetsete tingimuste alusel;
10. rõhutab, et LULUCFi määrust ei tohiks laiendada muudes poliitikavaldkondades toimuvale seirele ja aruandlusele, mis kuuluvad muude õigusaktide alla. Komisjoni ettepanek, et LULUCFi aruandlus peaks sisaldama teavet süsiniku säilimise kohta süsinikurikkas mullas, aga samuti suure bioloogilise mitmekesisusega piirkondade, tervendatud muldade ja looduslike häiringute ohus olevate muldade kohta, ei paranda LULUCFi sektori kasvuhooonegaaside aruandluse kvaliteeti;
11. rõhutab, et liikmesriikide rahalisi vahendeid ei tohi eraldada piirkondade arvelt. Komitee tunnustab vajadust teavitada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rahastamisvõimalustest kliimameetmeid toetamiseks;
12. hoiatab ebatõhusa rakendamise ohu eest. Komitee toetab kavandatud läbivaatamist ja vajadust võtta arvesse COVID-19 pandeemia tagajärgi, kuid rõhutab vajadust tagada jõupingutuste jagamise määruises esitatud trajektooride järgimine;
13. soovib komisjonil määratleda meetodika, mille alusel kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid arvutada oma heitkoguste vähendamise jõupingutusi viisil, mis on kooskõlas riiklike eesmärkidega ja väldib ebaproportsionaalseid moonutusi;
14. hoiatab liigse paindlikkuse eest seoses igaks aastaks eraldatavatest heitkogustest laenamisega ja liikmesriikidevaheliste ülekannetega. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vajavad oma kliima- ja majanduspoliitika kavandamisel kindlustunnet. Kui riigis lubatakse määruse kohaldamisel paindlikkust, võib sellega kaasneda märkimisväärseid piirkondlikke erinevusi;

15. tunnistab vajadust leida lahendus, eelkõige tulutoovate stiimulite abil, probleemidele piirkondades, mis võivad kogeda raskusi või olukorra halvenemist üleminekul vähese CO₂ heitega majandusele; rõhutab, et on oluline kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kestliku arengu trajektooride väljatöötamisse, sest need võivad stimuleerida asjaomase piirkonna majandust;
16. toetab tugevamaid sätteid parandusmeetmete ja läbipaistvuse kohta, rõhutades piirkondlikku mõõdet, nõudes täpsustusi selle kohta, kuidas tulla toime piirkondlike erinevustega ja samas edendada praktilisi lahendusi piirkondlikele probleemidele;
17. rõhutab vastavuskontrollide tähtsust ja soovib hinnata võimalust määrata nõuete täitmata jätmise korral rahatrahve. Trahvidest saadav tulu tuleks uuesti investeerida kliimameetmetesse ja õiglasesse üleminekusse, pöörates eritähelepanu piirkondlikele raskustele;
18. soovib kaaluda, kas ikka luua tagavarareserv liikmesriikidele, kelle SKP elaniku kohta on väike. SKPd võetakse juba arvesse riiklike eesmärkide seadmisel ja ainult selle väärtusega arvestamine on küsitav, sest selles ei võeta arvesse piirkondade olukorra tervikpilti ning see ei pruugi käia käsikäs piirkonna keerukate arenguvajadustega.

Brüssel, 28. aprill 2022

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

**Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus**
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET